

15.02.2016

Kokousaika 15.02.2016 16:00 - 16:29

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rauhamäki, Tatu kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Pajamäki, Osku 1. varapuheenjohtaja
Kivekäs, Otso 2. varapuheenjohtaja
Honkasalo, Veronika
Karhuvaara, Arja
Modig, Silvia
Männistö, Lasse
Oskala, Hannu
Peltokorpi, Terhi
Raatikainen, Mika
Rantala, Marcus
Rissanen, Laura
Torsti, Pilvi
Vainikka, Mirka
Rantanen, Tuomas varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Paavolainen, Sara kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Pajunen, Jussi kaupunginjohtaja
poissa: 153 §
Sauri, Pekka apulaiskaupunginjohtaja
Räty, Laura apulaiskaupunginjohtaja
Viljanen, Ritva apulaiskaupunginjohtaja
poistui 16:22, poissa: 149 - 155 §:t
Sinnemäki, Anni apulaiskaupunginjohtaja
Korhonen, Tapio kansliapäällikkö
Pohjaniemi, Marju henkilöstöjohtaja
Saxholm, Tuula rahoitusjohtaja
Summanen, Juha hallintojohtaja
Sarvilinna, Sami kaupunginlakimies
Kari, Tapio viestintäpäällikkö
Teppo, Tiina johtava asiantuntija

15.02.2016

	Andersson, Victor	poistui 16:22, poissa: 146 - 155 §:t
	Erroll, Katri	kaupunginsihteeri
	Matikainen, Kristiina	hallintoasiantuntija
	Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
		kaupunginsihteeri
	Nyfors, Maria	saapui 16:20, poissa: 121 - 144 §:t
	Rautanen, Marja-Liisa	kaupunginsihteeri
	Thodén, Annikki	kaupunginsihteeri
	Vallittu, Anja	vs. kaupunginsihteeri
	Lindén, Timo	kaupunginsihteeri
	Menna, Lauri	vs. apulaiskaupunginsihteeri
		hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja		
	Tatu Rauhamäki	kaupunginhallituksen puheenjohtaja
		121 - 155 §:t
Esittelijät		
	Jussi Pajunen	kaupunginjohtaja
		121 - 122, 127 - 130, 142 - 144 ja
		146 - 147 §:t
	Ritva Viljanen	apulaiskaupunginjohtaja
		123 - 126 §:t
	Pekka Sauri	apulaiskaupunginjohtaja
		131 - 133 ja 148 - 149 §:t
	Laura Rätty	apulaiskaupunginjohtaja
		134 - 135 ja 150 - 152 §:t
	Anni Sinnemäki	apulaiskaupunginjohtaja
		136 - 141, 145 ja 153 - 155 §:t
Pöytäkirjanpitäjä		
	Lauri Menna	hallintoasiantuntija
		121 - 155 §:t

15.02.2016

§	Asia	
121	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
122	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
123	Sj/1	V 2.3.2016, Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite sateenkaarinuorten hyvinvoinnin edistämisestä
124	Sj/2	V 2.3.2016, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta
125	Sj/1	Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016 - 2019
126	Sj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
127	Kj/1	V 2.3.2016, Suomen kommunistisen puolueen ja Helsinki -listojen ryhmäaloite aktiivisuudesta pakolaisten auttamiseksi
128	Kj/2	V 2.3.2016, Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite postin ja kaupungin yhteispalvelujen selvittämiseksi
129	Kj/3	V 2.3.2016, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite valtuustoaloitteiden allekirjoittajien nimien selventämisestä
130	Kj/4	V 2.3.2016, Valtuutettu Kaarin Taipaleen aloite ”Junckerin Paketin” hyödyntämisestä Helsingin kaupunkikonsernin investoinneissa
131	Ryj/1	V 2.3.2016, Valtuutettu Fatbardhe Hetemajn aloite valkuposkivanhien kannan vähentämisestä
132	Ryj/2	V 2.3.2016, Valtuutettu René Hurstin aloite lämmitetyn pukukopin hankkimisesta Violanpuistoon
133	Ryj/3	V 2.3.2016, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ruokahävikin vähentämisestä
134	Stj/1	V 2.3.2016, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite sosiaali- ja terveystieteiden ja -lautakunnan nimen muuttamisesta
135	Stj/2	V 2.3.2016, Valtuutettu Kaarin Taipaleen aloite Sote-infon järjestämisestä kaupunginvaltuustolle
136	Kaj/1	V 2.3.2016, Punavihreät valtuustoryhmän ryhmäaloite toimivan suurmokseijan kiirehtimisestä Helsinkiin
137	Kaj/2	V 2.3.2016, Valtuutettu Emma Karin aloite Vaasankadun muuttamisesta kävely- ja pihakaduksi

15.02.2016

138	Kaj/3	V 2.3.2016, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite toimistokiinteistöjen muuntamisesta asuinkäyttöön
139	Kaj/4	V 2.3.2016, Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite basaarialueiden perustamisesta Helsinkiin
140	Kaj/5	V 2.3.2016, Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite asianmukaisten tilojen järjestämisestä ruoanjakeluun
141	Kaj/6	V 2.3.2016, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite uuden mopohallin avaamisesta Itä-Helsinkiin
142	Kj/5	V 2.3.2016, Kaupunginhallituksen konsernijaoston ja johtamisen jaoston varajäsenen valinta
143	Kj/6	V 2.3.2016, Rakennuslautakunnan jäsenen valinta
144	Kj/7	V 2.3.2016, Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan varajäsenen valinta
145	Kaj/7	V 2.3.2016, Kaisaniemen ala-asteen perusparannuksen hankehinnan korottaminen
146	Kj/3	Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen Helsingissä 15.-16.3.2016
147	Kj/4	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
148	Kj/5	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
149	Ryj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
150	Stj/1	Valtuutettu Yrjö Hakasen toivomusponsi vanhusten asuntojen muutostöistä
151	Stj/2	Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi
152	Stj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
153	Kaj/1	Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksistä tehdyistä valituksista, Kruunusiltaojen liikennesuunnitelma välillä Kruunuvuorenranta-Kalasadama ja Kruunuvuoren joukkoliikenneyhteyden asemakaava ja asemakaavan muuttaminen (nro 12305)
154	Kaj/2	Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden uusintakäytöstä
155	Kaj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

15.02.2016

Kj/1

§ 121

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Osku Pajamäen ja Marcus Rantalan sekä varatarkastajiksi Arja Karhuvaaran ja Silvia Modigin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Kj/2

§ 122

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Sj/1

§ 123

V 2.3.2016, Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite sateenkaarinuorten hyvinvoinnin edistämisestä

HEL 2015-009509 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää katsoa valtuutettu Anna Vuorjoen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan ensimmäisen asian (Sj/1) kaupunginvaltuuston esityksistä kokouksen kolmantena asiana.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Anna Vuorjoki ja 44 muuta valtuutettua toteavat aloitteessaan mm., että Helsingissä on tuhansia nuoria, jotka kuuluvat seksuaali- tai sukupuolivähemmistöihin. Nämä nuoret kokevat syrjintää sekä koulussa että sosiaali- ja terveystalveissa. Syrjivien ja epäasiallisten käytäntöjen takana voi olla tiedon ja osaamisen puute. Aloitteessa esitetään tämän vuoksi, että selvitetään nuorten kanssa työskentelevien työntekijöiden tarve saada koulutusta sateenkaarinuorten kohtaamisesta. Tämän lisäksi on selvitettävä mahdollisuus varmistaa se, että kaikil-

la nuorten kanssa työskentelevillä työntekijöillä on vähintään perustiedot sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuudesta.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Opetuslautakunta, sosiaali- ja terveyslautakunta ja nuorisolautakunta ovat antaneet lausuntonsa aloitteen johdosta. Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnosta äänestettiin päätöshistoriasta ilmenevällä tavalla.

Opetus- ja sosiaali- ja terveyslautakuntien lausunnoista ilmenee mm., että virastot ovat eri tavoin kouluttaneet henkilöstöään sateenkaarinuorten kohtaamiseen. Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnossa nostetaan erityisesti esille koulu- ja opiskeluterveydenhuolto. Terveystieteiden ja muiden nuorten kanssa työskentelevien ammattiryhmien osamista on pyritty kehittämään järjestämällä useita seksuaaliterveyteen liittyviä koulutustilaisuuksia. Myös opetuslautakunnan lausunnossa todetaan, että virasto järjestää henkilöstölleen seksuaalisuuteen liittyviä koulutuksia. Koulutuksissa on tehty hyvää yhteistyötä mm. nuorisoasiainkeskuksen, kouluterveydenhuollon, vapaaehtoistoimijoiden ja Väestöliiton kanssa. Tarvetta tällaiselle koulutukselle on, ja opetusvirasto tulee selvittämään mm. oppilashuoltotyöhön osallistuvan henkilöstön täydennyskoulutuksen tarvetta näillä alueilla.

Nuorisolautakunnan lausunnosta ilmenee, että nuorisoasiainkeskus on kartoittanut osana yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaansa henkilökuntansa koulutustarpeet myös siltä osin kuin ne koskevat toimintaa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä edustavien nuorten kanssa. Koulutusta ja keskustelua on järjestetty nuorisotaloilla ja henkilökunnan avoimissa koulutuksissa. Nuorisoasiainkeskus tekee yhteistyötä Helsingin Seudun Setan kanssa ja toimii osana moniammatillista työryhmää. Nuorisoasiainkeskus on lisäksi suunnittelemassa henkilökunnan kouluttamista kunniakulttuurista tulevien seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä edustavien nuorten kohtaamisessa.

Kaupunginhallitus pitää asiassa esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite

15.02.2016

Sj/1

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.11.2015 § 326

HEL 2015-009509 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavaan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Sosiaali- ja terveystyövirasto kunnioittaa asiakkaidensa oikeutta yhdenvertaiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun kaikissa viraston palveluissa.

Asiakkaiden kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvää koulutusta sisältävä keskeisempien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmien koulutukseen. Tämän lisäksi viraston henkilöstölle järjestetään eri työntekijäryhmien osaamistarpeen mukaan suunniteltua lisäkoulutusta muun muassa nuorten seksuaaliterveyteen ja asiakkaan kohtaamiseen liittyen.

Erityisesti koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on tunnistettu haasteita sateenkaarinuorten kouluissa ja oppilaitoksissa kohtaaman eriarvoistavan kohtelun vuoksi. Haasteiden kohtaamiseksi on pyritty kehittämään terveydenhoitajien ja muiden nuorten kanssa työskentelevien ammattiryhmien osaamista järjestämällä useita seksuaaliterveyteen liittyviä koulutustilaisuuksia, joissa on käsitelty aihetta monipuolisesti. Koulutustilaisuuksia on järjestetty myös yhteistyössä opetusviraston kanssa, jolloin palvelutarpeen ja -tuen tunnistamiseen syntyy yhteistä tietopohjaa. Henkilökunnan osaamis- ja koulutustarpeet ovat jatkuvia ja perhdytystä sekä koulutusta tullaan järjestämään edelleen säännöllisesti kaikille nuorten kanssa työskenteleville.

Sateenkaarinuorten kohtaamisessa on kysymys paljon laajemmasta kuin seksuaaliterveyteen liittyvästä asiasta, ja tietoa seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta tarvitaan siksi kaikissa niissä yksiköissä, joissa työskennellään nuorten kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että keskeisten nuorten kanssa työskentelevien henkilöstöryhmien osaamista sateenkaarinuorten kohtaamisessa kartoitetaan henkilöstölle suunnatulla kyselyllä ja täydennyskoulutusta järjestetään havaitun tarpeen mukaan. Lautakunta suosittelee selvittämään mahdollisuutta yhteistyöhön järjestöjen kanssa.

15.02.2016

Sj/1

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Henkilökunnan asiantuntemuksen ja osaamisen lisääminen edistää sateenkaarinuorten osallisuutta ja edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa sosiaali- ja terveystaloudissa."

Käsittely

10.11.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

1. Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Poistetaan kappaleesta 3 virke "Pätevyysvaatimusten edellyttämien tutkintojen suorittaneilla voidaan katsoa olevan perustason tiedot sukupuolen ja sukupuolisen suuntautumisen moninaisuudesta."

Kannattaja: Laura Nordström

2. Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään lausunnon loppuun: "Sateenkaarinuorten kohtaamisessa on kysymys paljon laajemmasta kuin seksuaaliterveyteen liittyvästä asiasta, ja tietoa seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta tarvitaan siksi kaikissa niissä yksiköissä, joissa työskennellään nuorten kanssa. Sosiaali- ja terveystaloudella pitää tärkeänä, että keskeisten nuorten kanssa työskentelevien henkilöstöryhmien osaamista sateenkaarinuorten kohtaamisessa kartoitetaan henkilöstölle suunnatulla kyselyllä ja täydennyskoulutusta järjestetään havaitun tarpeen mukaan.

Kannattaja: Laura Nordström

3. Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään lausunnon loppuun lause "Lautakunta suosittelee selvittämään mahdollisuutta yhteistyöhön järjestöjen kanssa."

Kannattaja: Laura Nordström

Sosiaali- ja terveystaloudkunnan päätös syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Poistetaan kappaleesta 3 virke "Pätevyysvaatimusten edellyttämien tutkintojen suorittaneilla voidaan katsoa olevan perustason tiedot sukupuolen ja sukupuolisen suuntautumisen moninaisuudesta."

Jaa-äännet: 5

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Rene Hursti, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 7

Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Saido Mohamed

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (1 tyhjä).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon loppuun: "Sateenkaarinuorten kohtaamisessa on kysymys paljon laajemmasta kuin seksuaaliterveyteen liittyvästä asiasta, ja tietoa seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta tarvitaan siksi kaikissa niissä yksiköissä, joissa työskennellään nuorten kanssa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että keskeisten nuorten kanssa työskentelevien henkilöstöryhmien osaamista sateenkaarinuorten kohtaamisessa kartoitetaan henkilöstölle suunnatulla kyselyllä ja täydennyskoulutusta järjestetään havaitun tarpeen mukaan.

Jaa-äännet: 5

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Saido Mohamed, Seija Muurinen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 7

Rene Hursti, Miina Kajos, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Gunvor Brettschneider

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (1 tyhjä).

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon loppuun lause "Lautakunta suosittelee selvittämään mahdollisuutta yhteistyöhön järjestöjen kanssa."

15.02.2016

Sj/1

Jaa-äännet: 1
Rene Hursti

Ei-äännet: 12
Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Miina Kajos, Jouko Malinen, Saido Mohamed, Seija Muurinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

27.10.2015 Pöydälle

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirkko Excell, erityissuunnittelija, puhelin: 310 73867
pirkko.excell(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 05.11.2015 § 108

HEL 2015-009509 T 00 00 03

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nuorisoasiainkeskuksessa on voimassa oleva yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vuosille 2014 – 2017. Suunnitelman toteuttamisen pohjana on ollut lähetetyt kyselylomakkeet sekä työyhteisöissä käydyt keskustelut (2012-2013) liittyen toiminnalliseen, palvelujen tuottamisen yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa tehtäessä kartoitettiin myös henkilökunnan koulutukseen liittyvät tarpeet liittyen toimintaan myös sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä edustavien nuorten kanssa.

Kartoitukseen perustuen, Helsingin Seudun Seta ry:n toimijat ovat vierailleet kevästä 2013 alkaen nuorisotaloilla ja tarjonneet perustietoa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä ja sateenkaariperheistä nuorten kanssa keskustellen. Kahtena viimeisenä vuotena (2014 ja 2015) yhdenvertaisuusviikolla lokakuussa on seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asiat nostettu esille henkilökunnalle avoimissa koulutuksissa:

2014 käsittelimme nuoren seksuaali-identiteettiä ja ”kaapista tulemista” ja 2015 käsittelimme transsukupuolisten nuorten tarinoita.

Avoimien koulutusten lisäksi nuorisoasiainkeskuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelija vierailee säännöllisesti yksiköissä ja keskustelee henkilökunnan kanssa nuorten seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyvistä kysymyksistä. Nuorisoasiainkeskus on kiinnittänyt huomiota sukupuolten ja seksuaalisuuden moninaisuuteen myös uudistamalla jäsenkorttilomakkeensa. Pääkaupunkiseudun nuorisotoimien yhteiseen jäsenkorttilomakkeeseen on tehty muutoksia, joissa huomioidaan paremmin seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus ja näin ollen jäsenkorttilomake osaltaan edistää yhdenvertaisuutta.

Monilta osin nuorisoasiainkeskus on ollut edelläkävijä sukupuolten ja seksuaalisuuden monimuotoisuuteen liittyvissä kysymyksissä, mutta tämä ei tarkoita sitä, ettei kehittämisen varaa vielä olisi. Nuorisoasiainkeskus tekee yhteistyötä Helsingin Seudun Setan kanssa sekä toimii osana moniammatillista työryhmää sateenkaarevasta nuorisotyöstä. Olemme lisäksi suunnittelemassa henkilökunnan kouluttamista kunnia-kulttuurista tulevien ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä edustavien nuorten kohtaamisessa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toteutumista seurataan. Tähän liittyen myös henkilökunnan koulutuksen tarvetta liittyen seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin selvitetään säännöllisin väliajoin.

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Marko Stenroos, suunnittelija, puhelin: 310 71596
marko.stenroos(a)hel.fi

Opetuslautakunta 06.10.2015 § 181

HEL 2015-009509 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Koulujen ja oppilaitosten seksuaalikasvatus määritellään opetussuunnitelmissa. Parhaillaan valmisteilla olevassa OPS 2016 –prosessissa on kiinnitetty erityistä huomiota lapsen edun ensisijaisuuteen, rakentavaan yhteisöllisyyteen ja erilaisista kulttuureista saapuvien lasten ja nuorten tukemiseen. Nämä asiat on pyritty huomioimaan myös parhaillaan valmisteilla olevassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa. Sek-

15.02.2016

Sj/1

suaalikasvatus on alue, johon kohdistuu melko voimakkaita, osin ristikkäisiäkin paineita. Varsinkin nuorilta on viime aikoina tullut selkeää toivetta siitä, että mm. sateenkaarinuorten seksuaalisuutta pitäisi käsitellä kouluissa ja oppilaitoksissa nykyistä enemmän ja avoimemmin. Toisaalta osa huoltajista katsoo, että koulun seksuaalikasvatus menee pitemmälle kuin heidän arvomaailmansa edellyttäisi. Seksuaalikasvatus edellyttää kaikkien näkökulmien kuulemista ja yksilöllisiä täydentäviä ratkaisuja.

Kouluissa ja oppilaitoksissa on mm. kouluterveystutkimuksen mukaan jossain määrin seksuaalista häirintää. Usein se kohdistuu sateenkaariin nuoriin tai sellaiseksi epäiltyihin. Seksuaaliseen häirintään on puututtu ja tullaan puuttumaan sekä opetusviraston että yksittäisten koulujen ja oppilaitosten tasolla.

Opetusvirasto järjestää henkilöstölleen seksuaalisuuteen liittyviä koulutuksia. Yleensä nämä ovat olleet pääniminen ”seksuaalikäyttäytymisen kehittyvät käytännöt” alla. Koulutuksissa on tehty hyvää yhteistyötä mm. nuorisoasiainkeskuksen, kouluterveydenhuollon, vapaaehtoistojen sekä Väestöliiton kanssa. Sekä opetus- että oppilashuoltohenkilöstö on saanut tätä kautta päivitettyä tietoaan mm. sateenkaarinuorten asioista. Luonnollisesti sateenkaarinuorten tilanteesta saadaan lisää tietoa ja myös opetus- ja oppilashuoltohenkilöstössä on vaihtuvuutta. Näin ollen koulutuksia on syytä järjestää myös tulevaisuudessa.

Tarvetta sateenkaarinuorten kohtaamiseen liittyvään koulutukseen on. Tätä pyritään kartoittamaan täydennyskoulutussisältöjä suunniteltaessa ja saadun palautteen pohjalta. Ajoittain on hyvä selvittää tilannetta myös tähän kohdistettujen kyselyiden avulla. Opetusvirasto selvittää ensimmäiseksi oppilashuoltotyöhön osallistuvan henkilöstön täydennyskoulutustarvetta edellä mainitusta asiasta.

Käsittely

06.10.2015 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi
Crister Nyberg, suunnittelija, puhelin: 310 86329
crister.nyberg(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Sj/1

Niclas Rönnholm, opetuspäällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Sj/2

§ 124

V 2.3.2016, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2015-001320 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

- myöntää Pirkko Alatalolle eron käräjäoikeuden lautamiehen tehtävästä sekä
- valita Kirsti Kaskikarin käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä sivistystointia johtavan apulaiskaupunginjohtajan toisen asian (Sj/2) kaupunginvaltuuston esityksistä kokouksen neljäntenä asiana.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Pirkko Alatalon eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

15.02.2016

Sj/2

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 13.2.2013 (36 §) Pirkko Alatalon käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikauden ajaksi. Pirkko Alatalo pyytää 18.1.2016 eroa käräjäoikeuden lautamiehen tehtävästä.

Lautamiehet valitaan valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Käräjäoikeuden lautamiehen tehtävistä vapautettavien tilalle valitaan uudet lautamiehet toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Pirkko Alatalon eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

15.02.2016

Sj/1

§ 125

Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016 - 2019

HEL 2016-000390 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan lausunnon valtion kotouttamisohjelmaluonnoksesta vuosille 2016 – 2019:

Valtion kotouttamisohjelmaluonnoksen rakenteellinen jako eri tavoitealueisiin teemoittain on onnistunut ratkaisu. Lisäksi on hyvä, että luonnoksessa tehdään tilannekuvausta kunkin tavoitealueen kohdalla sekä määritellään toimenpiteet, resurssit ja mittarit.

Suomessa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla on runsas uusien kotoutettavien ryhmä, joiden palvelujen suunnittelu vaatii tiivistä koordinoitua ja yhteistyötä kaikkien, myös lukuisten uusien toimijoiden välillä. Pääkaupunkiseutu tulee ohjelmaluonnoksessa huomioida painokkaammin, sillä maahanmuuttajien osuus kasvaa voimaikkaimmin juuri pääkaupunkiseudulla. Ohjelman tulisi huomioida myös ne kotoutettavat, jotka opiskelun, työn tai muun syyn vuoksi siirtyvät Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle. Lisäksi tarvitaan riittäviä resursseja niin valtio- kuin kuntatoimijoille. Sektoreiden välillä on luotava yhteinen tavoitetila ja tavoitetilan toteutumiseksi toimenpiteet.

Ohjelmaluonnos ottaa ansiokkaasti eri politiikkalohkoja huomioon. Elinkeinopolitiikan vahva osuus ohjelmaluonnoksessa on erityisen myönteistä. Sen sijaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvien asioiden puute ja STM:n vähäinen rooli kiinnittää huomiota. Puuttuminen perustuu hallitusohjelmassa valittuihin painopistealueisiin. Valtion kotouttamisohjelmassa olisi kuitenkin hyvä mainita ja ottaa huomioon myös ne maahanmuuttajat, jotka eivät suoraan TE-toimiston toiminnoilla ole kotouttavissa vaan tarvitsevat erityistä tukea ja sosiaalista vahvistamista. Toimenpiteiden tulisi perustua tietoon ja kuntien kokemuksiin, joita esimerkiksi Helsingillä on leikkipuistoissa järjestettävästä kielikoulutuksesta kotona lasta hoitaville äideille.

Kotoutumisohjelmassa tunnustetaan perheen suuri merkitys kotoutumisessa. Perheenyhdistämistä on useilla lakimuutoksilla jo vaikeutettu. Lausunnolla oleva lakimuutos uhkaa lopettaa mahdollisuuden perhe-elämään muilta kuin erittäin hyvätuloisilta maahanmuuttajilta ja turvapaikanhakijoilta. Helsingin kaupunginhallituksen mielestä perheenyh-

distämisen lisäkirstyksiä ei tulisi tehdä ja perheenyhdistämistäjärjestelmää tulisi kehittää kotoutumisen näkökulmasta.

Ohjelmaluonnoksessa sivulla 3 viitataan siihen, että hallitusohjelman puolivälitarkastelun yhteydessä arvioidaan hallitusohjelman mukaisesti valmisteltavan maahanmuuton kustannus-selvityksen mahdollisia vaikutuksia ohjelman toimeenpanoon. Tältä osin toteamme, että esimerkiksi toisen asteen koulutuksen osalta valtiosuusjärjestelmässä ei tällä hetkellä ole otettu huomioon maahanmuutosta aiheutuvia kustannuksia valtiosuusiksi lisäävänä tekijänä.

Merkille pantavaa ohjelmaluonnoksessa on se, että sosiaali- ja terveysministeriön kotoutumisen edistäminen rahoitetaan osana muuta rahoitusta ja itse kotouttamisohjelma painottuu työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön toimiin.

Seuraavassa kommentit tavoitealueittain

Tavoitealue I: Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita

Tilannekuvauksessa olisi hyvä liittää viittaus yleiseen turvallisuustilanteeseen sekä radikalisoitumisen ennalta estämiseen. Asia on ollut vuoden 2015 aikana paljon esillä etenkin Helsingissä. Vuoropuhelussa eri uskonnollisten yhteisöjen ja imaamien kanssa on todettu, että radikalisoitumisen ennalta estäminen vaatii puuttumista taustalla vaikuttaviin syihin, kuten nuorten kouluttautumattomuuteen, toimeentulotukimahdollisuuksien vähyyteen sekä syrjinnän kokemuksiin. Keskeistä on luoda tiiviitä verkostoja, jotka tukevat nuoria vaikeiden elämäntilanteiden hallinnassa, tarjoavat myönteisiä kokemuksia osallisuudesta ja kannustavat nuoria tarttumaan myönteisiin, koulutukseen ja työllistymiseen tähtääviin vaihtoehtoihin. Tällä hetkellä koulutus- ja työllisyyspolut eivät huomioi maahantulijoita riittävän yksilöllisesti, mikä lisää ulkopuolisuuden kokemusta.

Rasismien vastustamisen keinoina nostetaan luonnoksessa viestintä ja asennekasvatus. Mentoroinnin on todettu edistävän ihmisten kohtaamista ja vähentävän ennakkoluuloja. Myös rasismien kitkeminen rakenteista vaatii toimenpiteitä.

Tavoitealue II: Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet vahvistamaan osaltaan Suomen innovaatiokykyä

Ohjelmaluonnoksessa mainitaan, että kotouttamistoimet nähdään yhä kiinteämmin osana Suomen elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa, mikä on myönteistä. Hallitusohjelmassa, kuin myös ohjelmaluonnoksessa, puhutaan maahanmuuttajien nopeasta työllistymisestä. Tämän tulisi olla

hallinnot läpäisevänä periaatteena ohjelmassa. Maahanmuuttajien yrittäjäyyspotentiaalin tunnistamiseen ja hyödyntämiseen tulisi niin ikään kohdentaa toimenpiteitä.

Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymistä edistetään parhaiten sillä, että tutkintorakenteisiin sisällytetään riittävästi kielikoulutusta ja työmarkkinoilla edellytetyn kielitaitotason saavuttaminen kytketään tutkinnon suorittamisen tavoin oppilaitosten/korkeakoulujen rahoitukseen. AMK-tutkintojen tulisi olla työmarkkinoiden tarpeita palvelevia myös kielellisten valmiuksien tarjoamisen osalta. Työllistymistä edistää myös yksilöllinen mentorointi.

On kannatettavaa, että osaamisen tunnistaminen tapahtuu mahdollisimman nopeasti ja toimenpiteet ovat sen mukaiset. Olisi tarkoituksenmukaisesti, että valtakunnallisesti määriteltäisiin se mitä ”tunnistamisella” tarkoitetaan - tarkoitetaanko ammatillisen osaamisen tunnistamista vai jotakin muuta? Asiaan liittyy myös kysymys siitä, kuka tunnistaa osaamista jos kyse on ammatillisesta osaamisesta. Ammatillista osaamista voi tunnistaa kyseisen ammattialan opetta- ja, koska tunnistaminen tehdään suhteessa koulutuksen perusteissa määriteltyihin ammatitaitovaatimuksiin.

Tavoitealue III: Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti

Ohjelmaluonnoksessa painottuu suhteellisesti eniten kotoutumiskoulutus. Lähtökohtana on perinteinen ajatus siitä, että ensin kotoutettava käy alkukartoituksessa, sitten kotoutumiskoulutuksen, mahdollisesti ammatillisen koulutuksen, työelämään ym. ohjauksen. Kun kysymys on aikuisista maahanmuuttajista, koulutusta tulisi tarjota siten, että tarjottavana olisi rinnakkain erilaisia kotoutumisen sisältöjä, kuten ammatillisia valmiuksia vahvistavaa koulutusta, työelämään ohjausta sekä tarvittaessa peruskouluopintoja. Palveluja tulisi tarjota tarvelähtöisesti eri ryhmille. Kotoutumiskoulutusta tulisi järjestää myös niin, että esimerkiksi eri koulutustaustan omaaville on tarjolla työelämälähtöistä koulutusta, myös työaikana. Kielen oppimista työnteon tai harjoittelun aikana tulisi mahdollistaa nykyistä laajemmin. Kieliopintoja on voitava joustavasti yhdistää työn lisäksi muihin elämäntilanteisiin kuten lastenhoitoon.

Koulutukseen pääsyn odotusaikojen lyhentäminen on kannatettava tavoite (toimenpide 11). Pääkaupunkiseudun kunnat ovat jatkuvasti korostaneet tämän tavoitteen tärkeyttä. Ohjelmaluonnoksessa todetaan, että maahanmuuttajien määrän kasvaessa kotoutumiskoulutuksen määrä-rahast ovat olleet erityisesti pääkaupunkiseudulla riittämättömiä. On selvää, että kotoutumiskoulutuksen määrärahoja tulee huomattavasti lisätä pääkaupunkiseudulla, jotta koulutus voitaisiin tarjota nopeasti kaikille kotoutettaville.

Kotoutumiskoulutuksen laatukriteerejä tulee kehittää ja koulutusta ohjata työllistymistä painottavaksi. Koulutuksen jatkopoluista tulisi huolehtia siten, että kotoutumiskoulutuksen jälkeen henkilöllä on mahdollisuus edelleen tarpeen mukaan saada työelämään valmentavia ja työllistämiseen tähtäviä koulutussisältöjä. Kotoutumiskoulutuksen jälkeinen polku ei näyttäydy maahanmuuttajalle systemaattiselta, koska koulutuksen jälkeiset palvelut ovat hajallaan.

Kielikoulutus on kaiken kotoutumisen ytimessä. Pääkaupunkiseudulla tulisi kehittää joustavampaa ja helpommin toteutettavaa yhteistyötä viranomaistahojen ja muiden toimijoiden välille kielikoulutusten järjestämisessä. Muun kuin viranomaisen antaman kielikoulutuksen hyväksi lukemista tulisi helpottaa sujuvoittamalla suoritusten raportointi- ja hyväksymiskäytäntöjä.

Kotouttamisohjelmaluonnoksessa todetaan sivulla 20, että viimeaikaisen vertailujen mukaan maahanmuuttajataustaisten ja kantaväestön nuorten oppimistulosten erot ovat Suomessa OECD-maiden suurimpia. Valtion tulisi kehittää ja lisätä täydennyskoulutusmahdollisuuksia mm. luokanopettajille ja aineenopettajille maahanmuuttajalasten opetuksessa. Suomessa tarvitaan myös pysyvät rakenteet perusopetuksen suorittamiseen. Erityinen huoli on peruskouluiän loppuvaiheessa maahan tulleiden koulutuspoluista. Myöhään maahan tulleiden osalta tulisi valtakunnallisesti kehittää perusopetuksen saatavuutta ja varmistaa jatkopolut. Perusopetuksen jälkeistä aikaa tulisi seurata. Kun oppivelvollisuus tulee täyteen, hakeutuu opiskelija oma-ehdoisesti eteenpäin.

Osallisena Suomessa hankkeen tavoitteet tulisi toteuttaa. Esimerkiksi juuri myöhään tulleiden osalta Osallisena Suomessa – hankkeen tulokset tulisi ottaa huomioon myös valtion kotouttamisohjelmassa.

Tilannetta voitaisiin parantaa lainsäädäntöä muuttamalla niin, että myöhään maahan tulleille nuorille voidaan tarjota eheä ja tarvittaessa yksilöllinen koulupolku jo 15-vuotiaasta eteenpäin. Lisäksi perusopetukseen tarvitaan lisärahoitusta ryhmäkojen pienentämiseen, ottaen huomioon esimerkiksi alle 3 vuotta Suomessa asuneiden määrä luokassa.

Vastaavasti kaupunki jatkaa resurssien kohdentamista maahanmuuttajaoppilaiden opetuksen kehittämiseen ja koordinointiin, ottaen huomioon uusien kotoutettavien määrät määrärahojensa puitteissa toimintoja uudelleen organisoimalla, hyödyntämällä uutta teknologiaa sekä parantamalla toimintaprosesseja ja – menetelmiä. Myöhään maahan tulleiden ohjausta voidaan parantaa mm. koulupolkumahdollisuuksien sähköisellä kuvauksessa ja joustavia malleja kehittämällä.

Peruskoulun suorittamiseen ja ammatillisten koulutusten aloittamiseen liittyvien tukitoimien tulee olla riittäviä. Samalla tulee huolehtia siitä, että kaikki tarvitsevat saavat opetuspaikan ja alle -25 vuotiaiden opiskelijoiden toimeentulo on turvattu. Tällä hetkellä työmarkkinatukea ei voida maksaa perusopetuksen opinnoista alle 25-vuotiaille.

Ohjelmaluonnoksen toimenpide numero 20 aiheuttaa hämmennystä. Toimenpiteessä viitataan aiesopimuksen jatkovalmisteluun, josta ei ole käyty neuvotteluita pääkaupunkiseudun kuntien kanssa kuntien toiveista huolimatta. Helsinki tekee mielellään tavoitteellista yhteistyötä maahanmuuton kehittämisessä, mutta ohjelmaan ei voi sisällyttää viittauksia asioihin, joista ei ole neuvoteltu.

Tavoitealue IV: Edistetään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa

Toimivaa kuntapaikkajärjestelmää ei ole tällä hetkellä olemassa, joten sen luominen yhdessä kuntien kanssa on ensiarvoisen tärkeää. ELY-keskuksen arvion mukaan turvapaikansaaneille tulisi tällä hetkellä löytyä kuntapaikka noin 2800 hengelle Uudenmaan alueelta. Ottaen huomioon pääkaupunkiseudun asuntotilanteen, paikkojen löytäminen tulee olemaan haasteellista. Ylipäänsä turvapaikan saaneet tulisi pyrkiä sijoittamaan mahdollisimman tasaisesti Suomessa. Puuttuvien kuntapaikkojen takia jopa kiintiöpakolaiset joutuvat odottamaan pitkään pakolaisleirillä Suomeen pääsyä, mikä vaikeuttaa myös kotoutumista.

Hallitusohjelmassa todetaan pakolaispolitiikan osalta, että valtio lisää yhteistoimintaa kuntien kanssa ja että käytössä on riittävät resurssit. Pitkän aikavälin toimenpiteenä esitetään, että pakolaisten vastaanottoon liittyvä korvausjärjestelmä ja – taso arvioidaan (toimenpide-ehdotus 34). Tällä hetkellä valtion maksamat laskennalliset korvaukset kunnille pakolaisista ovat 6845 euroa vuodessa alle 7-vuotiaasta ja 2300 euroa vuodessa 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä. Korvaustaso määriteltiin ensimmäisen kerran 1993. Korvauksia maksetaan kunnille kiintiöpakolaisista neljän vuoden ajan ja muiden henkilöiden osalta kolmen vuoden ajan. Korvaustaso ei vastaa kustannusten nousua esim. sosiaalitoimessa. Kuntaliiton laskelmien mukaan tulisi laskennallisten korvausten alle 7-vuotiaiden osalta olla 10 872 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneiden osalta 3319 euroa (Kuntaliitto, Pakolaisten vastaanotto kunnissa, Helsinki 16.9.2015).

Ohjelmaluonnoksessa on todettu, että oleskeluluvan saaneet voivat hakea asuntoa yksityisiltä vuokramarkkinoilta tai hakea valtion tukemaan vuokra-asuntoon. Tästä kuitenkin poikkeuksena on huomioitava, että mikäli oleskeluluvan pituus on alle vuosi, valtion tukemaa vuokra-asuntoa heillä ei ole oikeutta saada nykymääräysten mukaisesti.

Asuntotuotannon taso on pääkaupunkiseudun kunnissa merkittävästi korkeammalla tasolla kuin aikaisemmin. Helsingin, Espoon ja Vantaan asuntotuotantotavoite Mal-aiesopimuksessa (2012–2015) on ollut 9 500 asuntoa. Vuonna 2015 näissä kunnissa aloitettiin 12 000 asunnon rakentaminen. MAL-sopimusneuvottelut vuosien 2016–2019 sopimuksesta ovat seudun kuntien ja valtion välillä vielä kesken (helmikuu 2016). Valtion osalta sopimukseen liittyvistä asioista päätetään vasta kehysriihen yhteydessä huhtikuussa 2016.

Merkittävä osa pääkaupunkiseudun väestönkasvusta on maahanmuuttajataustaista. Näin on ollut jo vuosien ajan. Valtaosa maahanmuuttajista pärjää normaaleilla asuntomarkkinoilla. Merkittävimmät asunnottomuutta aiheuttavat riskitilanteet liittyvät kasvaneeseen yksityismajoitukseen ja siihen liittyviin epävarmuustilanteisiin sekä kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden jääntiin Suomeen. Kielteisen päätöksen saaneilla ei ole mahdollisuutta vuokrata asuntoa Suomesta, joten tähän liittyy katuasunnottomuuden riskiä. Pääkaupunkiseudun melko kireän asuntotilanteen vastinparina on muualla Suomessa olevien valtion tukemien vuokra-asuntojen merkittävää tyhjillään oloa. Yhteensä näitä tyhjiä asuntoja on n. 7 000. Pääkaupunkiseudun asuntotilannetta voidaan parantaa ainoastaan rakentamalla uusia asuntoja alueelle.

Maahanmuuttajien asumisen järjestämisen periaatteena tulee olla pyrkimys mahdollisimman tavanomaisiin menettelyihin. Erityisjärjestelyjä tullaan tarvitsemaan erityisesti alaikäisten Suomeen ilman huoltajaa tulleiden nuorten itsenäistymisvaiheeseen. Näiden nuorten tilanne on hyvin samankaltainen kuin lastensuojelun toimenpiteiden kohteena olleilla nuorilla. Kohderyhmälle on kunnissa hyviä kokemuksia tuen ja asumisen järjestämisestä. Vuonna 2015 Suomeen tulleista 32 000 turvapaikanhakijasta n. 80 % oli nuoria poikia ja miehiä, jotka varttuvat aikuisiksi Suomessa ilman perhettä. Yksin maahan tulleiden alaikäisten lisäksi myös nuorten aikuisten kotoutumista tukisi nykyistä parempi mahdollisuus perheenyhdistämiseen.

Kaikkien asumiseen liittyvien toimenpiteiden tulee tukea kestävästä asuntopolitiikan periaatteita. Alueellisia ja talokohtaisia keskittymiä on vältettävä. Kiristynyt asuntotilanne näkyy ensimmäisenä kriisimajoituksen kulujen kasvuna.

Yleisesti ottaen palvelujärjestelmää tulisi kehittää yhä enemmän ”yhden luukun periaate” – näkökulma tavoitteena, ja varmistaa tarpeen mukaiset palvelut. Esimerkkinä voidaan mainita keväällä 2016 käynnistytävä Helsingin kaupungin koordinoima Töissä Suomessa – hanke, joka yhteistyössä TE-hallinnon kanssa pyrkii varmistamaan lupapalveluista lähtien alkuvaiheen kotoutumispalvelujen nykyistä paremman koordinaation International House -konseptin sateenvarjon alla.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan ensimmäisen asian (Sj/1) kaupunginhallituksen esityksistä kokouksen viidentenä asiana.

Vastaehdotus:

Hannu Oskala: (uusi kpl 5)

Kotoutumishjelmassa tunnustetaan perheen suuri merkitys kotoutumisessa. Perheenyhdistämistä on useilla lakimuutoksilla jo vaikeutettu. Lausunnolla oleva lakimuutos uhkaa lopettaa mahdollisuuden perhe-elämään muilta kuin erittäin hyvätuloisilta maahanmuuttajilta ja turvapaikanhakijoilta. Helsingin kaupunginhallituksen mielestä perheenyhdistämisen lisäkirstyksiä ei tulisi tehdä ja perheenyhdistämisyjärjestelmää tulisi kehittää kotoutumisen näkökulmasta.

(Kpl 31 loppuun)

...(n. 80 % oli nuoria poikia ja miehiä, jotka varttuvat aikuisiksi Suomessa ilman perhettä). Yksin maahan tulleiden alaikäisten lisäksi myös nuorten aikuisten kotoutumista tukisi nykyistä parempi mahdollisuus perheenyhdistämiseen.

Kannattaja: Pilvi Torsti

Vastaehdotus:

Hannu Oskala: Kpl 4 loppuun(vaan tarvitsevat erityistä tukea ja sosiaalista vahvistamista). Toimenpiteiden tulisi perustua tietoon ja kuntien kokemuksiin, joita esimerkiksi Helsingillä on leikkipuistoissa järjestävästä kielikoulutuksesta kotona lasta hoitaville äideille.

(Kpl 15 loppuun)

Kieliopintoja on voitava joustavasti yhdistää työn lisäksi muihin elämäntilanteisiin kuten lastenhoitoon.

(Kpl 26)

Puuttuvien kuntapaikkojen takia jopa kiintiöpakolaiset joutuvat odottamaan pitkään pakolaisleirillä Suomeen pääsyä, mikä vaikeuttaa myös kotoutumista.

Kannattaja: Pilvi Torsti

Vastaehdotus:

Arja Karhuvaara: Helsinki toteaa, että verovaroin rahoitetun YLE:n yhdeksi yleishyödylliseksi tehtäväksi tulisi säätää kotouttavan kieliopetuksen tehtävä.

Arja Karhuvaaran vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hannu Oskalan ensimmäisen vastaehdotuksen (kappaleet 5 ja 31) mukaan

Jaa-äännet: 5

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Ei-äännet: 10

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi Hannu Oskalan vastaehdotuksen äänin 5 - 10.

2. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hannu Oskalan toisen vastaehdotuksen (kappaleet 4, 15 ja 26) mukaan

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 15

Veronika Honkasalo, Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Silvia Modig, Lasse Männistö, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka

Tyhjä: 0

15.02.2016

Sj/1

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi Hannu Oskalan vastaehdotuksen äänin 0 - 15.

Kahden äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi Hannu Oskalan vastaehdotusten mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Anu Riila, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64495
anu.riila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 TEM:n lausuntopyyntö luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019
- 2 Työ- ja elinkeinoministeriön saate 12.1.2016
- 3 Luonnos valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavan lausunnon valtion kotouttamisohjelmaluonnoksesta vuosille 2016 – 2019:

Valtion kotouttamisohjelmaluonnoksen rakenteellinen jako eri tavoitealueisiin teemoittain on onnistunut ratkaisu. Lisäksi on hyvä, että luonnoksessa tehdään tilannekuvausta kunkin tavoitealueen kohdalla sekä määritellään toimenpiteet, resurssit ja mittarit.

Suomessa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla on runsas uusien kotoutettavien ryhmä, joiden palvelujen suunnittelu vaatii tiivistä koordinoitua ja yhteistyötä kaikkien, myös lukuisten uusien toimijoiden välillä. Pää-

kaupunkiseutu tulee ohjelmaluonnoksessa huomioida painokkaammin, sillä maahanmuuttajien osuus kasvaa voimaikkaimmin juuri pääkaupunkiseudulla. Ohjelman tulisi huomioida myös ne kotoutettavat, jotka opiskelun, työn tai muun syyn vuoksi siirtyvät Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle. Lisäksi tarvitaan riittäviä resursseja niin valtio- kuin kuntatodistimijoille. Sektoreiden välille on luotava yhteinen tavoitetila ja tavoitetilan toteutumiselle toimenpiteet.

Ohjelmaluonnos ottaa ansiokkaasti eri politiikkalohkoja huomioon. Elinkeinopolitiikan vahva osuus ohjelmaluonnoksessa on erityisen myönteistä. Sen sijaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvien asioiden puute ja STM:n vähäinen rooli kiinnittää huomiota. Puuttuminen perustuu hallitusohjelmassa valittuihin painopistealueisiin. Valtion kotouttamisohjelmassa olisi kuitenkin hyvä mainita ja ottaa huomioon myös ne maahanmuuttajat, jotka eivät suoraan TE-toimiston toiminnoilla ole kotoutettavissa vaan tarvitsevat erityistä tukea ja sosiaalista vahvistamista.

Ohjelmaluonnoksessa sivulla 3 viitataan siihen, että hallitusohjelman puolivälitarkastelun yhteydessä arvioidaan hallitusohjelman mukaisesti valmisteltavan maahanmuuton kustannus-selvityksen mahdollisia vaikutuksia ohjelman toimeenpanoon. Tältä osin toteamme, että esimerkiksi toisen asteen koulutuksen osalta valtiosuosjärjestelmässä ei tällä hetkellä ole otettu huomioon maahanmuutosta aiheutuvia kustannuksia valtiosuosuuksia lisäävänä tekijänä.

Merkille pantavaa ohjelmaluonnoksessa on se, että sosiaali- ja terveysministeriön kotoutumisen edistäminen rahoitetaan osana muuta rahoitusta ja itse kotouttamisohjelma painottuu työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön toimiin.

Seuraavassa kommentit tavoitealueittain

Tavoitealue I: Edistetään ihmisarvoa kunnioittavaa keskustelukulttuuria, eikä rasismia sallita

Tilannekuvauksessa olisi hyvä liittää viittaus yleiseen turvallisuustilanteeseen sekä radikalisoitumisen ennalta estämiseen. Asia on ollut vuoden 2015 aikana paljon esillä etenkin Helsingissä. Vuoropuhelussa eri uskonnollisten yhteisöjen ja imaamien kanssa on todettu, että radikalisoitumisen ennalta estäminen vaatii puuttumista taustalla vaikuttaviin syihin, kuten nuorten kouluttautumattomuuteen, toimeentulotukimahdollisuuksien vähyyteen sekä syrjinnän kokemuksiin. Keskeistä on luoda tiiviitä verkostoja, jotka tukevat nuoria vaikeiden elämäntilanteiden hallinnassa, tarjoavat myönteisiä kokemuksia osallisuudesta ja kannustavat nuoria tarttumaan myönteisiin, koulutukseen ja työllistymiseen tähtääviin vaihtoehtoihin. Tällä hetkellä koulutus- ja työllisyyspolut eivät

huomioi maahantulijoita riittävän yksilöllisesti, mikä lisää ulkopuolisuuden kokemusta.

Rasismin vastustamisen keinoina nostetaan luonnoksessa viestintä ja asennekasvatus. Mentoroinnin on todettu edistävän ihmisten kohtaamista ja vähentävän ennakkoluuloja. Myös rasismin kitkeminen rakenteista vaatii toimenpiteitä.

Tavoitealue II: Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet vahvistamaan osaltaan Suomen innovaatiokykyä

Ohjelmaluonnoksessa mainitaan, että kotouttamistoimet nähdään yhä kiinteämmin osana Suomen elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa, mikä on myönteistä. Hallitusohjelmassa, kuin myös ohjelmaluonnoksessa, puhutaan maahanmuuttajien nopeasta työllistymisestä. Tämän tulisi olla hallinnot läpäisevänä periaatteena ohjelmassa. Maahanmuuttajien yrittäjyyspotentiaalin tunnistamiseen ja hyödyntämiseen tulisi niin ikään kohdentaa toimenpiteitä.

Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymistä edistetään parhaiten sillä, että tutkintorakenteisiin sisällytetään riittävästi kielikoulutusta ja työmarkkinoilla edellytetyn kielitaitotason saavuttaminen kytketään tutkinnon suorittamisen tavoin oppilaitosten/korkeakoulujen rahoitukseen. AMK-tutkintojen tulisi olla työmarkkinoiden tarpeita palvelevia myös kielellisten valmiuksien tarjoamisen osalta. Työllistymistä edistää myös yksilöllinen mentorointi.

On kannatettavaa, että osaamisen tunnistaminen tapahtuu mahdollisimman nopeasti ja toimenpiteet ovat sen mukaiset. Olisi tarkoituksenmukaisesti, että valtakunnallisesti määriteltäisiin se mitä ”tunnistamisella” tarkoitetaan - tarkoitetaanko ammatillisen osaamisen tunnistamista vai jotakin muuta? Asiaan liittyy myös kysymys siitä, kuka tunnistaa osaamista jos kyse on ammatillisesta osaamisesta. Ammatillista osaamista voi tunnistaa kyseisen ammattialan opetta- ja, koska tunnistaminen tehdään suhteessa koulutuksen perusteissa määritelyihin ammatitaitovaatimuksiin.

Tavoitealue III Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti

Ohjelmaluonnoksessa painottuu suhteellisesti eniten kotoutumiskoulutus. Lähtökohtana on perinteinen ajatus siitä, että ensin kotoutettava käy alkukartoituksessa, sitten kotoutumiskoulutuksen, mahdollisesti ammatillisen koulutuksen, työelämään ym. ohjauksen. Kun kysymys on aikuisista maahanmuuttajista, koulutusta tulisi tarjota siten, että tarjottavana olisi rinnakkain erilaisia kotoutumisen sisältöjä, kuten ammatillisia valmiuksia vahvistavaa koulutusta, työelämään ohjausta sekä tarvittaessa peruskouluopintoja. Palveluja tulisi tarjota tarvelähtöisesti eri

ryhmille. Kotoutumiskoulutusta tulisi järjestää myös niin, että esimerkiksi eri koulutustaustan omaaville on tarjolla työelämälähtöistä koulutusta, myös työaikana. Kielen oppimista työnteon tai harjoittelun aikana tulisi mahdollistaa nykyistä laajemmin.

Koulutukseen pääsyn odotusaikojen lyhentäminen on kannatettava tavoite (toimenpide 11). Pääkaupunkiseudun kunnat ovat jatkuvasti korostaneet tämän tavoitteen tärkeyttä. Ohjelmaluonnoksessa todetaan, että maahanmuuttajien määrän kasvaessa kotoutumiskoulutuksen määrä-rahast ovat olleet erityisesti pääkaupunkiseudulla riittämättömiä. On selvää, että kotoutumiskoulutuksen määrärahoja tulee huomattavasti lisätä pääkaupunkiseudulla, jotta koulutus voitaisiin tarjota nopeasti kaikille kotoutettaville.

Kotoutumiskoulutuksen laatuksiteerejä tulee kehittää ja koulutusta ohjata työllistymistä painottavaksi. Koulutuksen jatkopoluista tulisi huolehtia siten, että kotoutumiskoulutuksen jälkeen henkilöllä on mahdollisuus edelleen tarpeen mukaan saada työelämään valmentavia ja työllistämiseen tähtäviä koulutussisältöjä. Kotoutumiskoulutuksen jälkeinen polku ei näyttäydy maahanmuuttajalle systemaattiselta, koska koulutuksen jälkeiset palvelut ovat hajallaan.

Kielikoulutus on kaiken kotoutumisen ytimessä. Pääkaupunkiseudulla tulisi kehittää joustavampaa ja helpommin toteutettavaa yhteistyötä viranomaistahojen ja muiden toimijoiden välille kielikoulutusten järjestämisessä. Muun kuin viranomaisen antaman kielikoulutuksen hyväksi lukemista tulisi helpottaa sujuvoittamalla suoritusten raportointi- ja hyväksymiskäytäntöjä.

Kotouttamisohjelmaluonnoksessa todetaan sivulla 20, että viimeaikaisen vertailujen mukaan maahanmuuttajataustaisten ja kantaväestön nuorten oppimistulosten erot ovat Suomessa OECD-maiden suurimpia. Valtion tulisi kehittää ja lisätä täydennyskoulutusmahdollisuuksia mm. luokanopettajille ja aineenopettajille maahanmuuttajalasten opetuksessa. Suomessa tarvitaan myös pysyvät rakenteet perusopetuksen suorittamiseen. Erityinen huoli on peruskouluiän loppuvaiheessa maahan tulleiden koulutuspoluista. Myöhään maahan tulleiden osalta tulisi valtakunnallisesti kehittää perusopetuksen saatavuutta ja varmistaa jatkopolut. Perusopetuksen jälkeistä aikaa tulisi seurata. Kun oppivelvollisuus tulee täyteen, hakeutuu opiskelija oma-ehtoisesti eteenpäin.

Osallisena Suomessa hankkeen tavoitteet tulisi toteuttaa. Esimerkiksi juuri myöhään tulleiden osalta Osallisena Suomessa – hankkeen tulokset tulisi ottaa huomioon myös valtion kotouttamisohjelmassa.

Tilannetta voitaisiin parantaa lainsäädäntöä muuttamalla niin, että myöhään maahan tulleille nuorille voidaan tarjota eheä ja tarvittaessa yksi-

öllinen koulupolku jo 15-vuotiaasta eteenpäin. Lisäksi perusopetukseen tarvitaan lisärahoitusta ryhmäkokojen pienentämiseen, ottaen huomioon esimerkiksi alle 3 vuotta Suomessa asuneiden määrä luokassa.

Vastaavasti kaupunki jatkaa resurssien kohdentamista maahanmuuttajaoppilaiden opetuksen kehittämiseen ja koordinointiin, ottaen huomioon uusien kotoutettavien määrät määrärahojensa puitteissa toimintoja uudelleen organisoimalla, hyödyntämällä uutta teknologiaa sekä parantamalla toimintaprosesseja ja – menetelmiä. Myöhään maahan tulleiden ohjausta voidaan parantaa mm. koulupolkumahdollisuuksien sähköisellä kuvauksessa ja joustavia malleja kehittämällä.

Peruskoulun suorittamiseen ja ammatillisten koulutusten aloittamiseen liittyvien tukitoimien tulee olla riittäviä. Samalla tulee huolehtia siitä, että kaikki tarvitsevat saavat opetuspaikan ja alle -25 vuotiaiden opiskelijoiden toimeentulo on turvattu. Tällä hetkellä työmarkkinatukea ei voida maksaa perusopetuksen opinnoista alle 25-vuotiaille.

Ohjelmaluonnoksen toimenpide numero 20 aiheuttaa hämmennystä. Toimenpiteessä viitataan aiesopimuksen jatkovalmisteluun, josta ei ole käyty neuvotteluita pääkaupunkiseudun kuntien kanssa kuntien toiveita huolimatta. Helsinki tekee mielellään tavoitteellista yhteistyötä maahanmuuton kehittämisessä, mutta ohjelmaan ei voi sisällyttää viittauksia asioihin, joista ei ole neuvoteltu.

Tavoitealue IV: Edistetään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa

Toimivaa kuntapaikkajärjestelmää ei ole tällä hetkellä olemassa, joten sen luominen yhdessä kuntien kanssa on ensiarvoisen tärkeää. ELY-keskuksen arvion mukaan turvapaikansaaneille tulisi tällä hetkellä löytyä kuntapaikka noin 2800 hengelle Uudenmaan alueelta. Ottaen huomioon pääkaupunkiseudun asuntotilanteen, paikkojen löytyminen tulee olemaan haasteellista. Ylipäänsä turvapaikan saaneet tulisi pyrkiä sijoittamaan mahdollisimman tasaisesti Suomessa.

Hallitusohjelmassa todetaan pakolaispolitiikan osalta, että valtio lisää yhteistoimintaa kuntien kanssa ja että käytössä on riittävät resurssit. Pitkän aikavälin toimenpiteenä esitetään, että pakolaisten vastaanottoon liittyvä korvausjärjestelmä ja – taso arvioidaan (toimenpide-ehdotus 34). Tällä hetkellä valtion maksamat laskennalliset korvaukset kunnille pakolaisista ovat 6845 euroa vuodessa alle 7-vuotiaasta ja 2300 euroa vuodessa 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä. Korvaustaso määriteltiin ensimmäisen kerran 1993. Korvauksia maksetaan kunnille kiintiöpakolaisista neljän vuoden ajan ja muiden henkilöiden osalta kolmen vuoden ajan. Korvaustaso ei vastaa kustannusten nousua esim. sosi-

aalitoimessa. Kuntaliiton laskelmien mukaan tulisi laskennallisten korvausten alle 7-vuotiaiden osalta olla 10 872 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneiden osalta 3319 euroa (Kuntaliitto, Pakolaisten vastaanotto kunnissa, Helsinki 16.9.2015).

Ohjelmaluonnoksessa on todettu, että oleskeluluvan saaneet voivat hakea asuntoa yksityisiltä vuokramarkkinoilta tai hakea valtion tukemaan vuokra-asuntoon. Tästä kuitenkin poikkeuksena on huomioitava, että mikäli oleskeluluvan pituus on alle vuosi, valtion tukemaa vuokra-asuntoa heillä ei ole oikeutta saada nykymääräysten mukaisesti.

Asuntotuotannon taso on pääkaupunkiseudun kunnissa merkittävästi korkeammalla tasolla kuin aikaisemmin. Helsingin, Espoon ja Vantaan asuntotuotantotavoite Mal-aiesopimuksessa (2012–2015) on ollut 9 500 asuntoa. Vuonna 2015 näissä kunnissa aloitettiin 12 000 asunnon rakentaminen. MAL-sopimusneuvottelut vuosien 2016–2019 sopimuksesta ovat seudun kuntien ja valtion välillä vielä kesken (helmikuu 2016). Valtion osalta sopimukseen liittyvistä asioista päätetään vasta kehysriihen yhteydessä huhtikuussa 2016.

Merkittävä osa pääkaupunkiseudun väestönkasvusta on maahanmuuttajataustaista. Näin on ollut jo vuosien ajan. Valtaosa maahanmuuttajista pärjää normaaleilla asuntomarkkinoilla. Merkittävimmät asunnottomuutta aiheuttavat riskitilanteet liittyvät kasvaneeseen yksityismajoitukseen ja siihen liittyviin epävarmuustilanteisiin sekä kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden jääntiin Suomeen. Kielteisen päätöksen saaneilla ei ole mahdollisuutta vuokrata asuntoa Suomesta, joten tähän liittyy katuasunnottomuuden riskiä. Pääkaupunkiseudun melko kireän asuntotilanteen vastinparina on muualla Suomessa olevien valtion tukemien vuokra-asuntojen merkittävää tyhjillään oloa. Yhteensä näitä tyhjiä asuntoja on n. 7 000. Pääkaupunkiseudun asuntotilannetta voidaan parantaa ainoastaan rakentamalla uusia asuntoja alueelle.

Maahanmuuttajien asumisen järjestämisen periaatteena tulee olla pyrkimys mahdollisimman tavanomaisiin menettelyihin. Erityisjärjestelyjä tullaan tarvitsemaan erityisesti alaikäisten Suomeen ilman huoltajaa tulleiden nuorten itsenäistymisvaiheeseen. Näiden nuorten tilanne on hyvin samankaltainen kuin lastensuojelun toimenpiteiden kohteena olleilla nuorilla. Kohderyhmälle on kunnissa hyviä kokemuksia tuen ja asumisen järjestämisestä. Vuonna 2015 Suomeen tulleista 32 000 turvapaikanhakijasta n. 80 % oli nuoria poikia ja miehiä, jotka varttuvat aikuisiksi Suomessa ilman perhettä.

Kaikkien asumiseen liittyvien toimenpiteiden tulee tukea kestävästä asuntopolitiikan periaatteita. Alueellisia ja talokohtaisia keskittymiä on

vältettävä. Kiristyvää asuntotilanne näkynee ensimmäisenä kriisimajoituksen kulujen kasvuna.

Yleisesti ottaen palvelujärjestelmää tulisi kehittää yhä enemmän ”yhden luukun periaate” – näkökulma tavoitteena, ja varmistaa tarpeen mukaiset palvelut. Esimerkkinä voidaan mainita keväällä 2016 käynnistytävä Helsingin kaupungin koordinoima Töissä Suomessa – hanke, joka yhteistyössä TE-hallinnon kanssa pyrkii varmistamaan lupapalveluista lähtien alkuvaiheen kotoutumispalvelujen nykyistä paremman koordinaation International House -konseptin sateenvarjon alla.

Esittelijän perustelut

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää Helsingin kaupungilta lausuntoa valtion kotouttamisohjelmaluonnoksesta vuosille 2016-2019 (12.1.2016) (TEM/55/00.06.02/2016). Lisäaikaa lausunnon jättämiselle on saatu 15.2.2016 asti. Lausunto tulee toimittaa osoitteeseen kirjaamo@tem.fi sekä kotouttaminen@tem.fi. Lausuntoehdotus on valmisteltu kaupunginkansliassa yhteistyössä opetusviraston ja sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Anu Riila, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64495
anu.riila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 TEM:n lausuntopyyntö luonnoksesta valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019
- 2 Työ- ja elinkeinoministeriön saate 12.1.2016
- 3 Luonnos valtion kotouttamisohjelmaksi vuosille 2016-2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Työ- ja elinkeinoministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

15.02.2016

Sj/1

Sosiaali- ja terveysvirasto
Opetusvirasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 08.02.2016 § 110

HEL 2016-000390 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

08.02.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Hannu Os-
kalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 09 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi
Anu Riila, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64495
anu.riila(a)hel.fi

15.02.2016

Sj/2

§ 126

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 6 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta
Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- rehtori
- apulaisrehtori
- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)
- osastopäällikkö (hallinto-osasto)
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja
Henkilöstön kehittämispalvelut
- toimitusjohtaja

10.2.2016

15.02.2016

Sj/2

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä sivistystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toisen asian (Sj/2) kaupunginhallituksen esityksistä kokouksen kuudentena asiana.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Kj/1

§ 127

V 2.3.2016, Suomen kommunistisen puolueen ja Helsinki -listojen ryhmäaloite aktiivisuudesta pakolaisten auttamiseksi

HEL 2015-010472 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa Suomen kommunistisen puolueen ja Helsinki-listojen valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anna-Maija Aalto, palvelupäällikkö, puhelin: 310 36369
annamaija.aalto(a)hel.fi

Liitteet

1 SKPn ja Helsinki-listojen valtuustoryhmän ryhmäaloite Kvsto 23.9.2015 asia 31.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Suomen kommunistisen puolueen ja Helsinki-listojen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan Helsingin aktiivisuutta pakolaisten auttamiseksi.

Turvapaikanhakijoiden määrä on lisääntynyt voimakkaasti Suomessa heinäkuun 2015 jälkeen. Suomeen saapui tammi-marraskuun 2015 välisenä aikana 30 563 turvapaikanhakijaa. On arvioitu, että Suomeen saapuisi noin 30 000 turvapaikanhakijaa myös vuonna 2016. Arviolta 2500–3000 turvapaikan saanutta henkilöä päätyisi Helsinkiin vuonna 2016. Tähän asti saapuneista turvapaikanhakijoista arviolta 80 prosenttia on työikäisiä (20–30-vuotiaita) miehiä. Alaikäisiä turvapaikanhakijoita on vuoden 2015 alusta saapunut 2766. Heistä suurin osa on 14–17-vuotiaita. Turvapaikanhakijoiden osaaminen ja aiempi koulutus vaihte-

lee. Osa voi olla korkeasti koulutettuja tai ilman peruskoulutusta. Joukossa on myös täysin luku- ja kirjoitustaidottomia henkilöitä.

Turvapaikan hakijoiden rajun kasvun vuoksi kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä (28.10.2015) asettaa turvapaikanhakijoiden kotoutumispalveluista sekä erityispalvelutarpeista vastaavan työryhmän. Työryhmän tehtävänä on kartoittaa turvapaikanhakijoille ja pakolaisille tarjottavien kotoutumispalveluiden nykytilannetta ja ennakoida kuntaan asettautuvien turvapaikan saaneiden henkilöiden erityistarpeita. Kaupunginkanslian elinkeino-osaston maahanmuutto- ja työllisyyspalveluyksikkö vastaa työryhmän työn johtamisesta. Mukana työryhmässä ovat edustajat kaupunginkansliasta, sosiaali- ja terveys-, opetus-, varhaiskasvatus- ja kiinteistövirastosta.

Työryhmän tulee tehdä 29.2.2016 mennessä ehdotukset toimintamallista ja tarvittavista toimenpiteistä, joilla pystytään vastaamaan kotoutumis- ja erityispalvelutarpeisiin sekä ennakoimaan palvelutarpeita jatkossa. Ryhmä on jo tunnistanut turvapaikan saaneiden kotoutumisen painopisteeksi nopean pääsyn koulutukseen ja työhön. Tämä edellyttää alkuvaiheen neuvonnan ja palvelujen, oppimista tukevien palvelujen, perusvalmiuksien vahvistamisen ja työllistymistä tukevien palvelujen nivomista saumattomaksi kokonaisuudeksi.

Kaupunginvaltuuston hyväksyessä talousarvion vuodelle 2016 (2.12.2015, 328§) kaupunginhallituksen menoihin (menovaraus 11403) tehtiin 10 miljoonan euron varaus erityisesti turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi. Määrärahan kohdentamisesta päätetään kaupunginhallituksen päätöksellä.

Turvapaikanhakijoiden määrän kasvaessa voimakkaasti kesällä 2015 Helsingin kaupunki ryhtyi välittämiin toimenpiteisiin. Toimenpiteitä kohdennettiin aluksi hakijoiden akuutteihin tarpeisiin ja sittemmin, tilanteen hieman rauhoituttua, kotouttamistoimenpiteisiin.

Helsingin kaupunki ylläpitää kahta vastaanottokeskusta, Helsingin vastaanottokeskusta ja Metsälän vastaanottokeskusta. Kaupunginhallitus päätti (Khs 33/28.9.2015, § 918) laajentaa Helsingin vastaanottotoiminnan järjestämistä vuoden 2016 loppuun asti Koskelan vanhan sairaalan kiinteistöön sekä Metsälän Kaukokiidon motelli-kiinteistöön.

Maahanmuuttovirasto koordinoi vastaanottokeskusten perustamista ja tarvetta uusille vastaanottokeskuksille. Tällä hetkellä ei ole tiedossa tarpeita perustaa uutta vastaanottokeskusta Helsinkiin. Helsingin kaupunki on jo nyt vuokrannut muualla sijaitsevia tiloja ja tulevat tarpeet tilojen vuokraamiselle käsitellään Sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vetämässä turvapaikka-asioiden johtoryhmässä.

ELY-keskukset vastaavat oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntapaikoista alueellaan. Uudenmaan ELY-keskus on aloittanut neuvottelut Uudenmaan kaupunkien kanssa kuntapaikkojen lisäämisestä. Kaupunginkanslia valmistelee Helsingin linjauksia kuntapaikkojen tarjontaan liittyen. Keskustelut jatkuvat kevään 2016 aikana. Uudenmaan ELY-keskuksen arvion mukaan turvapaikan saaneille tulisi löytyä kuntapaikka 2800 henkilölle koko Uudenmaan alueelta.

Kaikille Helsingissä asuville oppivelvollisuusikäisille oppilaille turvataan oikeus saada opetusta riippumatta oleskeluluvasta tai henkilötunnuksesta, joten turvapaikanhakijalapset ovat oikeutettuja perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Näissä ryhmissä on vielä tilaa ja lisäksi on mahdollisuus perustaa lisäryhmiä. Tällä hetkellä ei ole ruotsinkielistä perusopetukseen valmistavaa opetusta.

Opetusvirasto on suunnitellut koulutuspalveluja turvapaikanhakijoiden erilaisiin tarpeisiin. Turvapaikanhakijoille voidaan toteuttaa Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa sekä Helsingin aikuislukiossa luku- ja kirjoitustaidon opetusta, suomen kielen ja yhteiskuntatietouden koulutusta, aikuisten perusopetukseen valmistavaa koulutusta ja perusopetusta sekä suomen kielen ja ammatillisen koulutuksen yhdistävää koulutusta, jonka kautta maahanmuuttajat ovat päässeet hyvin tutkintoon johtavaan koulutukseen ja työllistyneet.

Stadin ammattiopiston avoimissa opinnoissa voidaan joustavasti järjestää erityisesti 14–17-vuotiaina maahan tulleille suomen kielen ja ammatilliseen koulutukseen valmistavaa VALMA-koulutusta, josta he voivat edetä tutkintoon johtavaan koulutukseen tai myös lukioon valmistavan koulutuksen kautta lukioon. VALMA-koulutuksesta voi edetä myös oppisopimuskoulutukseen. Lisäksi voidaan toteuttaa ammatillista perus- ja lisäkoulutusta oppilaitoksessa tai oppisopimuskoulutuksena.

Suomenkielinen työväenopisto järjestää vuosittain maahanmuuttajille kohdistettua opetusta ja suomi vieraana kielenä -opetusta. Suomenkielisellä työväenopistolla on valmius järjestää turvapaikanhakijoille nopeasti käynnistettäviä käytännön kielitaidon ja arjessa selviytymisen intensiivikursseja keväällä 2016.

Turvapaikanhakijoilla on oikeus kiireellisiin ja välttämättömiin terveyspalveluihin. Alaikäinen turvapaikanhakija on oikeutettu samoihin terveydenhuoltopalveluihin kuin henkilö, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa. Turvapaikanhakijoiden terveydenhuollon järjestämisvastuu on Maahanmuuttovirastolla. Maahanmuuttovirasto on tehnyt sopimuksen yksityisen lääkäriaseman kanssa Helsingin vastaanottokeskuksen kiireellisistä ja välttämättömistä terveydenhuoltopalveluista. Näihin palveluihin kuuluvat myös lasten- ja äitiysneuvolapalvelut. Lisäk-

si turvapaikanhakijat voivat tarvittaessa käyttää Helsingin päivystyspoliklinikoiden palveluja. Oleskeluluvan saamisen jälkeen kaikilla turvapaikanhakijoilla on oikeus saada sosiaali- ja terveystalveluja samoin perustein kuin muutkin helsinkiläiset.

Keväällä 2016 käynnistyvä ja Helsingin koordinoima Töissä Suomessa -hanke pyrkii maahanmuuttoon ja alkuvaiheen kotoutumiseen liittyvien palveluiden nykyistä parempaan koordinointiin pääkaupunkiseudulla yhdessä Helsingin, Espoon ja Vantaan sekä Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön SAK:n, Helsingin seudun Kauppakamarin ja Moniheli ry:n sekä Uudenmaan ELY-keskuksen ja TE-toimistojen kanssa.

Kotoutumistyöryhmässä pohditaan välineitä nopeamman työllistymisen vahvistamiseksi. Elinkeino-osasto on vahvistamassa yritysyhteistyötä työllisyshoidossa, Helsinki-lisää käytetään madaltamaan rekrytointikynnystä sen soveltamisohjeen ja TE-toimiston palkkatukilinjausten saanelemisraameissa ja loppuvuodesta avautuneen Ohjaamon neuvontapalvelut ovat kaikkien 16-29-vuotiaiden nuorten käytettävissä.

Kaupunginkanslian elinkeino-osasto selvittää turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kasvavat tulkkaus- ja käänöspalvelujen tarpeet yhteistyössä virastojen kanssa vuoden 2016 aikana.

Vastaanoton palveluja järjestetään tällä hetkellä noin 1100 yksityisesti majoittuneelle turvapaikanhakijalle. Helsingin sosiaali- ja terveystalvelu virasto selvittää yksityisesti majoittuneiden palvelujen järjestämisen keskittämistä yhteen palvelupisteeseen. Yksityismajoittujien palvelujen keskittäminen vahvistaa ja vakauttaa turvapaikanhakijan asumismuodon valintaa koskevaa päätöksentekoa sekä mahdollistaa kotouttamistoimenpiteiden aloittamisen aikaisemmin henkilöstön ollessa samassa paikassa.

Alaikäisinä yksintulleiden turvapaikanhakijalasten määrä on vuoden 2015 aikana moninkertaistunut ja Helsinkiin on perustettu heidän vastaanottopalvelujensa järjestämiseksi ryhmäkoteja tai tukiasumisyksiköitä. Sosiaali- ja terveystalvelu virasto selvittää vuoden 2016 käyttösuunnitelmaehdotuksen mukaisesti perheryhmäkotitoiminnan järjestämistä ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden majoittamisessa oleskeluluvan saamisen jälkeen.

Turvapaikanhakijat voivat hakea kaupungin vuokra-asuntoa vasta oleskeluluvan saatuaan. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan arava-vuokra-asunto voidaan tarjota vain sellaiselle ulkomaalaiselle, joka on saanut vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan luvan.

Turvapaikanhakijoiden asuntotarpeet ovat yhteneväisiä kantaväestön kanssa, tarve on erityisesti pieniin ja kohtuuhintaisiin asuntoihin ja per-

heenyhdistämisten jälkeen isoihin perheasuntoihin. Riski asunnottomuuteen on erityisesti niillä, jotka ovat saaneet kielteisen päätöksen sekä alle vuoden luvan saaneilla. Nuorten turvapaikan saaneiden osalta asuntotilanne vaikuttaa välillisesti myös koulutuksen sujumiseen.

Kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksikön alaisuudessa on kehitetty maahanmuuttajien alkuvaiheen neuvontapalveluja monikielisen Infopankki-verkkopalvelun sekä Virka infon kautta. Suunnitteilla on erilaisten sähköisten ja jatkuvien infojen suuntaaminen myös turvapaikanhakijoille. Lisäksi on hahmoteltu kumppaanuuskampanjaa, jolla tuetaan vastaanottokeskusten ympäristöä asuinalueen kohtaamispaikkana yhteistyössä vapaaehtoisten, asukkaiden, järjestöjen ja turvapaikanhakijoiden kanssa. Myös asuinalueilla toimivat ympäristötyön koordinaattorit tukevat asukkaiden ja turvapaikanhakijoiden välistä vuoropuhelua vastaamalla asukkaiden huolenaiheisiin, purkamalla huhuja sekä verkostoitumalla. Kaupunginkanslian elinkeino-osasto luo ajantasaiset tiedot kaupungin verkkosivustoille maahanmuutosta ja turvapaikanhakijoiden tilanteesta kevään 2016 aikana.

Kulttuurikeskus Caisa toimii Helsingin kulttuurikeskuksessa proaktiivisena sillanrakentajana vastaanottokeskusten ja turvapaikanhakijoiden sekä kaupungin järjestö- ja taidekentän välillä. Caisassa on käynnistetty turvapaikanhakijoille omaehtoista taidetoimintaa sekä ammattitaitojoiden ohjausta työpajojen, kohtaamisten ja neuvonnan muodossa.

Lisäresurssien arvioiminen koulutustaustan ja kielitaidon kartoittamiseen, osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen sekä edellämainittujen koulutusten ja muiden palveluiden järjestämiseen on vielä tällä hetkellä vaikeaa, koska vielä ei ole tiedossa turvapaikanhakijoiden ja oleskeluluvan saavien määrää eikä heidän koulutus- ja osaamistasoaan.

Uudenmaan ELY-keskuksen hallinnoimiin kotoutumiskoulutuksen määrärahoihin ei ole tulossa merkittäviä lisäyksiä vuoden 2016 osalta. Kaupunginkanslian elinkeino-osasto on mukana neuvotteluissa, joissa pyritään vaikuttamaan valtioon turvapaikanhakijoiden ja turvapaikan saaneiden kotoutumisen kehittämisessä. Työssä ovat mukana pääkaupunkiseudun kaupungit, TEM, OKM, Uudenmaan ELY-keskus ja TE-hallinto. Lisäksi Helsingin kaupunki ottaa kantaa resurssin puutteeseen lausunnossaan Valtion kotouttamisohjelmasta.

Valtiolta saatava korvaus valmistavan opetuksen järjestämisestä kunnalle perustuu laskentapäivänä 20.9. olevaan oppilasmäärään. Laskentapäivien eli valtion tuen ulkopuolelle jää Helsingissä vuosittain 100 oppilasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö työstää parhaillaan lakimuutosesitystä, jotta laskentapäivien ulkopuolelle jäävistä perusopetukseen

15.02.2016

Kj/1

valmistavan opetuksen oppilaista olisi jatkossa mahdollista hakea valtionosuutta. Opetusvirasto on toimittanut 13.10.2015 opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunnon (OKM/70/010/2015), jossa lakimuutosesitystä pidetään kannatettavana. Mikäli lakimuutos toteutuu, se tulee voimaan 1.1.2016 ja lisärahoitusta voi hakea takautuvasti myös syksyn 2015 osalta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anna-Maija Aalto, palvelupäällikkö, puhelin: 310 36369
annamaija.aalto(a)hel.fi

Liitteet

1 SKPn ja Helsinki-listojen valtuustoryhmän ryhmäaloite Kvsto 23.9.2015 asia 31.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.12.2015 § 381

HEL 2015-010472 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Helsinki ylläpitää kahta vastaanottokeskusta, Helsingin vastaanottokeskusta ja Metsälän vastaanottokeskusta. Niiden viidessä eri toimipisteessä on majoituspaikkoja kaupunginhallituksen 28.9.2015 tekemän tilapäisen laajentamisen jälkeen yhteensä 1186. Lisäksi vastaanoton palveluja järjestetään tällä hetkellä noin 1100 yksityisesti majoittuneelle.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimi selvittää yksityisesti majoittuneiden palvelujen järjestämisen keskittämistä yhteen palvelupisteeseen. Yksityismajoittujien palvelujen keskittäminen vahvistaa ja vakauttaa turvapaikanhakijan asumismuodon valintaa koskevaa päätöksentekoa sekä mahdollistaa kotouttamistoimenpiteiden aloittamisen aikaisemmin henkilöstön ollessa samassa paikassa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Alaikäisinä yksintulleiden turvapaikanhakijalasten määrä on vuoden 2015 aikana moninkertaistunut ja Helsinkiin on perustettu heidän vastaanottopalvelujensa järjestämiseksi ryhmäkoteja tai tukiasumisyksiköitä. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus selvittää vuoden 2016 käyttösuunnitelmaehdotuksen mukaisesti perheryhmäkoti toiminnan järjestämistä ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden majoittamisessa oleskeluluvan saamisen jälkeen.

Kansainvälistä suojelua saavien alkuvaiheen vastaanoton palvelut järjestetään sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa. Maahanmuuttokeskuksen moniammatillinen henkilökunta yhteistyössä TE-toimiston kanssa huolehtii pakolaisen ohjaamisesta kotoutumiskoulutukseen tai hänelle soveltuvaan muuhun suomen kielen opetusryhmään. Yhdessä pakolaisen ja hänen perheensä kanssa laadituissa kotoutumissuunnitelmissa ja palvelutarpeenarvioinneissa huomioidaan kaikki elämän osa-alueet (mm. toimeentulo, terveys, asuminen, rekisteröinnit, vapaa-aika) koulutuksen ja työhön hakeutumisen lisäksi sekä tuetaan kokonaisvaltaisesti elämän rakentumista uudessa asuinympäristössä.

Turvapaikanhakijalla on oikeus kiireellisiin ja välttämättömiin terveyspalveluihin. Alaikäinen turvapaikanhakija on oikeutettu samoihin terveydenhuoltopalveluihin kuin henkilö, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa.

Turvapaikanhakijoiden terveydenhuollon järjestämisvastuu on Maahanmuuttovirastolla.

Maahanmuuttovirasto on tehnyt sopimuksen yksityisen lääkäriaseman kanssa Helsingin vastaanottokeskuksen turvapaikanhakijoille annettavista kiireellisistä ja välttämättömistä terveydenhuoltopalveluista. Näihin palveluihin kuuluvat myös lasten- ja äitiysneuvolapalvelut. Lisäksi turvapaikanhakijat voivat tarvittaessa käyttää Helsingin päivystyspoliklinikkoiden palveluita. Kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saamisen jälkeen kaikilla turvapaikanhakijoilla on oikeus saada sosiaali- ja terveyspalveluja samoin perustein kuin muutkin helsinkiläiset.

Kaupunginhallituksen käsitellessä vuoden 2016 talousarvioesitystä keskushallinnon käyttövaroihin lisättiin jakamattomana eränä 10 miljoonaa euroa, jonka kohdentamisesta päätetään kaupunginhallituksen päätöksellä. Jollei kyseistä määrärahaa ole kokonaan tai osin jaettu maaliskuuhun 2016 mennessä, määrärahan jaosta päätetään kevään 2016 raamipäätöksen yhteydessä. Jakamaton erä käytetään erityisesti turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi.

Kaupunginjohtaja on asettanut turvapaikanhakijoiden kotoutumispalveluista sekä erityispalvelutarpeista vastaavan työryhmän. Työryhmän

15.02.2016

Kj/1

tehtävänä on kartoittaa turvapaikanhakijoille ja pakolaisille tarjottavien kotoutumispalvelujen nykytilannetta ja ennakoida kuntaan asettuvien turvapaikan saaneiden henkilöiden erityistarpeita. Erityisesti työryhmän tulee suunnitella ja kehittää toimenpiteitä uusien kuntalaisten nopean työllistymisen tukemiseksi Helsingissä. Lisäksi työryhmän tehtävänä on ennakoida asuttamisen haasteita sekä kuntaan asettautuvien pakolaisten erityispalvelutarpeita.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Turvapaikkahakijoiden hallittu vastaanoton järjestäminen ja kotoutumistyö, työnjaon, toimintakäytäntöjen sekä yhteistyön kehittäminen eri toimijoiden kanssa edistävät turvapaikkahakijoiden ja maahanmuuttajien palvelujen saatavuutta, kotoutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia."

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Sari Karisto, maahanmuuttajapalvelujen päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Kulttuurikeskus 26.11.2015

HEL 2015-010472 T 00 00 03

Helsingin kulttuurikeskus etsii muotoja turvapaikanhakijoiden kulttuuripalvelujen järjestämiseksi osana kaupungin muita kulttuuripalveluja. Keskeistä on kartoittaa tämän sekä etnisesti, kulttuurisesti että kielellisesti hyvin monimuotoisen ryhmän kulttuurisia tarpeita dialogissa heidän kanssaan. Lähtökohtana on saattaa heidät mahdollisuuksien mukaan kulttuurikeskuksen normaalin toiminnan piiriin sekä yhteyteen kantaväestön kulttuurin tekijöiden ja kuluttajien kanssa.

Oppivelvollisia turvapaikanhakijalapsia ohjataan ala-asteen valmistaville luokille yhdessä opetusviraston kanssa suunniteltavien 5x2 -taidekasvatuskokonaisuuksien piiriin. Vastaava kokonaisuus suunnitellaan päiväkotikäisille lapsille yhdessä varhaiskasvatustarpeiden kanssa. Ryhmissä huomioidaan kielenopetukseen ja muihin valmentavan opetuksen tavoitteisiin liittyvät erityistarpeet ja -toiveet. Toimintamuodon vastuutaho kulttuurikeskuksessa on Annantalo.

Muutoin turvapaikanhakijoille suunnatussa kulttuuritoiminnassa hyödynnetään kaupungissa toimivien maahanmuuttajayhdistysten ja -järjestöjen asiantuntemusta, verkostoja sekä yhteistyötä vapaaehtoistyötä

koordinoivien järjestöjen (mm. Suomen Punainen Risti, Suomen Pakolaisapu) ja kaupungin muiden virastojen kanssa.

Kulttuurikeskus Caisa toimii Helsingin kulttuurikeskuksessa proaktiivisena sillan rakentajana vastaanottokeskusten ja turvapaikanhakijoiden sekä kaupungin järjestö- ja taidekentän välillä. Caisan hyvät ja luottamukselliset suhteet monikulttuuriseen kenttään edesauttavat tämän tehtävän onnistumista. Tälle kasvavalle, uudelle toiminnanmuodolle on tarpeen varata riittävät resurssit, sekä tiivistää yhteistyötä kaupungin muiden virastojen kesken.

Caisassa on käynnistetty turvapaikanhakijoille omaehtoista taidetoimintaa sekä ammattitaiteilijoiden ohjausta työpajojen, kohtaamisten ja neuvonnan muodossa. Tämän toiminnan tavoitteena on solmia luottamuksellisia, yhteiseen tekemiseen perustuvia suhteita turvapaikanhakijoihin sekä tutustuttaa heitä Caisan ja Helsingin kulttuurikeskuksen toimintaan ja palveluihin sekä helsinkiläiseen taide- ja kulttuuriyhteisöön. Toiminta myös tarjoaa turvapaikanhakijoiden joukossa oleville eri alojen taiteilijoille mahdollisuuksia ylläpitää ja toteuttaa omaa ammattitaitoaan.

Tapaamisilla ja kokoontumisilla luodaan turvapaikanhakijoille kontakteja Suomessa jo pidempään asuneisiin maanmiehiin ja heidän yhdistyksiinsä sekä kantaväestöön. Toiminnan pohjavireenä on kotoutumisen ja kuulumisen tunteen vahvistaminen sekä myönteisten kokemusten ja yhdessä tekemisen mahdollistaminen.

Lisätiedot

Paiju Tyrväinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 29874

paiju.tyrvainen(a)hel.fi

Tomi Purovaara, ma. johtaja, Caisa, puhelin: 310 37501

tomi.purovaara(a)hel.fi

Opetuslautakunta 17.11.2015 § 206

HEL 2015-010472 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetuslautakunta pitää tärkeänä, että turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien koulutukseen varataan riittävät resurssit ja turvapaikanhakijoiden sekä pakolaisten koulutusmahdollisuudet turvataan.

Helsinkiin saapuvat turvapaikanhakijat ovat monenlaisen koulutustaustan omaavia. Osa turvapaikanhakijoista on vasta perusopetusikäisiä ja osa taas perusopetuksen ylittäneitä, mutta ilman peruskoulutusta olevia. Joukossa on myös täysin luku- ja kirjoitustaidottomia. Erityisen haas-

teellisiä ryhmiä ovat 14–17-vuotiaat ilman koulutusta olevat sekä nuoret aikuiset miehet, joita suuri joukko nyt maahan tulleista turvapaikanhakijoista on ja jotka voivat olla korkeasti koulutettuja tai ilman peruskoulutusta.

Marraskuun alussa turvapaikanhakijoita oli saapunut Suomeen 25 308, joista yksin maahan tulleita alaikäisiä oli 1 671 (6,6, %). Helsingin kaupungin maahanmuuttoyksikön tiedon mukaan Helsingin vastaanottokeskuksissa oli lokakuun alussa 88 esi- ja perusopetusikäistä lasta. Lisäksi Helsingin Diakonissalaitos majoittaa yksin maahan tulleita nuoria, joista oppivelvollisuusikäisiä oli lokakuussa 21. Todennäköistä on, että perheiden yhdistäminen jatkossa lisää perusopetusikäisten määrää. Oletettavasti Helsinkiin saapuu paljon turvapaikansaaneita lähivuosina muualla Suomessa sijaitsevista vastaanottokeskuksista.

Kaikille Helsingissä asuville oppivelvollisuusikäisille oppilaille turvataan oikeus saada opetusta riippumatta oleskeluluvasta tai henkilötunnuksesta. Näin ollen myös turvapaikanhakijalapset ovat oikeutettuja perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Helsingin kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmiä lukuvuonna 2015–2016 on 35, joissa on oppilaita tällä hetkellä 363 ja joista turvapaikanhakijoita on reilu 60. Esimerkiksi 12 oppilaan ryhmäkoolla laskettuna ryhmissä on tilaa vielä 57:lle oppilaalle. Lisäksi opetusvirasto on varautunut uusien ryhmien perustamiseen tarvittaessa. Opetuslautakunnan suomenkielisen jaoston päätöksellä perusopetuslinjan linjanjohtajalla on mahdollista perustaa vielä viisi lisäryhmää. Valmistavan opetuksen oppilaiden lisääntyessä nykyiset resurssit eivät riitä opetuksen järjestämiseen.

Valtiolta saatava korvaus valmistavan opetuksen järjestämisestä kunnalle perustuu laskentapäivänä 20.9. olevaan oppilasmäärään. Laskentapäivien eli valtion tuen ulkopuolelle jää Helsingissä vuosittain 100 oppilasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö työstää parhaillaan lakimuutosesitystä, jotta laskentapäivien ulkopuolelle jäävistä perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaista olisi jatkossa mahdollista hakea valtiotukia. Opetusvirasto on toimittanut 13.10.2015 opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunnon (OKM/70/010/2015), jossa lakimuutosesitystä pidetään kannatettavana. Mikäli lakimuutos toteutuu, se tulee voimaan 1.1.2016 ja lisärahoitusta voi hakea takautuvasti myös syksyn 2015 osalta.

Tällä hetkellä Helsingissä ei järjestetä ruotsinkielistä perusopetukseen valmistavaa opetusta. Opetuslautakunnan mukaan olisi suotavaa, että maahanmuuttajille tarjottaisiin aktiivisesti myös ruotsinkielisen integraation vaihtoehtoa. Ruotsinkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen aloittamiseen on varauduttava opetusvirastossa. Opetusviraston tämänhetkinen arvio on, että 1-2 ryhmän kustannukset vuositason tulit-

sivat olemaan noin 100 000 euroa. Ruotsinkielisiä integraatiopolkuja olisi syytä rakentaa tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten Arbiksen, Praktikumin ja SVEPSin kanssa.

Myös toisen asteen koulutusta voidaan järjestää kaikille opiskelijoille riippumatta siitä, onko henkilöllä oleskelulupaa. Opetuslautakunta pitää tärkeänä, että turvapaikanhakijoiden ja oleskeluluvan saaneiden maahanmuuttajien suuren määrän vuoksi kotouttamis-, kieli- ja ammatillisen koulutuksen järjestämistä tehostetaan ja nopeutetaan nykyiseen järjestelmään verrattuna. Aluksi on tarpeellista kartoittaa turvapaikanhakijoiden koulutustausta ja kielitaito sekä tunnistaa heidän osaamisensa. Helsingin vastaanottokeskuksesta saadun tiedon mukaan turvapaikanhakijoiden koulutus- ja työtausta on hyvin vaihteleva. On myös keskeistä, että turvapaikanhakijat saavat riittävästi ohjausta päästäkseen sopiville jatkepoluille.

Osaamisen tunnistamisella ja tunnustamisella selvitetään turvapaikanhakijoiden koulutuksessa tai työelämässä hankittu osaaminen, minkä jälkeen heidät voidaan ohjata heille sopivaan ja heidän osaamistaan edellyttämään täydentävään koulutukseen. Tämä edellyttää eri ammattialoja tuntevien opettajien työpanosta sekä henkilökohtaista arviointia. Koska turvapaikanhakijoilla ei useinkaan ole todistuksia koulutuksesta, joudutaan osaaminen tunnistamaan näyttöjen kautta, mikä edellyttää runsasta opettajaresursointia.

Opetusvirasto on suunnitellut koulutuspalveluja turvapaikanhakijoiden erilaisiin tarpeisiin. Turvapaikanhakijoille voidaan toteuttaa Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa sekä Helsingin aikuislukiossa luku- ja kirjoitustaidon opetusta, suomen kielen ja yhteiskuntatietouden koulutusta, aikuisten perusopetukseen valmistavaa koulutusta ja perusopetusta sekä suomen kielen ja ammatillisen koulutuksen yhdistävää koulutusta, jonka kautta maahanmuuttajat ovat päässeet hyvin tutkintoon johtavaan koulutukseen ja työllistyneet. Stadin ammattiopiston avoimissa opinnoissa voidaan joustavasti järjestää erityisesti 14–17-vuotiaina maahan tulleille suomen kielen ja ammatilliseen koulutukseen valmistavaa VALMA-koulutusta, josta he voivat edetä tutkintoon johtavaan koulutukseen tai myös lukioon valmistavan koulutuksen kautta lukioon. VALMA-koulutuksesta voi edetä myös oppisopimuskoulutukseen. Lisäksi voidaan toteuttaa ammatillista perus- ja lisäkoulutusta oppilaitoksessa tai oppisopimuskoulutuksena.

Koulutustaustan ja kielitaidon kartoittaminen, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä kaikkien edellä mainittujen koulutusten järjestäminen edellyttävät lisäresursseja. Resurssin tarpeen määrittely on tällä hetkellä vaikeaa, koska vielä ei ole tiedossa turvapaikanhakijoiden ja oleskeluluvan saaneiden määrää eikä heidän koulutus- ja osaamistaso-

aan. Opetusvirastossa on tehty suuntaa antavaa arviota eri koulutusten kustannuksista ja opiskelijamääristä (liite).

Opetuslautakunta kiinnittää huomiota myös ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkojen määrään Helsingissä. Turvapaikanhakijoiden ja oleskeluluvan saaneiden määrä tulee kasvamaan Helsingin seudulla, kun Suomeen saapuvat turvapaikanhakijat hakeutuvat oletettavasti ennen pitkää Helsingin seudulle. Opetus- ja kulttuuriministeriö säätelee ammatillisen peruskoulutuksen (ml. valmistava koulutus) koulutuspaikkojen määrää järjestämisluvalla. Valtionosuus maksetaan järjestämisluvan mukaisista koulutuspaikoista. Tällä hetkellä Helsingin kaupungilla ei ole yhtään vapaana olevaa ammatillisen peruskoulutuksen tai valmistavan koulutuksen paikkaa, vaan päinvastoin koulutuksessa on reilusti yli 100 opiskelijaa ylipaikoilla.

Käsittely

17.11.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Keskustelu.

Jäsen Ahva ehdotti, että lausuntoehdotuksen 7. kappale ("Tällä hetkellä Helsingissä...") poistetaan.

Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Jäsen Nordman ehdotti, että lausuntoehdotuksen 7. kappale muutetaan muotoon:

"Tällä hetkellä Helsingissä ei järjestetä ruotsinkielistä perusopetukseen valmistavaa opetusta. Opetuslautakunnan mukaan olisi suotavaa, että maahanmuuttajille tarjottaisiin aktiivisesti myös ruotsinkielisen integraation vaihtoehtoa. Ruotsinkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen aloittamiseen on varauduttava opetusvirastossa. Opetusviraston tämänhetkinen arvio on, että 1-2 ryhmän kustannukset vuositason tulisivat olemaan noin 100 000 euroa. Ruotsinkielisiä integraatiopolkuja olisi syytä rakentaa tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten Arbiksen, Praktikumin ja SVEPSin kanssa."

Kannattaja jäsen Hertzberg

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Jäsen Nordmanin vastaehdotus

Jaa-äännet: 1
jäsen Rydman

15.02.2016

Kj/1

Ei-äänet: 7

jäsenet Hertzberg, Jalovaara, Korolainen, Leoni, Nordman, Razmyar,
puheenjohtaja Krohn

Tyhjä: 3

jäsenet Ahva, Palm, Raittinen

Hyväksyttiin jäsen Nordmanin vastaehdotus äänin 7-1 (3 tyhjää).

Hyväksyttiin esittelijän ehdotuksesta poiketen.

Jäsen Ahva ilmoitti eriävän mielipiteen, joka on sama kuin hänen teke-
mänsä vastaehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi

Sari Ahola, opetuskonsultti, puhelin: 310 86212
sari.ahola(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, opetuspäällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

15.02.2016

Kj/2

§ 128

V 2.3.2016, Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite postin ja kaupungin yhteispalvelujen selvittämiseksi

HEL 2015-009513 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Yrjö Hakasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46768
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Yrjö Hakanen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki selvittää Postin kanssa mahdollisuudet perustaa yhteisiä palvelujen toimipaikkoja esimerkiksi Itäkeskuksen ja Malmin kaltaisille alueille. Tässä yhteydessä voidaan selvittää myös yhteistyömahdollisuudet Kelan, veroviraston ja muiden valtiohallinnon palvelujen kanssa.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että yhteisten palvelujen toimipaikkojen perustaminen ei ole juuri tällä hetkellä ajankohtaista Postin nykyisten palvelustrategisten linjausten ja yhteispalvelulainsäädäntöön kohdistuvien uudistusten takia.

Kaupungin oma palvelupisteverkko on erittäin tiheä. Virastot ja liikelaitokset ovat järjestäneet asiakaspalvelunsa pääsääntöisesti itse omissa asiakaspalvelupisteissään. Nykyinen strategiaohjelma painottaa sähköisten palvelujen kehittämistä ja valtioneuvoston rakenteelliset uudistukset, etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, aluehallinnon uudistus sekä Tulevaisuuden kunta -hanke aiheuttavat muutoksia palvelupisteverkkoon.

Helsingillä ei ole varsinaisia yhteispalvelupisteitä valtionhallinnon kanssa, mutta kaupungilla on vuonna 2011 allekirjoitettu yhteispalvelusopimus maahanmuuttoon liittyvästä opastuksesta ja neuvonnasta Maahanmuuttoviraston, Helsingin poliisin ja Uudenmaan maistraatin kanssa. Sopimus koskee Helsingin kaupungin Virka-infon neuvontapisteen neuvontaa maahanmuuttajille, ulkomailta eri syistä Helsinkiin muuttaneille tai muuttoa harkitseville. Neuvonnan asiakasmäärä on kasvanut tasaisesti ja sopimusosapuolet ovat olleet toimintaan tyytyväisiä.

Postin verkostoon kuuluu yli 1 400 palvelupistettä. Pisteiden kokonaismäärä on kasvanut noin 40 % vuodesta 2011 ja niitä aiotaan lähivuosina edelleen lisätä. Posteista 90 % toimii kumppaniyhteyksissä ja postin omat toimipisteet ovat vähentyneet.

Postin palvelustrategiaan kunnan palvelupisteiden yhteiskäyttö sopii huonosti. Verkostoa kehittäessään Posti on etsinyt palveluvaihtoehtoja, jotka sopivat mahdollisimman hyvin asiakkaiden muuhun arkiasiointiin, esimerkiksi ruokaostosten yhteyteen. Asiakkaiden muuttuneisiin asiointitottumuksiin on vastattu palvelupisteiden laajoilla aukioloajoilla ja erilaisilla palveluvaihtoehtoilla, kuten pakettiautomaateilla ja noutopisteillä.

Valtiovarainministeriö valmistelee parhaillaan muutoksia nykyiseen yhteispalvelulakiin. Hallituksen esitys yhteispalvelulain muuttamisesta on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle alkuvuodesta 2016.

Valtiovarainministeriö asetti edellisellä hallituskaudella koko julkisen hallinnon kattavan asiakaspalvelun kehittämishankkeen (Asiakaspalvelu2014 – hanke), joka päättyi esittämään koko maan kattavaa lakisääteistä julkisen hallinnon yhteistä asiakaspalvelupisteiden verkkoa, jossa tarjotaan aina poliisin lupapalveluja sekä työ- ja elinkeinotoimistojen ml. työvoiman palvelukeskusten, Verohallinnon, maistraattien, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kuntien palveluja. Yhteisen asiakaspalvelun järjestäminen ehdotettiin säädettäväksi kuntien tehtäväksi. Kansaneläkelaitoksen ja muiden valtion viranomaisten esitettiin sopivan kuntien kanssa erikseen palvelujensa tarjoamisesta yhteisissä palvelupisteissä. Helsinki asettautui lausunnossaan puoltamaan hankkeessa esitettyä lakiluonnosta palvelujen järjestämisestä.

15.02.2016

Kj/2

Julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun kehittämishankkeen toiminta- ja rahoitusmallia pilotoitiin viidessä asiointipisteessä 23.9.2014-30.4.2015, jonka jälkeen pilotoinnin ohjaus- ja seurantaryhmä teki 2.9.2015 ehdotuksen, että Asiakaspalvelu2014 -hankkeessa valmistettua lakia julkisen hallinnon yhteisestä asiakaspalvelusta ei viedä eteenpäin vaan yhteistä asiakaspalvelua kehitetään edelleen sopimusperusteisuuden pohjalta. Lisäksi valmistelua ohjaavat hallitusohjelman linjaus digitalisaatiosta ja toteamus siitä, että hallitus ei anna kunnille lainkaan uusia tehtäviä tai velvoitetta vaalikaudella 2015–2019.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46768
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Yrjö Hakasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Kj/3

§ 129

V 2.3.2016, Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite valtuustoaloitteiden allekirjoittajien nimien selvittämisestä

HEL 2015-009977 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päätti katsoa valtuutettu Heimo Laaksosen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Tiina Teppo, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36289
tiina.teppo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Heimo Laaksonen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että valtuustoaloitteiden allekirjoitukset tulisi täydentää nimien selvityksillä. Muutos parantaisi mm. lautakuntien työskentelyä. Nykykäytännöllä persoonallisista allekirjoituksista on lähes mahdotonta saada tietoa, ketkä ovat allekirjoittaneet valtuustoaloitteen. Muissakin asiapapereissa vaadittava nimenselvennys toisi tähän merkittävän parannuksen.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Ahjoon on toteutettu mahdollisuus aloitteiden sähköiseen laatimiseen, jättämiseen sekä allekirjoittamiseen. Sähköinen aloitetoiminnallisuus otettiin käyttöön 1.2.2016 lukien. Säh-

15.02.2016

Kj/3

köisenä aloitteena on mahdollista laatia aloitteita ja talousarvioaloitteita. Ryhmäaloitteiden sähköinen menettely toteutetaan myöhemmin. Sähköisen allekirjoituksen johdosta aloitteen allekirjoittajien nimet saadaan tunnistettaviksi.

Paperinen aloiteprosessi säilyy sähköisen prosessin rinnalla nykykäytännön mukaisena toistaiseksi. Nimenselvennyksen käyttöönottoa on paperisten aloitteiden osalta pohdittu aika ajoin. Koska tarkoituksena on korvata paperinen aloite sähköisellä siirtymäajan jälkeen kokonaan, nimenselvennyksen edellyttämistä paperisen aloitteen allekirjoittamisen yhteydessä ei nähdä tarpeelliseksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Tiina Teppo, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36289
tiina.teppo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Heimo Laaksosen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Kj/4

§ 130

V 2.3.2016, Valtuutettu Kaarin Taipaleen aloite ”Junckerin Paketin” hyödyntämisestä Helsingin kaupunkikonsernin investoinneissa

HEL 2015-010470 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Kaarin Taipaleen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaarin Taipale ym. valtuustoaloite Kvsto 23.9.2015 asia 32
- 2 Helen Oy:n lausunto valtuustoaloitteesta ESIR(EFSI)-rahoitus
- 3 Helsingin Satama Oy:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kaarin Taipale ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessa esitetyillä perusteilla, että kaupunginhallitus selvittää, miten Helsingin kaupunki aikoo omistamiensa yhtiöiden kautta käyttää hyväksi mahdollisuutta hakea infrastruktuuri- ja innovaatiohankkeisiinsa rahoitusta Euroopan strategisten investointien rahastosta (ESIR/EFSI). Samalla tulee selvittää, mitä etuja ESIR-rahoitus tarjoaisi verrattuna markkinaehtoiseen rahoitukseen mm. laina-aikojen osalta.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Euroopan investointiohjelma on EU:n aloite, jolla pyritään lisäämään investointeja EU:ssa ja tukemaan pitkäkestoista talouskasvua ja kilpailukykyä. Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR) on keskeisin osa Euroopan investointiohjelmaa. Rahasto on erillinen ja läpinäkyvä yksikkö ja erillinen Euroopan investointipankin hoitama tili. Se on perustettu Euroopan strategisten investointien rahastosta, Euroopan investointineuvontakeskuksesta ja Euroopan investointihankeportaalista annetulla asetuksella, joka tuli voimaan heinäkuussa 2015.

Rahaston päätavoitteena on tehostaa EIP:n investointitoimien riskinkantokykyä, korjata markkinoiden puutteita ja tilanteita, joissa investointitoiminta on liian vähäistä sekä auttaa tuottamaan noin 315 miljardia euroa lisäinvestointeja 3 vuoden aikana.

ESIR-rahoitteisia hankkeita on monilla aloilla, mukaan lukien infrastruktuurin kehittäminen, tutkimus ja kehittäminen sekä innovointi, investoinnit koulutukseen, terveyteen ja tieto- ja viestintätekniikkaan sekä energia-alan kehittäminen.

Helen Oy on liitteenä olevan lausuntonsa mukaisesti selvittänyt ESIR/EFIS-rahoituksen sopivuutta konsernin hankerahoitukseen ja muun muassa tavannut Euroopan investointipankin edustajia asiaan liittyen. Yhtiön saamien tietojen perusteella se ei kuulu ESIR-rahoituksen ensisijaiseen kohderyhmään, koska rahoitus on suunnattu erityisesti projekteille ja lainanottajille, jotka eivät täytä "investment grade" -luottoluokituksen vaatimuksia. Yhtiö on samalla selvittänyt myös mahdollisuuksia Euroopan investointipankin suoraan rahoitukseen tuleviin hankkeisiinsa.

Helen Oy:n näkökulmasta ei ole merkitystä sillä, haetaanko rahoitusta ESIR-järjestelmän kautta vai tavanomaisena Euroopan investointipankin rahoituksena. Ylipäätään yhtiö valitsee kaikkiin hankkeisiinsa rahoittajat neuvottelemalla eri tahojen kanssa ja vertailemalla rahoituksen kokonaiskustannuksia, kovenantteja ja muita lainaehtoja.

Helsingin Satama Oy on antanut liitteenä olevan lausunnon asiaan liittyen. Satamayhtiöllä ei tällä hetkellä ole kaupunkikonsernin ulkopuolista lainaa. Mikäli satamayhtiö ottaa tulevaisuudessa lainoja suoraan markkinoilta, voisi takausjärjestely ESIR:n kautta tulla yhtiön näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaiseksi. Helsingin Satama Oy on saanut TwinPort I ja TwinPort II -hankkeille Länsisataman kehittämiseen TEN-T ja CEF -tukia, joita ei makseta takaisin vaan ne pienentävät hankkeiden investointimenoja.

Kaupungin omissa investoinneissa on mahdollista hyödyntää suoraan Euroopan investointipankin rahoitusta, siltä osin kuin investointikohteet

15.02.2016

Kj/4

ovat Euroopan investointipankin antolainauksessa edellytettyjen EU:n poliittisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisia. Euroopan investointipankki on kaupungille merkittävä rahoituslähde; kaupungin omia investointeja varten nostettujen pitkäaikaisten lainojen pääomista yli kolmannes, 570,1 miljoonaa euroa, on tällä hetkellä peräisin Euroopan investointipankista.

Kaupunginhallitus toteaa, että ESIR-rahoituksen mahdollisuuksia on tarkoituksenmukaista tarkastella kaupungin tytäryhtiöissä niiden selvittäessä ja vertailla yksittäisten investointihankkeidensa rahoitusvaihtoehtoja.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaarin Taipale ym. valtuustoaloite Kvsto 23.9.2015 asia 32
- 2 Helen Oy:n lausunto valtuustoaloitteesta ESIR(EFSI)-rahoitus
- 3 Helsingin Satama Oy:n lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Ryj/1

§ 131

V 2.3.2016, Valtuutettu Fatbardhe Hetemajn aloite valkuposkianhien kannan vähentämisestä

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Fatbardhe Hetemajn aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Fatbardhe Hetemajn aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Fatbardhe Hetemaj ja 41 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi pikaisesti käytettävissä olevat ja mahdolliset keinot, joilla valkuposkianhien aiheuttamat ongelmat saataisiin kuriin.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että valkuposkianhi on luonnonsuojelulaila rauhoitettu laji ja Euroopan unionin litudirektiivin liitteen I laji. Luonnonsuojelulaki rajoittaa valkuposkikannan vähentämistä voimakkeinoin esimerkiksi metsästämisellä tai aloitteessa mainitulla munien rei'ittämisellä. Poikkeusluvan saaminen kannan ra-

joittamiselle edellyttäisi hyvin vahvoja juridisia perusteita, ja sellaisia ei Helsingin osalta ainakaan vielä ole olemassa.

Helsingissä poikkeuslupia on haettu mm. Korkeasaareen ja Harakan saareen ja niissä on kokeiltu pesien siirtoa sekä kevyitä suoja-aitoja. Lisäksi Helsingissä on kokeiltu mm. äänikarkotteita ja syönninestoaineita.

Ympäristökeskus, rakennusvirasto ja rakentamispalvelu Stara selvittävät ja kokeilevat jatkossa erilaisia teknisiä keinoja valkoposkihanhiin aiheuttamien viihtyvyyshaittojen vähentämiseksi. Tällaisia voivat olla mm. ongelma-alueiden aitaaminen hanhiin liikkumisen rajoittamiseksi ja rantanurmien ruohikon pituuden säätely laiduntamisen estämiseksi. Kokeilun tuloksia seurataan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Fatbardhe Hetemajin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 24.11.2015 § 384

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Havaitut haitat

Uimarannoilla uimavalvojen ja terveystarkastajien tekemien havaintojen mukaan lintuongelmat ovat vähentyneet jo useana peräkkäisenä vuotena. Sen sijaan puistonurmikoilla hanhenuloste on kiistatta viihtyvyyttä vähentävä tekijä, vaikka ei tekisi puistoja kokonaan käyttökelttomaksi.

Valkoposkihanhiin poikaspuolustus puistoissa ei yleensä johda aggressiiviseen kontaktiin ihmisen kanssa, koska poikueet pystyvät väistämään. Sen sijaan pesimäsaarilla osa koiraista puolustaa pesää ja siinä hautovaa naarasta käymällä ihmisen kimppuun ja lyömällä nokalla ja siivillä. Pesimäsaarista Korkeasaarella ja Harakassa on paljon kävijöitä haudonta-aikana, ja näissä kaupungin hallinnoimissa paikoissa on kiinnitetty huomiota ongelmaan. Pesiä on tarvittaessa siirretty ELY-keskuksen myöntämällä poikkeusluvalla, ja Harakassa on suojattu polkuja hyökkävimmiltä koirailta lyhyillä aidoilla. Myös yleisölle hiljattain avatussa Lonnassa on tiheä pesimäkanta. Paikallinen ravintolayrittäjä on ilmoittanut yrityksen tulevan toimeen hanhiin kanssa. Uuni- ja Liuskaasaarella tilanne koetaan ongelmallisempänä.

Ympäristökeskus selvitti v. 2012 helsinkiläisten asenteita valkoposkihanhiin ja katoilla pesiviin lokkeihin. Kyselystä (<http://www.hel.fi/static/ymk/julkaisut/julkaisu-10-13.pdf>) ilmeni, että kaupunkilaisten asenteet ovat polarisoituneet: linnuilla on vastustajansa ja puoltajansa, ja keskustelu on pikemmin kärkevää kuin ratkaisuhakuista.

Viheralueita suunnittelevien ja hoitavien virastojen kesken on säännöllisesti keskusteltu eri kaupunkieläinten aiheuttamista ongelmista ja koettujen hanhihaittojen hallintatarpeesta.

Lajirauhoituksesta poikkeaminen

Valkoposkihanhen kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin.

Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Tukholma on Helsingin ohella toinen iso kaupunki, jossa hanhet pesivät saaristossa ja käyttävät puistonurmikoita laiturina. Tukholman seudun kanta on samaa suuruusluokkaa kuin Helsingin. Tukholman lääninhallitus on myöntänyt vuosittain pienen määrän lupia hanhiin karkotukseen yksilöitä tappamalla sekä rajoitettuun munien keruuseen. V. 2014 hanhia ammuttiin Tukholman kaupungin alueella 25, ja munat (yhtä lukuun ottamatta) poistettiin suurimman yhdyskunnan (243 pesää) 75 pesästä. Ampumisella ei tavoitella kannan pienentämistä, vaan karkotuksen te-

hostamista. Myöskään munien keruulla ei tällä mitoituksella ole kovin suurta merkitystä kannansäätelyn näkökulmasta. Tukholman lääninhallitus ei salli munien piikitystä tai öljykäsittelyä.

Ylipäätään rauhoitettujen eläinten aiheuttamien haittojen torjunnassa kannan säätely eläimiä tappamalla ei ole ensisijainen keino, vaan ensin olisi kokeiltava muita estomahdollisuuksia. Helsingissä on tehty joitakin kokeiluja mm. äänikarkotteilla ja syönninestoaineilla vaatimattomin tuloksin. Sen sijaan puistosuunnittelun keinoja, rantanurmien leikkaamisrytmin eli ruohikon pituuden säätelyä tai ongelma-alueiden aitaamista hanhipoikueilta ei ole kokeiltu. Näillä menetelmillä on Pohjois-Amerikassa saavutettu tuloksia kanadanhanhien aiheuttamien vastaavien haittojen rajoittamisessa.

Ympäristölautakunta esittää, että ympäristökeskus yhdessä rakennusviraston, liikuntaviraston ja Staran kanssa selvittää ja kokeilee teknisiä keinoja valkoposkihanhen aiheuttamien viihtyvyshaittojen vähentämiseksi. Kokeilun vaikutusta haittoihin seurataan. Kannansäätelyyn ei vielä ole riittävää aihetta eikä pitäviä juridisia perusteita.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 17.11.2015 § 481

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Fatbardhe Hetemaj yhdessä 41 muun valtuutetun kanssa esittää, että Helsingin kaupunki selvittäisi käytettävissä olevat ja mahdolliset keinot, jolla valkoposkihanhen aiheuttamat haitat saataisiin kuriin. Aloitteessa tuodaan esille suureksi kasvaneen valkoposkihanhikannan aikaansaamia paikallisia ongelmia, kuten virkistyskäytön vaikeutumista ulosteiden töhrimillä puistonurmikoilla ja uimarannoilla. Ulosteiden pelätään levittävän tauteja. Jotkut kokevat poikasiaan aggressiivisesti puolustavat emot pelottavina ja uhkaavina. Yhtenä keinona ehdotetaan kannan harventamista esimerkiksi rei'ittämällä munia pesintäaikana.

Hanhien aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntaviraston ylläpitämiin uimarannoille, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Hanhet pesivät mantereen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Syksyllä hanhet kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulla rauhoitettu laji ja Euroopan unionin lintudirektiivin liitteen I laji. Luonnonsuojelulaki rajoittaa valkoposkihanhiin kannan vähentämistä voimakkein esimerkiksi metsästämisellä tai aloitteessa esille tuodulla munien rei'ittämisellä pesintäaikana. Luonnonsuojelulain mukaan (39§) kiellettyä on rauhoitetun eläinlajin:

- tahallinen tappaminen tai pyydystäminen
- tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämäinkierron kannalta tärkeillä paikoilla
- pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen

Alueellinen ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhiin haittojen torjumiseksi on haettu muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien hanhiin pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikana. Harakan saarella on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien hanhiin viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saarella pesivien hanhiin ja saarella asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhiin haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) ”Valkoposkihanhiin aiheutuvien haittojen lieventäminen”. Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhiin kannan kehittymistä ja hanhiin aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset

15.02.2016

karkotusäännet ja muut pelotteet sekä laidunnurmille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti.

Raporteissa suositellaan kokeiltavaksi hanhien liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantanurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaamiset hanhien kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhien laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhien aiheuttamia haittoja kesällä.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 12.11.2015 § 172

HEL 2015-009511 T 00 00 03

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Teknisen palvelun lautakunta esittää, että Itämeren maiden valkoposkihanhipopulaatioiden ja ihmisten välisissä konflikteissa käytössä olevia ja kokeiltuja ratkaisumalleja selvitetään eläin- ja ympäristönsuojelusta huolehtivan ympäristökeskuksen sekä yleisten alueiden ylläpidosta huolehtivan rakennusviraston toimesta. Selvityksen pohjalta Helsinkiin mahdollisesti soveltuviksi toimenpiteiksi todettujen ratkaisumallien toimivuutta tulisi kokeilla Helsingin kaupungin alueella.

Mikäli Helsingin kaupunki päättää ryhtyä toimenpiteisiin valtuustoaloitteessa kuvatun ongelman ratkaisemiseksi, on Stara valmis tarjoamaan asiantuntija- sekä toteutustyötä Helsingin kaupungin määrittelemien yksilöityjen toimenpiteiden kokeilussa ja käyttöönotossa.

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Ryj/1

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Jouko Laakso, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39250
jouko.laakso(a)hel.fi

Antti Rautiainen, projektipäällikkö, puhelin: 310 22004
antti.j.rautiainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Ryj/2

§ 132

V 2.3.2016, Valtuutettu René Hurstin aloite lämmitetyn pukukopin hankkimisesta Violanpuistoon

HEL 2015-012407 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Rene Hurstin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Rene Hurstin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Rene Hursti ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteesaan, että Violan puistoon sijoitettaisiin lämmitettävä pukukoppi luistimienvaihtoa varten.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että valtuutettu Hurstin asiallisesti vastaavan sisältöinen aloite käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 7.5.2014. Tuolloin vastauksena todettiin seuraavaa:

”Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että rakennusviraston ylläpitämällä puistojen 80 luonnonjääkentällä ei ole lämmitettäviä pukukoppeja. Lämmitettäviä pukukoppeja ei ole taloudellisesti

perusteltua ottaa käyttöön rakennusviraston ylläpitämille luonnonjääkentille. Lämmitettävien pukusuojiin vuosittaiset ylläpitokustannukset olisivat 0,15 – 0,2 milj. euroa, ja pelkästään investointikustannukset nousisivat suuremmiksi kuin vuosittaiset ylläpitokustannukset.

Osassa liikuntaviraston ylläpitämistä luistinradoista on lämmitetty pukusuoja. Lähimmät liikuntaviraston lämmitetyt pukusuojat ovat Käpylän tekojäradalla ja Akseli Toivosen kentän luonnonjääkentällä.”

Valtuutettu Tuomo Valokaisen asiallisesti samansisältöiseen aloitteeseen kaupunginhallitus vastasi kaupunginvaltuustossa 9.11.2015. Tuoloin kaupunginhallituksen vastauksessa todettiin edellä mainitun lisäksi seuraavaa:

”Kaupunginhallitus toteaa, että rakennusvirasto kokeili talvella 2006 - 2007 Violanpuiston kentällä lämmitettyä pukusuoja-tilaa. Kokeilussa selvitettiin, miten lämmitettävä ja talveksi siirrettävä työmaakoppimainen pukusuoja soveltuisi rakennusviraston ylläpidossa olevien luonnonjääkenttien pukusuojaiksi. Kokeilun johtopäätöksenä todettiin, että eri asuinalueiden tasapuolisen kohtelun sekä lämmitettävien pukukoppien aiheuttamien investointi- ja ylläpitokustannusten johdosta ei pukukoppi-palvelua voida ottaa käyttöön rakennusviraston ylläpitämien jääkenttien yhteydessä. Tämän lisäksi kokeilussa nousi esille sekä kaupunkikuvaliset asiat että pukukopin alttius ilkeille ja töhryille.”

Tällä hetkellä Violanpuistossa on käytössä katos luistimien vaihtoa varten. Samanlainen järjestely on myös joillakin muillakin rakennusviraston ylläpitämällä luonnonjääkentillä. Rakennusvirasto pyrkii parantamaan palvelua resurssiensa puitteissa siten, että jokaisella luonnonjäälustinkentällä olisi tulevaisuudessa luistelijoiden käytössä luistintenvaihtopiste, kuten esimerkiksi istuimia.

Liikuntaviraston lähimmät lämmitetyt pukusuojat ovat Käpylän tekojäradalla, Kallion tekojäradalla ja Akseli Toivosen kentän luonnonjääkentällä.

Kaupunginhallitus viittaa edellä esitettyyn, ja toteaa, ettei aloitteen toteuttamiselle edelleenkään ole taloudellisia edellytyksiä.”

Kaupunginhallitus viittaa jo aiemmissa vastauksissaan esittämäänsä sekä toteaa, että rakennusviraston mukaan lämpimän katoksen investoinnin ja ylläpidon kustannukset kaikilla rakennusviraston ylläpitämällä jääkentillä nousisivat viiden vuoden ajalle laskettuina arviolta noin 1,4 milj. euroon. Lisäksi voisi aiheutua muita kustannuksia (mahdolliset kuljetukset, varastoinnit yms.). Rakennusvirasto ei ole lisäämässä palveluaan kentillä muutoin kuin lisäämällä luistintenvaihtopisteitä.

15.02.2016

Ryj/2

Kaupunginhallitus katsoo, että aloitteen toteuttamiselle ei ole edelleenkään taloudellisia edellytyksiä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Rene Hurstin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Ryj/3

§ 133

V 2.3.2016, Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ruokahävikin vähentämisestä

HEL 2015-009978 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ruokahävikin vähentämiseksi
- 2 HSYn lausunto valtuutettu Leo Straniuksen valtuustoaloittesa ruokahävikin vähentämisestä.pdf
- 3 Eviran lausunto Leo Straniuksen valtuustoaloitteesta ruokahävikin vähentämiseksi.pdf
- 4 Evira ohje ruoka-apuun luovutettavat elintarvikkeet.pdf
- 5 Päivittäistavarakauppa ry:n lausunto Leo Straniuksen valtuustoaloitteesta.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja kolmekymmentä muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ohjeistaa kauppoja vanhentuvien ja kolhiintuneiden tuotteiden myynnin tehostamiseen sekä mahdollistamaan jätehierarkian mukaisen toiminnan kuten dyykkaamisen pitämällä roskiksensa lukitsemattomina ja suhtautumaan dyykkaamiseen myönteisesti, yhtenä kierrätysmuotona.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 § 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteesta on pyydetty ympäristölautakunnan, yleisten töiden lautakunnan, HSY:n, Eviran ja Päivittäistavarakauppa ry:n (PTY) lausunnot.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Evira on laatinut ohjeen ruoka-avun turvallisesta antamisesta. Ohjeen tarkoituksena on selkiinnyttää toimintatapoja ja vastuukysymyksiä ruoka-avun luovuttamisessa. Tavoitteena on ohjeistaa toimintaa siten, että ruokahävikin määrää saadaan vähennettyä. Eviran mukaan vanhentumassa olevien elintarvikkeiden myynti alennuksella kuluttajille on kaupossa hyvin yleistä. Jos kyse on parasta ennen -päiväyksellä merkitystä elintarvikkeesta, ei tuotteiden myyntiin ja ruoka-apuun luovuttamiseen liity suuria ongelmia. Päiväysmerkintä sallii tuotteiden joustavan luovutuksen. Viimeisellä käyttöpäivällä merkittyjen tuotteiden luovutus ruoka-apuun tulisi tapahtua niin, että kuluttaja pystyy käyttämään elintarvikkeen ennen kuin viimeinen käyttöpäivä umpeutuu. Eviran mukaan kolhiintuneiden tuotteiden myynti on mahdollista vain, jos kolhiintuminen ei vaikuta alentavasti elintarvikkeiden turvallisuuteen ja pakkausmerkinnät ovat säilyneet luettavina.

Päivittäistavarakauppa ry (PTY) toteaa lausunnossaan, että ruokahävikin vähentäminen on tärkeä tavoite ja kauppa on pitkäjänteisesti pyrkinyt vähentämään sitä. Hävikin vähentämiseen pyritään sähköisten ennuste- ja tilausjärjestelmien, tehokkaan logistiikan, kauppojen sunnuntaiaukiolon sekä ammattitaitoisen henkilökunnan avulla. Tuotteiden myyntiä tehostetaan myymällä tuotteita alennetuilla hinnoilla ja vauhditetaan myyntiä esillepanolla parasta ennen -merkinnän tai viimeisen käyttöpäivä -päiväyksen lähestyessä. Eviran ohje ruoka-avusta on helpottanut toimintaa ja PTY:n mukaan jokainen kaupparyhmä onkin lisännyt ruoka-avun antamista.

Kuluttajaliitto järjesti vuoden 2015 syyskuussa valtakunnallisen Hävikiviikon, jonka tarkoituksena oli kiinnittää huomiota ruokahävikkiin ja kannustamaan vähentämään hävikin määrää tuotannon ja kulutuksen kaikissa vaiheissa.

Lainsäädäntö ei edellytä jätteastioiden lukitsemista tai roskakatoksen lukitsemista. Toimijan on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei jätteiden säilyttäminen aiheuta roskaantumista tai tuhoeläinhaittoja ja että jätteet hävitetään asianmukaisesti. Jätteet on säilytettävä suljetuissa astioissa ja suojeltava eläimiltä ja tuhoeläimiltä. Dyykkaaminen on jokseenkin hallitsematonta toimintaa mahdollisine riskeineen dyykkaajalle ja elintarvikemyymälöille lankeavine vastuineen. Elintarvikkeiden luovuttaja

on aina vastuussa elintarvikkeiden luovuttamisesta ja niiden elintarvikkeluokittelusta. Evira pitää elintarvikkeluokittelun luovuttamista ruoka-apuun kannatettavampaa kuin niiden laittamista jäteastioihin ja sieltä tapahtuvaa satunnaista dykkausta. Evira toteaa lausunnossaan, että kaupunki voisi järjestää ruokavarastoja ja edesauttaa elintarvikkeiden jakelua asianmukaisesti omalla toiminnallaan.

Elintarvikkeiden valmistaja määrittelee tuotteilleen niiden turvallisen säilyvyyden. Säilytysaikaa määriteltäessä on lähtökohtana, että tuote säilytetään valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti. Säilytysaika ilmoitetaan tuotteille parasta ennen päivänä tai viimeisenä käyttöpäivänä. Parasta ennen päivämäärä merkinnät saavat elintarvikkeet eivät ole mikrobiologisesti helposti pilaantuvia ja niitä voidaan myydä tai luovuttaa päivämäärän umpeutumisen jälkeen.

Viimeinen käyttöpäivä merkitään mikrobiologisesti helposti pilaantuviin elintarvikkeisiin. Tähän päivämäärään asti valmistaja takaa sen, että elintarvike on turvallinen käyttää oikein säilytettynä. Tästä syystä elintarvikelainsäädäntö kieltää, että elintarviketta ei saa sellaisenaan myydä eikä käyttää päivämäärän umpeuduttua.

Mikrobiologisesti helposti pilaantuvien elintarvikkeiden säilytysvaatimuksena on kylmäsäilytys. Jäteastioissa ja –tiloissa tällaisille elintarvikkeille ei ole kuitenkaan useinkaan kylmäsäilytystiloja vaan niitä säilytetään yleensä huoneen tai ulkoilman lämpötilassa. Tällöin myöskään elintarvikkeiden luovuttaja ei voi taata, että elintarvike on dykkaamishetkellä elintarvikkeeksi enää kelpaava, koska säilytys väärässä lämpötilassa voi tehdä elintarvikkeesta nopeasti syömäkelvottoman. Esimerkiksi usein vakavia terveysongelmia aiheuttava listeria-bakteeria lisääntyy nopeasti liian lämpimässä, eikä sitä voi kalasta tai lihasta maistaa tai haistaa. Jos elintarvikealan toimija (tässä tapauksessa elintarvikemyymälä) tietoisesti sallisi edellä mainitun kaltaisessa tilanteessa jätteen dykkaamisen, hän saattaa syyllistyä lainvastaiseen elintarvikkeen luovutukseen.

Osa elintarvikemyymälöissä syntyvästä elintarvikejätteestä on ns. eläinperäisiä sivutuotteita, joista säädetään EU:n sivutuotelainsäädännössä. Sivutuotelainsäädännön tarkoituksena on estää elintarvikkeissa mahdollisesti olevien taudinaiheuttajien leviäminen eläimiin tai ihmisiin. Sivutuotteet tulee kerätä erilliseen jäteastiaan, kuljettaa erillään ja käsitellä sivutuotesäädösten mukaisesti. Sivutuotteita ei voi käsitellä tavallisen ruokajätteen tavoin ja niiden ”dykkaamista” ei voi sallia.

Muut biojätteet, jotka potentiaalisesti olisivat jätteen joukosta poimittavissa, kerätään kaupoissa tyyppillisesti 240 litran jäteastioihin. Pakatut

15.02.2016

Ryj/3

biojätteet voidaan kerätä myös muun yhdyskuntajätteen kanssa sekaisin.

Erilaisten jäteastioiden penkominen voi johtaa jätetilojen tai lastaustilojen roskaantumiseen ja haittaeläin- ja hygieniahaittoihin. Valtaosa elintarvikemyymälöiden jäteastioista sijaitseekin tästä syystä kiinteistön osoittamassa ja hallinnoimassa lukollisessa sisä- tai ulkotilassa. Myös elintarvikemyymälöiden on lainsäädännön vaatimusten mukaisesti huolehdittava siitä, että tarvittavat toimenpiteet haittaeläinten torjumiseksi on tehty.

Kaupungilla ei ole toimivaltaa ohjeistaa kauppvoja hävikin vähentämiseksi mutta yhdessä kauppojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa voidaan etsiä ruokahävikin vähentämiseen ja sen hyötykäyttöön liittyviä ratkaisuja. Yleisten töiden lautakunta on lausunnossaan viitannut Vantaalla toimintansa aloittaneeseen Yhteinen pöytä -projektiin, jota hallinnoivat Vantaan kaupunki, Vantaan seurakunnat ja Diakonia -ammattikorkeakoulu. Yhteinen pöytä -projekti huolehtii ruuan varastoinnista ja kuljetuksesta, jakelusta huolehtivat yhteistyökumppaneina toimivat yhdistykset, seurakunnat, asukas- ja nuorisotilat. Projektia rahoittavat Vantaan kaupunki ja Vantaa seurakunnat. Projektin investoinnit ovat Vantaan kaupungilta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite ruokahävikin vähentämiseksi
- 2 HSYn lausunto valtuutettu Leo Straniuksen valtuustoaloittensa ruokahävikin vähentämisestä.pdf
- 3 Eviran lausunto Leo Straniuksen valtuustoaloitteesta ruokahävikin vähentämiseksi.pdf
- 4 Evira ohje ruoka-apuun luovutettavat elintarvikkeet.pdf
- 5 Päivittäistavarakauppa ry:n lausunto Leo Straniuksen valtuustoaloitteesta.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 10.11.2015 § 354

HEL 2015-009978 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi lausunnon Leo Straniuksen ja 30 muun allekirjoittajan tekemästä valtuustoaloitteesta.

Ympäristölautakunta toteaa, että aloitteessa kiinnitetään huomiota luonnonvarojen käytön ja ilmaston kannalta tärkeään seikkaan. Ruoan hävikki on maailmanlaajuisesti huomattava ongelma. Jopa puolet tuotetun ruoan kokonaispainosta jää käyttämättä erilaisista syistä, esimerkiksi puutteellisen varastoinnin vuoksi.

Kuten aloitteen tekijät toteavat, modernissa myyntiketjussa jätteeksi päätyy huomattavia määriä potentiaalisesti käyttökelpoisia elintarvikkeita. Toinen seikka on kotitalouksista roskiin päätyvä ruoka, jonka vähentämiseen mm. kuluttajaliitto organisoi kampanjan viime syyskuussa. Syynä ruokajätteen suureen määrään on varmasti osaltaan se, että yltäkylläisyyden keskellä ruoan arvostus on laskenut. Lisäksi nykyisin varsin pieni osa kulutusmenoista liittyy ruokaan, joten hävikkiä ei ehkä yleisesti koeta merkittäväksi taloudellisesta kannalta.

Elintarvikemyymälöiden kannalta ei ole lähtökohtaisesti järkevää toimia niin, että elintarvikkeita päätyy jätteeksi. Kuten kaikessa jätettä tuottavassa toiminnassa kyse ei ole vain jätehuoltomaksuista, vaan myös siitä, että jätteeksi päätyvä tuote tai materiaali on joskus ostettu. Sen vuoksi kaupan intresseissä luulisi olevan elintarvikkeiden hävikin määrän pitäminen mahdollisimman pienenä. Siinä on kuitenkin mitä ilmeisimmin parantamisen varaa. Ympäristölautakunta kannattaa kaikkia keinoja, joilla vanhenevien elintarvikkeiden myyntiä voidaan tehostaa, jotta niiden päätyminen jätteeksi vältettäisiin.

Ehdotusta jätteiden ”dyykkaamisen” edistämiseksi ympäristölautakunta pitää sitä vastoin ongelmallisena. Vaikka ruoan ”dyykkaamiseen” merkitys sen mahdollisesta suosimisesta huolimatta aina jääneekin marginaaliseksi ruokajätteen vähentämisen kannalta, kyse olisi jokseenkin hallitsemattomasta toiminnasta mahdollisine riskeineen dyykkaajille ja elintarvikemyymälöille lankeavine vastuineen.

Elintarvikkeiden luovuttaja on aina vastuussa elintarvikkeiden luovuttamisesta ja niiden elintarvikekelpoisuudesta. Elintarvikkeiden valmistaja määrittelee tuotteilleen niiden turvallisen säilyvyyden. Säilyvyysaikaa määriteltäessä lähtökohtana on aina, että tuote säilytetään valmistajan

antamien ohjeiden mukaisesti. Säilyvyysaika ilmoitetaan tuotteelle ”parasta ennen päivänä” tai ”viimeisenä käyttöpäivänä”.

Parasta ennen päivämäärä merkinnän saavat elintarvikkeet eivät ole mikrobiologisesti helposti pilaantuvia ja niitä voidaan myydä tai luovuttaa päivämäärän umpeutumisen jälkeen.

Viimeinen käyttöpäivä merkitään mikrobiologisesti helposti pilaantuviin elintarvikkeisiin. Tähän päivämäärään asti valmistaja takaa sen, että elintarvike on turvallinen käyttää oikein säilytettynä. Tästä syystä elintarvikelainsäädäntö kieltää, että elintarviketta ei saa sellaisenaan myydä eikä käyttää päivämäärän umpeuduttua.

Mikrobiologisesti helposti pilaantuvien elintarvikkeiden säilytysvaatimuksena on kylmäsäilytys. Jäteastioissa ja –tiloissa tällaisille elintarvikkeille ei ole kuitenkaan useinkaan kylmäsäilytystiloja vaan niitä säilytetään yleensä huoneen tai ulkoilman lämpötilassa. Tällöin myöskään elintarvikkeiden luovuttaja ei voi taata, että elintarvike on ”dyykkaamishetkellä” elintarvikkeeksi enää kelpaava, koska säilytys väärässä lämpötilassa voi tehdä elintarvikkeesta nopeasti syömäkelvottoman. Esimerkiksi usein vakavia terveysongelmia aiheuttava listeria-bakteeria lisääntyy nopeasti liian lämpimässä, eikä sitä voi kalasta tai lihasta maistaa tai haistaa. Jos elintarvikealan toimija (tässä tapauksessa elintarvikemyymälä) tietoisesti sallisi edellä mainitun kaltaisessa tilanteessa jätteen dyykkaamisen, hän saattaa syyllistyä lainvastaiseen elintarvikkeen luovutukseen.

Osa elintarvikemyymälöissä syntyvästä elintarvikejätteestä on taas ns. eläinperäisiä sivutuotteita, joista säädetään EU:n sivutuotelainsäädännössä. Sivutuotelainsäädännön tarkoituksena on estää elintarvikkeissa mahdollisesti olevien taudinaiheuttajien leviäminen eläimiin tai ihmisiin. Sivutuotteet tulee kerätä erilliseen jäteastiaan, kuljettaa erillään ja käsitellä sivutuotesäädösten mukaisesti. Sivutuotteita ei voi käsitellä tavallisen ruokajätteen tavoin ja niiden ”dyykkaamista” ei voi sallia.

Muut biojätteet, jotka potentiaalisesti olisivat jätteen joukosta poimittavissa, kerätään kaupoissa tyypillisesti 240 litran jäteastioihin. Pakatut biojätteet voidaan kerätä myös muun yhdyskuntajätteen kanssa sekaisin.

Erilaisten jäteastioiden ”penkominen” johtaisi helposti jättilojen tai lastaustilojen roskaantumiseen ja haittaeläin- ja hygieniahaittoihin. Valtiosa elintarvikemyymälöiden jäteastioista sijaitseekin tästä syystä kiinteistön osoittamassa ja hallinnoimassa lukollisessa sisä- tai ulkotilassa. Myös elintarvikemyymälöiden on lainsäädännön vaatimusten mukaisesti huolehdittava siitä, että tarvittavat toimenpiteet haittaeläinten torjumiseksi on tehty.

15.02.2016

Ryj/3

Ilman ”dyykkaamisen” suosimistakin löytyy keinoja edistää ruokajätteen vähentämistä. Elintarviketurvallisuusvirasto, Evira, on ruoka-apu ohjeellaan v. 2013 lähtien helpottanut elintarvikkeiden luovutusta selkiinnyttämällä toimintatapoja ja vastuukysymyksiä. Ohjeen mukaan elintarvikkeita voivat luovuttaa alkutuottajat, varastointi yritykset, valmistajat ja myyjät, joko kuluttajalle suoraan tai hyväntekeväisyysjärjestöjen kautta. Tämän ohjeen mukaan myös Helsingin kaupungin elintarvikevalvonta ohjeistaa toimijoita.

Jonkin toimijan olisi käytännössä organisoitava myymättömien ylijäämätuotteiden asianmukainen nouto kaupoista jakeluun kuljetusta varten. Kaupan ala itse osanee parhaiten valita keinot siihen, miten ruoan hävikkiä voi pienentää. Tavoitteen saavuttamiseksi kannattaisi kuitenkin pohtia valtakunnallisesti toimivien kannusteiden kehittämistä.

Käsittely

10.11.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Timo Pyhälä: Kappaleen 14 ensimmäiseksi virkkeeksi:

Jonkin toimijan olisi käytännössä organisoitava myymättömien ylijäämätuotteiden asianmukainen nouto kaupoista jakeluun kuljetusta varten.

Kannattaja: Leo Stranius

Ympäristölautakunta päätti hyväksyä vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Mia Piipari, johtava elintarviketarkastaja, puhelin: +358 9 31032055
mia.piipari(a)hel.fi

Hannu Arovaara, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32014
hannu.arovaara(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 20.10.2015 § 445

HEL 2015-009978 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Ryj/3

Yleisten töiden lautakunta pitää tärkeänä, että kestävä kehitys mukaisesti kaikkia resursseja, kuten tässä tapauksessa hävikkiruokaa hyödynnetään ja kierrätetään mahdollisimman hyvin.

Rakennusvirasto vastaa yleisistä katu- ja puistoalueista. Aloitteen vaativat toimenpiteet eivät liity rakennusviraston hallinnonalaan, koska yleisten alueiden jäteasioihin ei kerätä ruokajätettä.

Helsingin kaupungin asiasta vastaavien hallintokuntien tulisi yhdessä kauppojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa hakea ruokahävikin vähentämiseen ja sen hyötykäyttöön liittyviä ratkaisuja. Esimerkiksi Vantaalla toimintansa aloittanut Yhteinen pöytä -projekti voisi toimia esikuvana.

Käsittely

20.10.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Terhi Koulumies: Ehdotan, että lautakunta hyväksyy aloitelausunnon ilman kappaletta 5 "Yleisten töiden lautakunta puoltaa aloitteen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin." sillä aloitteen sisältämä ehdotus ei sisälly rakennusviraston toimialaan.

Yleisten töiden lautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen poistaa lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen:

- "Yleisten töiden lautakunta puoltaa aloitteen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin."

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Petri Arponen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38440
petri.arponen(a)hel.fi

15.02.2016

Stj/1

§ 134

V 2.3.2016, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite sosiaali- ja terveystoimintaviraston ja -lautakunnan nimen muuttamisesta

HEL 2015-009510 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Arja Karhuvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Sääntötoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki ottaa käyttöön terveys- ja hyvinvointivirasto sekä -lautakunta nimikkeet nykyisten sosiaali- ja terveysvirasto ja -lautakunta nimien tilalle.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä sääntötoimikunnan lausuntoihin ja toteaa, että sosiaali- ja terveystoimella on kokonaisvastuu kunnalle kuuluvien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä lakien ja säädösten mukaisesti. Toimintaa ohjaavat pääasiassa kaksi lakia, terveydenhuoltolaki ja sosiaalihuoltolaki. Sosiaali-

15.02.2016

Stj/1

ja terveystoimisto on toiminut virastona kolme vuotta ja sen nimi, tehtävät ja johtosääntö on päätetty kaupunginvaltuustossa 6.6.2012 § 202.

Kuntalain mukaan kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen on kunnan kaikkien hallintokuntien tehtävä. Helsingissä tehdään laaja-alaista poikkihallinnollista yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kaupungin strategiaohjelman 2013 - 2016 linjausten mukaisesti.

Helsingin kaupungissa on meneillään johtamisjärjestelmän uudistus, jonka yhteydessä kaikki johtosäännöt käydään läpi. Myös kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus etenee. Tulevien sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden nimet ovat toistaiseksi tarkemmin määrittelemättä.

Ottaen huomioon tulevat uudistukset, joiden on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2017 ja vuoden 2019 alusta, kaupunginhallitus toteaa, että lautakunnan ja viraston nimen muuttaminen tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Sääntötoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.11.2015 § 332

HEL 2015-009510 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Helsingin sosiaali- ja terveystoimisto on aloittanut toimintansa 1.1.2013 sosiaaliviraston ja terveystoimiston yhdistyessä. Kaupunginvaltuusto päätti kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti (06.06.2012 § 202) perustaa sosiaali- ja terveystoimiston ja sen alaisen sosiaali- ja terveystoimiston sekä hyväksyä niille sosiaali- ja terveystoimen johtosääntö. Sosiaali- ja terveystoimisto on toiminut virastona kohta kolme vuotta, ja sen nimi on päätetty kaupunginvaltuustossa.

Sosiaali- ja terveystoimella on kokonaisvastuu kunnalle kuuluvien sosiaali- ja terveystoimien järjestämisestä lakien määräysten mukaisesti. Viraston toimintaa ohjaa kaksi päälakia, terveydenhuoltolaki ja sosiaali- huoltolaki.

Sosiaali- ja terveystoimisto huolehtii terveydenhuoltolain mukaisista terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä terveydenhuollon palveluihin liittyvistä tehtävistä. Sosiaali- ja terveystoimiston mukana sosiaali- ja terveystoimien sisältyvät sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä yleis- ja erityislainsäädännön mukaiset sosiaali- ja terveystoimien tehtävät ja palvelut.

Kuntalain mukaan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen on kunnan kaikkien hallintokuntien tehtävä. Helsingissä tehdään laaja-alaista poik- kihallinnollista yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi nykyisen kaupungin strategiaohjelman (2013 - 2016) linjausten mukaisesti. Ensisijaisesti jatkossakin tulee vahvistaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä laaja-alaisesti kunnan tehtävänä, ei ainoastaan sosiaali- ja terveystoimelle kuuluvana tehtävänä.

Edellisellä hallituskaudella aloitettua sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen palvelurakennemuutoksen uudistuksen valmistelua jatketaan. Sen tavoitteena on, että jatkossa julkisten sosiaali- ja terveystoimien järjestämisestä vastaisivat sote-alueet. Sote-organisaatioiden tulevat nimikkeet ovat vielä määrittelemättä ja avoimia.

Otaen huomioon Helsingin sosiaali- ja terveystoimiston nykytilanteen ja tulevat uudistukset sosiaali- ja terveystoimien näkemys on, että aloite lautakunnan ja viraston nimimuutoksesta terveys- ja hyvinvointi- lautakunnaksi sekä -virastoksi ei tällä hetkellä ole ajankohtainen. Lautakunnan ja viraston nimet ovat nykyisellään linjassa kansallisessa uudistuksessa käytettävien nimien kanssa. Viraston nimi kuvaa sen toimintaa ja on yleisesti Suomessa tästä toimialasta käytettävä nimi. Nykyiset lautakunnan ja viraston nimet ovat selkeät ja antavat suoran viitteen väestölle niiden toiminnasta."

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

15.02.2016

Stj/1

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Stj/2

§ 135

V 2.3.2016, Valtuutettu Kaarin Taipaleen aloite Sote-infon järjestämisestä kaupunginvaltuustolle

HEL 2015-012406 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää katsoa valtuutettu Kaarin Taipaleen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kaarin Taipaleen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kaarin Taipale ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunginhallitus järjestää sote- ja maakuntahallintoa koskevaan lainsäädäntöön kaavailuista muutoksista informaatiotilaisuuden kaupunginvaltuustolle heti tammikuussa 2016.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuustolle on järjestetty 20.1.2016 informaatiotilaisuus sote-uudistuksen valmistelusta ja sote- ja maakuntahallintoa koskevaan lainsäädäntöön kaavailuista muutoksista.

Informaatiotilaisuudessa valtionvarainministeriön ylijohtaja Päivi Laajala esitteli sote-uudistuksen valmistelun tilannekatsauksen ja kävi läpi so-

15.02.2016

Stj/2

te- ja maakuntahallintoa koskevaan lainsäädäntöön kaavailtuja muutoksia. Esittelyn jälkeen valtuutetut esittivät uudistukseen ja lainsäädännön valmisteluun liittyviä kysymyksiä. Esittelyssä käytetyt diaesitykset löytyvät luottamushenkilöportaalista.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtionvarainministeriö ovat lähettäneet kuntiin lausuntopyynnön 19.12. 2015 hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi. Lausuntoehdotus on käsitelty valtuuston periaatepäätöksenä valtuustossa 3.2.2016 ja kaupunginhallituksessa 25.1. ja 8.2.2016. Lausunnon määräaika oli 9.2.2016.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kaarin Taipaleen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Kaj/1

§ 136

V 2.3.2016, Punavihreät valtuustoryhmän ryhmäaloite toimivan suurmoskeijan kiirehtimisestä Helsinkiin

HEL 2015-009512 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa Punavihreät -valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Punavihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite Kvsto 26.8.2015 asia 19
- 2 Tutkittuja Islam-keskuksen sijaintivaihtoehtoja

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Punavihreät valtuustoryhmä esittää kahden valtuutetun allekirjoittamassa ryhmäaloitteessa seuraavaa:

Helsingin asukkaista jo yli 13 % puhuu äidinkielenään muuta kuin kotimaisia kieliä, suomea, ruotsia ja saamea. Väestönkasvu Suomessa on jo nyt pitkälti maahanmuuton ansiota.

Zahra Abdulla on jo vuosia tuonut esille ja ollut yhteydessä useisiin kaupungin virastoihin moskeijarakennuksen välttämättömyydestä muslimien määrän lisääntyessä Helsingissä. Tällä hetkellä moskeijat Helsingissä toimivat mm. kerrostalorakennuksissa, joita ei ole tarkoitettu ko. tarpeisiin.

Myös Euroopan neuvosto on todennut, että vaikka Helsinki on pääkaupunki, täällä ei ole vielä varsinaista moskeijarakennusta. Luomalla puitteet monimuotoisuudelle myös kaavoituksen kautta, varmistetaan kaikkien ryhmien osallisuus yhteiskuntaamme. On erityisen tärkeää, että kahden tai useamman kulttuurin välimaastossa kasvavat lapset ja nuoret saavat, tasavertaisesti kuten muutkin nuoret, kokea olevansa täysivaltaisia ja arvostettuja helsinkiläisiä myös uskontonsa suhteen. Siten voimme parhaiten estää syrjäytymistä ja sivuunjäämiskehitystä lieveilmiöineen.

Tunnettu ranskalainen Islamtutkija Dunia Bouchar on todennut, että eräs radikalisoitumiseen johtavista riskeistä on se, että nuorelta puuttuu oma vahva identiteetti kasvuvaiheessa. Siksi on erityisen tärkeää vahvistaa nuorten suomalaisten muslimien identiteettiä osana helsinkiläisyyttä ja tämänpäivän monimuotoista suomalaista yhteiskuntaa.

Punavihreä valtuustoryhmä esittää, että

1. Helsinki kiirehtii sopivan, riittävän suuren tontin osoittamista suurmoskeijalle, siten että sen yhteyteen tulevan monitoimikeskuksen

- sisä- ja ulkotilassa huomioidaan riittävästi lasten, nuorten ja vammaisten/liikuntaesteisten tarpeet
- joukkoliikenteellä on toimivat ja riittävät kulkuyhteydet
- parkkipaikkoja on tarpeen mukaan

2. Ryhmä esittää myös, että suunnitteluun otetaan jo varhaisessa vaiheessa mukaan Suomen Muslimiliitto ja muut moskeijan rakentamisesta ja monitoimikeskuksesta kiinnostuneet yhdistykset - tasapuolisesti - myös lasten, nuorten ja liikuntaesteisten/vammaisten ääntä kuunnellen.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22a §:n mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten kuin 22 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Ryhmäaloite on esitettävä valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa.

Asiasta on saatu kiinteistölautakunnan ja kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunnot. Lisäksi on oltu yhteydessä kaupunginkanslian kunta-moskeija -yhteistyöprojektiin ja nuorisoasiainkeskukseen.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa niitten perusteella seuraavaa:

Helsingissä on tällä hetkellä yhteensä noin 20 rukoustilaa. Useimmat näistä ovat kooltaan 200 - 250 henkilön tiloja, suurin on kooltaan noin

500 henkilön tila. Helsingissä asuvista muslimeista arviolta noin viidenes käy säännöllisesti rukoustiloissa.

Helsinkiin suunnitellun moskeijahankkeen taustajärjestöt (Suomen Muslimiliitto ry, Fokus ry, Suomen Musliminaiset ry) ovat toimittaneet kiinteistövirastolle 21.1.2015 päivätyn hakemuksen tontin varaamiseksi suurmoskeijaa ja dialogikeskusta varten. Hakemuksen mukaan hanke olisi laajuudeltaan noin 20 000 k-m2 käsittäen moskeijan sekä dialogi-, palvelu- ja toimintakeskuksen. Hakemuksen mukaan osoitettavan tontin tulisi olla hyvin saavutettavissa metrolla, sillä iso osa helsinkiläisistä muslimeista asuu Itä-Helsingissä metroradan varrella.

Hakemukseen perustuen kiinteistövirasto on yhteistyössä hakijoiden ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa kartoittanut kaupungin mahdollisuuksia osoittaa tontti hakemuksessa esitetyille hankkeelle.

Alustavien selvitysten perusteella voidaan todeta, ettei olemassa olevasta tonttikannasta ole mitään ilmeisimmin löydettävissä soveltuvaa tonttia, vaan tontin osoittaminen hankkeelle edellyttää soveltuvan sijainnin löytämisen lisäksi kyseisen alueen uudelleen kaavoittamista soveltuvan tarkoitukseen.

Hankkeen mahdollisina sijaintipaikkoina on tarkasteltu Sörnäisten Hanasaaren ja Kalasataman Verkkosaaren pohjoisosan alueita sekä Pasi- laa. Näistä vaihtoehtoista lähtökohtaisesti parhaimpana on pidetty Hanasaari B-voimalaitoksen länsipuolelle sijoittuvaa aluetta. Voimalaitoksen läheisyyden vuoksi on jatkoselvittelyä varten pyydetty lausuntoa Helen Oy:ltä, pelastuslaitokselta ja Tukesilta. Saatujen selvitysten perusteella on todettu, että hankkeen sijoittuminen kyseiselle alueelle tämän hetkisten selvitysten pohjalta ei ole mahdollista, mikäli voimalaitostoimintaa alueella jatketaan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.12.2015 Helen Oy:n kehitysohjelman, jonka mukaan Hanasaaren nykyisen energiahuoltoalueen käyttötarkoitusta muutetaan biolämpökeskuksen valmistuttua 2020-luvun alkupuolella siten, että voimalaitostoiminta alueella päättyy ja voimalaitos suljetaan. Voimalaitostoiminnan päättyessä sen aiheuttamat ympäristöhäiriöt ja turvallisuusriskit poistuvat, jolloin sen hankkeen sijoittumiselle asettamat reunaehdot muuttuvat oleellisesti.

Kiinteistöviraston tonttiosasto jatkaa aktiivisesti tontinvaraushakemuksen käsittelyä yhteistyössä hakijoiden sekä ao. hallintokuntien kanssa. Valmistelun yhteydessä hyödynnetään tarvittaessa myös kaupungin ulkopuolisia asiantuntijoita. Valmistelun yhteydessä selvitetään tarkemmin hankkeen taloudelliset ja tekniset toteutusedellytykset sekä neuvotellaan mm. hankkeen jatkosuunnittelua ohjaavista tontinvarausehdoista.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on varautunut valmistelemaan mahdollisesti tarvittavan asemakaavan muutoksen välittömästi sijaintipaikkaa koskevan kysymyksen ratkettua.

Sijaintipaikan valinnassa ja asemakaavan valmistelussa tullaan ottamaan huomioon aloitteessa mainitut eri käyttäjäryhmien tarpeet, joukkoliikenteellä toimivat ja riittävät kulkuyhteydet sekä pysäköintipaikkatarpeet.

Tontinvarausasiasta päättää aikanaan kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginhallitus ja mahdollisen asemakaavan muutoksen hyväksymisestä kaupunginvaltuusto. Mikäli kaupunginhallitus päättää tontinvarauksesta ja vaadittava asemakaavan muutos tulee voimaan, kiinteistöviraston tonttiosasto valmistelee esityksen tontin luovuttamisesta. Valmistelun lähtökohtana tällöin on, että tontin luovutus tapahtuisi noudattaen vastaavien hankkeiden (esim. kirkot) osalta noudatettuja tavanomaisia hinnoittelu- ja muita käytäntöjä.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että kaupungin tavoitteena on mahdollistaa tasapuoliset edellytykset uskonnonharjoittamiselle Helsingissä. Kaupunki pyrkii tämän tavoitteen mukaisesti omalta osaltaan mahdollistamaan aloitteessa mainitun moskeijan ja monitoimikeskuksen rakentamisen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Punavihreän valtuustoryhmän ryhmäaloite Kvsto 26.8.2015 asia 19
- 2 Tutkittuja Islam-keskuksen sijaintivaihtoehtoja

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 01.12.2015 § 377

HEL 2015-009512 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Helsinkiin suunnitellun moskeijahankkeen taustajärjestöt (Suomen Muslimiliitto ry, Fokus ry, Suomen Musliminaiset ry) ovat toimittaneet kiinteistövirastolle 21.1.2015 päivätyn hakemuksen tontin varaamiseksi suurmoskeijaa ja dialogikeskusta varten. Hakemuksen mukaan hanke olisi laajuudeltaan noin 20 000 k-m2 käsittäen moskeijan sekä dialogi-, palvelu- ja toimintakeskuksen. Hakemuksen mukaan osoitettavan tontin tulisi olla hyvin saavutettavissa metrolla, sillä iso osa helsinkiläisistä muslimeista asuu Itä-Helsingissä metroradan varrella.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on yhdessä kiinteistöviraston sekä hakijan kanssa kartoittanut kaupungin mahdollisuuksia osoittaa tontti esitetyille hankkeelle. Alustavissa tarkasteluissa hankkeen mahdollisina sijaintipaikkoina on tarkasteltu Sörnäisten Hanasaaren ja Kalasataman Verkosaaren pohjoisosan alueita sekä Pasilaa. Näistä vaihtoehtoista lähtökohtaisesti parhaimpana on pidetty Hanasaari B-voimalaitoksen länsipuolelle sijoitettavaa aluetta. Voimalaitoksen läheisyyden vuoksi kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt jatkoselvittelyä varten lausuntoa Helen Oy:ltä, pelastuslaitokselta ja Tukesilta. Saatujen selvitysten perusteella todettiin, että hankkeen sijoittuminen kyseiselle alueelle tämän hetkisten selvitysten pohjalta ei ole mahdollista, mikäli voimalaitostoimintaa alueella jatketaan.

Kaupunginhallitus hyväksyi (23.11.2015) Helen Oy:n kehitysohjelman, jonka mukaan Hanasaaren nykyisen energiahuoltoalueen käyttötarkoitusta muutetaan biolämpökeskuksen valmistuttua 2020-luvun alkupuolella siten, että voimalaitostoiminta alueella päättyy ja voimalaitos suljetaan. Voimalaitostoiminnan päättyessä sen aiheuttamat ympäristöhäiriöt ja turvallisuusriskit poistuvat, jolloin sen hankkeen sijoittumiselle asettamat reunaehdot muuttuvat oleellisesti.

Kaupunkisuunnitteluvirasto tulee jatkamaan hankkeen eri sijaintivaihtoehtojen selvittämistä yhteistyössä kiinteistöviraston ja hakijoiden kanssa. Mikäli kiinteistölautakunta päättää varata hankkeelle tontin Hanasaaresta tai joltain muulta alueelta Helsingissä, ryhtyy kaupunkisuunnitteluvirasto välittömästi valmistelemaan asemakaavan muutosta kyseiselle tontille tavoitteena mahdollistaa suurmoskeijan ja dialogikeskuksen rakentaminen.

Käsittely

01.12.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Olavi Veltheim: Muutan kappaleen (numero 4)

Kaupunginhallitus hyväksyi (23.11.2015) Helen Oy:n kehitysohjelman, jonka mukaan Hanasaaren nykyisen energiahuoltoalueen käyttötarkoitusta muutetaan biolämpökeskuksen valmistuttua 2020-luvun alkupuolella siten, että voimalaitostoiminta alueella päättyy ja voimalaitos suljetaan. Voimalaitostoiminnan päättyessä sen aiheuttamat ympäristöhäiriöt ja turvallisuusriskit poistuvat, jolloin sen hankkeen sijoittumiselle asettamat reunaehdot muuttuvat täysin.

Viimeisen sanan "täysin" sanaksi "oleellisesti", minkä jälkeen kappale kokonaisuudessaan on muodossa:

Kaupunginhallitus hyväksyi (23.11.2015) Helen Oy:n kehitysohjelman, jonka mukaan Hanasaaren nykyisen energiahuoltoalueen käyttötarkoitusta muutetaan biolämpökeskuksen valmistuttua 2020-luvun alkupuolella siten, että voimalaitostoiminta alueella päättyy ja voimalaitos suljetaan. Voimalaitostoiminnan päättyessä sen aiheuttamat ympäristöhäiriöt ja turvallisuusriskit poistuvat, jolloin sen hankkeen sijoittumiselle asettamat reunaehdot muuttuvat oleellisesti.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Pia Kilpinen, arkkitehti, puhelin: 310 37443
pia.kilpinen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 26.11.2015 § 562

HEL 2015-009512 T 00 00 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettujen Zahra Abdullan sekä Sirkku Ingervon valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Helsinkiin suunnitellun moskeijahankkeen taustajärjestöt (Suomen Muslimiliitto ry, Fokus ry, Suomen Musliminaiset ry) ovat toimittaneet kiinteistövirastolle 21.1.2015 päivätyn hakemuksen tontin varaamiseksi suurmoskeijaa ja dialogikeskusta varten. Hakemuksen mukaan hanke olisi laajuudeltaan noin 20 000 k-m² käsittäen moskeijan dialogi-, palvelu- ja toimintakeskuksen. Hakemuksen mukaan osoitettavan tontin tulisi olla hyvin saavutettavissa metrolla, sillä iso osa helsinkiläisistä muslimista asuu Itä-Helsingissä metroradan varrella.

Hakemukseen perustuen kiinteistöviraston tonttiosasto on yhteistyössä hakijoiden sekä kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kanssa kartoittanut kaupungin mahdollisuuksia osoittaa tontti hakemuk-

sessä esitetyille hankkeelle. Alustavien selvitysten perusteella voidaan todeta, ettei olemassa olevasta tonttikannasta ole mitään ilmeisimmin löydettävissä soveltuvaa tonttia, vaan tontin osoittaminen hankkeelle edellyttää soveltuvan sijainnin löytämisen lisäksi kyseisen alueen uudelleen kaavoittamista soveltuvaan tarkoitukseen. Kiinteistöviraston tonttiosasto on pyytänyt kaupunkisuunnitteluvirastolta lausunnon tontinvarausesityksen laatimisen pohjaksi.

Tontti- ja asemakaavaosaston alustavissa tarkasteluissa hankkeen mahdollisina sijaintipaikkoina on tarkasteltu Sörnäisten Hanasaaren ja Kalasataman Verkkosaaren pohjoisosan alueita sekä Pasilaa. Näistä vaihtoehdoista lähtökohtaisesti parhaimpana on pidetty Sörnäisten Hanasaaren voimalaitoksen pohjoispuolelle sijoitettavaa aluetta. Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt jatkoselvittelyä varten Helen Oy:n lausuntoa hankkeen sijoittumisesta Hanasaareen. Helen Oy:ltä saadun selvityksen perusteella todettiin, että Hanasaareen sijoittuminen vaatii vielä lisäselvityksiä mm. voimalaitoksen läheisyydestä johtuen.

Kiinteistölautakunta toteaa, että tonttiosasto jatkaa kuluvan syksyn ja kevään 2016 aikana aktiivisesti tontinvaraushakemuksen käsittelyä yhteistyössä hakijoiden sekä ao. hallintokuntien kanssa. Valmistelun yhteydessä hyödynnetään tarvittaessa myös kaupungin ulkopuolisia asiantuntijoita. Valmistelun yhteydessä selvitetään tarkemmin hankkeen taloudelliset ja tekniset toteutusedellytykset sekä neuvotellaan mm. hankkeen jatkosuunnittelua ohjaavista tontinvarausehdoista. Tontinvarausasiasta päättää aikanaan kiinteistölautakunnan esityksestä kaupunginhallitus ja mahdollisen asemakaavan muutoksen hyväksymisestä kaupunginvaltuusto. Mikäli kaupunginhallitus päättää tontinvarauksesta ja vaadittava asemakaavan muutos tulee voimaan, kiinteistöviraston tonttiosasto valmistelee esityksen tontin luovuttamisesta. Valmistelun lähtökohtana tällöin on, että tontin luovutus tapahtuisi noudattaen vastaavien hankkeiden (esim. kirkot) osalta noudatettuja tavantomaisia hinnoittelu- ja muita käytäntöjä.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Hanneli Alho, kiinteistölakimies, puhelin: 310 64159
hanneli.alho(a)hel.fi

15.02.2016

Kaj/2

§ 137

V 2.3.2016, Valtuutettu Emma Karin aloite Vaasankadun muuttamisesta kävely- ja pihakaduksi

HEL 2012-011875 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Emma Karin ym. aloite
- 2 Vaasankadun kävelykatukokeilu (kslk 26.11.2013)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kaupunginvaltuusto palautti 27.2.2013 Vaasankadun kävelykatukokeilua koskeneen aloitteen uudelleen valmisteltavaksi siten, että kävelykatua kokeiltaisiin edullisella väliaikaisratkaisulla esimerkiksi kesäaikaan. Kokeilu järjestettiin ja siitä saadut kokemukset raportoitiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 21.11.2013 (DN:o HEL 2013-003223). Myöhemmin on kuitenkin käynyt ilmi, ettei aloiteasiaa ole toistaiseksi tuotu uudelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Esittelijän perustelut

Aloite kuului seuraavasti:

Valtuutetut Emma Kari ja Laura Rissanen ovat 29.8.2012 tehneet seuraavan aloitteen:

Kävelykeskustan edistäminen on Helsingissä edennyt hitaasti. Kävelykeskustana kehitetään Töölönlahden, Kaisaniemen puiston, Esplanadin puiston, Yliopiston keskustakampuksen, Kauppatorin ja Kampin keskuksen välistä aluetta.

Tavoitteena on laaja yhtenäinen kävelyalue, joka muodostuu kävelykauduista, levennetyistä jalkakäytävistä ja kävelypainotteisista joukkoliikennekaduista sekä parannetusta pyörätieverkostosta. Kävelyalueita täydentävät kortteleita läpäisevät lasikatteiset pihat ja kauppakujat.

Sopivia uusia kävelykatuja on syytä etsiä ydinkeskustan ulkopuolelta. Vaasankatu Alppiharjussa olisi erinomainen kohde. Vaasankadulla on useita ravintoloita ja läpiajoliikenne kadulla on vähäistä.

Vaasankatu olisi helppo muuttaa kävely- tai pihakaduksi. Nykyiset kadun noin 90 asukaspysäköintipaikkaa voidaan korvata lisäämällä viistopysäköintiä lähikaduilla. Turhan läpiajoliikenteen estämiseksi ja alueen liikenteen rauhoittamiseksi tulisi selvittää myös mahdollisuudet muuttaa Harjukatu ja Kustaankatu pihakaduksi.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Vaasankatu muutetaan kävely- tai pihakaduksi.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuusto käsitteli valtuustoaloitetta 27.2.2013. Julistettuaan keskustelun asian palauttamisesta päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli valtuutettu Hannu Oskala valtuutettu Astriid Thorsin kannattamana ehdottanut, että kaupunginvaltuusto päättäisi palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että kävelykatua kokeiltaisiin edullisella väliaikaisratkaisulla esim. kesäaikaan. Valtuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Kaupunginvaltuuston edellyttämällä tavalla kävelykatukokeilu järjestettiin kesäkaudella 2013. Kaupunkisuunnitteluvirasto teetti kokeilusta selvityksen ja lautakunta käsitteli sen tuloksia 21.11.2013. Asian esityslista on liitteenä 2.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti merkitä tiedoksi kokemukset Vaasankadun kävelykatukokeilusta 2013 ja esitti kaupunginhallitukselle kaupungin hallintokuntien toimintamallien kehittämistä siten, että erilaisten kokeiluluonteisten hankkeiden toteuttaminen olisi nykyistä joustavampaa.

Kaupungin eri hallintokunnat ovat ryhtyneet moniin toimiin yhteisten palveluprosessien ulottamiseksi yli hallintokuntarajojen. Lisäksi aiemmin usealla virastolla ollutta lupatoimivaltaa on keskitetty ja nykyisin kaupungin yleisten alueiden, kuten katujen, torien ja katuaukioiden vuokraaminen eri tapahtumien käyttöön hoidetaan rakennusviraston ja yleisten töiden lautakunnan toimesta. Asiaan liittyvää keskustelua on käyty valtuustossakin, viimeksi valtuutettu Hannu Oskalan ym. tekemää katutilan monipuolisempaa käyttöä eli nk. Parklet- toimintaa koskeneen aloitteen yhteydessä. Parkletillä tarkoitetaan pysäköintipaikkojen vuokraamista tilapäisesti myös muuhun kuin pysäköintikäyttöön. Kaupunkikuvaan ovat ilmestyneet myös nk. ketterät kioskit eli rakennusvirastosta voi hakea lupaa pyörien päällä toimiville kahvila- ym. muille palveluille.

Vastikään saman kaltainen julkisen tilan elävöittämiseen liittyvä asia oli esillä Vaasankadun päätteen eli Vaasanaukion osalta, kun sille pystytetyn telttakatoksen käytön jatkaminen oli esillä yleisten töiden lautakunnassa. Vaikka katos lautakunnan harkinnan perusteella päätettiin purkaa, Vaasanaukion käytön monipuolistamiseksi on jo päätetty järjestää eri osapuolia yhteen kokoava työpaja. Rakennusviraston tavoitteena on alueen asukkaiden, yrittäjien ja muiden toimijoiden ideoiden kokoaminen yhteen ja niiden jatkojalostus aukion viihtyisyyden parantamiseksi myös tulevaisuudessa.

Vaasankadun kävelykatukokeilun jälkeen valtuusto on lisäksi käsitellyt yhden aloitteen vastaavasta kävelykatukokeilusta syyskuussa 2014. Kyseessä oli valtuutettu Hannu Oskalan ym. aloite Mannerheimintien Postikadun ja Erottajan välisen osuuden itäreunalle ehdotetusta kokeilusta. Kaupunginvaltuusto katsoi tämän aloitteen osalta, että Mannerheimintien kävelykatuosuuksia tulee suunnitella vuonna 2015 käynnistytävän kävelykeskustan kaupunkirakenteellisen ja liikenteellisen yleisuunnitelman yhteydessä.

Edellä esitettyyn selvitykseen perustuen kaupunginhallitus katsoo, että kaupungin eri hallintokuntien yhteistyö on edennyt oikeaan suuntaan ja että valmius tarvittaessa toteuttaa tämän tyyppisiä kokeiluja on viime aikoina ilahduttavalla tavalla vahvistunut.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Emma Karin ym. aloite

15.02.2016

Kaj/2

2 Vaasankadun kävelykatukokeilu kslk 26.11.2013

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginvaltuusto 27.02.2013 § 83

HEL 2012-011875 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

27.02.2013 Palautettiin

Kun asiassa oli käyty keskustelua, puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty kannatettu ehdotus, jonka hyväksyminen olisi merkinnyt asian käsittelyn keskeyttämistä, minkä vuoksi puheenjohtaja kehotti seuraavia puhujia rajoittamaan puheenvuoronsa kysymykseen asian palauttamisesta kaupunginhallitukselle. Samalla oli tehtävä mahdolliset muut palautusehdotukset tämän keskustelun aikana.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisesta päättyneeksi puheenjohtaja esitti selontekona, että keskustelun kuluessa oli valtuutettu Hannu Oskala valtuutettu Astrid Thorsin kannattamana ehdottanut, että kaupunginvaltuusto päättäisi palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että kävelykatua kokeiltaisiin edullisella väliaikaisratkaisulla esim. kesäaikaan.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Puheenjohtajan tekemä ja valtuuston hyväksymä äänestysesitys kuului seuraavasti: Ken haluaa jatkaa asian käsittelyä, äänestää jaa; jos ei voittaa, on valtuutettu Hannu Oskalan palautusehdotus hyväksytty.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Jatko

EI-ehdotus: Ehdotan että valtuutettu Karin ja Rissasen aloite palautetaan valmisteltavaksi siten, että kävelykatua kokeiltaisiin edullisella väliaikaisratkaisulla esim. kesäaikaan.

Jaa-äännet: 33

Hennariikka Andersson, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Fatbardhe Hetemaj, Rene Hursti, Nina Huru, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Päivi Lipponen, Jape Lovén, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Terhi Mäki, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Sara Paavolainen, Tom Packalén, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Risto Rautava, Wille Rydman, Aura Salla, Tomi Sevander, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Tuomo Valokainen, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 37

Zahra Abdulla, Outi Alanko-Kahiluoto, Gunvor Brettschneider, Jussi Chydenius, Yrjö Hakanen, Jasmin Hamid, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Helena Kantola, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Tuuli Kousa, Minerva Krohn, Eija Loukoila, Petra Malin, Silvia Modig, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jan D Oker-Blom, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Nasima Razmyar, Pekka Saarnio, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sumuvuori, Tarja Tenkula, Astrid Thors, Thomas Wallgren, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Eero Heinäluoma, Jukka Järvinen

Poissa: 12

Mika Ebeling, Heidi Hautala, Suzan Ikävalko, Seppo Kanerva, Timo Laaninen, Harri Lindell, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Terhi Pelto-korpi, Marcus Rantala, Jukka Relander, Laura Rissanen

Kaupunginvaltuusto oli päättänyt palauttaa aloitteen kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

13.02.2013 Pöydälle

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 28.01.2013 § 112

HEL 2012-011875 T 00 00 03

Päätös

15.02.2016

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2012 § 487

HEL 2012-011875 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Lausunto

Helsingin keskustaa kehitettäessä kävelyolojen parantaminen on ollut yksi tärkeimmistä tavoitteista vuosikymmenien ajan. Tavoitteista huolimatta kävelykatujen toteuttaminen on ollut hidasta ja laaja yhtenäinen kävelykeskusta puuttuu kaupungista edelleen.

Ydinkeskustan ulkopuolisella katuverkolla suunnittelun pääpaino on ollut katuympäristön viihtyisyyden parantamisessa ja ajoneuvoliikenteen rauhoittamisessa ilman, että autoilua tai etenkin pysäköintiä kaduilla olisi pyrittykään vähentämään. Kaupunkirakenteen tiivistyessä ydinkeskustan käsite tulee kuitenkin muuttumaan ja kantakaupunkimainen rakenne ulottumaan kauemmaksi. Kallion ja Sörnäisten osalta Kalasatama tulee muodostamaan uuden keskuksen alueelle.

Resurssit jo rakennettujen katujen saneeraukseen ovat lisäksi olleet niin niukkoja, että liikennettä on rauhoitettu etupäässä alentamalla nopeusrajoituksia. Toimintonsa, sijaintinsa ja mittakaavansa puolesta Vaasankadulla on keskimääräistä paremmat edellytykset houkuttelevaksi ja viihtyisäksi kävely-ympäristöksi. Kadulle laadittiin 1989 katu ympäristösuunnitelma, jonka liikenteellisenä tavoitteena oli hidaskatu (nopeusrajoitus 30 km/h). Suunnitelma, joka sisälsi mm. levennetyt jalkakäytävät, puurivit ja ajolinjoja ohjaavan kadunvarsipysäköinnin, toteutettiin vasta 2003. Katu ei siis teknisesti ole uusimisen tarpeessa pitkään aikaan. Leveiden jalkakäytävien, katupuiden ja laadukkaiden ma-

teriaalien ansiosta Vaasankatu on nykyiselläänkin jalankulun kannalta suhteellisen viihtyisä. Alueelle on viime vuosina perustettu vilkkaan ravintolakulttuurin ohella myös uusia kivijalkakauppoja, pienyrityksiä, ruokaravintoloita ja kulttuuritoimintaa. Vaasankadulla vietettiin muun muassa Kallion omia joulukadun avajaisia paikallisten yrittäjien ja järjestöjen toimesta. Palvelutarjonnan ja viihtyvyyden lisäämiseksi voitaisiin selvittää, mitä tarpeita paikallisilla yrittäjillä ja asukkailla Vaasankadun ympäristön edelleen kehittämiseen olisi.

Kadunvarsipysäköinnin vähentäminen lisäisi sen kävelykatumaista luonnetta. Asukaspysäköinnin vähentäminen on erittäin vaikeaa, koska viereiselle Helsinginkadulle on suunnitteilla pysäköintiä vähentäviä katuratkaisuja. Paikallisen elinkeinotoiminnan kannalta kävelykaduilla saattaisi olla myönteisiä vaikutuksia, vaikka osa yrittäjistä saattaisi kokea pysäköintijärjestelyjen muuttamisen asioinnin kannalta hankalaksi. Helsingin vilkkain kauppakatu, Aleksanterinkatu, toimii kävelykatuna. Pohjois-Euroopassa on useita hyvin toimivia kauppakatuja, jotka on osoitettu kävelykaduiksi. Mikäli Vaasankadun kehittäminen todetaan tarpeelliseksi, voidaan selvittää, onko mahdollista korvata osa asukaspysäköintipaikoista esimerkiksi lisäämällä viistopysäköintiä lähikaduilla tai muilla keinoin.

Kävelykatujen lisääminen myös ydinkeskustan ulkopuolella on kannatettava ajatus. Sellaiseksi sopisi hyvin myös esimerkiksi Etu-Töölössä Temppliaukion kirkolle johtava Fredrikinkadun pohjoispää, jonka viihtyisyyttä ja kävelyoloja olisi tärkeää kehittää niin kaupunkilaisten palvelun kuin turisminkin kannalta. Koska vaikutukset ovat paikallisia, myös Kalliossa kävelyolosuhteiden parantaminen edistäisi paikallisten palveluiden ja turismin edellytyksiä. Vuoden 2013 talousarviossa liikennejärjestelyihin koko kaupungin alueella on kuitenkin varattu vain 2,4 miljoonaa euroa ja vuoteen 2016 ulottuvassa raamissa määräraha niukkenee edelleen, joten sen puitteissa ei ole mahdollista ainakaan lähivuosina toteuttaa uusia kävelykatuja ydinkeskustan ulkopuolelle.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on alkavalla valtuustokaudella laatimassa kävelyn kehittämissuunnitelman. Tämän myötä mm. erilaiset kävelykatualueet ja kävelyn edistäminen tulevat nousemaan käsiteltäväksi kokonaisuutena.

Tiivistelmä

Vaasankadun ympäristöllä voisi olla hyvät edellytykset edelleen kehittyä Kallion keskeisenä kauppa- ja ravintolakatuna. Kehittämissuunnitelmia voitaisiin selvittää paikallisten yrittäjien ja asukkaiden kanssa. Kävelykatujen lisääminen myös ydinkeskustan ulkopuolella on kannatettava ajatus, mutta se on lähivuosina haastavaa niukkojen määrärahojen ta-

kia. Vaasankatu on rakennettu hidaskaduksi vuonna 2003. Levennettyjen jalkakäytävien, katupuiden ja laadukkaiden materiaalien ansiosta Vaasankatu toimii nykyiselläänkin suhteellisen hyvänä kävely-ympäristönä.

Käsittely

18.12.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mari Holopainen: Lautakunta päättäne antaa lausunnon muutettuna seuraavasti:

Lausunto

Helsingin keskustaa kehitettäessä kävelyolojen parantaminen on ollut yksi tärkeimmistä tavoitteista vuosikymmenien ajan. Tavoitteista huolimatta kävelykatujen toteuttaminen on ollut hidasta ja laaja yhtenäinen kävelykeskusta puuttuu kaupungista edelleen.

Ydinkeskustan ulkopuolisella katuverkolla suunnittelun pääpaino on ollut katu ympäristön viihtyisyyden parantamisessa ja ajoneuvoliikenteen rauhoittamisessa ilman, että autoilua tai etenkin pysäköintiä kaduilla olisi pyrittykään vähentämään. Kaupunkirakenteen tiivistyessä ydinkeskustan käsite tulee kuitenkin muuttumaan ja kantakaupunkimainen rakenne ulottumaan kauemmaksi. Kallion ja Sörnäisten osalta Kalasatama tulee muodostamaan uuden keskuksen alueelle.

Resurssit jo rakennettujen katujen saneeraukseen ovat lisäksi olleet niin niukkoja, että liikennettä on rauhoitettu etupäässä alentamalla nopeusrajoituksia. Toimintonsa, sijaintinsa ja mittakaavansa puolesta Vaasankadulla on keskimääräistä paremmat edellytykset houkuttelevaksi ja viihtyisäksi kävely-ympäristöksi. Kadulle laadittiin 1989 katu ympäristösuunnitelma, jonka liikenteellisenä tavoitteena oli hidaskatu (nopeusrajoitus 30 km/h). Suunnitelma, joka sisälsi mm. levennetyt jalkakäytävät, puurivit ja ajolinjoja ohjaavan kadunvarsipysäköinnin, toteutettiin vasta 2003. Katu ei siis teknisesti ole uusimisen tarpeessa pitkään aikaan. Leveiden jalkakäytävien, katupuiden ja laadukkaiden materiaalien ansiosta Vaasankatu on nykyiselläänkin jalankulun kannalta suhteellisen viihtyisä. Alueelle on viime vuosina perustettu vilkkaan ravintolakulttuurin ohella myös uusia kivijalkakauppoja, pienyrityksiä, ruokaravintoloita ja kulttuuritoimintaa. Vaasankadulla vietettiin muun muassa Kallion omia joulukadun avajaisia paikallisten yrittäjien ja järjestöjen toimesta. Palvelutarjonnan ja viihtyvyyden lisäämiseksi voitaisiin selvittää, mitä tarpeita paikallisilla yrittäjillä ja asukkailla Vaasankadun ympäristön edelleen kehittämiseen olisi.

Kadunvarsipysäköinnin vähentäminen lisäisi sen kävelykatumaista luonnetta. Asukaspysäköinnin vähentäminen on erittäin vaikeaa, koska viereiselle Helsinginkadulle on suunnitteilla pysäköintiä vähentäviä katuratkaisuja. Paikallisen elinkeinotoiminnan kannalta kävelykaduilla saattaisi olla myönteisiä vaikutuksia, vaikka osa yrittäjistä saattaisi kokea pysäköintijärjestelyjen muuttamisen asioinnin kannalta hankalaksi. Helsingin vilkkain kauppakatu, Aleksanterinkatu, toimii kävelykatuna. Pohjois-Euroopassa on useita hyvin toimivia kauppakatuja, jotka on osoitettu kävelykaduiksi. Mikäli Vaasankadun kehittäminen todetaan tarpeelliseksi, voidaan selvittää, onko mahdollista korvata osa asukaspysäköintipaikoista esimerkiksi lisäämällä viistopysäköintiä lähikaduilla tai muilla keinoin.

Kävelykatujen lisääminen myös ydinkeskustan ulkopuolella on kannatettava ajatus. Sellaiseksi sopisi hyvin myös esimerkiksi Etu-Töölössä Temppliaukion kirkolle johtava Fredrikinkadun pohjoispää, jonka viihtyisyyttä ja kävelyoloja olisi tärkeää kehittää niin kaupunkilaisten palvelun kuin turisminkin kannalta. Koska vaikutukset ovat paikallisia, myös Kalliossa kävelyolosuhteiden parantaminen edistäisi paikallisten palveluiden ja turismin edellytyksiä. Vuoden 2013 talousarviossa liikennejärjestelyihin koko kaupungin alueella on kuitenkin varattu vain 2,4 miljoonaa euroa ja vuoteen 2016 ulottuvassa raamissa määräraha niukkenee edelleen, joten sen puitteissa ei ole mahdollista ainakaan lähivuosina toteuttaa uusia kävelykatuja ydinkeskustan ulkopuolelle.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on alkavalla valtuustokaudella laatimassa kävelyn kehittämissuunnitelman. Tämän myötä mm. erilaiset kävelykatualueet ja kävelyn edistäminen tulevat nousemaan käsiteltäväksi kokonaisuutena.

Tiivistelmä

Vaasankadun ympäristöllä voisi olla hyvät edellytykset edelleen kehittyä Kallion keskeisenä kauppa- ja ravintolakatuna. Kehittämissuunnitelmia voitaisiin selvittää paikallisten yrittäjien ja asukkaiden kanssa. Kävelykatujen lisääminen myös ydinkeskustan ulkopuolella on kannatettava ajatus, mutta se on lähivuosina haastavaa niukkojen määrärahojen takia. Vaasankatu on rakennettu hidaskaduksi vuonna 2003. Levennettyjen jalkakäytävien, katupuiden ja laadukkaiden materiaalien ansiosta Vaasankatu toimii nykyiselläänkin suhteellisen hyvänä kävely-ympäristönä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti yksimielisesti ilman äänestystä hyväksyä jäsen Holopaisen vastaehdotuksen.

11.12.2012 Pöydälle

15.02.2016

Kaj/2

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Silfverberg, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37091
leena.silfverberg(a)hel.fi

15.02.2016

Kaj/3

§ 138

V 2.3.2016, Valtuutettu Pia Pakarisen aloite toimistokiinteistöjen muuntamisesta asuinkäyttöön

HEL 2015-009515 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Pia Pakarisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pia Pakarisen ym. valtuustoaloite Kvsto 26.8.2015 asia 24
- 2 Rakennuslautakunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa seuraavaa:

Helsingissä on yli miljoona neliötä tyhjillään tai vajaakäytössä olevaa työpaikkatilaa. Vanhat konttorit eivät vastaa nykypäivän toimistotyön tarpeita. Samaan aikaan Helsingissä on jo vuosikaudet ollut puutetta kohtuuhintaisista asunnoista.

Tyhjien toimistokiinteistöjen omistajat - tyypillisesti eläkeyhtiöitä - eivät monessa tapauksessa ole saaneet Helsingissä lupia toimistotilojen muuttamiselle asunnoiksi. Kaupungin virastot ovat olleet joissain tapauksissa keskenään erimielisiä konversion tarpeesta, eikä käsitellyt ole edenneet. Monet toimistokiinteistöt ovat olleet jo seitsemänkin vuotta tyhjillään. Kun rakennusta ei voida muuttaa tuottavaan muotoon, se

käytännössä estää myös sen myymisen, samalla kun se aiheuttaa kuitenkin omistajalleen ylläpitokuluja.

Olisi pidettävä kohtuullisena, että lupa toimistokiinteistön konvertointiin asumiskäyttöön annettaisiin lähtökohtaisesti aina, jos se on ollut kolme vuotta tyhjillään tai selvästi vajaakäytössä. Toimistotilojen ja asuntojen sijainti samalla alueella ei aiheuta samanlaisia ongelmia kuin teollisuusalueen ja asumisen yhdistäminen, pikemminkin lisää alueiden monimuotoisuutta ja lyhentää työmatkoja. Autopaikat ovat yleensä jo valmiiksi maan alla ja joukkoliikenne järjestettynä.

Myös Sipilän hallituksen hallitusohjelman kirjauksen mukaan tarkoituksena on edistää rakennusten käyttötarkoituksen muuttamista toimisto- ja liiketiloista asunnoiksi, ja niitä varten suunnitellaan kevennetyn kaavamennettelyn käyttöönottoa.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut ehdotammekin, että kolme vuotta tyhjillään tai selvästi vajaakäytössä olleiden toimistokiinteistöjen omistajille myönnetään pyynnöstä lähtökohtaisesti aina lupa kiinteistön muuntamiseen asumiskäyttöön.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteesta on pyydetty kaupunkisuunnittelulautakunnan, kiinteistölautakunnan, rakennuslautakunnan ja ympäristölautakunnan lausunnot.

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausuntonsa yksimielisesti hyväksytyyn vastaehdotuksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa saatujen lausuntojen pohjalta seuraavaa:

Nykytilanne

Kiinteistönomistajien halukkuus muuttaa sekä tyhjillään ja vajaakäytössä että täysimääräisessä käytössä olevia toimitiloja ja liikehuoneistoja asumiseen on ollut vahvistuva trendi erityisesti viimeisien vuosien aikana. Käyttötarkoituksimuutoksia toimisto- ja vastaavista tiloista asuinkäyttöön on viime vuosina myös toteutettu Helsingissä runsaasti. Rakennusvalvontaviraston tilastojen mukaan käyttötarkoituksen muutoksille on vuonna 2013 myönnetty 86 rakennuslupaa (huoneistoja 767), v. 2014 65 rakennuslupaa (huoneistoja 375) ja v. 2015 51 rakennuslupaa (huoneistoja 816). Viimeisen kolmen vuoden aikana lupia on näin ollen myönnetty kaikkiaan 202 kohteelle, joissa asuinhuoneistoja on yhteensä lähes 2000. Vuonna 2015 on käyttötarkoituksen muutoksina valmistunut 341 asuntoa ja aloitettu muutostyö 423 asunnon rakentamiseksi.

Helsingissä tyhjää toimistotilaa on syksyllä 2015 ollut 672 000 m² ja vajaakäyttöaste on 10,9 %. Keskustassa tyhjää toimistotilaa on kuitenkin vain 130 000 m² ja vajaakäyttöaste alhaisempi 7,2 %. (Catella 2015.)

Tyhjää ja vajaakäytössä olevaa toimistotilaa on myös muualla pääkaupunkiseudulla, Vantaalla noin 120 000 m² (16,3 %) ja Espoossa 320 000 m² (21,3 %).

Kuten edellä olevasta ilmenee tyhjää toimistotilaa on n. miljoona neliometriä pääkaupunkiseudulla, ei Helsingissä niin kuin aloitteessa mainitaan.

Tilanteeseen on vaikuttanut nykyinen laskusuhdanne mutta myös se, että vanhat toimistorakennukset eivät vastaa nykypäivän toimistotilojen käyttäjien vaatimuksia. Uusia toimistorakennuksia rakennetaan ja vanhoja uudistetaan kuitenkin myös laskusuhdanteen aikana.

Tässä yhteydessä on syytä myös todeta, että yleisen asiantuntijakäsitelmän mukaan toimitilojen normaalin dynamiikan takia aina osa toimitiloista on tyhjillään. Viime vuosikymmenen alussa vajaakäyttöasteet olivat korkeita ja nousua oli jälleen tämän vuosikymmenen alussa. Markkinoiden tasapainotilana pidetään pääkaupunkiseudulla kuuden prosentin rajaa

Muutoksia asumiseen toivotaan myös huolimatta siitä, että tiloissa useimmiten on toimivia yrityksiä.

Kaupunkisuunnitteluvirasto teki syksyllä 2015 kantakaupungin aluetta koskevan alustavan katsauksen toimitilojen muutoksista asumiseen. Tämän katsauksen perusteella pelkästään kantakaupungin alueelta on muuttunut tai muuttumassa noin 50 kohdetta toimitiloista asumiseen (noin 215 000 k-m²). Lisäksi kantakaupungin alueella on ollut useita kymmeniä alustavia tiedusteluja toimistotilojen muuttamisesta asumiseen. Näihin hankkeisiin ei ole vielä otettu kantaa tai niiden lähtötiedot ovat vasta alustavia. Selvityksen mukaan tähän mennessä valtaosaan käyttötarkoituksen muutoksista on annettu lupa. Ilmiö on kuitenkin kasvanut niin merkittäväksi, että konvertointeja yhteisvaikutuksineen tulee arvioida kokonaisuutena. Keskeisiltä alueilta, joilla muutospaineet ovat kovimmat, poistuu suurempi osa toimitilaa kuin mitä sitä on tyhjillään. Tämä tulee näkymään viiveellä toimitilamarkkinoilla.

Muutosten määrä ja nopeus on myös niin suuri, että tiedossa olevaan konvertointien mahdollistamaan asukasmäärään ei ole ehditty varautua palveluja tuottavien hallintokuntien tahoilla.

Muutoksia toimitiloista asumiseen on tekeillä runsaasti myös esikaupunkialueilla ja suurimmat muutospaineet ovat kohdistuneet aluekes-

kuksiin ja toimitila-alueille. Muutossuunnitelmissa on mukana useita purkavan saneerauksen kohteita. Kyselyjä tulee lisäksi monenlaisten kohteiden osalta esimerkiksi yksittäiset rakennukset, asuinalueiden reunat ja työpaikkakeskittymien keskellä sijaitsevat kohteet. Esikaupunkialueilla on paljon kyselyjä myös liikerakennusten muuttamisesta asuamiseen.

Tontin hallintamuoto ja sijainti vaikuttavat muutoshalukkuuteen

Kiinteistöviraston tonttiosasto myy ja vuokraa tontteja toimistotarkoitukseen. Vuokralaisten kanssa keskusteluissa ei ole noussut esiin merkittävänä ongelmana tyhjän toimistotilan määrä. Vuokratonteilla pääoma on sitoutunut enimmäkseen rakennukseen, ja vuokralainen huolehtii omaisuudestaan peruskorjaamalla ja kehittämällä rakennuksia, jolloin käyttöaste on lautakunnan käsityksen mukaan parempi kuin omistustonteilla.

Omistustonteilla, joilla eläkeyhtiöiden toimistorakennuksetkin enimmäkseen sijaitsevat, kiinteistön arvosta on suuri osa sitoutunut tonttiin. Tontin arvonnousun saaminen käyttötarkoituksen muutoksella on siten huomattavasti kiinnostavampaa kuin vuokratonteilla.

Osa toimistokiinteistöjen omistajista pitää rakennukset mieluummin tyhjiillään kuin vuokraa niitä edullisempaan hintaan pien- ja kasvuyrityksille. Vuokratason laskiessa kiinteistöjen arvo laskee, ja omistajat joutuisivat tekemään alaskirjauksia kiinteistöjen markkina-arvoihin. Pitämällä vuokrataso näennäisesti korkealla tasolla ja talot vajaakäyttöisinä saadaan kiinteistöjen arvot pysymään keinotekoisesti korkealla. Toisaalta sallimalla käyttötarkoituksen muutoksia toimistoista asunnoiksi saadaan lisää käyttäjäkysyntää uusiin toimistohankkeisiin, joita on pääkaupunkiseudulla tällä hetkellä rakenteilla sängen vähän.

Toimistotyöpaikat syntyvät tulevaisuudessa pääsääntöisesti raskaan raideliikenteen asemien läheisyyteen. Julkisella liikenteellä huonosti saavutettavien toimistorakennusten muuttaminen asumiseen tai muuhun käyttötarkoitukseen voi siten olla usein perusteltua.

Kiinteistöjen sijainti kaupunkirakenteessa saattaa myös rajoittaa käyttötarkoituksen muuttamismahdollisuuksia. Esimerkiksi Herttoniemen yritysalueen keskellä oleva tyhjä yksittäinen toimistotalo ei sovellu asumiseen. Alueella on raskasta liikennettä ja teollisuutta, jonka sekaan ei asuminen sovi muun muassa liikenneturvallisuuden ja yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Kaupunki on tämän vuoksi laatinut esimerkiksi Pitäjänmäen ja Herttoniemen yritysalueille suunnitteluperiaatteet, jotka antavat selkeät suuntaviivat alueiden kehittämiseksi.

Muutosten toteuttamisedellytykset

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Tavoite tilojen käyttötarkoituksen muuttamisen joustavoittamiseksi ja johdonmukaiseksi tekemisestä prosessiin osallistuvien eri virastojen käsittelyn osalta on perusteltua. Käyttötarkoituksen muutosta varten tulisi kuitenkin selvittää tilojen vaihtoehtoiset käyttötarkoitukset sekä niistä syntyvät kustannukset ja hyödyt sekä myös haitat, jolloin on mahdollista tarkastella asiaa kokonaisuutena.

Toimitilojen konvertoinnit ovat hankkeina lähtökohdiltaan erilaisia ja vaativat aina tapauskohtaista arviointia. Esimerkiksi rakennusviraston siirtyessä pois Kasarminkatu 21:stä on jouduttu pohtimaan tontin jatkokäyttöä. Yhtenä tarkasteltavana vaihtoehtona oli suunnitella tontille asuntoja. Tästä kuitenkin luovuttiin asuntojen vaatimien autopaikkakustannusten takia. Tontille rakennetaan uusi toimistotalo.

Kun arvioidaan rakennuksen muutosta asumiseen on huomioitava mm:

- Kohteen sijainti ja toiminnallinen kokonaisuus, kuten sijainnin suhde muihin toimitiloihin ja toimintoihin sekä liikenteellinen sijainti.
- Alueen, rakennuksen ja tontin soveltuvuus eri käyttötarkoituksille.
- Kaupunkirakenteen toimivuus ja pitkäjänteisen tasapainoisen kehittämisen mahdollistaminen (eri toiminnot, julkiset ja kaupalliset palvelut, liikenne, pysäköinti, kaupunkikuva).
- Vaikutukset sekä työpaikkojen ja toimitilatarjonnan vähenemisen että asumisen lisääntymisen näkökulmasta. Riittävän monipuolisen toimitilatarjonnan turvaaminen yritysten tarpeisiin.

Helsingin uuden yleiskaavan lähtökohtia on varautuminen nopean väestönkasvuun. Tämä tarkoittaa myös taloudellisen kasvun ja työpaikkojen kasvua alueella. On erittäin tärkeää huolehtia, että Helsingissä pysyy riittävästi monipuoliselle elinkeinoelämälle soveltuvia alueita ja riittävästi kaavavarantoa tulevaisuuden toimitilatarpeita varten. Todennäköisesti suurin osa tulevaisuuden työpaikkojen tilakysynnästä kohdistuu toimisto- ja liiketilaan. Pääosa tulevaisuuden työpaikkamäärän kasvusta tulisi voida sijoittua korkeimman tuottavuuden alueille tai niiden läheisyyteen, eli ydinkeskustaan tai sen lähelle. Pasila-Vallila-Kalasaata -vyöhyke sekä Länsisataman alue voivat muodostaa keskittymän suurelle osalle tulevasta toimitilatarpeesta Helsingissä. Näille alueille valmistuvat uudet toimitilat eivät kuitenkaan vastaa kooltaan, sijainniltaan eivätkä hinnaltaan esimerkiksi kantakaupungin pienyritysten tilatarpeisiin. Erilaisten toimijoiden mahdollisuudet kapenevat, ellei tarjolla ole enää tarpeen mukaan muuntuvia työtiloja.

Toimitilojen muuttaminen asumiseen on koko kaupunkia koskeva trendi ja muutokset kuuluvat kaupunkirakenteen luonteeseen. Muutoksien vaikutukset erityisesti kantakaupungissa ovat koko kaupungin talouden kannalta merkittäviä. Kaupunkituottavuuden kasvun tukemisen näkö-

kulmasta erilaisille yrityksille soveltuvien toimitilojen väheneminen on negatiivista kehitystä. Vaikka tyhjätilat saattavat olla osin vanhentunutta tilaa eivätkä sovellu enää uusille käyttäjille, voidaan tiloja modernisoida tai joissain tapauksissa kaavallisesti kehittää, jolloin vanhentuneen tilan purkaminen tulee taloudellisesti kannattavaksi ja paikalle voidaan rakentaa nykyaikaisia laatuvaatimuksia vastaavaa tilaa. Vaihtoehtona voisi joissain tapauksissa sekoittuneen kaupunkirakenteen alueella olla myös hybridirakennus, jossa on alimmassa kerroksessa liiketilaa, seuraavissa kerroksissa toimistotilaa ja ylimmissä kerroksissa asumista. Malli voisi tukea tavoitteita yrityselämän toimintaedellytysten parantamisesta ja sekoittuneesta kaupunkirakenteesta ja samalla antaa mahdollisuuksia kiinteistöjen kehittämiseen nykytavoitteiden mukaisesti.

Kaupunkisuunnittelulautakunta katsoo, että ei ole tarkoituksenmukaista tehdä päätöstä kiinteästä rajasta, jonka jälkeen kiinteistön omistajilla on oikeus käyttötarkoituksen muutokseen. Sellainen saattaisi synnyttää epäterveitä ilmiöitä. On kuitenkin tarkoituksenmukaista muuttaa toimistoja asunnoiksi joko purkamalla tai muuntamalla olemassa olevaa rakennusta siellä, missä toimistojen ylitarjonta vaikuttaa pysyvältä, sillä kiinteistökannan ja tonttien vajaakäyttö ei hyödytä ketään. Tällöin tulee tietysti ottaa huomioon myös kohteen soveltuvuus sijainniltaan ja muilta ominaisuuksiltaan asumiseen. Sekoittuneen kaupunkirakenteen periaatteiden mukaan on mahdollista muuttaa asunnoiksi myös osa toimistorakennuksesta.

Luvanvaraisuudesta ja luvan myöntämisen edellytyksistä

Aloitteessa esitetään, että tietyissä tilanteissa toimistokiinteistön konvertointiin annettaisiin lähtökohtaisesti aina lupa. Lupa pitäisi antaa, jos toimistokiinteistö on ollut kolme vuotta tyhjillään tai se on selvästi vajaa-käytössä.

Rakentamista koskeva lainsäädäntö ei tunnista tilannetta, jossa tyhjillään olevat tilat olisivat luvan myöntämisen osalta eri asemassa. Jotta aloitteen ehdottaman kaltainen järjestely olisi mahdollinen, vaatisi se lainmuutoksen.

Nykylainsäädäntö mahdollistaa tilapäiset käyttötarkoituks muutokset. On kuitenkin huomattava, että tilapäisyyden tulee olla todennettavissa lupaa haettaessa ja sen enimmäiskesto aika voi olla viisi vuotta. Kun viisi vuotta on kulunut, joudutaan tilannetta harkitsemaan mahdollisen jatkoajan osalta erikseen ja ottamaan huomioon pysyvää lupaa koskevat säännökset ja muut reunaehdot.

Luvanvaraisuudesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa. Lain 125 §:n 5 momentin mukaan rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituk-

sen olennaista muuttamista varten tarvitaan rakennuslupa. Luvanvaraisuutta harkittaessa otetaan em. lainkohdan mukaan huomioon käyttötarkoituksen muutoksen vaikutus kaavan toteuttamiseen ja muuhun maankäyttöön sekä rakennukselta vaadittaviin ominaisuuksiin.

Kun kysymys on toimisto- tai liikekäytössä olleen tilan tai rakennuksen muuttamisesta asumiseen, on aina kysymys olennaisesta käyttötarkoituksen muutoksesta. Rakennuslupa tarvitaan.

Korjaus- ja muutostöitä koskevaa lupaa ratkaistaessa noudatetaan soveltuvien osin, mitä rakennusluvan edellytyksistä säädetään. Jos tontti on kaavassa merkitty muuhun kuin asumiseen, joudutaan ottamaan kantaa, voidaanko, ja millä päätöksillä, kaavasta poiketa. Mahdollisuuksia on periaatteessa kolme:

- vähäinen poikkeus suoraan osana rakennuslupakäsittelyä
- erillinen poikkeamispäätös (kaupunkisuunnitteluvirastosta)
- kaavamuutos.

Kokemuksia toimistotilojen muutoksissa asumiseen on näistä kaikista vaihtoehdoista. Esimerkkejä on, joissa kokonainen toimistorakennus on voitu muuttaa asumiseen poikkeamispäätöksellä, ilman aikaa vievää kaavamuutosta (Itäkeskuksen ns. Maamerkki). Silloin kun kysymys ei ole koko rakennusta koskevasta käyttötarkoituksimuutoksesta, voidaan tietyissä tilanteissa edetä vähäisen poikkeamisen kautta. Melko pian tulee kuitenkin vastaan raja, jossa tilojen muutos kaavasta poiketen muuhun (asumiseen) vaatii vähintään poikkeamispäätöksen. Tilanteet ovat kuitenkin vaihtelevia ja hallinnollinen prosessi riippuu kaavan sisällöstä.

Tuoreena esimerkkinä voi mainita Keskon entisen pääkonttorin muutoslupan asuntoja hotellikäyttöön Katajanokalla. Vuodelta 1999 olevassa asemakaavassa tontti on merkitty kuulumaan liike- ja toimistorakennusten korttelialueeseen. Kaavan mukaan alueelle saa sijoittaa asuntoja. Rakennusvalvonnassa tulkittiin, että kunhan asuntojen määrä ei ylitä 50 prosenttia koko kompleksin kerrosalasta, voidaan asuntoja ja hotellin sisältävän käyttötarkoituksen katsoa täyttävän asemakaavamääräykset tontin käytön osalta. Asumisen määräksi tuli 49,3 % käytettävästä kerrosalasta. Rakennuslautakunta myönsi hankkeelle rakennusluvan kokouksessaan 29.9.2015.

Käyttötarkoituksen muuttamisen myöntämisedellytyksiä selvitettäessä tulee maankäytöllisten edellytysten ohella ottaa huomioon rakentamismääräykset sekä muut korjaus- ja muutostöitä koskevat säännökset

kuten maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:n 4 momentin säännös. Sen mukaan tulee korjaus- ja muutostyössä ottaa huomioon rakennuksen ominaisuudet ja erityispiirteet sekä rakennuksen soveltuvuus aiottuun käyttöön. Muutosten johdosta rakennuksen käyttäjien turvallisuus ei saa vaarantua eivätkä heidän terveydelliset olonsa heikentyä. Säännös korostaa määräysten soveltamisen joustavuutta. Joustavana vähimmäisvaatimuksena kuitenkin on, että rakennus ja sen tilat soveltuvat aiottuun käyttöön.

Historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten kohdalla tulee lisäksi ottaa huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 118 §. Säännöksen mukaan tulee em. kohteiden korjaus- ja muutostöissä huolehtia siitä, ettei arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella.

Yhteenvedona voi todeta, että käyttötarkoituks muutokset toimistoista asumiseen ovat mahdollisia, mutta rajoittavina tekijöinä ovat usein voimassa olevat asemakaavat ja niihin merkityt käyttötarkoitukset. Toisen ryhmän rajoittavia tekijöitä muodostavat rakentamismääräykset, olkoonkin, että niiden soveltamisessa on joustoa. Lupaviranomainen joutuu kuitenkin harkitsemaan, mitkä ovat ne asumisen kohtuulliset perusvaatimukset, joiden tulee joka tapauksessa täytyä. Toimistorakennus voi olla tilaratkaisultaan vaikeasti asumiskäyttöön muutettavissa. Muutostöiden kustannukset voivat nousta kannattamattoman korkeiksi. Ympäristöviranomaiset voivat asettaa vaikeasti täytettäviä reunaehtoja.

Luvanvaraisuutta ja luvan myöntämisen edellytyksiä käsitellään tarkemmin liitteenä olevassa rakennuslautakunnan lausunnossa.

Lainsäädännön muutoksista

Ympäristöministeriö on käynnistänyt lainvalmistelun, jolla toteutetaan kaavoituksen ja rakentamisen lupien sujuvoittamiseen tähtäävät toimenpiteet pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisesti. Ympäristöministeriön nimeämän työryhmän tehtävänä on ohjata asiaa koskevan lakiesityksen valmistelua ja sen toimikausi päättyy 31.5.2016. Työryhmän työn tehtävänä on muun muassa lyhentää kaavoituksen ja rakentamisen päätösprosesseja sekä sujuvoittaa täydennysrakentamista ja rakennusten käyttötarkoituksen muuttamista.

Paitsi että ympäristöministeriössä joudutaan valtaosa nykyisistä rakentamismääräyksistä

tarkistamaan ennen vuotta 2018 ja tässä tarkistamistyössä ottamaan kantaa, miltä osin määräyksiä säädetään koskemaan korjaus- ja muutostöitä, on osana Sipilän hallitusohjelmaa vireillä muitakin asiaan vaikuttavia lainsäädäntöhankkeita. Mainittakoon lokakuussa lausuntokieroksella ollut hallituksen esitysluonnos, joka koskee rakentamisen poikkeamistoimivallan siirtämistä kokonaisuudessaan kuntiin. Tässä yhtey-

dessä on muun muassa Helsingin rakennusvalvonta esittänyt alueellisen poikkeamisen käyttöalan laajentamista koskemaan olemassa olevan rakennuskannan lisäksi täydennysrakentamista. Alueellinen poikkeaminen saattaisi olla eräs keino edistää myös aloitteen tarkoittamia käyttötarkoituksimuutoksia. Alueellista poikkeamista on Helsingissä käytetty ullakkorakentamisessa. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan alueellisen poikkeamisen käyttöala laajenee joka tapauksessa koskemaan asemakaava-alueella olemassa olevan asuin-, liike- tai toimistorakennuksen tilojen muuttamista asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Toimivalta myös alueellisen poikkeamisen osalta esitetään siirrettäväksi kunnille.

Yhteenveto

Tyhjänä tai vajaakäytössä oleva toimistorakennuskanta muodostaa määrältään merkittävän potentiaalin. Toimistorakennusten käyttötarkoitusten muutokset asumiseen ovat yksi mahdollisuus lisätä asuntotuotannon määrää ja siten sinänsä kannatettavia.

Tyhjinä olevien toimistotilojen käyttötarkoituksen muutoksissa tulee kuitenkin aina ottaa huomioon elinkeino- ja asuntopoliittiset sekä paikalliset näkökulmat. Kaupunginhallitus ei siten pidä oikeana kehityksenä, että lupa toimistokiinteistön konvertointiin asumiskäyttöön annettaisiin lähtökohtaisesti aina, jos kiinteistö on ollut kolme vuotta tyhjillään tai selvästi vajaakäytössä. Ei myöskään ole tarkoituksenmukaista tehdä päätöstä kiinteästä rajasta, jonka jälkeen kiinteistön omistajilla on oikeus käyttötarkoituksen muutokseen.

Toimistojen muuttaminen asunnoiksi joko purkamalla tai muuntamalla olemassa olevaa rakennusta on tarkoituksenmukaista siellä, missä toimistojen ylitarjonta vaikuttaa pysyvältä, sillä kiinteistökannan ja tonttien vajaakäyttö ei hyödytä ketään. Tällöin tulee tietysti ottaa huomioon myös kohteen soveltuvuus sijainniltaan ja muilta ominaisuuksiltaan asumiseen. Sekoittuneen kaupunkirakenteen periaatteiden mukaan on mahdollista muuttaa asunnoiksi myös osa toimistorakennuksesta.

Muutoksissa tulee aina ottaa huomioon myös paikalliset ja itse rakennukseen liittyvät näkökulmat siten, että asumisen terveellisyysvaatimukset tulevat huomioon otetuiksi. Liike- ja toimistorakentamisen ja asuinrakentamisen vaatimukset poikkeavat toisistaan. Rakennusten asuinkäyttöä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että asumiselle mahdollisesti aiheutuvat ympäristö- ja terveyshaitat voidaan estää. Rakennuksen ulkopuolelta tulevia haittoja voivat olla mm. liikenteen melu- ja ilmanlaatuhaitat tai muista mahdollisista ympäristöhäiriöistä aiheuttavista toiminnoista aiheutuvat haitat. Rakennuksen sisäiset terveellisyysnäkökohdat liittyvät mm. rakenteiden terveellisyysnäkökohdista sekä riittävään ilman-

vaihtoon ja ääneneristävyyteen. Tärkeää on, että jatkossakin jokaisessa käyttötarkoituksenmuutoksessa huomioidaan erityisesti asumiselle mahdollisesti aiheutuvat haitat ja niiden minimointimenettelyt.

Toisen ryhmän rajoittavia tekijöitä muodostavat rakentamismääräykset, olkoonkin, että niiden soveltamisessa on joustoa. Lupaviranomainen joutuu kuitenkin harkitsemaan, mitkä ovat ne asumisen kohtuulliset perusvaatimukset, joiden tulee joka tapauksessa täytyä. Toimistorakennus voi olla tilaratkaisultaan vaikeasti asumiskäyttöön muutettavissa. Muutostöiden kustannukset voivat nousta kannattamattoman korkeiksi.

Käyttötarkoituksenmuutoksiin liittyvien prosessien kehittäminen ja sujuvoittaminen on kannatettavaa.

Asiaan liittyvien hallintokuntien (kaupunkisuunnitteluviraston, kiinteistöviraston, kaupunginkanslian elinkeino-osaston ja talous- ja suunnitteluosaston ym.) kesken on käynnistetty yhteistyö tyhjinä olevien toimistotilojen käyttötarkoituksen muutoksiin liittyvien kysymysten selvittämiseksi ja prosessien sujuvoittamiseksi. Tavoitteena on selventää periaatteita ja käytäntöjä, joita toimistotilojen käyttötarkoituksen muutokset edellyttävät.

On kuitenkin syytä todeta, että tyhjiillään tai vajaakäytössä oleva toimistorakennuskanta muodostaa myös elinkeinopoliittisesti merkittävän reservin esimerkiksi aloittavien yritysten käyttöön. Toimistotilojen laajamittainen muuttaminen asuinkäyttöön on myös palvelujen järjestämisen kannalta haasteellista.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Pia Pakarisen ym. valtuustoaloite Kvsto 26.8.2015 asia 24
- 2 Rakennuslautakunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.11.2015 § 340

HEL 2015-009515 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kiinteistönomistajien halukkuus muuttaa sekä tyhjillään ja vajaakäytössä että täysimääräisessä käytössä olevia toimitiloja ja liikehuoneistoja asumiseen on ollut vahvistuva trendi erityisesti viimeisien vuosien aikana. Muutoksia asumiseen toivotaan myös huolimatta siitä, että tiloissa useimmiten on toimivia yrityksiä.

Tämän hetkinen talouden heikko kehitys ja tilojen käytön tehostaminen ovat viime vuosina johtaneet erityisesti tyhjän toimistotilan määrän lisääntymiseen pääkaupunkiseudulla. Helsingissä tyhjää toimistotilaa on syksyllä 2015 ollut 672 000 m² ja vajaakäyttöaste on 10,9 %. Keskustassa tyhjää toimistotilaa on kuitenkin vain 130 000 m² ja vajaakäyttöaste alhaisempi 7,2 %. Vastaavat vajaakäyttöasteet toimistojen osalta olivat Espoossa 21,3 % ja Vantaalla 16,1 % (Catella 2015.) Tässä yhteydessä on huomioitava, että toimitilamarkkinoiden toimimiseksi tulisi vajaakäyttöasteen olla 5-6 %.

Muutoksia toimitiloista asumiseen tapahtuu jatkuvasti. Kaupunkisuunnitteluvirasto teki syksyllä 2015 kantakaupungin aluetta koskevan alustavan katsauksen toimitilojen muutoksista asumiseen. Tämän katsauksen perusteella pelkästään kantakaupungin alueelta on muuttunut tai muuttumassa noin 50 kohdetta toimitiloista asumiseen (noin 215 000 k-m²). Lisäksi kantakaupungin alueella on ollut useita kymmeniä alustavia tiedusteluja toimitilojen muuttamisesta asumiseen. Näihin hankkeisiin ei ole vielä otettu kantaa tai niiden lähtötiedot ovat vasta alustavia. Selvityksen mukaan tähän mennessä valtaosaan käyttötarkoituksen muutoksista on annettu lupa. Ilmiö on kuitenkin kasvanut niin merkittäväksi, että konvertointeja yhteisvaikutuksineen tulee arvioida kokonaisuutena. Keskeisiltä alueilta, joilla muutospaineet ovat kovimmat, poistuu suurempi osa toimitilaa kuin mitä sitä on tyhjillään. Tämä tulee näkymään viiveellä toimitilamarkkinoilla. Muutosten määrä ja nopeus on myös niin suuri, että tiedossa olevaan konvertointien mahdollistamaan asukasmäärään ei ole ehditty varautua palveluja tuottavien hallintokuntien budjeteissa.

Muutoksia toimitiloista asumiseen on tekeillä runsaasti myös esikaupunkialueilla ja suurimmat muutospaineet ovat kohdistuneet aluekeskuksiin ja toimitila-alueille. Muutossuunnitelmissa on mukana useita purkavan saneerauksen kohteita. Kyselyjä tulee lisäksi monenlaisten kohteiden osalta esimerkiksi yksittäiset rakennukset, asuinalueiden reunat ja työpaikkakeskittymien keskellä sijaitsevat kohteet. Esikaupun-

kialueilla on paljon kyselyjä myös liikerakennusten muuttamisesta asumiseen.

Toimitilojen konvertoinnit ovat hankkeina lähtökohdiltaan erilaisia ja vaativat aina tapauskohtaista arviointia. Kun arvioidaan rakennuksen muutosta asumiseen on huomioitava mm:

- Kohteen sijainti ja toiminnallinen kokonaisuus, kuten sijainnin suhde muihin toimitiloihin ja toimintoihin sekä liikenteellinen sijainti.
- Alueen, rakennuksen ja tontin soveltuvuus eri käyttötarkoituksille.
- Kaupunkirakenteen toimivuus ja pitkäjänteisen tasapainoisen kehittämisen mahdollistaminen (eri toiminnot, julkiset ja kaupalliset palvelut, liikenne, pysäköinti, kaupunkikuva).
- Vaikutukset sekä työpaikkojen ja toimitilatarjonnan vähenemisen että asumisen lisääntymisen näkökulmasta. Riittävän monipuolisen toimitilatarjonnan turvaaminen yritysten tarpeisiin.

Helsingin uuden yleiskaavan lähtökohtia on varautuminen nopean väestönkasvuun. Tämä tarkoittaa myös taloudellisen kasvun ja työpaikkojen kasvua alueella. On erittäin tärkeää huolehtia, että Helsingissä pysyy riittävästi monipuoliselle elinkeinoelämälle soveltuvia alueita ja riittävästi kaavavarantoa tulevaisuuden toimitilatarpeita varten. Todennäköisesti suurin osa tulevaisuuden työpaikkojen tilakysynnästä kohdistuu toimisto- ja liiketilaan. Pääosa tulevaisuuden työpaikkamäärän kasvusta tulisi voida sijoittua korkeimman tuottavuuden alueille tai niiden läheisyyteen, eli ydinkeskustaan tai sen lähelle. Pasila-Vallila-Kalasaata -vyöhyke sekä Länsisataman alue voivat muodostaa keskittymän suurelle osalle tulevasta toimitilatarpeesta Helsingissä. Näille alueille valmistuvat uudet toimitilat eivät kuitenkaan vastaa kooltaan, sijainniltaan eivätkä hinnaltaan esimerkiksi kantakaupungin pienyritysten tilatarpeisiin. Erilaisten toimijoiden mahdollisuudet kapenevat, ellei tarjolla ole enää tarpeen mukaan muuntuvia työtiloja.

Toimitilojen muuttaminen asumiseen on koko kaupunkia koskeva trendi ja muutokset kuuluvat kaupunkirakenteen luonteeseen. Muutoksien vaikutukset erityisesti kantakaupungissa ovat koko kaupungin talouden kannalta merkittäviä. Kaupunkituottavuuden kasvun tukemisen näkökulmasta erilaisille yrityksille soveltuvien toimitilojen väheneminen on negatiivista kehitystä. Vaikka tyhjät toimitilat saattavat olla osin vanhentunutta tilaa eivätkä sovellu enää uusille käyttäjille, voidaan tiloja modernisoida tai joissain tapauksissa kaavallisesti kehittää, jolloin vanhentuneen tilan purkaminen tulee taloudellisesti kannattavaksi ja paikalle voidaan rakentaa nykyaikaisia laatuvaatimuksia vastaavaa tilaa. Vaihtoehtona voisi joissain tapauksissa sekoittuneen kaupunkirakenteen alueella olla myös hybridirakennus, jossa on alimmassa kerroksessa liiketilaa, seuraavissa kerroksissa toimitilaa ja ylimmissä kerroksissa

asumista. Malli voisi tukea tavoitteita yritys-elämän toimintaedellytysten parantamisesta ja sekoittuneesta kaupunkirakenteesta ja mutta samalla se antaa mahdollisuuksia kiinteistöjen kehittämiseen nykytavoitteiden mukaisesti.

Kaupunkisuunnittelulautakunta katsoo, että ei ole tarkoituksenmukaista tehdä päätöstä kiinteästä rajasta, jonka jälkeen kiinteistön omistajilla on oikeus käyttötarkoituksen muutokseen. Sellainen saattaisi synnyttää epäterveitä ilmiöitä. On kuitenkin tarkoituksenmukaista muuttaa toimistoja asunnoiksi joko purkamalla tai muuntamalla olemassa olevaa rakennusta siellä, missä toimistojen ylitarjonta vaikuttaa pysyvältä, sillä kiinteistökannan ja tonttien vajaakäyttö ei hyödytä ketään. Tällöin tulee tietysti ottaa huomioon myös kohteen soveltuvuus sijainniltaan ja muilta ominaisuuksiltaan asumiseen. Sekoittuneen kaupunkirakenteen periaatteiden mukaan on mahdollista muuttaa asunnoiksi myös osa toimistorakennuksesta.

Käsittely

17.11.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: Lausunnon viimeinen kappale korvataan seuraavalla kappaleella:

Kaupunkisuunnittelulautakunta katsoo, että ei ole tarkoituksenmukaista tehdä päätöstä kiinteästä rajasta, jonka jälkeen kiinteistön omistajilla on oikeus käyttötarkoituksen muutokseen. Sellainen saattaisi synnyttää epäterveitä ilmiöitä. On kuitenkin tarkoituksenmukaista muuttaa toimistoja asunnoiksi joko purkamalla tai muuntamalla olemassa olevaa rakennusta siellä, missä toimistojen ylitarjonta vaikuttaa pysyvältä, sillä kiinteistökannan ja tonttien vajaakäyttö ei hyödytä ketään. Tällöin tulee tietysti ottaa huomioon myös kohteen soveltuvuus sijainniltaan ja muilta ominaisuuksiltaan asumiseen. Sekoittuneen kaupunkirakenteen periaatteiden mukaan on mahdollista muuttaa asunnoiksi myös osa toimistorakennuksesta.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Soininvaaran tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

15.02.2016

Lisätiedot

Elina Luukkonen, yleiskaavasunnittelija, puhelin: 310 37073
elina.luukkonen(a)hel.fi
Hanna Pikkarainen, projektipäällikkö, puhelin: 31037027
hanna.pikkarainen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 10.11.2015 § 359

HEL 2015-009515 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt lainvalmistelun, jolla toteutetaan kaavoituksen ja rakentamisen lupien sujuvoittamiseen tähtäävät toimenpiteet pääministeri Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisesti. Ministeriön asettaman työryhmän tehtävänä on ohjata asian lakivalmistelua ja sen toimikausi päättyy 31.5.2016. Työryhmän tehtävänä on mm. lyhentää kaavoituksen ja rakentamisen päätösprosesseja sekä sujuvoittaa täydennysrakentamista ja rakennusten käyttötarkoituksen muuttamista.

Tähän sujuvoittamisprosessiin liittyen lokakuussa 2015 on lausunnolla ollut luonnos hallituksen esitykseksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille nykyisin kuuluva poikkeamistoimivalta siirrettäisiin kunnille. Samalla myös alueellisen poikkeamisen soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että se koskee myös asemakaava-alueella olevien liike- ja toimistorakennusten tilojen muuttamista asuinkäyttöön tai muuhun ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan käyttöön. Poikkeamisen oikeudellisia edellytyksiä ei ehdoteta muutettaviksi lukuun ottamatta rakennuksen turvallisuuden ja terveellisyyteen liittyvää lisäystä. Poikkeusta ei saa myöntää, jos se johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia tai vaarantaa rakennuksen turvallisuuden tai terveyden.

Käyttötarkoituksenmuutoksiin liittyvien prosessien kehittäminen ja sujuvoittaminen on kannatettavaa. Ympäristölautakunnan mielestä muutoksissa tulee kuitenkin aina ottaa huomioon myös paikalliset ja itse rakennukseen liittyvät näkökulmat siten, että asumisen terveellisyysvaatimukset tulevat huomioon otetuiksi. Liike- ja toimistorakentamisen ja asuinrakentamisen vaatimukset poikkeavat toisistaan. Rakennusten asuinkäyttöä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että asumiselle mahdollisesti aiheutuvat ympäristö- ja terveyshaitat voidaan estää. Rakennuksen ulkopuolelta tulevia haittoja voivat olla mm. liikenteen melu- ja ilmanlaatuhaitat tai muista mahdollisista ympäristöhäiriöistä aiheuttavista

toiminnoista aiheutuvat haitat. Rakennuksen sisäiset terveellisyysnäkökohdat liittyvät mm. rakenteiden terveellisyyteen sekä riittävään ilmanvaihtoon ja ääneneristävyyteen. Tärkeää on, että jatkossakin jokaisessa käyttötarkoituksenmuutoksessa huomioidaan erityisesti asumiselle mahdollisesti aiheutuvat haitat ja niiden minimointimenettelyt.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 29.10.2015 § 474

HEL 2015-009515 T 00 00 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Pia Pakarisen ym. valtuustoaloitteesta koskien kolme vuotta tyhjillään olleiden toimistokiinteistöjen muuttamista asuinkäyttöön seuraavan lausunnon:

Toimistotiloja on Helsingissä tyhjänä noin 630 000 m² (10 %), Vantaalla 120 000 m² (13 %) ja Espoossa 320 000 m² (20 %). Tilanteeseen on vaikuttanut nykyinen laskusuhdanne mutta myös se, että vanhat toimistorakennukset eivät vastaa nykypäivän toimistotilojen käyttäjien vaatimuksia. Uusia toimistorakennuksia rakennetaan ja vanhoja uudistetaan kuitenkin myös laskusuhdanteen aikana.

Tavoite tilojen käyttötarkoituksen muuttamisen joustavoittamiseksi ja johdonmukaiseksi tekemisestä prosessiin osallistuvien eri virastojen käsittelyn osalta on perusteltua. Käyttötarkoituksen muutosta varten tulisi kuitenkin selvittää tilojen vaihtoehtoiset käyttötarkoitukset sekä niistä syntyvät kustannukset ja hyödyt sekä myös haitat, jolloin on mahdollista tarkastella asiaa kokonaisuutena. Esimerkiksi rakennusviraston siirtyessä pois Kasarminkatu 21:stä on jouduttu pohtimaan tontin jatkokäyttöä. Yhtenä tarkasteltavana vaihtoehtona oli suunnitella tontille asuntoja. Tästä kuitenkin luovuttiin asuntojen vaatimien autopaikkakustannusten takia. Tontille rakennetaan uusi toimistotalo.

Kiinteistöviraston tonttiosasto myy ja vuokraa tontteja toimistotarkoitukseen. Vuokralaisten kanssa keskusteluissa ei ole noussut esiin merkittävänä ongelmana tyhjän toimistotilan määrä. Vuokratonteilla pääoma on sitoutunut enimmäkseen rakennukseen, ja vuokralainen huolehtii omaisuudestaan peruskorjaamalla ja kehittämällä rakennuksia, jolloin käyt-

töaste on lautakunnan käsityksen mukaan parempi kuin omistustonteilla.

Omistustonteilla, joilla eläkeyhtiöiden toimistorakennuksetkin enimmäkseen sijaitsevat, kiinteistön arvosta on suuri osa sitoutunut tonttiin. Tontin arvonnousun saaminen käyttötarkoituksen muutoksella on siten huomattavasti kiinnostavampaa kuin vuokratonteilla.

Osa toimistokiinteistöjen omistajista pitää rakennukset mieluummin tyhjiillään kuin vuokraa niitä edullisempaan hintaan pien- ja kasvuyrityksille. Vuokratason laskiessa kiinteistöjen arvo laskee, ja omistajat joutuisivat tekemään alaskirjauksia kiinteistöjen markkina-arvoihin. Pitämällä vuokrataso näennäisesti korkealla tasolla ja talot vajaakäyttöisinä saadaan kiinteistöjen arvot pysymään keinotekoisesti korkealla. Toisaalta sallimalla käyttötarkoituksen muutoksia toimistoista asunnoiksi saadaan lisää käyttäjäkysyntää uusiin toimistohankkeisiin, joita on pääkaupunkiseudulla tällä hetkellä rakenteilla sangen vähän.

Kiinteistölautakunta pitää hyvänä muun muassa Pitäjänmäen ja Herttoniemen yritysalueiden suunnitteluperiaatteita, jotka antavat selkeät suuntaviivat alueiden kehittämiselle. Esimerkiksi Herttoniemen yritysalueen keskellä oleva tyhjä yksittäinen toimistotalo ei sovellu asumiseen. Alueella on raskasta liikennettä ja teollisuutta, jonka sekaan ei asuminen sovi muun muassa liikenneturvallisuuden ja yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Toimistotyöpaikat syntyvät tulevaisuudessa pääsääntöisesti raskaan raideliikenteen asemien läheisyyteen. Julkisella liikenteellä huonosti saavutettavien toimistorakennusten muuttaminen asumiseen tai muuhun käyttötarkoitukseen voi siten olla usein perusteltua.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt lainvalmistelun, jolla toteutetaan kaavoituksen ja rakentamisen lupien sujuvoittamiseen tähtäävät toimenpiteet pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisesti. Ympäristöministeriön nimeämän työryhmän tehtävänä on ohjata asiaa koskevan lakiesityksen valmistelua ja sen toimikausi päättyy 31.5.2016. Työryhmän työn tehtävänä on muun muassa lyhentää kaavoituksen ja rakentamisen päätösprosesseja sekä sujuvoittaa täydennysrakentamista ja rakennusten käyttötarkoituksen muuttamista.

Lautakunta pitää ehdotuksen tavoitetta kannatettavana ja esittää, että tyhjinä olevien toimistotilojen ongelmaa ryhdytään ratkaisemaan kokonaisvaltaisesti sujuvoittamalla poikkihallinnollisia prosesseja. Periaatteita ja käytäntöjä, joita toimistotilojen käyttötarkoituksen muutokset edellyttävät, on syytä selventää. Lisäksi muutoksissa tulee ottaa huomioon elinkeino- ja asuntopoliittiset sekä paikalliset näkökulmat. Lautakunta ei pidä siten oikeana kehityksenä, että lupa toimistokiinteistön konvertoin-

15.02.2016

tiin asumiskäyttöön annettaisiin lähtökohtaisesti aina, jos se on ollut kolme vuotta tyhjillään tai selvästi vajaakäytössä.

Esittelijä

vs. tilakeskuksen päällikkö
Markku Metsäranta

Lisätiedot

Hannu Kurki, kehittämispäällikkö, puhelin: 310 36285
hannu.kurki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Kaj/4

§ 139

V 2.3.2016, Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite basaarialueiden perustamisesta Helsinkiin

HEL 2015-009979 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Terhi Koulumies ym. valtuustoaloite Kvsto 9.9.2015 asia 18
- 2 VP5ote RAKENNUSLAUTAKUNNAN LAUSUNTO VALTUUSTOALOITTEESTA (TERHI KOULUMIES)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 43 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan seuraavaa:

Esitämme, että kaupunki toimii aloitteentekijänä basaarialueen perustamiseksi Helsinkiin yhdessä soveltuvien yhteistyökumppanien kanssa. Basaarissa aloittavat yrittäjät voisivat myydä tavaroita ja palveluita mahdollisimman matalan kynnyksen mallilla. Siten voimme kannustaa heikommin työllistyviä väestöryhmiä, kuten maahanmuuttajia, yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen.

Maahanmuuttajissa on merkittävää potentiaalia yrittäjyyteen ja uusien työpaikkojen luomiseen Helsingissä. Jo nykyään 56 prosenttia maahanmuuttajien yrityksistä toimii Uudellamaalla. Maahanmuuttajien yri-

tykset keskittyvät pääasiassa palvelualoille. Muualla Suomessa he toimivat korostetusti ravintola-alalla, mutta Uudellamaalla tärkeimpiä toimialoja ovat kauppa ja liike-elämän palvelut.

Erityisen positiivista on, että maahanmuuttajien yrityksistä joka toisella on yrityksessään töissä yrittäjän itsensä lisäksi muita palkansaajia. Vähintään viisi henkilöä työllistäviä yrityksistä on 15 prosenttia. Maahanmuuttajayrittäjät työllistävät nimenomaan maanmiehiään ja samalla edesauttavat heidän integroitumistaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja osallistumistaan hyvinvointivaltion rahoittamiseen veronmaksajina.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteesta on saatu kaupunkisuunnittelulautakunnan, kiinteistölautakunnan, rakennuslautakunnan, teknisen palvelun lautakunnan, yleisten töiden lautakunnan ja ympäristölautakunnan lausunnot. Asiasta on lisäksi oltu yhteydessä kaupunginkanslian elinkeino-osastoon sekä talous- ja suunnitteluosastoon.

Kaupunginhallitus toteaa saatujen lausuntojen pohjalta seuraavaa:

Etnisen ruoan kysyntä Helsingissä on lisääntynyt sekä kantaväestön makutottumusten muuttumisen että maahanmuuttajataustaisen väestön kasvun myötä. Tällä hetkellä etnisen ruoan tarjontaa on melko hyvin eri puolilla kaupunkia. Myös nykyisissä kauppahalleissa on tarjolla paljon kansainvälisiä raaka-aineita.

Basaarialueen saaminen Helsinkiin on varteenotettava vaihtoehto ja mahdollisuus entisestään elävöittää ja monipuolistaa Helsingin kaupallista tarjontaa ja katukuvaa. Toiminta rinnastuisi ainakin joiltakin osin Kauppatoriin, Hakaniementoriin, Töölöntoriin, Hietalahdentoriin ja myös kauppahalleihin. Halli- ja torikaupan osalta kaupungilla on perinteisesti ollut tärkeä mahdollistajan rooli.

Basaaritoiminnan toimintaedellytyksistä

Toimiakseen ympärivuotisesti basaari tarvitsee sisätilat. Kaupungin omistamia tiloja hallinnoi ja vuokraa Tilakeskus. Halli- ja torikaupan järjestäminen kuuluu Tukutorin toimialaan.

Basaaria perustettaessa tulee huolehtia tarvittavien lupien hankkimisesta ja toiminnan vaatimista teknisistä järjestelyistä. Mikäli myyntipaikoissa myydään myös elintarvikkeita, tulee lisäksi ottaa huomioon elintarvikelainsäädännön toimitiloille ja toiminnalle asettamat vaatimukset.

Varsinaisesta myynti- tai tarjoilutoiminnasta on vastuussa aina toimija. Toimijan tulee kirjallisella omavalvontasuunnitelmalla ja sen käytännön toteuttamisella osoittaa hallitsevansa toimintansa ja sen riskit. Basaari-raisessa toiminnassa, jossa myyjiä on useita, on erityisen tärkeää sopia kaikkien osapuolien kesken vastuut elintarvikehygieenisten järjestelyjen osalta.

Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien osuus elintarvikealan pienyrityksistä on Helsingissä merkittävä ja kasvaa jatkuvasti. Ympäristökeskus on laatinut omavalvontamalleja ja muuta ohjeistusta, jonka tarkoitus on ollut helpottaa alalle tulevia uusia toimijoita. Lisäksi YritysHelsinki on koonnut yhteistyössä virastojen kanssa ohjeen kahvilan tai ravintolan perustajalle, johon on koottu käytännön neuvoja uusille yrittäjille. (Ravintola-alan ABC, ohjeita kahvilan ja ravintolan perustajalle).

Kaupungin tilojen käyttömahdollisuuksista

Pienimuotoiselle basaaritoiminnalle on löydettävissä yleisiltä alueilta sopivia paikkoja eri puolilta Helsinkiä, myös kantakaupungista. Mittakaavaltaan suurempi basaaritoiminta sijoittuisi luontevimmin esikaupunkialueelle.

Kiinteistöviraston tilakeskus hallitsee kaupungin rakennettua omaisuutta. Tilakeskuksen ensisijainen tarkoitus on hankkia ja vuokrata kaupungin hallintokuntien käyttöön niiden tarvitsemat toimitilat.

Mikäli tilaa ei tarvita kaupungin omaan käyttöön, voidaan tila vuokrata ulkopuoliseen käyttöön. Kaupungin käyttöön tarpeettomia myyntikelpoisia huonetiloja myös myydään, jotta saadaan pienennettyä korjausvelkaa ja varmistettua ja turvattua kaupungin peruspalvelutilojen kunnostukset ja peruskorjaukset. Näin tilakeskus voi myydä tiloja myös aloitteessa mainittuun tarkoitukseen yksityisille toimijoille.

Mikäli kaupunki ryhtyy edistämään hanketta toimintaa lähellä olevan ja sen toiminta-alueeseen kuuluvan hallintokunnan kautta, tilakeskus voi vuokrata tilat tälle hallintokunnalle tai, jos joku ulkopuolinen toimija vie hanketta eteenpäin, tilakeskus voi tarvittaessa vuokrata tai myydä hallitsemiaan tiloja tälle toimijalle. Edellytyksenä tälle on, että löydetään sijainniltaan ja toiminnaltaan kyseiseen tarkoitukseen soveltuvia tiloja.

Helsingin Tukutori ehdottaa, että kiinteistövirasto arvioisi basaaritoiminnalle soveltuvan paikan niin, että se olisi ensisijaisesti käytöstä poistettu/muussa käytössä oleva rakennus, vanha myymälä tai kauppakeskus. Tämän jälkeen tilan/alueen osalta tehtäisiin markkinatutkimus ja liiketoimintasuunnitelma ennen päätöstä rakentaa tai kunnostaa tila basaaritoimintaan.

Kokonaan uuden hallin tai katetun tilan rakentaminen ei etukäteisarvion mukaan ole kannattavaa vaan vaatii lähtökohtaisesti kaupungin sitoutumisen urakkaan ja merkittävän taloudellisen tukipanoksen hallin käynnistämiseen. Hallin voi myös toteuttaa yksityisesti, jolloin kaupunki on lähinnä aloitteentekijä ja mahdollistaja. Tätä mallia on sovellettu Kööpenhaminan kauppahallissa. Tämä halli toimii kaupungin alueella, mutta rakennukset omistaa yritys, joka vuokraa niitä eteenpäin kaupungin kanssa yhteistyössä sovitun pitkäaikaissuunnitelman mukaisesti.

Kaavoituksen edellytyksistä

Kaavoituksessa pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon yrittäjien tarpeet. Erityisesti basaarien kaltaiset pienet myymälät ja palvelut ovat keskustavetoista toimintaa, johon tavoitteena on tarjota riittävästi liiketilaa hyvillä sijainneilla. Ne tuovat palveluita asukkaille ja luovat samalla kaupunkiympäristöä monipuolisine toimintoineen. Kuitenkin kaavoitus vain mahdollistaa toimitilojen sijoittumisen kaavan osoittamalle paikalle, mutta kaupunki ei itse pääsääntöisesti rakenna yrityksille näitä tiloja. Muiden omistamien tilojen vuokraamisesta yrityksille vastaa toimitilojen omistaja. Esimerkiksi useiden vanhojen ostareiden tiloista voisi löytyä olemassa olevia kohtuuhintaisia tiloja basaarien kaltaisille myymälöille ja palveluille. Näiden tilojen omistajuus on usein jakautunut monelle eri toimijoille.

Kaupunkisuunnittelulautakunta haluaa edistää sitä, että Helsinki on vetovoimainen yritysten sijaintipaikka. Mahdollinen basaarialue myös rikastaisi Helsingin kaupunkikulttuuria. Tarvittavien kaavamuutosten edellytykset arvioidaan normaaliin tapaan osana hanketta koskevaa mahdollista aloitetta.

Lopuksi

Kaupunginhallitus pitää valtuustoaloitteessa esitettyä toimintaa kannattavana ja näkee, että se osaltaan lisää Helsingin elävöittämistä ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä edesauttaa yritysystävällisemmän Helsinki-imagon luomista.

Basaaritoimintaan soveltuvien tilojen käyttömahdollisuuksia ja sijaintivaihtoehtoja sekä toiminnan organisoimista on tarkoituksenmukaista selvittää eri hallintokuntien ja toimijoiden yhteistyönä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Terhi Koulumies ym. valtuustoaloite Kvsto 9.9.2015 asia 18
- 2 VP5ote RAKENNUSLAUTAKUNNAN LAUSUNTO VALTUUSTOALOITTEESTA (TERHI KOULUMIES)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.11.2015 § 341

HEL 2015-009979 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaavoituksessa pyritään ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon yrittäjien tarpeet. Erityisesti basaarien kaltaiset pienet myymälät ja palvelut ovat keskustavetoista toimintaa, johon tavoitteena on tarjota riittävästi liiketilaa hyvillä sijainneilla. Ne tuovat palveluita asukkaille ja luovat samalla kaupunkiympäristöä monipuolisine toimintoineen. Kuitenkin kaavoitus vain mahdollistaa toimitilojen sijoittumisen kaavan osoittamalle paikalle, mutta kaupunki ei itse pääsääntöisesti rakenna yrityksille näitä tiloja. Muiden omistamien tilojen vuokraamisesta yrityksille vastaa toimitilojen omistaja. Esimerkiksi useiden vanhojen ostareiden tiloista voisi löytyä olemassa olevia kohtuuhintaisia tiloja basaarien kaltaisille myymälöille ja palveluille. Näiden tilojen omistajuus on usein jakautunut monelle eri toimijoille. Basaaritiloiksi voitaisiin muuttaa myös toimintaan soveltuvia tyhjiksi jääneitä toimisto- ja toimitilakiinteistöjä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta haluaa edistää sitä, että Helsinki on vetovoimainen yritysten sijaintipaikka. Mahdollinen basaarialue myös rikastaisi Helsingin kaupunkikulttuuria. Tarvittavien kaavamuutosten edellytykset arvioidaan normaaliin tapaan osana hanketta koskevaa mahdollista aloitetta.

Käsittely

17.11.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Eija Loukoila: Kappale 2: lisätään kappaleen loppuun:

Basaarituloiksi voitaisiin muuttaa myös toimintaan soveltuvia tyhjiksi jääneitä toimisto- ja toimitilakiinteistöjä.

Kannattaja: Osmo Soininvaara

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Loukoilan tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Anne Karlsson, johtava yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 10.11.2015 § 370

HEL 2015-009979 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle.

Basaarimaisissa myyntipaikoissa voidaan myydä myös elintarvikkeita. Elintarvikelainsäädäntö asettaa vaatimuksia toimitiloille ja toiminnalle. Suunniteltaessa toimintaa on varmistuttava siitä, että tila soveltuu rakenteellisesti elintarvikkeiden myyntiin tai tarjoiluun. Huomioon otettavia asioita ovat esim. vedensaanti, kylmäsäilytystilat, käymälät, haittaeläinten torjunta ja jätehuolto. Tilat on myös järjesteltävä siten, ettei mahdollisesta muusta myyntitoiminnasta ole haittaa elintarvikkeiden myynnille. Varsinaisesta myynti- tai tarjoilutoiminnasta on vastuussa aina toimija. Toimijan tulee kirjallisella omavalvontasuunnitelmalla ja sen käytännön toteuttamisella osoittaa hallitsevansa toimintansa ja sen riskit.

Basaarimaisessa toiminnassa, jossa myyjä on useita, on erityisen tärkeää sopia kaikkien osapuolien kesken vastuut elintarvikehygieenisten järjestelyjen osalta. Ympäristökeskuksen valvontakokemuksen mukaan yhteiskäyttötiloissa vastuita ei ole aina riittävästi sovittu, mikä saattaa johtaa elintarvikeeturvallisuuden heikentymiseen esim. yhteisten varasto- ja myyntitilojen puhtauden tai jätehuollon järjestelyjen osalta.

Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien osuus elintarvikealan pienyrityksistä on Helsingissä merkittävä ja kasvaa jatkuvasti. Ympäristökeskus on laatinut omavalvontamalleja ja muuta ohjeistusta, jonka tarkoitus on ollut helpottaa alalle tulevia uusia toimijoita. Lisäksi YritysHelsinki on

15.02.2016

koonnut yhteistyössä virastojen kanssa ohjeen kahvilan tai ravintolan perustajalle, johon on koottu käytännön neuvoja uusille yrittäjille. (Ravintola-alan ABC, ohjeita kahvilan ja ravintolan perustajalle).

Esittelijä

elintarviketurvallisuuspäällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Mia Piipari, johtava elintarviketarkastaja, puhelin: +358 9 31032055
mia.piipari(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 03.11.2015 § 462

HEL 2015-009979 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Koulumiehen ja 43 valtuutetun allekirjoittamasta valtuustoaloitteesta basaarialueen perustamiseksi:

Basaaritoiminnan järjestäminen ei kuulu rakennusviraston toimialaan, mutta yleisen alueen vuokraaminen kuuluu.

Toimiakseen ympärivuotisesti basaari tarvitsee sisätilat. Kaupungin omistamia tiloja hallinnoi ja vuokraa Tilakeskus.

Halli- ja torikaupan järjestäminen kuuluu Tukutorin toimialaan.

Basaaria perustettaessa tulee huolehtia jätehuollon järjestämisestä sekä veden ja sähkön saannista.

Basaarialueen sijaitessa yleisellä alueella maapohjan tulee lähtökohtaisesti olla kivetty tai asfaltoitu. Pienimuotoiselle basaaritoiminnalle on löydettävissä yleisiltä alueilta sopivia paikkoja eri puolilta Helsinkiä, myös kantakaupungista. Mittakaavaltaan suurempi basaaritoiminta sijoittuisi luontevimmin esikaupunkialueelle.

Esittelijä

osastopäällikkö
Pekka Henttonen

Lisätiedot

Jussi Puutio, lakimies, puhelin: 310 38656
jussi.puutio(a)hel.fi
Jussi Luomanen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi
Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Kiinteistölautakunta 29.10.2015 § 475

HEL 2015-009979 T 00 00 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Terhi Koulumiehen basaarialueen perustamista koskevasta valtuustoa-loitteesta seuraavan lausunnon:

Kiinteistöviraston tilakeskus hallitsee kaupungin rakennettua omaisuut-ta. Tilakeskuksen ensisijainen tarkoitus on hankkia ja vuokrata kaupun-gin hallintokuntien käyttöön niiden tarvitsemat toimitilat.

Mikäli tilaa ei tarvita kaupungin omaan käyttöön, voidaan tila vuokrata ulkopuoliseen käyttöön. Kaupungin käyttöön tarpeettomia myyntikelpoi-sia huonetiloja myös myydään, jotta saadaan pienennettyä korjausvel-kaa ja varmistettua ja turvattua kaupungin peruspalvelutilojen kunnos-tukset ja peruskorjaukset. Näin tilakeskus voi myydä tiloja myös aloit-teessa mainittuun tarkoitukseen yksityisille toimijoille.

Lautakunta katsoo toiminnan erittäin kannatettavaksi ja näkee, että se edesauttaa Helsingin elävöittämistä ja antaa kansalaisille lisää vaiku-tusmahdollisuuksia sekä edesauttaa osaltaan yritysyhteistyön ja yhteisöllisemmän Helsinki-imagon luomista.

Mikäli kaupunki ryhtyy edistämään hanketta toimintaa lähellä olevan ja sen toiminta-alueeseen kuuluvan hallintokunnan kautta, tilakeskus voi vuokrata tilat tälle hallintokunnalle tai, jos joku ulkopuolinen toimija vie hanketta eteenpäin, tilakeskus voi tarvittaessa vuokrata tai myydä hal-litsemiaan tiloja tälle toimijalle. Edellytyksenä tälle on, että löydetään si-jainniltaan ja toiminnaltaan kyseiseen tarkoitukseen soveltuvia tiloja.

Tilakeskuksen kulloinkin vapaana olevat tilat löytyvät osoitteesta www.tilakeskus.fi (vapaat vuokrattavat toimitilat).

Esittelijä

vs. tilakeskuksen päällikkö
Markku Metsäranta

Lisätiedot

Sisko von Behr, asiakaspäällikkö, puhelin: 310 40366
[sisko.von.behr\(a\)hel.fi](mailto:sisko.von.behr(a)hel.fi)

Teknisen palvelun lautakunta 15.10.2015 § 157

HEL 2015-009979 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

HEL 2011-008255

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Sopivia yrittäjiä basaaritoimintaan löytynee hyvin, sillä esim. tukkutorialueella toimii useita maahanmuuttajataustaisia elintarvikkeisiin erikoistuneita yrityksiä.

Etnisen ruoan kysyntä Helsingissä on lisääntynyt sekä kantaväestön makutottumusten muuttumisen että maahanmuuttajataustaisen väestön kasvun myötä. Tällä hetkellä etnisen ruoan tarjontaa on melko hyvin eri puolilla kaupunkia. Myös nykyisissä kauppahalleissa on tarjolla paljon kansainvälisiä raaka-aineita.

Mikäli kaupunki päättää edistää basaaritoiminnan käynnistämistä, niin basaaritoiminnan organisoimiseksi tulisi osoittaa asianmukaiset lisäresurssit toiminnasta vastaavalle taholle.

Helsingin Tukkuutori ehdottaa, että kiinteistövirasto arvioisi basaaritoiminnalle soveltuvan paikan niin, että se olisi ensisijaisesti käytöstä poistettu/muussa käytössä oleva rakennus, vanha myymälä tai kauppakeskus. Tämän jälkeen tilan/alueen osalta tehtäisiin markkinatutkimus ja liiketoimintasuunnitelma ennen päätöstä rakentaa tai kunnostaa tila basaaritoimintaan.

Kokonaan uuden hallin tai katetun tilan rakentaminen ei etukäteisarvion mukaan ole kannattavaa vaan vaatii lähtökohtaisesti kaupungin sitoutumisen urakkaan ja merkittävän taloudellisen tukipanoksen hallin käynnistämiseen. Hallin voi myös toteuttaa yksityisesti, jolloin kaupunki on lähinnä aloitteentekijä ja mahdollistaja. Tätä mallia on sovellettu Kööpenhaminan kauppahallissa. Tämä halli toimii kaupungin alueella, mutta rakennukset omistaa yritys, joka vuokraa niitä eteenpäin kaupungin kanssa yhteistyössä sovitun pitkäaikaissuunnitelman mukaisesti.

Esittelijä

va. toimitusjohtaja
Tommi Tapana

Lisätiedot

Tommi Tapana, va. toimitusjohtaja, puhelin: (09) 310 78823
tommi.tapana(a)hel.fi

15.02.2016

Kaj/5

§ 140

V 2.3.2016, Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite asianmukaisten tilojen järjestämisestä ruoanjakeluun

HEL 2015-009980 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Tuomo Valokaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite (allekirjoittamaton)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuomo Valokainen ja 29 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan seuraavaa:

Helsingin kaupungissa leipäjonot ovat tulleet tutuksi. Jonot saattavat kiertää korttelista toiseen ja ihmiset joutuvat värjötteleämään pitkäänkin säätilojemme armoilla. Tähän ongelmaan soisi löytyvän ratkaisun, joka yksi olisi sopivat sisätilat, jotka takaisivat suojan ihmisille, jotka joutuvat syystä tai toisesta hakemaan ruoka-apua. Kaupunginvaltuusto edellyttää että Helsingin kaupunginhallitus tutkisi mahdollisuutta järjestää ruoanjakeluun asianmukaisia tiloja kaupungissamme.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteesta on pyydetty sosiaali- ja terveyslautakunnan, ympäristölautakunnan, yleisten töiden lautakunnan, kiinteistölautakunnan ja kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunnot. Kaupunkisuunnitteluvirasto on ilmoittanut ettei sillä ole lausuttavaa valtuustoaloitteen johdosta.

Kaupunginhallitus toteaa saatujen lausuntojen pohjalta seuraavaa:

Nykytilanne

Ruoka-apua antavien toimijoiden tilat ja asiakasmäärät vaihtelevat suuresti. Suurin osa tiloista, jossa ruoka-apua jaetaan, on pääasialliselta käyttötarkoitukseltaan muita kuin elintarvikehuoneistoja. Osa toimijoiden tiloista palvelee pääosin seurakuntien ja yhdistysten muuta toimintaa.

Helsingissä on tällä hetkellä kolme ruoka-apua jakavaa toimijaa, joiden asiakasmäärät ovat niin suuret, että jonoja muodostuu pitkälle jakopisteiden ulkopuolelle. Asiakasmäärät ovat 350 – 2700 välillä. Näissä kohteissa myös jaettavien elintarvikkeiden määrät ovat suuret. Ruoka-apuna saatujen elintarvikkeiden säilytystilat sekä jakolinjastot täyttävät käytössä olevat tilat lähes kokonaan. Tästä johtuen jakopisteisiin mahtuu vain pieni osa asiakkaista kerrallaan.

Muissa ruoka-apua antavissa jakelupisteissä asiakasmäärät vaihtelevat muutamista kymmenistä muutamiin satoihin. Näissä kohteissa ruoka-apuna annetaan joko elintarvikkeita tai tarjoillaan ruoka-annoksia. Näiden kohteiden tilat ovat vielä riittäneet, eikä asiakkaiden ole tarvinnut jonottaa tilojen ulkopuolella.

Elintarvikelainsäädäntö säätelee yleisesti elintarvikkeita ja elintarvikkeiden turvallisuutta. Lisäksi elintarvikelainsäädäntö säätelee tiloja, joissa elintarvikkeita valmistetaan, säilytetään, myydään tai jaetaan. Elintarvikehuoneistojen asiakastilojen kokoon tai riittävyys ei ole elintarvikelainsäädännössä vaatimuksia. Ainoastaan, yli kuuden asiakaspaikan elintarvikehuoneiston osalta, elintarvikelainsäädäntö edellyttää riittävät käymälätilat suhteessa asiakaspaikkoihin.

Helsingin alueella toiminnastaan ilmoittaneita ruoka-apua järjestäviä tahoja (esim. yhdistystä, seurakuntaa) on tällä hetkellä yhdeksän. Kaikki nämä kohteet ovat Helsingin ympäristökeskuksen elintarvikevalvonnan piirissä ja niiden toiminta ja tilat täyttävät elintarvikelainsäädäntöjen vaatimukset. Niiden asiakastilojen kokoon tai riittävyys ei ympäristökeskuksen toimivallan puitteissa ole kuitenkaan mahdollista puuttua.

Tilojen järjestämismahdollisuudet

Kiinteistöviraston tilakeskus vuokraa kaupungin eri hallintokuntien käyttöön niiden tarvitsemat palvelu- yms. tilat. Aloitteessa mainittu ruokajakelu ei kuulu minkään kaupungin hallintokunnan palvelutuotantoon, vaan se kuuluu lähinnä vapaaehtoisjärjestöille.

Mikäli tiloja ei tarvita kaupungin omaan käyttöön, voidaan tiloja vuokrata markkinavuokralla tiloja tarvitseville, pääsääntöisesti yrityksille ja yhteisöille. Tällä hetkellä on vapaana pääasiassa eri puolella kaupunkia sijaitsevien aravavuokrataloyhtiöiden kivijalkaliiketiloja. Kaikki vuokratavissa olevat vapaat tilat löytyvät tilakeskuksen nettisivuilta.

Tilakeskus ei voi tukea mitään toimintaan vuokrasubvention muodossa, vaan tila vuokrataan ulkopuoliselle taholle markkinavuokralla. Mikäli jokin kaupungin hallintokunta katsoo hyödylliseksi ryhtyä tarjoamaan tilaa aloitteessa esitettyyn toimintaan, tilakeskus pyrkii järjestämään tarvittavat tilat normaalikäytännön mukaan.

Sosiaali- ja terveysvirastolla ei ole hallinnassaan tai käytössään tiloja, joita olisi mahdollista vuokrata esitettyyn toimintaan. Sosiaali- ja terveysvirasto vuokraa tarvitsemansa palvelutilat kiinteistöviraston tilakeskukselta, joka vastaa kaupungissa tilojen vuokraamisesta. Aloitteessa mainittu ruokajakelu ei kuulu sosiaali- ja terveysviraston palveluihin.

Rakennusvirasto vastaa yleisistä katu- ja puistoalueista, eli alueista joissa leipäjonot ovat. Aloitteen vaatimat toimenpiteet eivät kuitenkaan liity rakennusviraston hallinnonalaan.

Lopuksi

Kaupunginhallitus pitää huolestuttavana ihmisten perustoimeentulon heikentymisestä, mistä yhtenä indikaattorina on elintarvikejakeluun turvautuvien ihmisten määrän kasvu. Elintarvikejakelulla ei voida ratkaista ongelmaa, mutta tällä hetkellä se käytännössä toimii kuitenkin perustoimeentulon osana monille.

Yleisten töiden lautakunta on lausunnossaan viitannut Vantaalla toimintansa aloittaneeseen Yhteinen pöytä -projektiin, joka hallinnoivat Vantaan kaupunki, Vantaan seurakunnat ja Diakonia ammattikorkeakoulu. Yhteinen pöytä -projekti huolehtii ruoka-apuun tarkoitetun ruuan varastoinnista ja kuljetuksesta, ruuan jakelusta huolehtivat yhteistyökumppaneina toimivat yhdistykset, seurakunnat, asukas- ja nuorisotilat. Projektia rahoittavat Vantaan kaupunki ja Vantaan seurakunnat, projektin investoinnit ovat Vantaan kaupungilta.

Helsingin kaupungilla ei tällä hetkellä ole mahdollisuuksia ottaa aktiivisempaa roolia elintarvikejakelussa, josta nyt vastaavat pääosin kolmannen sektorin toimijat. Kaupunki pystyy kuitenkin tarjoamaan omas-

15.02.2016

Kaj/5

ta tilakannastaan toimintaan soveltuvia tiloja vuokrattavaksi kyseiseen käyttöön.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite (allekirjoittamaton)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.01.2016 § 12

HEL 2015-009980 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Sosiaali- ja terveystilavirastolla ei ole hallinnassaan tai käytössään tiloja, joita olisi mahdollista vuokrata esitettyyn toimintaan. Aloitteessa mainittu ruokajakelu ei kuulu sosiaali- ja terveystilaviraston palveluihin.

Sosiaali- ja terveystilavirasto vuokraa tarvitsemansa palvelutilat kiinteistöviraston tilakeskukselta, joka vastaa kaupungissa tilojen vuokraamisesta."

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 20.10.2015 § 446

HEL 2015-009980 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta on huolestunut ihmisten perustoimeentulon heikentymisestä, mistä yhtenä indikaattorina on elintarvikejakeluun turvautuvien ihmisten määrän kasvu. Elintarvikejakelulla ei voida ratkaista ongelmaa, mutta tällä hetkellä se käytännössä toimii kuitenkin perustoimeentulon osana monille. Siksi myös kaupunki voisi ottaa aktiivisempaa roolia elintarvikejakelussa, josta tällä hetkellä vastaavat pääosin kolmannen sektorin toimijat.

Rakennusvirasto vastaa yleisistä katu- ja puistoalueista, eli alueista joissa leipäjonot ovat. Aloitteen vaatimat toimenpiteet eivät kuitenkaan liity rakennusviraston hallinnonalaan.

Helsingin kaupungin asiasta vastaavien hallintokuntien tulisi yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa hakea asiaan ratkaisua. Esimerkiksi Vantaalla toimintansa aloittanut Yhteinen pöytä -projekti voisi toimia esikuvana.

Käsittely

20.10.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Aura Kostainen: Muutetaan lausunnon kappale kaksi seuraavaan muotoon: "Yleisten töiden lautakunta on huolestunut ihmisten perustoimeentulon heikentymisestä, mistä yhtenä indikaattorina on elintarvikejakeluun turvautuvien ihmisten määrän kasvu. Elintarvikejakelulla ei voida ratkaista ongelmaa, mutta tällä hetkellä se käytännössä toimii kuitenkin perustoimeentulon osana monille. Siksi myös kaupunki voisi ottaa aktiivisempaa roolia elintarvikejakelussa, josta tällä hetkellä vastaavat pääosin kolmannen sektorin toimijat."

Vastaehdotus:

Terhi Koulumies: Ehdotan, että lautakunta hyväksyy aloitelauseunnon ilman kappaletta 5 "Yleisten töiden lautakunta puoltaa aloitteen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin." sillä aloitteen sisältämä ehdotus ei sisälly rakennusviraston toimialaan.

Yleisten töiden lautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen muuttaa lausuntoehdotuksen kappaleen kaksi kuulumaan seuraavasti:

- "Yleisten töiden lautakunta on huolestunut ihmisten perustoimeentulon heikentymisestä, mistä yhtenä indikaattorina on elintarvikejakeluun turvautuvien ihmisten määrän kasvu. Elintarvikejakelulla ei voi-

da ratkaista ongelmaa, mutta tällä hetkellä se käytännössä toimii kuitenkin perustoimeentulon osana monille. Siksi myös kaupunki voisi ottaa aktiivisempaa roolia elintarvikejakelussa, josta tällä hetkellä vastaavat pääosin kolmannen sektorin toimijat."

Lisäksi yleisten töiden lautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen poistaa lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen:

- "Yleisten töiden lautakunta puoltaa aloitteen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin."

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Petri Arponen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38440
petri.arponen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 20.10.2015 § 347

HEL 2015-009980 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Ruoka-apua antavien toimijoiden tilat ja asiakasmäärät vaihtelevat suuresti. Suurin osa tiloista, jossa ruoka-apua jaetaan, on pääasialliselta käyttötarkoitukseltaan muita kuin elintarvikehuoneistoja. Osan toimijoiden tiloista palvelee pääosin seurakuntien ja yhdistysten muuta toimintaa.

Helsingissä on tällä hetkellä kolme hyväntekeväisyysjärjestöä, joiden asiakasmäärät ovat niin suuret, että jonoja muodostuu pitkälle jakopisteiden ulkopuolelle. Asiakasmäärät ovat 350 – 2700 välillä. Näissä kohteissa myös jaettavien elintarvikkeiden määrät ovat suuret. Ruoka-apuna saatujen elintarvikkeiden säilytystilat sekä jakolinjastot täyttävät heidän käytössään olevat tilat lähes kokonaan. Tästä johtuen jakopisteisiin mahtuu vain pieni osa asiakkaista kerrallaan.

Muissa ruoka-apua antavissa hyväntekeväisyysjärjestöissä asiakasmäärät vaihtelevat muutamista kymmenistä muutamiin satoihin. Näissä kohteissa ruoka-apuna annetaan joko elintarvikkeita tai tarjoillaan ruoka-annoksia. Näiden kohteiden tilat ovat vielä riittäneet, eikä asiakkaiden ole tarvinnut jonottaa tilojen ulkopuolella.

Ympäristökeskuksen toimivallan puitteissa kunnan elintarvikevalvontaviranomaisena ei ole mahdollista puuttua ruoka-apujärjestöjen asiakastilojen kokoon tai riittävyteen.

Elintarvikelainsäädäntö säätelee yleisesti elintarvikkeita ja elintarvikkeiden turvallisuutta. Lisäksi elintarvikelainsäädäntö säätelee tiloja, joissa elintarvikkeita valmistetaan, säilytetään, myydään tai jaetaan. Elintarvikehuoneistojen asiakastilojen kokoon tai riittävyteen ei ole elintarvikelainsäädännössä vaatimuksia. Ainostaan, yli kuuden asiakaspaikan elintarvikehuoneiston osalta, elintarvikelainsäädäntö edellyttää riittävät käymälätilat suhteessa asiakaspaikkoihin.

Esittelijä

elintarviketurvallisuuspäällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Tiina Paavola, elintarviketarkastaja, puhelin: +358 9 310 31590
tiina.paavola(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 01.10.2015 § 420

HEL 2015-009980 T 00 00 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Tuomo Valokaisen ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee mahdollisuutta järjestää ruokajakeluun asianmukaiset tilat, seuraavan lausunnon:

Kiinteistöviraston tilakeskus vuokraa kaupungin eri hallintokuntien käyttöön niiden tarvitsemat palvelu- yms. tilat. Aloitteessa mainittu ruokajakelu ei kuulu minkään kaupungin hallintokunnan palvelutuotantoon, vaan se kuuluu lähinnä vapaaehtoisjärjestöille.

Mikäli tiloja ei tarvita kaupungin omaan käyttöön, voidaan tiloja vuokrata markkinavuokralla tiloja tarvitseville, pääsääntöisesti yrityksille ja yhteisöille. Tällä hetkellä on vapaana pääasiassa eri puolella kaupunkia sijaitsevien aravavuokrataloyhtiöiden kivijalkaliiketiloja. Kaikki vuokratavissa olevat vapaat tilat löytyvät tilakeskuksen nettisivuilta.

Tilakeskus ei voi tukea mitään toimintaan vuokrasubvention muodossa, vaan tila vuokrataan ulkopuoliselle taholle markkinavuokralla. Mikäli jokin kaupungin hallintokunta katsoo hyödylliseksi ryhtyä tarjoamaan tilaa aloitteessa esitettyyn toimintaan, tilakeskus pyrkii järjestämään tarvittavat tilat normaalikäytännön mukaan.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

15.02.2016

Kaj/5

01.10.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Arto Hiltunen: Muutan esitystäni seuraavasti:

Lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen loppuun lisätään uusi viimeinen virke.

Esittelijä

tilakeskuksen päällikkö
Arto Hiltunen

Lisätiedot

Sisko von Behr, asiakaspäällikkö, puhelin: 310 40366
sisko.von.behr(a)hel.fi

15.02.2016

Kaj/6

§ 141

V 2.3.2016, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite uuden mopohallin avaamisesta Itä-Helsinkiin

HEL 2015-010471 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Ville Jalovaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ville Jalovaara ym. valtuustoaloite Kvsto 23.9.2015 asia 33
- 2 Helsingin satama Oyn lausunto 19.1.2016
- 3 Ilmakuva

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan seuraavaa:

Itä-Helsingin ainoa mopohalli, Vuosaaren Rastis, on jäänyt pieneksi kävijämäärän kasvaessa viimeisten kolmen vuoden aikana. Noin 55 neliön halli ei ole riittävän suuri kävijämäärään nähden. Hallilla käy nuoria ympäri pääkaupunkiseutua.

Hallilla korjataan muun muassa mopoja, kevytmoottoripyöriä ja polkupyöriä. Kierrätystoiminta on aktiivista. Kierrättämällä säästetään ympäristöä ja kustannukset pysyvät minimissä, kun aina ei tarvitse ostaa uutta, vaan vanhojen osien käyttöikää pidennetään. Mopohallille on tarvetta, sillä muut nuorisotilat eivät tavoita samaa asiakaskuntaa, teknii-

kasta kiinnostuneita ja sen parissa viihtyviä nuoria. Hallin välittömään läheisyyteen rakenteilla oleva kerrostalo tulee todennäköisesti aiheuttamaan jatkossa ongelmia hallin toiminnalle, sillä toiminta aiheuttaa aina jonkin verran melua. Uuden kerrostalon parvekkeet tulevat suoraan hallille päin, jonka vuoksi melu kantautunee hallilta suoraan asuntoihin.

Nykyisellä hallilla on monipuolisesti työkaluja ja korjaukseen vaadittavia laitteita, mutta ahtaus vaikeuttaa työskentelyä. Tarvetta olisi tilalle, jossa olisi riittävän suuren hallitilan lisäksi erilliset ruokailu-, sosiaali- ja toimistotilat. Yksi tarkoitusta paremmin vastaava mahdollinen tila olisi varastohalli R6 Vuosaaren satamassa, Merenkulkijankatu 3:ssa. Tämän hallin lähistöllä ei ole asutusta. Paikka olisi näin erittäin sopiva mopohallitoiminnalle, josta aiheutuu jonkin verran melua.

Ehdotan valtuustoaloitteella, että Helsingin kaupunki selvittää Rastiksen mopohallin nykyisen soveltuvuuden korjaustoimintaan ja ryhtyy toimenpiteisiin uuden paremmin käyttötarkoitusta vastaavan tilan löytämiseksi mopohallille Vuosaaresta.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteesta on saatu nuorisolautakunnan, kaupunkisuunnittelulautakunnan ja kiinteistöviraston lausunnot. Liikuntavirasto on ilmoittanut ettei sillä ole asiasta lausuttavaa.

Kaupunginhallitus toteaa edellä mainittujen lausuntojen pohjalta seuraavaa:

Nykyiset tilat ja tilatarpeet

Nuorisolautakunta toteaa lausunnossaan, että Rastiksen mopohalli on toiminut vuodesta 2010 Vuosaaren keskustassa Rastis-monitoimitalossa, osoitteessa Ulapparaitti 6. Hallilla 13 – 23 vuotiaiden nuorten on mahdollisuus korjata mopoja, moottoripyöriä ja polkupyöriä, ja hallin tilat toimivat myös eri puolilta Itä-Helsinkiä ja pääkaupunkiseutua tulleiden nuorten tapaamis- ja hengailupaikkana. Noin puolet kävijöistä asuu Vuosaareissa ja valtaosa heistä on poikia. Vuonna 2015 hallilla oli kävijöitä yhteensä 5757 ja päivittäisten kävijöiden keskiarvo oli 25 nuorta. Rastiksen mopohalli on avoinna maanantaista perjantaihin klo 15 – 21. Toiminta on vilkkainta kesäkuukausina, mutta kävijöitä hallin tiloissa on läpi vuoden. Hallilla työskentelee kaksi tuntityöntekijää, lisäksi Pukimäen mopohallin työntekijät huolehtivat hallin käytännön asioiden hoitamisesta. Hallin toimintaan on kuulunut myös leirejä ja pienryhmätöimintää.

Rastiksen mopohallin nykyinen 56m²:n tila on toiminnan määrään nähden pieni ja ahdas. Suurin syy uuden tilan etsintään on kuitenkin se, että tilan välittömään läheisyyteen on suunniteltu asuintalo. Tuleva talo on niin lähellä nykyistä mopohallin tilaa, että mopotoiminnan järjestäminen kyseisessä tilassa ei ole mielekästä asuintalon valmistuttua. Rakennustyöt osoitteessa Ulapparaitti 8 aloitetaan aikaisintaan kesällä 2016 ja talon valmistuminen tapahtuu aikaisintaan vuoden 2017 loppupuolella. Rastiksen mopohallin toiminta voi siis jatkua nykyisen toimintakauden entisellään ja muutokset toiminnassa tapahtuvat aikaisintaan syyskaudella 2016.

Rastiksen mopotoimintaan osallistuvat nuoret ovat itse, nuorisoasiainkeskuksen työntekijöiden tukemina, edistäneet kiitettävän aktiivisesti mopotoiminnan tulevaisuuden suunnittelua. He ovat osallistuneet uuden tilan etsintään nykyisen tilan tilalle. Mahdollisena uutena tilana on esitetty Vuosaaren satama-alueella sijaitsevaa noin 500 neliömetrin suuruista tilaa (Varastohalli R6, Merenkulkijankatu 3). Näin suuren kaupungin ulkopuolisen toimijan hallinnoiman tilan vuokraaminen satama-alueelta ei ole nuorisoasiainkeskuksen näkökulmasta mahdollista, vaan uusi mopohallin tila tulisi ensisijaisesti löytää kaupungin hallintokuntien nykyisistä toimitiloista.

Stadin ammattiopisto, nuorten ammatillisena kouluttajana, on osoittanut kiinnostuksen tehdä nuorisoasiainkeskuksen kanssa yhteistyötä mopohallien toiminnan ja mopotoimintaan osallistuvien nuorten kanssa. Mopohallitoiminnan ja ammatillisen koulutuksen välillä on monia yhteistyön ja yhteisen kehittämisen mahdollisuuksia. Stadin ammattiopistolla on mahdollisuus tarjota toiminnalle sekä tiloja että toimintavälineistöä ja nuorisoasiainkeskus voi tukea ammatillista koulutusta nuorisotyöllisin menetelmin. Nuorisoasiainkeskus kartoittaa uusia tiloja Itä-Helsingin mopotoiminnalle tiiviissä yhteistyössä Stadin ammattiopiston kanssa, niin että uusissa toimitiloissa voitaisiin aloittaa jo vuoden 2016 aikana.

Mopohallille tarvitaan tila Itä-Helsingin alueelta. Toinen tärkeä näkökulma on se, että nuorisoasiainkeskuksen tulee varmistaa se, että Vuosaaren alueella on riittävät nuorisotyön resurssit ja monipuoliset toimintamuodot, joissa huomioidaan alueen suuri ja yhä kasvava lasten ja nuorten määrä.

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle esittelijän muutetun esityksen mukaisen lausunnon. Lautakunta päätti Kantolan esityksestä Kontion kannattamana muuttaa esityksen kohdan (5) viimeisen virkkeen muotoon:

"Nuorisoasiainkeskus kartoittaa uusia tiloja Itä-Helsingin mopotoiminnalle tiiviissä yhteistyössä Stadin ammattiopiston ja Rastiksen mopo-

halliaktiivien kanssa niin, että uusissa toimitiloissa voitaisiin aloittaa jo vuoden 2016 aikana."

Uusien tilojen järjestämismahdollisuudet

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin uuden paremmin käyttötarkoitusta vastaavan tilan löytämiseksi mopohallille Vuosaarella.

Nuorisoasiainkeskuksen käytössä olevat Ulapparaitti 6:ssa (monitoimitalo Rastis) sijaitsevat mopohallitilat eivät pitkällä aikavälillä sovellu nykyiseen käyttöönsä. Tilojen toiminnallisuuden parantamiseksi niitä tulisi laajentaa, ilmanvaihtoa tulisi parantaa sekä lisäksi tulisi rakentaa rasvanerotuskaivo. Rakentamishjelmassa ei ole varattu määrärahoja edellä mainittuja muutostöitä varten.

Valtuustoaloitteessa esitetty mopohallin tila sijoittuu Vuosaaren satamaan liittyvälle Meriportin yritysalueelle. Merenkulkijankatu 3:ssa sijaitsevat tilat soveltuvat sijainniltaan esitettyyn käyttöön. Tilat on kuitenkin vuokrattu Vuotekno Oy:lle, joka jälleenvuokraa tiloja. Vuoteknon mukaan kyseiset tilat vuokrattiin viime vuonna, joten tällä hetkellä kyseiset tilat eivät ole käytettävissä.

Kiinteistövirasto on yhteistyössä nuorisoasiainkeskuksen kanssa näiden ohella selvittänyt muita sijoittumismahdollisuuksia Itä-Helsinkiin kuten sijoittumista Stadin ammattiopiston yhteyteen. Lähin kyseiseen käyttöön soveltuva kaupungin omistama tila sijaitsee Laajasalossa, Koulutanhua 2:n kiinteistössä. Kyseessä on 168 m²:n suuruinen autohallitila. Lisäksi on tarkasteltu myös synergiaetuja satamatoimintojen kanssa, mutta nuorisotoimen mukaan tällaiset järjestelyt edellyttäisivät lisähenkilöstöä.

Nuorisoasiainkeskuksen ehdotus, jossa haetaan toiminnallisia ja tilankäytöllisiä synergiaetuja Stadin ammattiopiston kanssa, on kaupungin tilankäyttöstrategian mukainen. Rakentamishjelmaan sisältyy Stadin ammattiopiston tekniikan ja liikenteen alojen lisätilat Holkkitie 5:ssä (Roihupelto). Kyseiset tilat valmistuvat vaiheittain vuosina 2019 – 2024. Näihin tiloihin on mahdollista sijoittaa mopohallitoimintaan soveltuvia tiloja.

Kaavoituksen näkökulmasta mopohallin sijainnille nykyisessä laajuudessaan Nordsjö - Rastis korttelitalon yhteydessä tai aloitteessa ehdotetussa varastohallissa (Merenkulkijankatu 3) ei ole estettä. Mopohallitoiminnan siirtyminen pois korttelitalosta vähentäisi toiminnan aikarajoituksista huolimatta häiritseväksi koettua mopoliikennettä nykyisten ja suunniteltujen uusien asuinrakennusten välittömässä läheisyydessä.

Kiinteistöviraston esittämä Koulutanhuantie 2:n kiinteistö ei kaupungin muiden kehittämistavoitteet huomioon ottaen tarkoituksenmukainen. Laajasalon Koulutanhua 2a:ssa on terveysasema ja Koulutanhua 2b:ssä kirjasto/nuorisotilarakennus. Laajasalon kauppakeskuksen alueen asemakaavanmuutoksessa kirjaston/nuorisotilan käytössä oleva rakennus on tarkoitus korvata asuntorakentamisella ja siirtää toiminta tulevaan Laajasaloon kauppakeskukseen.

Esillä olleista vaihtoehdoista toiminta soveltuu parhaiten Roihupellon kampukselle. Toiminnan tilatarpeet voidaan ottaa vireillä olevassa alueen asemakaavoituksessa huomioon. Ratkaisu edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien ja Stadin ammattiopiston kanssa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ville Jalovaara ym. valtuustoaloite Kvsto 23.9.2015 asia 33
- 2 Helsingin satama Oyn lausunto 19.1.2016
- 3 Ilmakuva

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Nuorisolautakunta 28.01.2016 § 16

HEL 2015-010471 T 00 00 03

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Rastiksen mopohalli on toiminut vuodesta 2010 Vuosaaren keskustassa Rastis-monitoimitalossa, osoitteessa Ulapparaitti 6. Hallilla 13 – 23 vuotiaiden nuorten on mahdollisuus korjata mopoja, moottoripyöriä ja polkupyöriä, ja hallin tilat toimivat myös eri puolilta Itä-Helsinkiä ja pääkaupunkiseutua tulleiden nuorten tapaamis- ja hengailupaikkana. Noin puolet kävijöistä asuu Vuosaaressa ja valtaosa heistä on poikia. Vuonna 2015 hallilla oli kävijöitä yhteensä 5757 ja päivittäisten kävijöiden keskiarvo oli 25 nuorta. Rastiksen mopohalli on avoinna maanantaista

perjantaihin klo 15 – 21. Toiminta on viikkainta kesäkuukausina, mutta kävijöitä hallin tiloissa on läpi vuoden. Hallilla työskentelee kaksi tunti-työntekijää, lisäksi Pukinmäen mopohallin työntekijät huolehtivat hallin käytännön asioiden hoitamisesta. Hallin toimintaan on kuulunut myös leirejä ja pienryhmätoimintaa.

Rastiksen mopohallin nykyinen 56m²:n tila on toiminnan määrään nähden pieni ja ahdas. Suurin syy uuden tilan etsintään on kuitenkin se, että tilan välittömään läheisyyteen on suunniteltu asuintalo. Tuleva talo on niin lähellä nykyistä mopohallin tilaa, että mopotoiminnan järjestäminen kyseisessä tilassa ei ole mielekäästä asuintalon valmistuttua. Rakennustyöt osoitteessa Ulapparaitti 8 aloitetaan aikaisintaan kesällä 2016 ja talon valmistuminen tapahtuu aikaisintaan vuoden 2017 loppupuolella. Rastiksen mopohallin toiminta voi siis jatkua nykyisen toimintakauden entisellään ja muutokset toiminnassa tapahtuvat aikaisintaan syyskaudella 2016.

Rastiksen mopotoimintaan osallistuvat nuoret ovat itse, nuorisoasiainkeskuksen työntekijöiden tukemina, edistäneet kiitettävän aktiivisesti mopotoiminnan tulevaisuuden suunnittelua. He ovat osallistuneet uuden tilan etsintään nykyisen tilan tilalle. Mahdollisena uutena tilana on esitetty Vuosaaren satama-alueella sijaitsevaa noin 500 neliömetrin suuruista tilaa (Varastohalli R6, Merenkulkijankatu 3). Näin suuren kaupungin ulkopuolisen toimijan hallinnoiman tilan vuokraaminen satama-alueelta ei ole nuorisoasiainkeskuksen näkökulmasta mahdollista, vaan uusi mopohallin tila tulisi ensisijaisesti löytää kaupungin hallintokuntien nykyisistä toimitiloista.

Stadin ammattiopisto, nuorten ammatillisena kouluttajana, on osoittanut kiinnostuksen tehdä nuorisoasiainkeskuksen kanssa yhteistyötä mopohallien toiminnan ja mopotoimintaan osallistuvien nuorten kanssa. Mopohallitoiminnan ja ammatillisen koulutuksen välillä on monia yhteistyön ja yhteisen kehittämisen mahdollisuuksia. Stadin ammattiopistolla on mahdollisuus tarjota toiminnalle sekä tiloja että toimintavälineistöä ja nuorisoasiainkeskus voi tukea ammatillista koulutusta nuorisotyöllisin menetelmin. Nuorisoasiainkeskus kartoittaa uusia tiloja Itä-Helsingin mopotoiminnalle tiiviissä yhteistyössä Stadin ammattiopiston kanssa, niin että uusissa toimitiloissa voitaisiin aloittaa jo vuoden 2016 aikana.

Mopohallille tarvitaan tila Itä-Helsingin alueelta. Nuorisoasiainkeskus kartoittaa uusia tiloja Itä-Helsingin mopotoiminnalle tiiviissä yhteistyössä Stadin ammattiopiston ja Rastiksen mopohalliaktiivien kanssa niin, että uusissa toimitiloissa voitaisiin aloittaa jo vuoden 2016 aikana

Käsittely

28.01.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

15.02.2016

Lautakunta päätti yksimielisesti Kantolan ehdotuksesta Kontion kannattamana muuttaa kohdan (5) viimeinen virke muotoon: "Nuorisoasiainkeskus kartoittaa uusia tiloja Itä-Helsingin mopotoiminnalle tiiviissä yhteistyössä Stadin ammattiopiston ja Rastiksen mopohalliaktiivien kanssa niin, että uusissa toimitiloissa voitaisiin aloittaa jo vuoden 2016 aikana."

Vastaehdotus:

Helena Kantola: Muutetaan kohdan (5) viimeinen virke muotoon:

"Nuorisoasiainkeskus kartoittaa uusia tiloja Itä-Helsingin mopotoiminnalle tiiviissä yhteistyössä Stadin ammattiopiston ja Rastiksen mopohalliaktiivien kanssa niin, että uusissa toimitiloissa voitaisiin aloittaa jo vuoden 2016 aikana."

Esittelijä

osastopäällikkö
Katri Kairimo

Lisätiedot

Katri Kairimo, osastopäällikkö, puhelin: 310 71579
katri.kairimo(a)hel.fi
Mikko Vatka, osastopäällikkö, puhelin: 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.01.2016 § 19

HEL 2015-010471 T 00 00 03

Ksv 5264_10

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle

Mopohallin sijainnille nykyisessä laajuudessaan Nordsjö - Rastis korttelitalon yhteydessä tai aloitteessa ehdotetussa varastohalli R6:ssa osoitteessa Merenkulkijankatu 3 ei ole kaavoituksellista estettä. Mopohallitoiminnan siirtyminen pois korttelitalosta vähentäisi toiminnan aikarajoituksista huolimatta häiritseväksi koettua mopoliikennettä nykyisten ja suunniteltujen uusien asuinrakennusten välittömässä läheisyydessä.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Kaisa Karilas, arkkitehti, puhelin: 310 37315
kaisa.karilas(a)hel.fi

15.02.2016

Kj/5

§ 142

**V 2.3.2016, Kaupunginhallituksen konsernijaoston ja johtamisen
jaoston varajäsenen valinta**

HEL 2016-001241 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Paavo Arhinmäelle eron Silvia Modigin henkilökohtaisen varajäsenen luottamustoimesta ja valita Silvia Modigin henkilökohtaiseksi varajäseneksi konsernijaostoon Henrik Nyholmin sekä
2. myöntää Henrik Nyholmille eron Veronika Honkasalon henkilökohtaisen varajäsenen luottamustoimesta ja valita Veronika Honkasalon henkilökohtaiseksi varajäseneksi johtamisen jaostoon Paavo Arhinmäen vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Paavo Arhinmäen eronpyyntö
- 2 Henrik Nyholmin eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

15.02.2016

Kj/5

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Paavo Arhinmäki pyytää eroa kaupunginhallituksen konsernijaoston varajäsenen ja Henrik Nyholm johtamisen jaoston varajäsenen luottamustoimesta. Kaupunginvaltuusto valitsi 14.1.2015 Paavo Arhinmäen konsernijaoston varajäseneksi (§ 6) ja Henrik Nyholmin johtamisen jaoston varajäseneksi (§ 7) johtamisen jaoston varajäseneksi vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan kaupunginvaltuusto valitsee kaupunginhallituksen, konsernijaoston, johtamisen jaoston ja tietotekniikkajaoston jäsenet ja varajäsenet. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen kunnanhallitukseen kuntalain (365/1995) 33 ja 35 §:n mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Paavo Arhinmäen eronpyyntö
- 2 Henrik Nyholmin eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Taloushallintopalvelu -liikelaitos

15.02.2016

Kj/6

§ 143

V 2.3.2016, Rakennuslautakunnan jäsenen valinta

HEL 2016-001450 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Martti Tulenheimolle eron rakennuslautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja
2. valita _____ uudeksi jäseneksi rakennuslautakuntaan vuoden 2017 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää todeta, että uuden jäsenen henkilökohtaisena varajäsenenä rakennuslautakunnassa on Tino Warinowski.

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Martti Tulenheimon eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Kj/6

Kaupunginvaltuusto valitsi Martti Tulenheimon (Vihr.) 16.1.2013 (§ 5) rakennuslautakunnan jäseneksi vuoden 2016 lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Martti Tulenheimo pyytää 4.2.2016 eroa rakennuslautakunnan jäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 33 ja 36 §:ssä (365/1995) määrätyn mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Martti Tulenheimon eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Rakennuslautakunta
Taloushallintopalvelu -liikelaitos

15.02.2016

Kj/7

§ 144

V 2.3.2016, Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan varajäsenen valinta

HEL 2016-001317 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. myöntää Sanna Ruususelle eron ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
2. valita Ulla Käyhkön Erwin Woitschin henkilökohtaiseksi varajäseneksi ruotsinkieliseen työväenopistoontoukokuun 2017 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sanna Ruususen eronpyyntö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 16.1.2013 (§ 5) Sanna Ruususen (Vas.) ruotsinkielisen johtokunnan varajäseneksi vuoden 2016 lopussa päätty-

15.02.2016

Kj/7

väksi toimikaudeksi. Sanna Ruusunen pyytää 3.11.2015 eroa ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan varajäsenen luottamustoimesta.

Kuntalain (365/1995) 38 §:n mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää se toimielin, jonka valittavana luottamushenkilö on.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen johtokuntaan kuntalain (365/1995) 33 ja 36 §:ssä määrätyn mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Sanna Ruususen eronpyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta
Taloushallintopalvelu -liikelaitos

15.02.2016

Kaj/7

§ 145

V 2.3.2016, Kaisaniemen ala-asteen perusparannuksen hankehinnan korottaminen

HEL 2013-001717 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Kaisaniemen ala-asteen koulun perusparannuksen 8 600 000 euron enimmäishinnan korottamisen siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 5 500 brm² ja enimmäishinta on arvonlisäverottomana 10 610 000 euroa elokuun 2015 kustannustasossa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepääällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaisaniemen ala-asteen peruskorjauksen hankesuunnitelma 13.2.2012 liitteineen
- 2 Kaisaniemen ala-aste, hankesuunnitelman lisälehti 1.12.2015
- 3 Opetuslautakunnan lausunto Kaisaniemen ala-asteen perusparannuksen enimmäishinnan korottamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Kaisaniemen ala-asteen koulun perusparannuksesta on valmistunut 13.2.2012 päivätty hankesuunnitelma opetusviraston, tilakeskuksen ja HKR-Rakennuttajan yhteistyönä. Kaupunginhallitus on hyväksynyt hankesuunnitelman 7.4.2014.

Hankepäättöksen jälkeen on rakennuksessa todettu korjaustarpeita, joita ei ollut sisällytetty hankesuunnitelmaan. Välttämättömistä korjauksista on laadittu suunnitelmat ja laskettu niiden kustannusvaikutus. Muutoksista on laadittu hankesuunnitelman 1.12.2015 päivätty lisälehti.

Hankesuunnitelma on liitteenä nro 1 ja hankesuunnitelman lisälehti on liitteenä nro 2.

Esittelijän perustelut

Hyväksytty hankesuunnitelma 13.2.2012

Kaisaniemen ala-asteen koulu on rakennettu vuonna 1924 arkkitehtien R. Eklundin ja E. Flinckenbergin suunnitelmien mukaan. Rakennus edustaa 1920-luvun klassismia ja se on säilynyt ulkoasultaan ja suurelta osin sisätiloiltaankin alkuperäisenä. Rakennus sijaitsee keskeisellä paikalla ja on kaupunkikuvallisesti merkittävä. Se on luokiteltu kaupunkisuunnitteluviraston Opintiellä-selvityksessä arvoluokkaan 1.

Hyväksytty hankesuunnitelma sisältää rakennuksen toiminnallisen ja teknisen perusrakennuksen, jonka tavoitteena on parantaa rakennuksen sisäilma- ja lämpöolosuhteita, energiataloutta, esteettömyyttä, akustiikkaa ja paloturvallisuutta. Hankkeen yhteydessä on suunniteltu rakennettaviksi koulun ruokahuollon tilat vastaamaan nykyistä vaatimustasoa sekä parannettaviksi aineopetustiloja. Lisäksi on suunniteltu kunnostettaviksi ikkunoita, uusittavaksi kattotiiliä sekä paikattavaksi julkisivurappausta.

Hanke käsittää koko rakennuksen 5 500 brm², 3 815 htm² ja 2 573 hym². Rakentamiskustannukset ovat hyväksytyhän hankesuunnitelman mukaisesti kustannustasossa 10/2011 arvonlisäverottomina 8,6 milj. euroa (1 564 euroa/brm²). Kustannustasoon 8/2015 muutettuina kustannukset ovat arvonlisäverottomina 8,77 milj. euroa.

Hankesuunnitelman lisälehti 1.12.2015

Hankepäättöksen jälkeen on rakennuksessa todettu korjaustarpeita, joita ei ollut sisällytetty hankesuunnitelmaan.

Hankesuunnitelma laadittiin käyttäen lähtötietoina vuosina 2010 - 2011 tehtyjä kuntotutkimuksia. Perusrakennuksen suunnittelussa pääpaino on ollut rakennuksessa todettujen sisäilma- ja lämpöongelmien korjaamisessa sekä tutkimuksissa löytyneiden epäpuhtauslähteiden poistamisessa. Suunnitellut parannukset ovat ensisijaisesti sisäpuolisia korjauksia.

Suunnittelun edetessä on ollut tarpeen tehdä tarkennettuja, ajantasaisia kuntotutkimuksia. Kuntotutkimusten perusteella on todettu mm. ik-

kunoiden etenevä vaurioituminen, josta johtuen ikkunoiden korjaustarve on alun perin suunniteltua laajempi.

Julkisivujen kattavassa kuntotutkimuksessa on ilmennyt, että julkisivurappauksessa ja räystäsrakenteissa on nopeasti edennyt rapautumista. Rappauspinnoite on monin paikoin irti tiilipinnasta ja sen putoamisvaara on suuri. Rappausta on jo pudonnut erityisesti eteläjulkisivun päädystä, räystäiltä ja rakennuksen kulmista. Julkisivurappaus tulisi paikkakorjauksen sijasta uusina kokonaisuudessaan.

Tilakeskus on teettänyt useisiin kohteisiin radonmittauksia vuonna 2015. Kaisaniemen ala-aste on yksi tutkituista, ja koulun kellaritiloista löytyi määräykset ylittäviä radonpitoisuuksia. Tilanteen korjaaminen vaatii radontuuletuksen rakentamisen alapohjaan.

Näiden lisäksi hankkeen toteutukseen vaikuttaa tavoitetason nousu, joka johtuu toisaalta määräysten muuttumisesta ja toisaalta tilakeskuksen ja opetusviraston laatutavoitteista. Työmaa toteutetaan tiukentuneiden kosteudenhallinnan menettelytapojen mukaisesti. Tavoitteena pidetään myös toteutusta P1-puhtausluokkavaatimuksen mukaisesti. Turvallisuuteen vaikuttavia lisävaatimuksia tulee turvavalaistusmääräyksistä sekä opetusviraston edellyttämästä uudenlaisesta sähköisestä lukituksesta. Keittiötoimintojen ja laitteiden tekniset vaatimukset ovat nousseet.

Lisälehdellä täydennetty muutettu hankesuunnitelma noudattaa tavoitteiltaan ja ratkaisuiltaan 13.2.2012 päivättyä hankesuunnitelmaa kuitenkin siten, että se sisältää aiemmin suunniteltujen parannusten lisäksi julkisivurappausten ja vesikatteen tiilien uusinnan kokonaisuudessaan, ikkunoiden korjauksen ja osittaisen uusinnan, alapohjan radontuuletuksen rakentamisen, turvavalaistuksen toteutuksen nykyisten määräysten mukaisesti sekä ovien sähköisen lukitusjärjestelmän. Työmaa tullaan toteuttamaan uusien kosteudenhallinnan menettelytapojen sekä P1-puhtausluokkavaatimusten mukaisesti.

Opetuslautakunnan lausunto

Tilakeskus on pyytänyt lisälehdellä täydennetystä hankesuunnitelmasta lausunnon opetuslautakunnalta.

Opetuslautakunta on 2.2.2016 antanut puoltavan lausunnon Kaisaniemen ala-asteen perusparannuksen hankehinnan korottamisesta ja siitä aiheutuvasta vuokraikutuksesta. Opetuslautakunnan lausunto on liitteinä.

Hankkeen laajuus ja kustannukset

Hankkeen kokonaislaajuus on 5 500 brm². Lisälehdellä täydennetyt hankkeen rakentamiskustannukset ovat yhteensä arvonlisäverottomina 10 610 000 euroa (1 929 euroa/brm²) elokuun 2015 kustannustasossa.

Tilakustannus käyttäjälle

Nykyinen vuokra tiloista on 72 850 euroa/kk (18,20 euroa/htm²/kk, josta pääomavuokra on 15,15 euroa/htm²/kk ja ylläpitovuokra 3,10 euroa/htm²/kk). Vuosivuokra on yhteensä 874 250 euroa. Vuokrattu pinta-ala on 3 999 htm².

Tilakeskus on laskenut vuokra-arvion hankkeen kustannusten perusteella 30 vuoden poistoajalla ja 3 %:n tuotto-odotuksella. Koulun tuleva vuokra on 91 830 euroa/kk (24,10 euroa/htm²/kk, josta pääomavuokra on 20,25 euroa/htm²/kk ja ylläpitovuokra 3,80 euroa/htm²/kk). Ylläpito-vuokran sisältyy käyttäjäpalvelumaksu, joka on 0,30 euroa/htm²/kk. Vuosivuokra on yhteensä 1 101 960 euroa. Vuokranmaksun perusteena on 3 815 htm².

Opetusvirasto maksaa väistötiloista hankkeen toteutuksen ajan nykyisen vuokran suuruista vuokraa. Väistötiloista aiheutuva tämän ylittävä kustannus maksetaan perusparannuksen jälkeen lisävuokrana 10 vuoden ajalla. Väistötilojen aiheuttaman lisävuokran on arvioitu olevan 4 153 euroa/kk eli yhteensä 498 360 euroa.

Väistötilat

Väistötiloina tulevat perusparannuksen aikana olemaan Kaisaniemen puistoon pystytetyt viipalepaviljongit, jotka ovat ennen Kaisaniemen koulua toimineet Kronohagens lågstadieskolanin ja Lasten päiväkotin Virkkulan perusparannusten väistötiloina. Väistötilojen vuokrakustannuksiksi 19 kuukauden ajalle on laskettu 1 268 000 euroa kustannustasossa 10/2011, joka vastaa 1 293 000 euroa kustannustasossa 8/2015.

Hankkeen rahoitus

Vuoden 2016 talousarvion liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2016-2025 on hankkeen rakentamiskustannuksiksi merkitty yhteensä 8,6 milj. euroa rakentamisen ajoittuessa vuosille 2016-2017. Hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamisen edellyttämä lisärahoitustarve otetaan huomioon talousarviotaamin puitteissa vuosien 2017-2026 rakentamishjelmaa laadittaessa.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

15.02.2016

Hanke on tavoitteena toteuttaa siten, että rakentaminen alkaa kesällä 2016 ja tilat valmistuvat marraskuussa 2017. Kohteen toteutus- ja ylläpitovastuu on tilakeskuksella.

Toteutus- ja ylläpitovastuut

Kiinteistöviraston tilakeskus vastaa hankkeen toteuttamisesta, kiinteistön ylläpidosta ja on tilannut rakennuttamistehtävät HKR-Rakennuttajalta.

Lopuksi

Päätösehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen. Opetuslautakunta on antanut asiasta puoltavan lausunnon.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepääällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaisaniemen ala-asteen peruskorjauksen hankesuunnitelma 13.2.2012 liitteineen
- 2 Kaisaniemen ala-aste, hankesuunnitelman lisälehti 1.12.2015
- 3 Opetuslautakunnan lausunto Kaisaniemen ala-asteen perusparannuksen enimmäishinnan korottamisesta

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta
Opetuslautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 17.12.2015 § 621

HEL 2013-001717 T 10 06 00

Kiinteistökartta 63/673 497, Puutarhakatu 1

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Esitys

Kiinteistölautakunta esitti kaupunginhallitukselle Kaisaniemen ala-asteen koulun perusparannuksen 8 600 000 euron enimmäishinnan korottamista siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 5 500 brm² ja enimmäishinta on arvonlisäverottomana 10 610 000 euroa elokuun 2015 kustannustasossa ehdolla, että opetuslautakunta antoi hankkeesta puoltavan lausunnon.

16.05.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. tilakeskuksen päällikkö
Markku Metsäranta

Lisätiedot

Anneli Nurmi, projektinjohtaja, puhelin: 310 86432
anneli.nurmi(a)hel.fi
Irmeli Grundström, hankepäällikkö, puhelin: 310 42319
irmeli.grundstrom(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 07.04.2014 § 397

HEL 2013-001717 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Kaisaniemen ala-asteen koulun perusparannuksen 13.2.2012 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 5 500 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta arvonlisäverottomana 8 600 000 euroa lokakuun 2011 kustannustasossa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Opetuslautakunta 26.03.2013 § 36

HEL 2013-001717 T 10 06 00

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Opetuslautakunta päätti antaa Kaisaniemen ala-asteen perusparannuksen 13.2.2012 päiväystä hankesuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Kaisaniemen ala-asteen perusparannus on lähtökohdiltaan tekninen perusparannus, jonka tarkoitus on parantaa sisäilmasto-olosuhteita. Painovoimainen ilmanvaihto muutetaan koneelliseksi tulo- ja poistoilmanvaihdoksi. Välipohjia korjataan ja rakenteita tiivistetään. Epätasaisia lämpötiloja parannetaan mm. ikkunoiden kunnostuksella. Rakennuksen paloturvallisuutta parannetaan. Rakennuksen haitta-ainekartoituksessa löytyneet alueet puhdistetaan. Esteettömyyttä parannetaan rakentamalla hissi.

Aineopetustilojen kalustusta ja varustusta, musiikkiluokkien ääneneristystä ja tilojen akustointia parannetaan. Koulun keittiö ja henkilökunnan sosiaalitilat perusparannetaan.

Perusparannus pienentää tilojen hyötyneliöitä 23 m² eikä sillä ole vaikutusta koulun vähimmäisoppilaspaikkoihin.

Kaupunkisuunnitteluviraston julkaisussa Opintillä - Helsinkiläisiä koulurakennuksia 1880–1980 Kaisaniemen ala-asteen koulurakennus on ryhmitetty arvoluokkaan 1. Oppaan suosituksen mukaan rakennus tulisi suojella asemakaavassa kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuksena, myös sisätiloista tulisi olla maininta asemakaavamääräyksessä. Hankesuunnittelun yhteydessä on kuultu kaupunginmuseota. Kaupunginmuseon mukaan rakennuksen julkisivut, vesikatto sekä ikkunat tulee säilyttää alkuperäisinä tai niiden kaltaisina. Rakennustekniset ominaispiirteet sekä tilalliset ja toiminnalliset alkuperäisratkaisut tulee säilyttää. Sisätilojen pintamateriaalit väreineen, kiinteä kalustus sekä merkittävät yksityiskohdat tulee myös säilyttää. Kaupunginmuseon mukaan Kaisaniemen ala-asteen koululla on suuri kulttuurihistoriallinen ja rakennustaiteellinen arvo ja nämä arvot otetaan huomioon jatkosuunnittelussa.

Opetuslautakunta pitää tärkeänä suojelunäkökohtien huomioon ottamista arvotarkennusten perusparannuksissa, mutta pitää myös tärkeänä, että kaikki turvallisuuteen ja terveellisyysvaikutteet ja virheet tulee korjatuksi parhaalla mahdollisella tavalla. Opetuslautakunta toteaa, että kohteesta ei ole suojelupäätöstä eikä rakennusta ole asemakaavalla suojeltu. Jatkosuunnittelun ja rakentamisen yhteydessä tulee huolehtia siitä, että kaikki sisäilmaan vaikuttavat puutteet korjataan. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota rakennustyön huolelliseen toteutukseen ja rakennusaikaiseen valvontaan.

Opetuslautakunta esittää, että suojeluarvoista aiheutuvista erityisen korkeista rakennuskustannuksista johtuvat normaalirakentamista korkeammat vuokrat huomioidaan täysimääräisinä opetusviraston raamisessa.

Opetusviraston työsuojelutoimikunta on tarkastanut suunnitelmat ja antanut lausunnon. Lausunnossa esitetyt asiat tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Opetuslautakunta puoltaa hankesuunnitelmaa jatkosuunnittelun pohjaksi näillä kommentteilla.

Käsittely

26.03.2013 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Nordman teki puheenjohtaja Alanko-Kahiluodon kannattamana vastaehdotuksen, että esityslistan 7. kappale ("Opetuslautakunta esittää, että...") muutetaan muotoon:

"Opetuslautakunta esittää, että suojeluarvoista aiheutuvista erityisen korkeista rakennuskustannuksista johtuvat normaalirakentamista korkeammat vuokrat huomioidaan täysimääräisinä opetusviraston raamis- sa."

Suoritetussa äänestyksessä jäsen Nordmanin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 7 (Ekman, Korolainen, Mithiku, Nordman, Raittinen, Razmyr, Alanko-Kahiluoto) – 1 (Rydman). Tyhjää äänesti 3 jäsentä (Jalovaara, Ahva, Palm).

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

Esittelijä

linjanjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Marketta Savelainen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 86363
marketta.savelainen(a)hel.fi

15.02.2016

Kj/3

§ 146

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen Helsingissä 15.-16.3.2016

HEL 2016-001312 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Vastaehdotus:

Laura Rissanen:

- Harry Bogomoloff
- Arja Karhuvaara
- Ulla-Marja Urho
- Tatu Rauhamäki

Laura Rissanen vastaehdotusta ei käsitelty asian käsittelyn keskeyttämisen vuoksi.

Kaupunginhallitus päätti panna asian yksimielisesti pöydälle Hannu Osalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi
Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää nimetä Helsingissä 15.-16.3.2016 pidettävään kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen seuraavat edustajat:

— _____
— _____
— _____

15.02.2016

Kj/3

— _____
— _____
— _____

Esittelijä

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen järjestetään 15.-16.3.2016 Helsingissä. Tapaamisen teemoina ovat vireillä olevat hallituksen reformit ja suuret kaupungit.

Tapaaminen alkaa tiistaina 15.3. noin klo 12.00 ja päättyy keskiviikkona 16.3. klo 13.00 mennessä. Tapaamisen tarkempi ohjelma jaetaan osallistujille erikseen.

Tapaamiseen osallistuvilla luottamushenkilöillä maksetaan mahdolliset korvaukset luottamushenkilöiden palkkiosäännön mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi
Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

15.02.2016

Kj/4

§ 147

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 6 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Kh:n puheenjohtaja

jaostot

- konserni
- johtamisen
- tietotekniikka

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava
- sivistystointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

15.02.2016

Kj/4

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Kj/5

§ 148

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 6 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Ryj/1

§ 149

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 6 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta	9.2.2016
teknisen palvelun lautakunta	11.2.2016
yleisten töiden lautakunta	9.2.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Stj/1

§ 150

Valtuutettu Yrjö Hakasen toivomusponsi vanhusten asuntojen muutostöistä

HEL 2015-010362 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 9.9.2015 hyväksymän toivomusponnen (Yrjö Hakanen) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Käsittely

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Samalla kaupunginhallitus esittää, että pyritään lisäämään tiedottamista suoraan ikäihmisille kotiin vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten asunnonmuutostöiden teettämisen mahdollisuudesta.

Kannattaja: Silvia Modig

Äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 8

Arja Karhuvaara, Otso Kivekäs, Lasse Männistö, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Ei-äännet: 6

Veronika Honkasalo, Silvia Modig, Osku Pajamäki, Tuomas Rantanen, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka

Tyhjä: 1

Hannu Oskala

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 6 (1 tyhjä).

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään vanhuspalvelulain mukaista suunnitelmaa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää, että vanhuksille tiedotetaan laajemmin mahdollisuuksista saada avustusta omatoimista selviytymistä helpottaviin asunnon muutostöihin ja selvitetään miten kaupunki voi tarvittaessa edistää muutostöiden tekemistä (Yrjö Hakanen)".

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava myös muille valtuuteuille.

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että tavoitteena on iäkkäiden henkilöiden selviytyminen omissa asunnoissaan mahdollisimman pitkään. Avustusta voidaan myöntää esimerkiksi asunnon esteettömyyden parantamiseen asukkaan turvallisen liikkumisen edistämiseksi sekä WC- ja peseytymistilojen kunnostamiseen. Ovien levennykset sekä kynnysten ja ammeiden poistamiset ovat yleisimpiä päivittäistä toimintaa vaikeuttavista esteistä aiheutuvia muutostöitä.

Myös iäkkään henkilön on huolehdittava ensisijaisesti itse asuntonsa korjaamisesta ja varustamisesta omia tarpeitaan ja toimintakykyään vastaavaksi. Muutostöihin tarvitaan aina asunnon omistajan suostumus ja moniin töihin myös isännöitsijän lupa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Valtioneuvosto varaa talousarviossaan vuosittain määrärahat avustuksiin, jotka kohdistuvat sekä asuntokannan korjaukseen että asumisolojen parantamiseen. Kunta, jonka alueella avustuksenhakijan asunto sijaitsee, myöntää vanhusväestön ja vammaisten asuntojen korjausavustukset.

Helsingin kaupungilla korjausavustusten myöntäminen on keskitetty kiinteistöviraston asunto-osastolle. Korjausavustusasioissa keskeiset yhteistyökumppanit ovat kaupungin sosiaali- ja terveystoimi sekä Vanhustyön keskusliitto. Vanhustyön keskusliiton alueelliset korjausneuvot avustavat sotainvalideja, veteraaneja ja muita ikääntyneitä henkilöitä asunnossa tarvittavien muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Tarvittaessa korjausneuvot auttavat myös muutostyöt tekevän urakoitsijan etsimisessä. Korjausneuvonta on maksutonta. Verotuksen kotitalousvähennys on hyödynnettävissä muutostöiden kustannuksiin.

Taloyhtiöille suunnattuja, kotona asumista tukevia avustuksia ovat valtion varoista myönnettävät esteettömyys- ja hissiavustukset. Valtion avustusta täydentää Helsingin kaupungin hissiavustus.

Sosiaali- ja terveysvirastosta voi tiedustella rahoitusta pieneen, kiireelliseen ja kustannuksiltaan vähäiseen, enintään 500 euron hintaiseen rakennustekniseen muutostyöhön. Muutostyön tarkoituksena on yli 65-vuotiaan henkilön kotona asumisen tukeminen esimerkiksi sairaalasta kotiutumisen yhteydessä.

Yli 500 euroa maksavaan muutostyöhön voi hakea tulosidonnaista rahoitusta sosiaalihuoltolain perusteella. Muutostöitä voidaan tukea kohtuullisesti silloin, kun asiakkaan asunto on esimerkiksi erityisen huonokuntoinen ja siitä aiheutuu merkittäviä terveys- ja hyvinvointiriskejä.

Vammaispalvelulain perusteella on mahdollisuus hakea asunnon muutostöiden rahoitusta. Asunnon muutostöitä korvattaessa vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolle liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituisessa asunnossa tuottaa pitkäaikaisen vamman tai sairauden vuoksi erityisiä vaikeuksia. Tällöin rahoitus ei ole tulosidonnaista.

Haettavina olevien avustusten hakuajoista tiedottaminen kuuluu kunnalle. Avustusten hakuajoista julkaistaan sanomalehti-ilmoitus (HS, HBL ja Metro-lehti). Tieto vanhusten ja vammaisten avustusten hakuajoista toimitetaan keskeisille yhteistyökumppaneille. Avustuksista löytyy tietoa myös kaupungin internet-sivuilta sekä sosiaali- ja terveysviraston julkaisemasta ikäihmisten palveluoppaasta. Palveluoppaita on saatavilla laajasti kaupungin eri palvelupisteistä.

Avustuksiin liittyvää tiedotusta on pyritty lisäämään eri tavoin kiinteistöviraston asumisen viranomaispalvelut-yksikön viestintästrategian mukaisesti. Kevään 2015 korjausavustushaun yhteydessä kutsuttiin yhteistyökumppanit koolle toimivan yhteistyöverkoston luomiseksi ja yhteistyön kehittämiseksi. Syksyllä 2015 Stadin ikäohjelmaan liittyen monipuolisissa palvelukeskuksissa järjestetyillä ikäihmisten messuilla on tiedotettu mahdollisuudesta saada avustusta asunnon muutostöihin ja korjauksiin sekä taloyhtiöille myönnettävistä hissiavustuksista. Palvelukeskuksissa annettavan neuvonnan lisäksi ikääntyneiden palveluneuvontaa järjestetään palvelualueiden asiakas- ja asukastilaisuuksissa, joissa teemana ovat mm. asunnon muutostyöt. Sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin ja vanhuspalvelulain mukaiseen palveluntarpeiden selvittämiseen sisältyy myös asunnon muutostöiden tarpeiden arviointi ja niistä tiedottaminen. Toimintakykyä arvioitaessa on selvitettävä, miltä osin iäkäs henkilö pystyy suoriutumaan tavanomaisista elämän toiminnoista asuin- ja toimintaympäristössään, ja missä asioissa hän tarvitsee tukea ja apua. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota iäkkään henkilön ympäristön esteettömyyteen ja asumisen turvallisuuteen. Tiedottamista lisätään ja kehitetään edelleen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Asuntolautakunta 21.01.2016 § 3

HEL 2015-010362 T 00 00 03

Lausunto

Asuntolautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Yrjö Hakasen toivomusponnosta koskien tiedottamisen lisäämistä vanhusten mahdollisuuksista saada avustusta omatoimista selviytymistä tukeviin asuntojen muutostöihin sekä muutostöiden edistämistä:

Valtio tukee asuntojen korjaamista

Valtioneuvosto varaa talousarviossaan vuosittain määrärahat avustuksiin, jotka kohdistuvat sekä asuntokannan korjaukseen että asumisolojen parantamiseen. Haettavina olevat avustukset vaihtelevat vuosittain niihin varattujen määrärahojen mukaisesti. Kuluvan vuoden korjaus- ja energia-avustuksille varatut määrärahat laskevat 25 miljoonaan euroon viime vuoden 35 miljoonasta eurosta. Asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annettuun lakiin (1184/2005) perustuvia korjaus- ja energia-avustuksia myöntävät sekä kunnat että Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA). Vanhusväestön ja vammaisten asuntojen korjausavustukset myöntää kunta, jonka alueella avustuksenhakijan asunto sijaitsee. ARA myöntää avustukset taloyhtiöille hissien rakentamiseksi sekä liikkumisesteiden poistamiseksi. Korjaus- ja energia-avustusten haussa noudatetaan valtakunnallista hakumenettelyä ARAn erikseen ilmoittamina hakuaikoina. Liikkumisesteenpoistamiseen ja hissien rakentamiseen myönnettäviä avustuksia voi hakea jatkuvasti.

Vanhusväestön ja vammaisten asuntojen korjausavustus

Vanhuksille ja vammaisille henkilöille suunnatun korjausavustuksen tavoitteena on tukea kotona asumista ja omatoimista selviytymistä. Avustusta voidaan myöntää esimerkiksi asunnon esteettömyyden parantamiseen asukkaan turvallisen liikkumisen edistämiseksi sekä WC- ja peseytymistilojen kunnostamiseen mm. tukikahvoja ja korotettuja kalusteita hankkimalla. Korjausavustuksen saaminen edellyttää, että ympäri-vuotisessa asumiskäytössä olevassa asunnossa asutaan pysyvästi ja ruokakunnasta ainakin yksi henkilö on vähintään 65-vuotias tai vammainen. Avustus myönnetään tarveharkinnan perusteella. Korjausavustuksen määrä on pääsääntöisesti enintään 40 % hyväksytyistä korjaus-kustannuksista. Avustusta myönnetään vain sellaisiin toimenpiteisiin, joiden rahoittamiseksi hakijalla ei ole oikeutta saada muuta julkista tukea.

Helsingin kaupungilla korjausavustusten myöntäminen on keskitetty kiinteistöviraston asunto-osastolle, asumisen viranomaispalvelut yksik-

köön. Korjausavustusasioissa yksikön keskeiset yhteistyökumppanit ovat kaupungin sosiaali- ja terveystoimi ja Vanhustyön keskusliitto(VTKL). Vanhustyön keskusliiton alueelliset korjausneuvojat avustavat sotainvalideja, veteraaneja ja muita ikääntyneitä ihmisiä asunnossa tarvittavien muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Tarvittaessa korjausneuvojat auttavat myös muutostyöt suorittavan urakoitsijan etsimisessä. Korjausneuvonta on maksutonta. Monet vanhukset tarvitsevatkin rahallisen tuen lisäksi tai sen sijasta, apua niin avustushakemuksen täyttöön kuin varsinaisten korjaustöiden toteuttamiseenkin.

Hissi- ja esteettömyysavustukset taloyhtiöille

Taloyhtiöille suunnattuja, kotona asumista tukevia avustuksia ovat valtion varoista myönnettävät esteettömyys- ja hissiavustukset. Uusien hissien rakentamisavustuksiin on vuonna 2016 käytössä noin 14 miljoonaa euroa. Avustusten tavoitteena on sellaisten liikkumisesteiden poistaminen, joilla tehdään mahdolliseksi liikuntarajoitteisen pääsy asuinrakennukseen, siinä oleviin asuntoihin tai muihin tiloihin. Apuvälineitä, kuten rollaattoria tai pyörätuolia käyttävillä on oltava esteetön kulkumahdollisuus rakennuksessa. Esteettömyys- ja hissiavustuksen määrä on enintään 50 % hyväksytyistä korjaus- tai rakennuskustannuksista. Valtion hissiavustusta täydentää Helsingin kaupungin hissiavustus, jota myönnetään ARAn hissiavustuksen saaneille taloyhtiöille hissien rakentamiseen jo olemassa oleviin kerrostaloihin. Kaupungin hissiavustuksen määrä on 10 % hissien hyväksytyistä rakennuskustannuksista. Viime vuonna kaupungin hissimäärärahoista myönnettiin avustusta 66 hissien rakentamiseen.

Avustuksista tiedottaminen

Tiedotusvastuu erillisinä hakuaikoina haettavina olevista avustuksista on kunnalla. Asunto-osasto tiedottaa avustusten hakuajoista julkaisemalla ilmoituksen keskeisimmissä sanomalehdissä (HS, HBL ja Metrolehti). Tieto kulloinkin haettavina olevista vanhusten ja vammaisten avustuksista toimitetaan myös keskeisille yhteistyökumppaneille. Avustuksista löytyy lisäksi tietoa kaupungin internet- sivuilta sekä sosiaali- ja terveysviraston julkaisemasta ikäihmisten palveluoppaasta.

Viime vuonna avustuksiin liittyvää tiedotusta pyrittiin lisäämään eri tavoin asumisen viranomaispalvelut-yksikön viestintästrategian mukaisesti. Kevään 2015 korjausavustushaun yhteydessä kutsuttiin yhteistyökumppanit palaveriin tavoitteena toimivan yhteistyöverkoston luominen ja yhteistyön kehittäminen. Syksyllä osallistuttiin Stadin ikäohjelmaan liittyen vanhusten monipuolisissa palvelukeskuksissa järjestettyihin ikäihmisten messuihin. Messuvieraille kerrottiin mm. mahdollisuu-

15.02.2016

desta saada avustusta asunnon muutostöihin ja korjauksiin sekä taloyhtiöille myönnettävistä hissiavustuksista. Tiedotusta haettavina olevista avustuksista lisätään ja kehitetään edelleen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Leijo

Lisätiedot

Merja Liski, palvelupäällikkö, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.01.2016 § 8

HEL 2015-010362 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Asunnon muutostyö -palvelu on tarkoitettu iäkkäälle henkilölle, jonka vakituisessa asunnossa tai sen välittömässä läheisyydessä on päivittäistä toimintaa vaikeuttavia esteitä. Tavoitteena on, että asiakas selviytyy omassa asunnossaan mahdollisimman pitkään. Yleisimpiä muutostöitä ovat ovien levennykset sekä kynnysten ja ammeiden poistamiset. Muutostöihin tarvitaan aina asunnon omistajan suostumus ja suurimpaan osaan muutostöitä myös isännöitsijän lupa. Asunnon muutostöihin on useampia rahoitusvaihtoehtoja.

Myös iäkkäiden henkilöiden on huolehdittava ensisijaisesti itse asuntonsa korjaamisesta ja varustamisesta omia tarpeitaan ja toimintakykyään vastaavaksi. Vanhustyön keskusliiton korjausneuvot avustavat ikääntyneitä asunnon korjaustöiden suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Korjausneuvonta on maksutonta. Tavanomaisiin kodin perusparannusten työkustannuksiin voi hakea kotitalousvähennyistä, josta lisätietoja saa verotoimistosta ja verohallinnon internetsivuilta.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut voi rahoittaa pienen, kiireellisen ja kustannuksiltaan vähäisen, enintään 500 euron hintaisen, rakennusteknisen asunnon muutostyön. Muutostyön tarkoituksena on yli 65-vuotiaan henkilön kotona asumisen tukeminen. Muutostyön välttämättömyyden perusteena on esimerkiksi iäkkään henkilön sairaalasta kotiutumisen mahdollistaminen.

Mikäli asunnon muutostyöt ylittävät 500 euroa, rahoitusta kustannuksiin voi hakea sosiaalihuoltolain mukaisena asunnon muutostyönä. Muutos-

töitä voidaan tukea kohtuullisesti silloin, kun asiakkaan asunto on esimerkiksi erityisen huonokuntoinen ja siitä aiheutuu merkittäviä terveys- tai hyvinvointiriskejä. Asunnon muutostyön hinta asiakkaalle määräytyy hänen maksukykyensä mukaan eli muutostöihin sovelletaan tulo-rajajoja.

Asunnon muutostöiden rahoitusmahdollisuutta voi tiedustella myös vammaispalvelulain mukaisena palveluna, jos asiakas on vaikeavammaisen. Vaikeavammaisuus määritellään kunkin palvelun tai tukitoimen kohdalla erikseen. Asunnon muutostöitä korvattaessa vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolle liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituisessa asunnossa tuottaa pitkäaikaisen vamman tai sairauden vuoksi erityisiä vaikeuksia. Tällöin muutostyöt eivät ole tulosi-donnaisia.

Helsingin kaupungin kiinteistövirastosta voi hakea valtion korjausavustusta ikääntyneiden ja vammaisten asuntojen korjaukseen. Avustus on tulo- ja varallisuussidonnaista. Asunto-osakeyhtiöt voivat hakea avustusta myös liikuntaesteiden poistamiseen ja hissien rakentamiseen. Lisätietoja avustuksesta saa kiinteistöviraston asunto-osastolta.

Palvelualuekohtaisissa ikääntyneiden palveluoppaissa tiedotetaan iäkkäiden mahdollisuuksista saada avustusta omatoimista selviytymistä helpottaviin asunnon muutostöihin. Palveluoppaita on saatavilla laajasti Helsingin kaupungin eri palvelupisteistä ja oppaat löytyvät myös kaupungin internetsivuilta.

Asunnon muutostöistä saa tietoa myös palvelukeskuksista joko paikan päältä tai puhelimitse. Ikääntyneiden palveluneuvonnalla on myös oma sähköposti. Lisäksi palvelualueiden palvelukeskustoiminnassa erilaisissa asiakas- ja asukastilaisuuksissa ovat teemana myös asunnon muutostyöt.

Sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin (36 §) ja vanhuspalvelulain mukaiseen palveluntarpeiden selvittämiseen (15 §) sisältyy myös asunnon muutostöiden tarpeiden arviointi ja niistä tiedottaminen. Toimintakykyä arvioitaessa on selvitettävä, miltä osin iäkäs henkilö pystyy suoriutumaan tavanomaisista elämän toiminnoista asuin- ja toimintaympäristössään, ja missä asioissa hän tarvitsee tukea ja apua. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota iäkkään henkilön ympäristön esteettömyyteen ja asumisen turvallisuuteen liittyviin tekijöihin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asunnon muutostyöt ja niistä tiedottaminen tukevat iäkkäiden henkilöiden arjen sujuvuutta ja osallisuutta, vähentävät terveys- ja hyvinvointiriskejä ja mahdollistavat kotona asumisen."

15.02.2016

Stj/1

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Leila Pitkäalho, kehittämissuunnittelija, puhelin: 310 44569
leila.pitkaalho(a)hel.fi

15.02.2016

Stj/2

§ 151

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi

HEL 2016-000783 T 03 00 00

Lausunto

Kaupunginhallitus päätti antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi:

Hallitus antoi 27.5.2015 neuvottelutuloksen strategisesta hallitusohjelmasta, joka edellyttää muutoksia varhaiskasvatuksesta perittäviin asiakasmaksuihin. Strategisen hallitusohjelman liitteen mukaisesti asiakasmaksuja tulee muuttaa siten, että kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä 54 miljoonaa euroa. Hallitus on päättänyt toteuttaa muutokset valmistelemalla uuden varhaiskasvatusmaksuja koskevan lain, joka tulisi voimaan 1.8.2016. Esitys perustuu voimassa oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain ja -asetuksen asiakasmaksuja koskeviin säädöksiin.

Riippumatta uuden varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain valmistelusta opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut 27.11.2015 voimassa olevien asiakasmaksulain säännösten mukaisesti ilmoituksen indeksillä tarkistetuista varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1411/2015). Indeksitarkistukset on otettu huomioon uuden asiakasmaksulain valmistelussa.

Laissa säädettäisiin kunnan järjestämässä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista. Maksu määräytyisi edelleen perheen koon ja tulojen sekä varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan perusteella.

Maksun määrittelyssä käytettäviä tulo rajoja esitetään muutettavaksi siten, että tulo rajoja nostettaisiin perheen koosta riippumatta. Esitysluonnoksessa tulo rajoja on korotettu pienimpien eli kahden ja kolmen hengen perheiden osalta suhteessa enemmän kuin isompien perheiden kohdalla. Esityksen mukaan tämä vaikuttaa pienituloisten kahden ja kolmen hengen perheiden maksuja alentavasti ja parantaa työntöön kannustimia näiden perheiden osalta.

Muutoksen arvioidaan helpottavan erityisesti pienituloisten yhden ja kahden lapsen yksinhuoltajien varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ja parantavan yksinhuoltajien kannustimia ottaa työtä vastaan. Kaupunginhallitus pitää myönteisenä sitä että, näiden perheiden asiakasmak-

sut laskisivat jonkin verran tulo-rajojen nostamisen myötä pienentäen erityisesti yhden ja kahden lapsen yksinhuoltajien maksuja.

Maksun määräämisen perusteena huomioitavat tulotyyppit säilyisivät ennallaan. Myöskään tuloihin, joita ei oteta maksun määrittelyssä huomioon, ei esitetä muutoksia (11 §). Koulutusrahaston maksama aikuis-koulutustuki tulisi kuitenkin ottaa asiakasmaksua määrättäessä tulona huomioon, koska aikuiskoulutustuen määrä vastaa ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan määrää ilman korotusosia ja on tasoltaan merkittävä.

Esityksen mukaiset maksujen korotukset toteutuisivat pääosin siten, että kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa olevan ensimmäisen lapsen enimmäismaksua 290 €/kk (indeksitarkistus 1.8.2016) korotettaisiin 22 prosenttia, eli 64 euroa/kk (lakiluonnos 7 §). Korotus painottuisi näin suurempituloisiin perheisiin, kun enimmäismaksu ulottuisi 354 euroon /kk saakka. Nykyisen enimmäismaksun alle jääviä maksuja esitetään korotettavaksi vain vähän.

Helsingissä lähes neljännes varhaiskasvatuksen asiakasperheistä kuuluu korkeimpaan maksuluokkaan ja maksimikorotus on näille perheille korkea. Suurimmaksi osaksi näiden asiakasperheiden maksutuloista muodostuisi esitysluonnoksen mukainen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulokertymän nousu. Korkeimman maksuluokan alarajalle kuuluville perheille maksurasitus saattaa muodostua kohtuuttoman suureksi.

Uudistuksessa säilytetään maksuton varhaiskasvatus pienituloisemmil-le perheille. Varhaiskasvatus olisi edelleen maksutonta lakiluonnoksen 7 §:n mukaisesti niiden perheiden osalta, joiden tulot jäävät luonnok-sessa esitettyjen tulo-rajojen alle ja niiden perheiden osalta, joiden mak-su olisi alle 27 €/kk (indeksitarkistus 1.8.2016).

Sisaralennuksia esitetään muutettavaksi siten, että toisen lapsen mak-su olisi aina korkeintaan 90 % ensimmäisen lapsen maksusta (8 §). Nykyisessä järjestelmässä toisesta lapsesta on voinut periä saman mak-sun kuin ensimmäisestä lapsesta kuitenkin niin, että toisesta lapsesta perittävän maksun enimmäismäärä on ollut voimassa olevan lainsäädännön mukaan 261 €/kk (indeksitarkistus 1.8.2016). Sisaralennus toi-sesta lapsesta on kohdistunut vain perheisiin, jotka ovat maksaneet enimmäismaksua.

Kaupunginhallitus toteaa, että esitysluonnos kohtelisi monilapsisia perheitä huomattavasti nykyistä tasapuolisemmin, koska muutoksen myötä toisen lapsen alennus kohdistuisi kaikkiin useampilapsisiin perheisiin. Perheen kolmannelta ja sitä useammasta lapsesta perittävä mak-su olisi edelleen 20 % nuorimman lapsen maksusta.

Muutokset asiakasmaksuihin edellyttävät asiakasmaksujärjestelmään tehtäviä muutoksia. Esitysluonnoksessa mainittu muutosajankohta toimintakauden alussa 1.8.2016 on toiminnallisesti ja perheiden kannalta järkevä, mutta valmistelun aikataulun kannalta tiukka, koska asiakasmaksujärjestelmän muutosten toimeenpano voidaan aloittaa vasta, kun lain voimaantulo on vahvistunut.

Esityksen 22 §:ssä säädettäisiin lain siirtymäsäännöksistä, jonka mukaan kunta voisi soveltaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan määräytyviä asiakasmaksuja vuoden 2016 loppuun asti. Esityksessä todetaan lisäksi, että mikäli asiakkaalta peritty asiakasmaksu on tämän lain mukaan pienempi kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n mukaan peritty asiakasmaksu, on liikaa peritty maksu palautettava asiakkaalle. Asiakasmaksun palautusta koskeva edellä mainittu virke esitetään poistettavaksi, koska ei ole tarkoituksenmukaista lisätä kunnille aiheutuvaa hallinnollista työtä.

Esitysluonnoksen 17 §:ssä säädetään viranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Tämä varmistaa tarvittaessa sujuvan tiedonkulun asiakasmaksun määräämistä varten tarvittavien tietojen ja selvityksien saamisen.

Esitysluonnoksessa todetaan, että kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä noin 54 milj. euroa. Yleisesti lasketaan, että Helsingin kaupungin osuus olisi noin 10 - 11 %, eli 5,4 - 5,9 milj. euroa valtakunnan tasosta, eli nousu olisi suuri. Varhaiskasvatusvirastossa tehtyjen laskelmien mukaan vaikutus Helsingin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen maksukertymään olisi kuitenkin pienempi.

Esitysluonnoksen mukaan asiakasmaksujen korotus ei vaikuta valtion ja kuntien väliseen varhaiskasvatuksen rahoitukseen eikä esityksellä ole vaikutusta valtionosuusjärjestelmään. Kuitenkin valtionvarainministeriön kuntatalousohjelmassa on huomioitu kuntatalouteen vaikuttavina valtion toimenpiteinä varhaiskasvatuksen maksujen korotus. Maksukorotukset vahvistavat julkista taloutta ja parantavat palvelujen rahoitus pohjaa. Kuntatalousohjelman mukaan asiakasmaksutulojen korotusmahdollisuus tulee hyödyntää kunnissa mahdollisimman kattavasti.

Enimmäismaksun korotuksen voidaan arvioida lisäävän varhaiskasvatuksen, päiväkotij- ja perhepäivähoidosta perittäviä, asiakasmaksutuloja. Esityksen vaikutuksia perheiden valintoihin on vaikea arvioida tässä vaiheessa.

Lausunnon keskeinen sisältö

Helsingissä lähes neljännes varhaiskasvatuksen asiakasperheistä kuuluu korkeimpaan maksuluokkaan ja maksimikorotus esitysluonnoksen

mukaan on näille perheille korkea. Näiden asiakasperheiden maksutuloista muodostuisi suurimmaksi osaksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulokertymän nousu. Korkeimman maksuluokan alarajalle kuuluville perheille maksurasitus voi muodostua kohtuuttoman suureksi. Näin suuren kertakorotuksen tekemistä korkeimpaan maksuluokkaan ei voida pitää perusteltuna. Varhaiskasvatukseen on jo kansallisesti kohdistettu säästötoimia eikä samaan yhteyteen tehtäviä maksukorotuksia voi pitää kohtuullisina.

Lain jatkovalmistelussa tulisi selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön uusi ylin maksuluokka, jolloin ensimmäisen lapsen enimmäismaksua korotettaisiin vain suurituloisempien perheiden osalta. Samalla tulisi selvittää edellytykset mahdollistaa kunnille ylemmän maksuluokan käyttöönotto nykyisen ylimmän maksuluokan sisällä kunnan omalla päätöksellä.

Toteutuessaan esitys kohtelisi monilapsisia perheitä huomattavasti nykyistä tasapuolisemmin, koska muutoksen myötä toisen lapsen alennus kohdistuisi kaikkiin useampilapsisiin perheisiin.

Maksun määräämisen perusteena olevien tulorajojen korottamisella kahden ja kolmen hengen perheiden osalta pyritään kannustamaan näitä vanhempia työllistymään ja lisäämään pienituloisten perheiden mahdollisuuksia käyttää varhaiskasvatustalvituksia. Näiden perheiden asiakasmaksut laskisivat jonkin verran tulorajojen nostamisen myötä laskien erityisesti yhden ja kahden lapsen yksinhuoltajien maksuja.

Koulutusrahaston maksama aikuiskoulutustuki tulisi ottaa asiakasmaksua määrättäessä tulona huomioon. Aikuiskoulutustuen määrä vastaa ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan määrää ilman korotusosia ja etuus on tasoltaan merkittävä.

Lakiluonnoksen 6 § antaa kunnille harkintavallan päättää suhteutetusta asiakasmaksusta. Rajat tulisivat Helsingissä olemaan yli 4 tuntia, mutta alle 7 tuntia päivässä. Tällöin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuksi muodostuisi 80 % kokoaikaisesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta. Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksen laajuus ja olemassa olevat tietojärjestelmät huomioon ottaen ei ole toiminnallisesti mahdollista toteuttaa kuin yksi asiakasmaksuluokka edellä mainitussa välyksessä.

Esitysluonnoksessa mainittu muutosajankohta toimintakauden alussa 1.8.2016 on toiminnallisesti ja perheiden kannalta järkevä, mutta valmistelun aikataulun kannalta tiukka, koska asiakasmaksujärjestelmän muutosten toimeenpanoon voidaan ryhtyä vasta, kun lain voimaantulo on vahvistunut.

Esityksen 22 §:n mukaan kunta voisi soveltaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan määräytyviä asiakasmaksuja vuoden 2016 loppuun asti. Lisäksi todetaan, että mikäli asiakkaalta peritty asiakasmaksu on tämän lain mukaan pienempi kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n mukaan peritty asiakasmaksu, on liikaa peritty maksu palautettava asiakkaalle. Asiakasmaksun palautusta koskeva edellä mainittu virke esitetään poistettavaksi, koska ei ole tarkoituksenmukaista aiheuttaa kunnille suurempaa määrää hallinnollista työtä.

Esitysluonnoksessa todetaan, että kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä noin 54 milj. euroa. Yleisesti lasketaan, että Helsingin kaupungin osuus olisi noin 10-11 %, eli 5,4 -5,9 milj. euroa valtakunnan tasosta, eli nousu olisi hyvin suuri. Varhaiskasvatusvirastossa tehtyjen laskelmien mukaan vaikutus Helsingin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen maksukertymään olisi huomattavasti pienempi.

Enimmäismaksun korotuksen voidaan arvioida lisäävän varhaiskasvatuksen, päiväkotij- ja perhepäivähoidosta perittäviä, asiakasmaksutuloja. Esityksen vaikutuksia perheiden valintoihin on vaikea arvioida tässä vaiheessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM/2/010/2016, Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi
- 2 OKM/2/010/2016, Ruotsinkielinen lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi
- 3 OKM, Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle
- 4 OKM, Ruotsinkielinen käännös hallituksen esityksen pykäläluonnoksis-ta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

Stj/2

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt kirjeellään 20.1.2016 lausuntoa lausuntopyynnössä mainituilta tahoilta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki. Laissa säädettäisiin kunnan järjestämästä päiväkotijä ja perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista. Muusta kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta, mm. leikkitoiminnasta ja muista avoimista varhaiskasvatuspalveluista sekä tilapäisesti järjestettävästä varhaiskasvatuksesta kunta voisi periä päättämänsä asiakasmaksun. Esitys pohjautuu voimassa oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain ja -asetuksen asiakasmaksuja koskeviin säännöksiin.

Esitysluonnoksessa pienimmän maksun tuloarvoja on kahden ja kolmen hengen perheiden osalta korotettu. Tämä vaikuttaa yksinhuoltajien, mutta myös pienituloisten yhden lapsen ja kahden aikuisen perheiden maksuja alentavasti. Tätä kautta parannetaan yksinhuoltajien kannustimia ottaa työtä vastaan. Hallitusohjelman tavoitteen mukainen asiakasmaksutulojen korottaminen kohdentuu pääasiassa keski- ja suurituloisiin perheisiin. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen ei kuitenkaan tulisi muodostaa kynnystä työhön siirtymiselle tai osa-aikaisen työntekemiselle vaan kannustaa työllistymään.

Helsingissä vuonna 2015 korkein asiakasmaksu perittiin 22,2 prosentilta kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olleista lapsista. Varhaiskasvatuksessa olleista lapsista 22,6 prosentilta asiakasmaksua ei peritty lainkaan.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot olivat vuoden 2015 lopussa 36,9 milj. euroa vuodessa. Ne kattavat noin 10 % varhaiskasvatusviraston menoista ja 13,7 % kunnallisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon menoista. Helsingissä käytössä oleva sisaralennus merkitsee noin 1,6 milj. euroa asiakasmaksutulojen menetystä vuodessa.

Esityksen mukaan tuloarvoja ja enimmäismaksuja tarkistettaisiin kuten nykyisinkin jatkossa kahden vuoden välein. Ensimmäisen kerran tarkistaminen tulisi voimaan 1.8.2018.

Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia varhaiskasvatuksen henkilöstön asemaan.

Pääkaupunkiseudun kunnissa tehtävät varhaiskasvatustilain mukaiset erilaiset ratkaisut palvelujen tarjontaan ja mahdolliset päätökset varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista tulevat vaikuttamaan tulevaisuudessa yli kuntarajojen tehtävään yhteistyöhön varhaiskasvatuksessa ja tehtyihin sopimuksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää toimittamaan lausunnot sähköisesti viimeistään 24.2.2016 osoitteeseen kirjaamo@minedu.fi sekä lisäksi Word -muodossa osoitteeseen vakamaksulaki@minedu.fi. Ministeriö on lisäksi pyytänyt lausunnon antajia tiivistämään lausunnon päätteeksi lyhyen tiivistelmän otsikolla lausunnon keskeinen sisältö. Lausuntoyhteenveto julkistetaan opetus- ja kulttuuriministeriön internetsivuilla.

Varhaiskasvatus- ja opetuslautakunnan lausunnot ovat päätöshistoriasa ja lausuntopyyntö sekä luonnoshallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi ovat liitteinä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM/2/010/2016, Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi
- 2 OKM/2/010/2016, Ruotsinkielinen lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi
- 3 OKM, Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle
- 4 OKM, Ruotsinkielinen käännös hallituksen esityksen pykäläluonnoksista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Varhaiskasvatuslautakunta
Opetuslautakunta

Päätöshistoria

Varhaiskasvatuslautakunta 09.02.2016 § 11

HEL 2016-000783 T 03 00 00

Lausunto

Varhaiskasvatustalouden antoi kaupunginhallitukselle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi seuraavan lausunnon:

Hallitusohjelman 27.5.2015 mukaisesti säädettäisiin uusi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki, jolloin kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä 54 milj. euroa. Laki tulisi voimaan 1.8.2016 lukien. Hallituksen esitysluonnoksesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi on pyydetty Helsingin kaupungin lausunto.

Laissa säädettäisiin kunnan järjestämässä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista. Maksu määräytyisi edelleen perheen koon ja tulojen sekä varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan perusteella. Maksujen määrittelyssä käytettyjä tulo-rajajoja esitetään muutettavaksi siten, että tulo-rajajoja nostetaan perheen koosta riippumatta. Tulo-rajajoja on pienempien eli kahden ja kolmen hengen perheiden osalta ehdotettu korotettavaksi kuitenkin suhteessa enemmän kuin isompien perheiden osalta.

Myös maksun määrittämisen perusteena huomioitavat tulotyyppit säilyisivät ennallaan. Myöskään tuloihin, joita ei oteta maksun määrittelyssä huomioon, ei esitetä muutoksia (11 §). Koulutusrahaston maksama aikuiskoulutustuki tulisi ottaa asiakasmaksua määrättäessä tulona huomioon. Aikuiskoulutustuen määrä vastaa ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan määrää ilman korotusosia. Etuus on tasoltaan merkittävä.

Riippumatta uuden varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain valmistelusta opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut 27.11.2015 voimassa olevien asiakasmaksulain säännösten mukaisesti ilmoituksen indeksillä tarkistetuista varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1411/2015). Indeksitarkistukset on otettu huomioon uuden asiakasmaksulain valmistelussa.

Hallituksen esitysluonnoksessa on nostettu tulo-rajajoja ja muutettu maksuprosentteja seuraavasti verrattuna indeksitarkistettuihin tulo-rajajoihin 1.8.2016:

Perheko- ko, henki- löä	Maksuttomuuden vä- himmäisbruttotulora- ja, €/kk/muutos €	Maksuprosentti/ muutos prosent- tiyksikkö	Korkeimman mak- sun bruttotuloraja, €/kk/muutos €
-------------------------------	---	---	---

2	1 915/512	11,5/-	4 993/1 068
3	1 915/185	10,0/+0,6	5 455/639
4	2 088/35	8,8/+0,9	6 111/387
5	2 226/35	8,8/+0,9	6 249/387
6	2 363/35	8,8/+0,9	6 386/387

Esityksen mukaiset maksujen korotukset toteutuisivat pääosin siten, että kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa olevan ensimmäisen lapsen enimmäismaksua 290 €/kk (indeksitarkistus 1.8.2016) korotettaisiin 22 prosenttia, eli 64 euroa/kk (lakiluonnos 7 §). Korotus painottuisi näin suurempituloisiin perheisiin, kun enimmäismaksu ulottuisi 354 euroon/kk saakka. Nykyisen enimmäismaksun alle jääviä maksuja esitetään korotettavaksi hieman. Varhaiskasvatustalouden toteaa, että merkittävä osa varhaiskasvatuksen asiakasperheistä Helsingissä kuuluu korkeimpaan maksuluokkaan ja maksimikorotus on näille perheille korkea. Voidaan kuitenkin todeta, että suurimmaksi osaksi juuri näiden asiakasperheiden maksutuloista muodostuisi esitysluonnoksen mukainen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulokertymän nousu. Maksuluokan alarajalle kuuluville perheille maksurasitus voi muodostua kohtuuttoman suureksi.

Maksun määräämisen perusteena olevien tulorajojen korottamisella kahden ja kolmen hengen perheiden osalta pyritään kannustamaan näitä vanhempia työllistymään ja lisäämään pienituloisten perheiden mahdollisuuksia käyttää varhaiskasvatuspalveluita. Samoin lasten välinen tasa-arvo lisääntyisi. Näiden perheiden asiakasmaksut laskisivat jonkin verran tulorajojen nostamisen myötä laskien erityisesti yhden ja kahden lapsen yksinhuoltajien maksuja.

Uudistuksessa säilytetään maksuton varhaiskasvatus pienituloisemmille perheille. Varhaiskasvatus olisi edelleen maksutonta lakiluonnoksen 7 §:n mukaisesti niiden perheiden osalta, joiden tulot jäävät luonnoksessa esitettyjen tulorajojen alle ja niiden perheiden osalta, joiden maksu olisi alle 27 €/kk (indeksitarkistus 1.8.2016)

Sisaralennuksia esitetään muutettavaksi siten, että toisen lapsen maksu olisi aina korkeintaan 90 prosenttia ensimmäisen lapsen maksusta (8 §). Nykyisessä järjestelmässä toisesta lapsesta on voinut periä saman maksun kuin ensimmäisestä lapsesta kuitenkin niin, että toisesta lapsesta perittävän maksun enimmäismäärä on ollut voimassa olevan lainsäädännön mukaan 261 €/kk (indeksitarkistus 1.8.2016). Sisaralennus toisesta lapsesta on kohdistunut vain perheisiin, jotka ovat maksaneet enimmäismaksua. Varhaiskasvatustalouden toteaa, että esitys kohtelisi monilapsisia perheitä huomattavasti nykyistä tasapuolisem-

min, koska muutoksen myötä toisen lapsen alennus kohdistuisi kaikkiin useampilapsisiin perheisiin.

Perheen kolmannesta ja sitä useammasta lapsesta perittävä maksu olisi edelleen 20 prosenttia nuorimman lapsen maksusta.

Lakiluonnoksessa määritellyt maksut ovat enimmäismaksuja, joita kunta voi periä. Lailla ei tulnaisi estämään maksujen perimistä esim. tunti-perusteisesti sen mukaan, kuinka paljon lapsi on tosiasiallisesti mukana varhaiskasvatuksessa. Olennaista on, että enimmäismaksuja ei voida ylittää.

Lakiluonnoksen 6 §:n mukaan osa-aikaisen varhaiskasvatuksen maksu ehdotetaan porrastettavaksi siten, että maksu olisi korkeintaan 60 prosenttia kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta, jos lapsi on varhaiskasvatuksessa korkeintaan 20 tuntia viikossa. Jos lapsi olisi varhaiskasvatuksessa vähintään 35 tuntia, voidaan kuukausimaksuna periä kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksu. Varhaiskasvatuksen kestässä enemmän kuin 20 tuntia, mutta alle 35 tuntia kunnan tulee periä maksu, joka on suhteutettu lapsen varhaiskasvatusaikaan. Lakiluonnoksen 6 § antaa kunnille harkintavallan päättää suhteutetusta asiakasmaksusta. Rajat tulisivat Helsingissä olemaan yli 4 tuntia, mutta alle 7 tuntia päivässä. Tällöin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuksi muodostuisi 80 % kokoaikaisesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta. Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksen laajuus ja olemassa olevat tietojärjestelmät huomioon ottaen ei ole toiminnallisesti mahdollista toteuttaa kuin yksi asiakasmaksuluokka edellä mainitussa välyksessä.

Muutokset asiakasmaksuihin edellyttävät asiakasmaksujärjestelmään tehtäviä muutoksia. Esitysluonnoksessa mainittu muutosajankohta toimintakauden alussa 1.8.2016 on toiminnallisesti ja perheiden kannalta järkevä, mutta valmistelun aikataulun kannalta haasteellinen. Asiakasmaksujärjestelmän muutosten toimeenpanoon voidaan ryhtyä vasta, kun lain voimaantulo on vahvistunut.

Esityksen 22 §:ssä säädettäisiin lain siirtymäsäännöksistä, jonka mukaan kunta voisi soveltaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan määräytyviä asiakasmaksuja vuoden 2016 loppuun asti. Esityksessä todetaan vielä, että mikäli asiakkaalta peritty asiakasmaksu on tämän lain mukaan pienempi kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n mukaan peritty asiakasmaksu, on liikaa peritty maksu palautettava asiakkaalle. Asiakasmaksun palautusta koskeva edellä mainittu virke tulee poistaa lakiesitysluonnoksesta, koska ei ole tarkoituksenmukaista lisätä kunnille aiheutuvaa hallinnollista työtä. Jo asiakasmaksulain uu-

distamisen vaatimat toimenpiteet ovat kunnille haasteellisia nykyisillä resursseilla.

Asiakasmaksujen korotus ei esityksen mukaan vaikuta valtion ja kuntien väliseen varhaiskasvatukseen rahoitukseen eikä esityksellä ole vaikutusta valtionosuusjärjestelmään. Tämä mahdollistaa palveluista perittävien maksujen jäämisen kokonaan kunnan tuloksi.

Esitysluonnoksen 17 §:ssä säädetään viranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Tämä varmistaa tarvittaessa sujuvan tiedonkulun asiakasmaksun määräämistä varten tarvittavien tietojen ja selvityksien saamisen.

Taloudelliset vaikutukset

Helsingissä on ollut vuoden 2015 lopussa kunnan järjestämässä suomenkielisessä päiväkotihoidossa lähes 21.660 lasta ja perhepäivähoitossa noin 1.020 lasta.

Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän kuntakyselyn lasten päivähoiton osaraportin mukaan vuonna 2013 korkein asiakasmaksu perittiin 25 prosentilta kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olleista lapsista. Varhaiskasvatuksessa olleista lapsista 16 prosentilta asiakasmaksua ei peritty lainkaan.

Helsingissä (ruotsinkielinen varhaiskasvatus mukana) vuonna 2015 korkein asiakasmaksu perittiin 22,2 prosentilta kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olleista lapsista. Varhaiskasvatuksessa olleista lapsista 22,6 prosentilta asiakasmaksua ei peritty lainkaan.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot olivat vuoden 2015 lopussa 36,9 milj. euroa vuodessa ja kattavat noin 10 % varhaiskasvatusviraston menoista ja 13,7 % kunnallisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoitokoulun menoista. Helsingissä käytössä oleva sisaralennus on vuositasolla noin 1,6 milj. euroa asiakasmaksutuloja vähentävä.

Esitysluonnoksessa todetaan, että kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä noin 54 milj. euroa. Yleisesti lasketaan, että Helsingin kaupungin osuus olisi noin 10-11 %, eli 5,4-5,9 milj. euroa valtakunnan tasosta, eli nousu olisi hyvin suuri. Varhaiskasvatusvirastossa tehtyjen laskelmien mukaan vaikutus Helsingin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen maksukertymään olisi huomattavasti pienempi.

Liitteenä 1 on tilasto koko Helsingin osalta kunnallisessa päiväkotij- ja perhepäivähoitossa olevien lasten hoitomaksujen jakautumisesta 31.12.2015. Liitteenä 2 on hallituksen esitysluonnoksesta nykytilan ja hallituksen esityksen vertailu tuloarajoista ja maksuista. Taloustoimisto

on tehnyt laskelmia hallituksen esityksen vaikutuksista perheen asiakasmaksuun eri tulotasoilla, liite 3.

Enimmäismaksun korotuksen voidaan arvioida lisäävän varhaiskasvatuksen, päiväkotij- ja perhepäivähoidosta perittäviä, asiakasmaksutuloja. Asiakasmaksujen korottamisella saattaa olla kuitenkin vaikutuksia vanhempien varhaiskasvatuksen palveluiden valintoihin. Esityksen vaikutuksia perheiden valintoihin on erittäin vaikea arvioida tässä vaiheessa.

OKM:n lausuntopyyntö on liitteenä 4 ja luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi on liitteenä 5.

Varhaiskasvatuslautakunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Lausunnon keskeinen sisältö

- Merkittävä osa varhaiskasvatuksen asiakasperheistä Helsingissä kuuluu korkeimpaan maksuluokkaan ja maksimikorotus esitysluonnoksen mukaan on näille perheille korkea. Suurimmaksi osaksi kuitenkin näiden asiakasperheiden maksutuloista muodostuisi varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulokertymän nousu. Myös maksuluokan alarajalle kuuluville perheille maksurasitus voi muodostua kohtuuttoman suureksi. Lautakunta ei pidä perusteltuna näin suuren kertakorotuksen tekemistä korkeimpaan maksuluokkaan. Varhaiskasvatukseen on jo kansallisesti kohdistettu säästötoimia eikä samaan yhteyteen tehtäviä maksukorotuksia voi pitää kohtuullisina.
- Esitys toteutuessaan kohtelisi monilapsisia perheitä huomattavasti nykyistä tasapuolisemmin, koska muutoksen myötä toisen lapsen alennus kohdistuisi kaikkiin useampilapsisiin perheisiin.
- Koulutusrahaston maksama aikuiskoulutustuki tulisi ottaa asiakasmaksua määrättäessä tulona huomioon. Aikuiskoulutustuen määrä vastaa ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan määrää ilman korotusosia. Etuus on tasoltaan merkittävä.
- Lakiluonnoksen 6 § antaa kunnille harkintavallan päättää suhteutetusta asiakasmaksusta. Rajat tulisivat Helsingissä olemaan yli 4 tuntia, mutta alle 7 tuntia päivässä. Tällöin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuksi muodostuisi 80 % kokoaikaisesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta. Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksen laajuus ja olemassa olevat tietojärjestelmät huomioon ottaen ei ole toiminnallisesti mahdollista toteuttaa kuin yksi asiakasmaksuluokka edellä mainitussa välyksessä.
- Esitysluonnoksessa mainittu muutosajankohta toimintakauden alussa 1.8.2016 on toiminnallisesti ja perheiden kannalta järkevä, mutta valmistelun aikataulun kannalta haasteellinen, koska asiakasmak-

sujärjestelmän muutosten toimeenpanoon voidaan ryhtyä vasta, kun lain voimaantulo on vahvistunut.

- Esityksen 22 §:n mukaan kunta voisi soveltaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan määräytyviä asiakasmaksuja vuoden 2016 loppuun asti. Lisäksi todetaan, että mikäli asiakkaalta peritty asiakasmaksu on tämän lain mukaan pienempi kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 a §:n mukaan peritty asiakasmaksu, on liikaa peritty maksu palautettava asiakkaalle. Asiakasmaksun palautusta koskeva edellä mainittu virke tulee poistaa lakiesitysluonnoksesta, koska ei ole tarkoituksenmukaista aiheuttaa kunnille suurempaa määrää hallinnollista työtä, mikä aiheutuu jo lakiuudistuksen muutosten toimeenpanosta.
- Esitysluonnoksessa todetaan, että kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä noin 54 milj. euroa. Yleisesti lasketaan, että Helsingin kaupungin osuus olisi noin 10-11 % eli 5,4-5,9 milj. euroa valtakunnan tasosta, eli nousu olisi hyvin suuri. Varhaiskasvatusvirastossa tehtyjen laskelmien mukaan vaikutus Helsingin varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen maksukertymään olisi huomattavasti pienempi.
- Enimmäismaksun korotuksen voidaan arvioida lisäävän varhaiskasvatuksen, päiväkotij- ja perhepäivähoidosta perittäviä, asiakasmaksutuloja. Asiakasmaksujen korottamisella saattaa olla kuitenkin vaikutuksia vanhempien varhaiskasvatuksen palveluiden valintoihin. Esityksen vaikutuksia perheiden valintoihin on erittäin vaikea arvioida tässä vaiheessa.
- Lain jatkovalmistelussa tulisi selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön uusi ylin maksuluokka, jolloin ensimmäisen lapsen enimmäismaksua korotettaisiin vain suurituloisempien perheiden osalta. Samalla tulisi selvittää edellytykset mahdollistaa kunnille ylemmän maksuluokan käyttöönotto nykyisen ylimmän maksuluokan sisällä kunnan omalla päätöksellä.

Käsittely

09.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Pauliina Lehtinen: LISÄYS EKAAN PALLURAAAN: Lautakunta ei pidä perusteltuna näin suuren kertakorotuksen tekemistä korkeimpaan maksuluokkaan.

LISÄYS UUDEKSI PALLURAKSI: Lain jatkovalmistelussa tulisi selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön uusi ylin maksuluokka, jolloin ensimmäisen lapsen enimmäismaksua korotettaisiin vain suurituloisempien perheiden osalta. Samalla tulisi selvittää edellytykset mahdollistaa kun-

15.02.2016

Stj/2

nille ylemmän maksuluokan käyttöönotto nykyisen ylimmän maksuluokan sisällä kunnan omalla päätöksellä.

Kannattaja: Petra Malin

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys ensimmäisen palluran loppuun:

Varhaiskasvatukseen on jo kansallisesti kohdistettu säästötoimia eikä samaan yhteyteen tehtäviä maksukorotuksia voi pitää kohtuullisina.

Kannattaja: Terhi Mäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: LISÄYS EKAAN PALLURAAAN: Lautakunta ei pidä perusteltuna näin suuren kertakorotuksen tekemistä korkeimpaan maksuluokkaan. LISÄYS UUDEKSI PALLURAKSI: Lain jatkovalmistelussa tulisi selvittää mahdollisuutta ottaa käyttöön uusi ylin maksuluokka, jolloin ensimmäisen lapsen enimmäismaksua korotettaisiin vain suurituloisempien perheiden osalta. Samalla tulisi selvittää edellytykset mahdollistaa kunnille ylemmän maksuluokan käyttöönotto nykyisen ylimmän maksuluokan sisällä kunnan omalla päätöksellä.

Jaa-äänet: 2

Mukhtar Abib, Juha Levo

Ei-äänet: 6

Mika Ebeling, Emma Kari, Pauliina Lehtinen, Petra Malin, Terhi Mäki, Laura Simik

Tyhjä: 1

Alexi Niskanen

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä Pauliina Lehtisen vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 6–2. Tyhjää äänesti 1.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisäys ensimmäisen palluran loppuun: Varhaiskasvatukseen on jo kansallisesti kohdistettu säästötoimia eikä samaan yhteyteen tehtäviä maksukorotuksia voi pitää kohtuullisina.

Jaa-äänet: 4

Mukhtar Abib, Juha Levo, Alexi Niskanen, Laura Simik

Ei-äännet: 5

Mika Ebeling, Emma Kari, Pauliina Lehtinen, Petra Malin, Terhi Mäki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä Petra Malinin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 5–4.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Armi Vaden, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43346
armi.vaden(a)hel.fi

Opetuslautakunta 02.02.2016 § 18

HEL 2016-000783 T 03 00 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi seuraavan lausunnon:

Hallitusohjelman mukaisesti asiakasmaksuja tulee muuttaa siten, että kuntien maksutulot nousisivat vuodesta 2017 alkaen yhteensä 54 milj. euroa. Hallitus on päättänyt toteuttaa muutokset valmistelemalla uuden varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja koskevan lain, joka tulisi voimaan 1.8.2016 alkaen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista, jossa säädettäisiin kunnan järjestämässä päiväkotij- ja perhepäivähoidossa perittävistä asiakasmaksuista. Esitys pohjautuu voimassa oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain ja -asetuksen asiakasmaksuja koskeviin säännöksiin. Maksu määräytyisi edelleen perheen koon ja tulojen sekä varhaiskasvatuksessa vietytyn ajan perusteella. Maksun määräämisen perusteena ovat tulot säilyisivät ennallaan. Maksun määrittelyssä käytettäviä tulorajoja esitetään muutettavaksi siten, että tulorajoja nostettaisiin perheen koosta riippumatta. Esityksessä tulorajoja on korotettu pienimpien eli kahden ja kolmen hengen perheiden osalta suhteessa enemmän kuin isompien perheiden kohdalla. Esityksen mukaan tämä vaikuttaa pienituloisten kahden ja kolmen hengen perheiden maksuja alentavasti ja parantaa työntöön kannustimia näiden perheiden osalta. Muutoksen todetaan helpot-

tavan erityisesti pienituloisten yhden ja kahden lapsen yksinhuoltajien varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ja parantavan yksinhuoltajien kannustimia ottaa työtä vastaan.

Lakiesityksen 5 §:ssä säädetään kokoaikaisen varhaiskasvatuksen kuukausimaksun määräytymisen maksuprosentit ja tulorajat. Maksun määräytyminen on porrastettu perheeseen, tulorajan ja maksuprosentin mukaan. Hallituksen esityksessä on nostettu tulorajoja ja muutettu maksuprosentteja seuraavasti:

Perhekoko	Uusi tuloraja €/muutos €	Korkein maksuprosentti/ prosenttiyks	muutos
2	1915 /+ 560	11,5/-	
3	1915/+244	10,0/+0,6	
4	2088/+105	8,8/+0,9	
5	2226/+110	8,8/+0,9	
6	2363/+115	8,8/+0,9	

Esityksen mukaan tulorajojen korotus vaikuttaisi kahden ja kolmen hengen perheiden maksuja alentavasti ja muutos parantaisi esimerkiksi yhden huoltajan perheiden taloudellista asemaa tältä osin. Tämä saattaa antaa perheelle taloudellisia mahdollisuuksia ottaa lapsen hyvinvointi entistä paremmin huomioon.

Keskeinen muutos hallituksen esityksessä verrattuna aikaisempaan lakiin kunnallisen päivähoidon asiakasmaksuista on kokoaikaisen varhaiskasvatuksen enimmäismaksun korotus esityksen 7 §:ssä. Kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa olevan ensimmäisen lapsen osalta enimmäismaksu esityksen mukaan olisi 354 euroa kuukaudessa, joka on 22 % suurempi kuin 1.8.2016 voimaan tuleva indeksitarkistettu maksu. Ruotsinkielisessä päivähoitossa enimmäismaksujen osuus perittävistä maksuista on 28 %. Asiakasmaksuista 36 % sijoittuu välille 180-239 euroa kuukaudessa. Ruotsinkielinen päivähoito on maksutonta perheen tulojen perusteella 8 %:lla lapsista.

Enimmäismaksun korotuksen voidaan arvioida lisäävän päivähoidon asiakasmaksutuloja. Sen sijaan tulorajojen ja maksuprosenttien muutokset voivat vaikuttaa myös siten, että lapset siirtyvät osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen, yksityisen palveluntuottajan järjestämän varhaiskasvatukseen piiriin tai kotihoitoon. Tällöin tulojen kasvu jäisi vähäisemmäksi, mutta kustannukset eivät välttämättä alenisi vastaavasti.

Hallituksen esityksen 17 §:ssä säädetään viranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Tämä varmistaa tarvittaessa sujuvan tiedonkulun asiakas-

maksun määräämistä varten tarvittavien tietojen ja selvityksien saamisen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2016. Muutokset asiakasmaksuihin edellyttävät asiakasmaksujärjestelmään tehtäviä muutoksia. Ruotsinkielisen päivähoiton osalta asiakasmaksujärjestelmää hallinnoi varhaiskasvatusvirasto. Tietojärjestelmämuutosten osalta opetuslautakunta ei ota kantaa esitykseen.

Asiakasmaksujen korotus ei esityksen mukaan vaikuta valtion ja kuntien väliseen varhaiskasvatuksen rahoitukseen eikä esityksellä ole vaikutusta valtionosuusjärjestelmään. Tämä mahdollistaa palveluista perittävien maksujen jäämisen kokonaan kunnan tuloksi.

Opetuslautakunnan mielestä Helsingin tulisi lausunnossaan esittää, että lain jatkovalmistelussa selvitettäisiin mahdollisuutta muuttaa asiakasmaksuperusteita siten, että ensimmäisen lapsen enimmäismaksun korotus koskisi vain suurituloisempia perheitä. Tätä ryhmää pienituloisempia perheitä koskeva korotus olisi ehdotettua maltillisempi. Tällaisen mallin selvittäminen kuuluikin työryhmän toimeksiantoon. Helsinki voisi ainakin esittää, että lakia tulee muotoilla siten, että kunnat voisivat itse tehdä tämän tyyppisiä päätöksiä.

Korkeimpaan maksuluokkaan kuuluu merkittävä osa päivähoiton asiakasperheistä. Maksuluokan alarajalle kuuluville perheille maksurasitus voi muodostua kohtuuttomaksi. Lakiehdotuksessa mainittu maksimikorotus on lautakunnan mielestä liian iso. Mikäli korotuksia tehdään, tulisi harkita uuden maksuluokan perustamista, jossa tuloaraja olisi selvästi nykyistä korkeampi. Maksuja määriteltäessä tulee myös varoa kannustinloukun syntymistä, jossa progressiivisen verotuksen päälle tulee bruttotuloista määräytyviä maksukorotuksia.

Käsittely

02.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Keskustelu.

Jäsen Nordman teki vastaehdotuksen, että lausuntoehdotuksen loppuun lisätään seuraavat kappaleet:

"Opetuslautakunnan mielestä Helsingin tulisi lausunnossaan esittää, että lain jatkovalmistelussa selvitettäisiin mahdollisuutta muuttaa asiakasmaksuperusteita siten, että ensimmäisen lapsen enimmäismaksun korotus koskisi vain suurituloisempia perheitä. Tätä ryhmää pienituloisempia perheitä koskeva korotus olisi ehdotettua maltillisempi. Tällaisen mallin selvittäminen kuuluikin työryhmän toimeksiantoon. Helsinki voisi

ainakin esittää, että lakia tulee muotoilla siten, että kunnat voisivat itse tehdä tämän tyyppisiä päätöksiä.

Korkeimpaan maksuluokkaan kuuluu merkittävä osa päivähoidon asiakasperheistä. Maksuluokan alarajalle kuuluville perheille maksurasitus voi muodostua kohtuuttomaksi. Lakiehdotuksessa mainittu maksimikorotus on lautakunnan mielestä liian iso. Mikäli korotuksia tehdään, tulisi harkita uuden maksuluokan perustamista, jossa tuloaraja olisi selvästi nykyistä korkeampi. Maksuja määriteltäessä tulee myös varoa kannustinloukun syntymistä, jossa progressiivisen verotuksen päälle tulee bruttotuloista määräytyviä maksukorotuksia."

Kannattaja puheenjohtaja Krohn

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Jäsen Nordmanin vastaehdotus

Jaa-äännet: 1

jäsen Sazonov

Ei-äännet: 8

jäsenet Hertzberg, Jalovaara, Korolainen, Leoni, Nordman, Nyman, Rode, puheenjohtaja Krohn

Tyhjä: 2

jäsenet Palm, Raittinen

Hyväksyttiin jäsen Nordmanin vastaehdotus äänin 8-1 (2 tyhjää).

Hyväksyttiin esittelijän ehdotuksesta poiketen.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Nina Fabricius, päivähoidon päällikkö, puhelin: 310 44803
nina.fabricius(a)hel.fi
Seija Ryymin, talousjohtaja, puhelin: 310 86278
seija.ryymin(a)hel.fi

15.02.2016

Stj/3

§ 152

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 6 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

sosiaali- ja terveyslautakunta

- ensimmäinen jaosto

11.2.2016

- toinen jaosto

11.2.2016

varhaiskasvatuslautakunta

9.2.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 153

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle kaupunginvaltuuston päätöksistä tehdyistä valituksista, Kruunusiltaojen liikennesuunnitelma välillä Kruunuvuorenranta-Kalasadama ja Kruunuvuoren joukkoliikenneyhteyden asemakaava ja asemakaavan muuttaminen (nro 12305)

HEL 2015-013644 T 03 01 01

Helsingin hallinto-oikeus Dnrot 07666/15/4108, 07667/15/4103, 07869/15/4103, 07883/15/4103, 07868/15/4108, 07903/15/4103

Lausunto

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin hallinto-oikeudelle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki katsoo Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan olevan yhteiskunnallisesti merkittävä kaava ja kohdellaan pyytää hallinto-oikeutta käsittelemään sitä koskevat valitukset kiireellisinä.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 283) hyväksynyt asemakaavaehdotukseen nro 12305 liittyvän liikennesuunnitelman nro 6436-32 välillä Kruunuvuorenranta – Kalasadama (Nihti) tulevan jatkosuunnitelun pohjaksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 284) hyväksynyt 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavaselvityksestä ilmeväin perustein.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 8.12.2015 ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat 11.12.2015 valittaneet Kruunusiltaojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

***** ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ovat 14.12.2015 valittaneet

Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valitusten johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon.

Kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Valituksissa esitetyt vaatimukset ja niiden keskeiset perusteet

Valituksissa on vaadittu kaupunginvaltuuston päätösten 4.11.2015 § 283 ja § 284 kumoamista lainvastaisina.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y., Marjaniemi-Seura r.y. ovat lisäksi vaatineet päätösten palauttamista uudelleen käsiteltäviksi ja ainakin kaavapäätöksen käsittelemistä vasta sen jälkeen, kun liikennesuunnitelma on lainvoimainen. Valittajat ovat liikennesuunnitelmaa koskevan valituksen perusteina todenneet muun muassa, että liikennesuunnitelma on suhteellisuusperiaatteen vastainen eli ylimitoitettu ja sitä koskevat selvitykset ovat puutteellisia. Kustannustehokkaampia vaihtoehtoja ei ole huomioitu eikä kokonaistaloudellisesti edullisinta vaihtoehtoa ole selvitetty. Sillan tarvetta kevyen liikenteen väylänä ei ole todennettu. Maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot ja niiden arvioiminen on laiminlyöty. Alueen sisälahtien ja satama-alueiden merenkulun perinteet ja toimintamahdollisuudet heikkenevät merkittävästi eikä Kruunuvuorenselän perinteisiä merellisiä toimintoja ole huomioitu. Intressivertailua hankkeen kustannusten ja matkustajamäärien sekä kaikkien kuntalaisten etujen kannalta ei ole otettu huomioon.

Lisäksi em. valittajat katsovat, että asemakaava on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 ja 54 §:n vastainen ja sitä koskevat selvitykset ovat puutteellisia. Maisemallisten näkökohtien selvittäminen on puutteellista (esim. valokuvat harhaanjohtavia ja vertailukuvat puuttuvat). Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökohdat on sivuutettu päätöksenteossa. Maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot hävitetään. Joukkoliikenne voidaan järjestää kustannustehokkaammalla ja vähemmän haittoja aiheuttavalla tavalla. Vuorovaikutus ei ole toteutunut MRL:n edellyttämällä tavalla.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri katsovat, että liikennesuunnitelman ja asemakaavan sisältövaatimukset ovat puutteelliset ja suurelta osin yleiskaavan vastaiset, koska aluetta tulee kehittää Helsinki-puistona. YVA on puutteelli-

nen, koska arviointia ei ole tehty koko yleiskaava 2050 mukaisen saaristoraitiotielinjan alueella, jonka alkupäänä on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteys. Koska raitiotielinjan on tarkoitus jatkaa eteenpäin, asemakaavalla on vaikutuksia laajemmalti kuin nyt on selvitetty. Saaristoraitiotien kaavoittaminen pala kerrallaan mitätöi YVA-lain tarkoituksen.

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa. Valittaja katsoo, että kaavan toteuttaminen vaikuttaisi ilmeisen haitallisesti Nimismies- ja Emäntä-luotojen linnustoarvoihin. Luotojen linnustollinen merkitys perustuu naurulokkien, kalalokkien ja lapintiirojen pesimäkolonoihin. Kalalokki ja lapintira ovat lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Naurulokki on ns. silmälläpidettävä laji. Luodoilla on ajoittain pesinyt myös valkoposkikhanhia (lintudirektiivin I-liitteen laji), selkälokkeja (kansallisesti uhanalainen ns. punaisen listan laji, VU, vaarantunut), tukkasotkia (VU), punajalkavikloja (silmälläpidettäviä, NT) ja isokoskeloita (silmälläpidettäviä, NT). Luotojen pesivä linnusto ja parimäärät ovat vaihdelleet vuosittain. Helsingin omassa luontotietojärjestelmässä Emäntä ja Nimismies on arvioitu linnustollisesti hyvin arvokkaiksi, ylimpään luokkaan I. Kaavan vaikutukset tulee arvioida luonnonsuojelulain (LSL) 65 §:n mukaisesti, sillä naurulokki kuuluu lintudirektiivin 4. artiklan 2. kohdan tarkoitamiin muuttolintuihin, joita on kohdeltava kuten lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Valittajan mukaan Kruunuvuorenselän yli rakennettavalla sillalla voi olla linnustovaikutuksia, ja vaikutukset voivat kohdistua siellä pesivään linnustoon.

***** katsoo, että kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu laajasalolaisien joukkoliikennettä metron syöttöliikenteen alasajon seurauksena eikä nykyisten matkojen suuntautumista. Pengertie Korkeasaaren ja Palosaaren laidalla tuhoaa meri- ja maastoluontoa. Kruunuvuorenselän maisemalliset ja historialliset arvot tuhoutuisivat laajalta alueelta. Silta Korkeasaaren ja Kalasataman välillä matalana estäisi vapaan merenkulun. Näkymätarkastelut ovat puutteellisia.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

MRL 188 §:n 1 momentin mukaan asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalain 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Muutoksenhakijoiden kotipaikka on Helsinki. Muutoksenhakijoilla on siten asiassa valitusoikeus.

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. MRL 188 §:n 6 momentin mukaan

kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asiansaisten tietoon silloin, kun päätös on kuntalain 63 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtäville.

Kaupunginvaltuuston 4.11.2015 päivätty pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävillä Helsingin kaupungin kirjaamossa 13.11.2015. Valitukset on toimitettu hallinto-oikeudelle 8.12.2015, 11.12.2015 ja 14.12.2015. Valitukset on siten tehty määräajassa.

Lausunto valituksen johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valitusten johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valitusten hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perusteiden, kaupunginvaltuuston päätöksistä 4.11.2015 § 283 ja § 284 ilmenevien perusteiden sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valitusten hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätökset eivät ole syntyneet maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavaa koskevien sisältövaatimusten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava perustuu lain edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Päätökset ovat muiltakin osin lain mukaiset. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavaselostukseen, jossa on MRL 55 §:n 3 momentin mukaan esitetty asemakaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätöksen 4.11.2015 § 284 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä jäljempänä esitettävien perusteiden siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätökseen 4.11.2015 § 283 Kruunusiltojen liikennesuunnitelmasta.

Perusteet

Kaavamuutoksen tavoite

Asemakaavan selostuksen mukaan asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa keskustan ja Laajasalon välisen kävely-, pyöräily- ja joukkoli-

kenneyhteyden ja siihen kuuluvien kahden siltayhteyden toteuttaminen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan. Uuden joukkoliikennedyhteyden lisäksi asemakaava mahdollistaa merellisen virkistysympäristön laajenemisen ja uuden itäistä kantakaupunkia palvelevan jatkuvan rantareitin. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa Kruunusilltojen suunnittelukilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisen yksipyloisen vinoköysisillan toteuttaminen. Kruunusillat-hankkeen tavoitteena on järjestää kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikennedyhteys. Hanke edistää kestävästä liikkumisesta lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta Helsingin kokonaisliikenteestä.

Asemakaava ja asemakaavan muutos on laadittu seuraavien kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tekemien päätösten perusteella:

Kaupunginvaltuusto päätti 12.11.2008 hyväksyä Laajasalon joukkoliikenteen raideratkaisun jatkovalmistelun pohjaksi raitiotie- ja siltavaihtoehdon välillä Laajasalo–Korkeasaari–Sompasaari–Kruunuhaka.

Kaupunginhallitus on täytäntöönpanopäätöksessään 17.11.2008 kehottanut joukkoliikennelautakuntaa ja kaupunkisuunnittelulautakuntaa laatimaan hankesuunnitelmat ja tarpeelliset kaavat niin, että raitioyhteys voitaisiin toteuttaa Kruunuvuorenrannan rakentamisen alkuvuosina.

Nyt laadittu asemakaava mahdollistaa hankkeen pisimmän osuuden: Kruunuvuorensillan, Finkensillan sekä uuden katuyhteyden (Mieritzinranta) rakentamisen Kruunuvuorenrannasta Korkeasaaren kautta Kalasatamaan.

Liikennesuunnitelmaa koskevan päätöksen valituskelpoisuus

Kuntalain 91 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta. Kruunusilltojen liikennesuunnitelmaa koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen (4.11.2015 § 283) osalta kysymys on asian valmistelusta, sillä liikennesuunnitelmaan sisältyvät samaan aikaan hyväksytyt asemakaavaa tarkemmat liikennejärjestelyt ratkaistaan oikeudellisesti MRL:n mukaisen katusuunnitelman hyväksymisen yhteydessä (ja asemakaavan sisältämien liikennejärjestelyjen osalta asemakaavan hyväksymisen yhteydessä). Liikennesuunnitelma on sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 25 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettu kaavaselostuksen liitteenä esitetty asemakaavan toteutusta ohjaava suunnitelma kaavan mahdollistamista liikennejärjestelyistä että MRL 85 §:n ja MRA 41 §:n mukaiseen erikseen päätettävään katusuunnitelmaan sisältyvä suunnitelma kadun liikennejärjestelyperiaatteista. Katusuunnitelmaa koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta MRL 190 §:n mukaisesti ja asemakaavaa koskevaan päätökseen MRL 188 §:n mukaisesti.

15.02.2016

Kaupunginhallitus viittaa Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen 23.10.2015 nro 15/0890/5, jossa todetaan, että kaupungin sisäisten toimivaltasääntöjen perusteella liikennesuunnitelman periaatteet otetaan huomioon katusuunnitelmasta päätettäessä. Liikennesuunnitelma ei kuitenkaan ole oikeudellisesti sitova ratkaisumalli katusuunnitelmasta päätettäessä. Katusuunnitelman tulee täyttää ainoastaan maankäyttö- ja rakennuslaissa ja maankäyttö- ja rakennusasetuksessa sille säädetyt edellytykset eikä puheena oleva liikennesuunnitelma ole toteutettavissa ilman katusuunnitelmaa. Liikennesuunnitelmapäätös on luonteeltaan periaatepäätös ja sellaisena kuntalain 91 §:ssä tarkoitettua valmistelua, jonka osalta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Vaikka kaupunginhallitus katsoo, ettei liikennesuunnitelmaa koskeva päätös ole valituskelpoinen, valittajien sitä koskeviin väitteisiin otetaan kuitenkin kantaa asemakaavapäätöstä koskevien valitusten yhteydessä.

Sillan rakentamista koskeva päätös

Kaupunginhallitus korostaa, että valtuuston päätöksillä Kruunusiltojen liikennesuunnitelmasta ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavasta ei ole vielä päätetty siltojen rakentamisesta. Rakentamisesta päätetään myöhemmin yleissuunnitelman pohjalta hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Kruunusillat-hankkeen toteuttamisen kustannuksista laaditaan hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka tullaan esittämään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä.

Suhteellisuusperiaate

Valittajat ovat katsoneet, että asemakaavan tavoitteet olisivat toteutettavissa myös kustannustehokkaammalla ja vähemmän haittoja aiheuttavalla tavalla, tavalla joka ei rajoita kuntalaisten mahdollisuuksia meriväylän hyödyntämiseen, ja että merelliseen luonnonmaisemaan liittyvät erityiset kulttuurilliset ja maisemalliset arvot tosiasiallisesti hävitetään. Intressivertailua matkustajamäärien ja hankekustannusten välillä ei ole suoritettu. Kaupunki ei ole suorittanut vertailua erilaisten arvojen välillä suhteessa asemakaavalla saatuihin etuihin.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Toimien oikeasuhtaisuudella suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden tarkoitetaan, että päätöksen tai toimenpiteen tulee olla kohtuullisessa ja järjellisessä suhteessa siihen, mitä hallintotoimella tavoitellaan. Toimen tai päätöksen tulee olla asianmukainen, tarpeellinen ja oikein mitoitettu sen tavoitteen kannalta, johon pyritään. Maankäytön

suunnittelujärjestelmä ja sen vaatimustaso on rakennettu suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. MRL edellyttää ryhtymistä sellaisiin suunnittelu-toimenpiteisiin, joita alueen käyttö hyvän elinympäristön aikaansaami- seksi ja säilyttämiseksi nyt ja tulevaisuudessa edellyttää. Suunnittelun tulee vastata hankkeen merkittävyyttä kaavan MRL:n mukaisten sisäl- tövaatimusten muodostaman kokonaisuuden näkökulmasta. Silloin kun ratkaisu ei vastaa tilanteen vaatimaa suunnittelutarvetta, ratkaisu ei vastaa suhteellisuusperiaatetta. Kaavaratkaisua tehtäessä tavoitellaan kokonaisratkaisua, joka on alueen käytön muutostarpeen vaatima ja jossa silloin suhteutetaan keskenään erilaiset intressit, esimerkiksi julki- nen ja yksityinen etu. Julkisen edun vaatimuksia on asetettu asema- kaavan sisältövaatimuksia koskevassa MRL 54 §:ssä useita, ja ne on otettava huomioon. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennus- laki, 2014, s. 65)

Näitä ovat terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, palvelujen alueellinen saatavuus ja liikenteen järjestäminen, rakennetun ympäris- tön ja luonnonympäristön vaaliminen ja niihin liittyvien erityisten arvojen säilyttäminen sekä puistojen tai muiden lähivirkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Asemakaavalla ei myöskään saa aiheuttaa kenen- kään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, jo- ka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Maano- mistajalle tai muulle oikeuden haltijalle ei saa asettaa asemakaavalla sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta hait- taa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää. Kaupunki katsoo, että MRL 54 §:n sisältövaatimukset on otettu asemakaavassa asianmukaisesti huomioon.

Kaavoitukseen on sen yhteen sovittavan luonteen vuoksi aina kuulunut eri tekijöiden keskinäinen punninta. Sen tekemiseksi on ollut arvioitava eri tekijöiden vaikutuksia. Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia, usein ristiriitaisia alueiden käyttötarpeita. Eri tekijöiden punninta edellyt- tää, että kaikki vaikuttavat tekijät on yhdenmukaisesti selvitetty. Riittä- vällä vaikutusten selvittämällä rajataan tarkasteltavat toteuttamisvaiht- oehdot ja vaikutukset. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja raken- nuslaki, 2014, s. 170-171)

Valituksenalainen asemakaavapäätös on suhteellisuusperiaatteen mu- kainen. Siltaratkaisu on tehtyjen selvitysten, suoritettujen intressivertai- lujen ja kokonaisarvioinnin pohjalta optimaalinen alueenkäyttöratkaisu.

Asemakaavamuutosta koskevat selvitykset

Valittajat ovat katsoneet, että päätösten pohjana olevan selvitykset ovat puutteellisia.

MRL 9 §:n 1 momentin (L6.3.2015/204) mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Lain perustelujen (HE 334/2014, s. 14) mukaan tavoitteena on selkiyttää vaikutusten selvitysvelvollisuuden kohdistumista kaavan merkittäviin vaikutuksiin ja vaikutusten kautta esiin nouseviin tutkimus- ja selvitystarpeisiin. ”Riittävät selvitykset” käsitteenä on aiheuttanut tulkintaongelmia ja monissa tilanteissa johtanut tekemään varmuuden vuoksi liian yksityiskohtaisia selvityksiä kaavalajiin ja kaavan tarkoitukseen nähden.

Edelleen lain perusteluissa todetaan, että MRA 1 §:n säännös kaavan tehtävän ja tarkoituksen huomioon ottamisesta vaikutusten selvittämisessä, on ehdotuksessa otettu lakiin. Vaikutusten selvittämistarpeen ja laajuuden määrittelyssä on olennaista kaavassa tavoiteltu maankäyttö- ja rakennuslaki sekä kaavalaji. Merkittävien vaikutusten arvioinnissa otettaisiin nykyistä paremmin huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena ei ole muuttaa alueidenkäytön ja eri toimintojen sijoittamisen ympäristö- ja muiden vaikutusten arviointivelvollisuutta sinänsä, sillä kaavojen sisältövaatimukset säilyvät ennallaan. Tarkoituksena on kohdentaa selvitykset tavoitellun kaavaratkaisun kannalta olennaisiin asioihin sekä välttää päällekkäisten selvitysten tekemistä. Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti on ehdotuksen tavoitteena korostaa, että vaikutusten selvittämisessä on riittävää keskittyä kulloinkin kyseessä olevassa kaavassa ratkaistavien asioiden merkittäviin vaikutuksiin.

Säännös on varmistamassa, että kaavoittajan tietoon tulevat laatimisen kannalta perustavanlaatuiset seikat. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 51)

Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen valmistelun yhteydessä on laadittu seuraavat selvitykset:

-Laajasalon joukkoliikenneyhteydestä on laadittu vuodesta 1999 alkaen useita suunnitelma- ja järjestelmätarkasteluja.

-Kruunusiltojen liikennesuunnitelma, Kaupunkisuunnittelulautakunta, 12.5.2015

-Luontoselvitykset, kooste Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmästä

-Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015

-Kruunusiltojen suunnittelukilpailussa 1.10.2012 – 18.6.2013 tehtävänä oli suunnitella siltayhteys Kalasataman Nihdistä Korkeasaaren kautta Kruunuvuorenrantaan. Kilpailussa on mukana kymmenen kansainvälisen tiimin 11 kilpailuehdotusta, joista voittajaksi valikoitui ”Gemma Regalis” -vinoköysisilta.

-Uudenmaan ELY-keskuksen 24.6.2009 tekemän päätöksen mukaisesti hankkeesta on toteutettu tarveharkintainen ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Ympäristövaikutusten arviointiohjelma Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtoista laadittiin vuonna 2010. Yhteysviranomaisena ELY-keskus antoi lausuntonsa arviointiohjelmasta 3.12.2010. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella selvitettäviin vaihtoehtoihin lisättiin Köysirata ja ajoneuvoliikenteen sisältävä siltavaihtoehto. Ympäristövaikutusten arviointiselostus Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtoista valmistui v. 2014 ja yhteysviranomaisena antoi siitä lausuntonsa 3.9.2014.

-Vesiliikenneselvitys Kruunusillat –hankkeen vaikutusalueelta. Kruunusillat - eri vaihtoehtojen vaikutusten lieventäminen - hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista, WSP Finland Oy, 28.9.2015

Asemakaavaa koskevan muun selvitysmateriaalin osalta viitataan asemakaavan liitteisiin sekä asemakaavan selostuksessa s.4-6 lueteltuun maaperää, ympäristöä, maisemaa ja kaupunkikuvaa sekä liikennettä koskevaan muuhun materiaaliin.

Asemakaavan valmistelun yhteydessä on tehty kiinteää yhteistyötä rakennusviraston ja Korkeasaaren eläintarhan kanssa. Yhteistyötä on tehty myös Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän, Helsingin seudun ympäristöpalvelujen, Helsingin Satama Oy:n, HKL:n, kaupunginkanslian, ympäristökeskuksen, kaupunginmuseon, pelastuslaitoksen ja liikuntaviraston kanssa.

Hankkeen taloudellisuutta koskevat selvitykset

Valittajien mukaan päätöksenteossa ei ole huomioitu hankkeen yhteiskunnallisia kustannuksia verrattuna muihin vaihtoehtoihin. Suunnitelman kokonaistaloudellinen painoarvo suhteessa siitä saataviin hyötyihin on kohtuuton, siltayhteyden kokonaistaloudellisuutta, tarpeellisuutta, välttämättömyyttä ja suhteellisuutta ei ole otettu huomioon.

MRL 5 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä. Lain perusteluissa (HE 101/1998, s. 62) korostetaan

kansalaisten tarvitsemien palveluiden saatavuuden edistämistä alueiden käytön suunnittelun keinoin ja liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä. Liikennetavoitteet ovat keskeisiä sekä liikenteen toimivuuden että ympäristönäkökohtien ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuuden ja toimivuuden kannalta. Lain esitöissä (HE 101/1998, s. 35; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.156) korostetaan maankäytön suunnittelun perustumista kokonaisvaltaiseen näkemykseen. Edelleen todetaan, että alueiden käytön suunnittelulla tulee luoda edellytykset yhdyskuntarakenteelle, jossa palvelujen saatavuus ja saavutettavuus on riittävässä määrin turvattu. Hyvä palvelujen saatavuus puolestaan edellyttää toimivia liikennejärjestelyjä. Yhdyskuntarakenteen ohjaamisessa tavoitellaan rakennetta, jossa liikennetarve vähenee ja jossa edistetään joukkoliikennettä. (HE 101/1998, s. 36; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.158, 162)

Valtioneuvosto on valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, jotka tulee MRL 24 §:n mukaan ottaa huomioon kaavoituksessa päättänyt, että Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Valtioneuvoston päätöksen mukaan Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raitieliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Yhdyskuntarakenteen kehittämisen tavoitteena on liikennetarpeen vähentämisen ja joukkoliikenteen edellytysten edistämisen. Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat asutusta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. (VNp Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, s. 13 ja 15; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.163-164)

Laajasalon joukkoliikenteen vaihtoehtoja, joita on suunniteltu yleissuunnitelmatarkkuudella, on tarkasteltu hankkeesta tehdyssä YVA-lain mukaisessa ympäristövaikutusten arvioinnissa. YVA:n arviointiselostuksessa on todettu, että vaihtoehdot ovat keskenään hyvin erilaisia ja ne ovat myös kustannustasoltaan eri suuruusluokkaa. Teknisesti vaativien hankkeiden kustannukset voidaan arvioida keskinäistä vertailua ja hankepäätöksiä varten riittävän luotettavasti suunnittelun edettyä tarkemmalle tasolle. Eri vaihtoehtojen taloudellisen vertailun kannalta merkittävä, Helsingin kaupunginvaltuuston 12.11.2008 jatkosuunnittelun pohjaksi hyväksymä raitieliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn siltoihin perustuva yhteys sisältää erikoisrakenteita, joiden toteuttaminen poikkeaa huomattavasti tavanomaisesta, ennakoitavissa olevasta rakentamisesta.

YVA:n laatimisen aikana käytettävissä olleet siltahankkeen arvioidut kustannukset perustuvat silloista 2012-2013 järjestetyn kilpailun tuottamiin laskelmiin ja nykyisen suunnittelutarkkuuden mahdollistamiin tarkennuksiin ja täydennyksiin. Suuruusluokaltaan oikean kustannusarvion esittäminen edellyttää siltojen rakennesuunnittelua, epävarmuustekijöiden tunnistamista ja hankekokonaisuuteen liittyvien muiden kustannustekijöiden tarkastelua. Hankepäätökset edellyttävät teknistä ja taloudellista jatkosuunnittelua. (YVA s.126) Tarkemmat kustannukset selviävät hanke- ja rakennesuunnitteluvaiheessa. Hankkeen kannattavuus arvioidaan tarkemmin hankepäätöksen yhteydessä.

Kaavaselostuksen mukaan suunnitelman toteuttamisen kustannuksista tullaan laatimaan Kruunusillat –hankkeen hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka esitetään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä. Samalla esitetään vaikutukset kaupungin toimintamenoihin. Myös kaupunkitaloudelliset kustannukset julkaistaan hankepäätöksen yhteydessä. Keväällä 2015 tehdyn yleissuunnitelman (Kruunusillat, Joukkoliikenneyhteys välillä Nihti - Kruunuvuorenranta, Yleissuunnitelma, 30.4.2015, WSP Finland Oy, s. 5) perustana on ollut suunnittelukilpailun voittanut ehdotus ”Gemma Regalis”. Kaupungin asettamat tavoitteet toteuttaa toiminnallisesti ja esteettisesti korkealaatuinen ja samalla kestävä ratkaisu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti herkkään, merelliseen Helsinkiin on ollut yleissuunnitelman laatimisen keskeisenä ohjenuorana. Sen pohjalta on alustavasti arvioitu, että liikennesuunnitelman ja muun kaava-alueen (nro 12305) määrittämä osuus hankkeesta tulisi maksamaan noin 170 milj. euroa. Kustannuksissa on otettu huomioon varautuminen onnettomuustilanteisiin ja liikenneteknisen mitoituksen tarkentuminen.

Kaupunki kuitenkin katsoo tehtyjen selvitysten ja tutkimusten perusteella, että siltavaihtoehto on kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto, jonka avulla voidaan toteuttaa ja parantaa MRL:n edellyttämiä liikenteen toimintaedellytyksiä.

Sillan rakentamisella on positiivisia vaikutuksia Kruunuvuorenrannan imagoon sekä sinne rakennettavan tonttimaan hintaan ja edelleen alueelle toteutettavien asuntojen markkinoitavuuteen ja siten alueen rakentamisaikatauluun. Toimiva joukkoliikenne ja kantakaupungin saavutettavuus parantavat koko Laajasalon houkuttelevuutta asuinalueena. Erityisesti ranta-alueiden arvo nousee.

Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellisista vaikutuksista on laadittu arviointiselvitys (Raide-Jokerin ja Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellisten vaikutusten arviointi, Kaupunkisuunnitteluvirasto, Kaupunkitutkimus TA Oy, Strafica Oy, Kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 11/2015, s. 66), jossa tutkiaan tarkemmin Laajasalon raitio-

tien kaupunkitaloudellisia vaikutuksia ratojen vaikutusalueella Helsingissä vuoteen 2050 mennessä. Arvioinnissa keskitytään Helsingin kaupungille hankkeesta tuleviin suoriin ja epäsuoriin tuloihin. Arviointi kattaa kiinteistö- ja kaavataloudellisen hyötyanalyysin, arvion vaikutuksista toimitilojen kysyntään, hankkeen rakentamisen ja käytön aikaiset työllisyysvaikutukset sekä laskelman vaikutuksista kaupungin verotuloihin. Kaupunkitaloudellinen selvitys valmistui syksyllä 2014 ja sitä täydennettiin syksyllä 2015.

MRL:n 54 §:n säännöksessä asemakaavan sisältövaatimukseen ei sisälly yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia. Pykälän mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset mm. hyvälle elinympäristölle ja liikenteen järjestämiselle. MRL 5 § on tavoitesäännös, jonka perusteella muutoksenhaussa ei arvioida kaavan sisällön lainmukaisuutta. Asemakaava täyttää MRL 54 §:n sisältövaatimukset ja MRL 9 §:n säännöksen vaikutusten selvittämisestä hankkeen taloudellisuutta koskien.

Eri liikennevaihtoehtojen selvittäminen

Valittajat katsovat, että intressivertailua matkustajamäärien ja hankkustannusten välillä ei ole suoritettu. (Tämän osalta ks. edellä suhteellisuusperiaatteen yhteydessä lausuttu.) Lisäksi valittajat katsovat, että metrovaihtoehdon toteuttamista olisi pitänyt tarkastella syvällisemmin, lauttaliikenteen tuomista Kauppatorille ei ole selvitetty, raideliikenteen viemistä Korkeasaaren kautta Mustikkamaalle, Kulosaaren kautta Herttoniemenrantaan ja Laajasaloon ei ole selvitetty ja että mahdollisuutta laajentaa Jokeri I-pikaraitiotieverkostoa Kruunuvuorenrantaan ei ole selvitetty.

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta linjasi Kruunuvuorenrannan osayleiskaavoituksen suunnitteluohjelmasta 2.6.2005: ”Alueen liikenteen perustana on suora raidejoukkoliikenneyhteys Helsingin niemelle siten, että se palvelee myös muuta Laajasaloa. Joukkoliikenneyhteys toteutetaan alueen rakentamisen alkaessa 2010-luvun alussa, jolloin se tukee joukkoliikenteeseen perustuvaa liikkumiskulttuuria ja tekee mahdolliseksi alueen joukkoliikenteeseen perustuvan kaavoituksen. Yhteyden vaihtoehtoina selvitetään sekä silta- että tunneliratkaisua. Osayleiskaavassa varaudutaan keskustasta Kruunuvuorenrannan kautta Santahaminaan kulkevan metroyhteyden rakentamiseen.”

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 17.6.2008 esittää kaupunginhallitukselle, että Laajasalon ensimmäisen vaiheen raideyhteydeksi valittaisiin raitiotie siltayhteyksin Laajasalosta Korkeasaaren, Sompasaaren ja Kruununhaan kautta keskustaan. Esitys pohjautui Laajasalon raide-

vaihtoehtojen järjestelmätarkasteluun vuodelta 2008 (Kaupunkisuunnitteluvirasto ja HKL).

Kaupunginvaltuusto päätti 12.11.2008 hyväksyä Laajasalon joukkoliikenteen raideratkaisun jatkovalmistelun pohjaksi raitiotie- ja siltavaihtoehdon välillä Laajasalo – Korkeasaari – Sompasaari - Kruununhaka. Kaupunki on selvittänyt ja tutkinut erilaisten liikennevaihtoehtojen (0-vaihtoehto, liityntäbussiliikenne Kruunuvuorenrannan ja Herttoniemen metroaseman välillä, 1) raitiotie- ja kevytliikenneyhteys silloilla Kruununhaan ja Kruunuvuorenrannan välillä, 2) raitio- ja kevytliikenteen betonitunneli- ja siltayhteys Kruunuvuorenrannan ja Kruununhaan välillä ja 3)-5) metrotunnelivaihtoehdot) merkittävät vaikutukset ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. (YVA, s. 121-127)

Keskustan ja Laajasalon välisistä metrovaihtoehdoista on tehty ainakin kolme vaihtoehtoa suunnitelmaa: metro silloilla, betonielementtitunnelissa ja meren alitse kallio/betonitunnelissa. Ne ovat kuitenkin kaikki osoittautuneet erittäin kalliiksi ja suuria toteuttamisriskejä sisältäviksi vaihtoehtoiksi. Metrovaihtoehtoja on tarkasteltu useassa suunnittelu- vaiheessa.

Lauttaliikenteen tuomista Kauppatorille on selvitetty vuonna 2012 tehdyssä vesiliikenneselvityksessä (Selvitys lauttaan perustuvasta Laajasalon joukkoliikenneyhteydestä, Destia Oy). Selvityksen mukaan matka-aika Kruunuvuorenrannasta Kauppatorille on selvitettyistä vaihtoehtoista pisin. Matka-aikaan vaikuttavat mm. Eteläsataman ja Katajanokan merialueilla voimassa olevat alhaiset nopeusrajoitukset (10 km/h). Kauppatorin alueen liikenteen ruuhkaisuus tuo merkittäviä haasteita joukkoliikenteen yhteensovittamiselle, sillä Eteläsatamassa on runsaasti muuta vesiliikennettä. Lisäksi liikenteen yhteensovittamista olisi välttämätöntä tehdä myös Suomenlinnan lautan liikenteen kanssa. Ajoittaiset liikenne ruuhkat sekä vesillä että maissa todennäköisesti aiheuttaisivat ongelmia aikataulussa pysymisessä. Vesiliikenteen turvallisuusriskit voidaan tällä reitillä arvioida suuremmiksi kuin muilla reiteillä.

Raideliikenteen viemistä Korkeasaaren kautta Mustikkamaalle, Kuloosaaren kautta Herttoniemenrantaan ja Laajasaloon ei ole selvitetty, sillä tällaista reittiä kulkeva raideyhteys ei täyttäisi tavoitteita nopeasta ja suorasta joukkoliikenneyhteydestä kantakaupungin, Kruunuvuorenrannan ja muun Laajasalon välillä.

Erilaisia raitiotien linjausvaihtoehtoja on selvitetty aiemmissa suunnitteluvaiheissa. Koska pääosa Laajasalon ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikennematkoista suuntautuu liikenne-ennusteiden mukaan keskustan suuntaan, ei ole tarkoituksenmukaista selvittää sellaisia vaihtoehtoja,

jotka eivät palvele tätä tarkoitusta. Raitioradan tiukat tila- ja geometria-vaatimukset ovat myös usein esteenä esitetyille ratalinjauksille.

Mahdollisuutta laajentaa Jokeri I-pikaraitiotieverkostoa Kruunuvuorenrantaan ei ole selvitetty.

Vireillä olevan Helsingin uuden yleiskaavan valmistelun yhteydessä on selvitetty Raide-Jokerin jatkamista Roihupellosta Herttoniemeeseen ja edelleen Laajasaloon. Yleiskaavaehdotuksen kartassa ratavaraus on merkitty raitiotie- tai joukkoliikenteen runkoyhteytenä. Laajasalontielle ratalinjaus liittyisi Kruunuvuorenranta - Yliskylä -raitiorataan.

Tarkempi intressivertailu tehdään hanketta koskevan päätöksenteon yhteydessä (ks. edellä lausuttu).

Havainnekuvat ja merelliseen luonnonmaisemaan liittyvien kulttuuri- ja maisemallisten arvojen selvittäminen

Hankkeen vaikutuksia kaupunkikuvaan, maisemaan ja kulttuuriympäristöön on tutkittu laajasti Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA, arviointiselostus) yhteydessä, ja vaikutuksia havainnollistavaa materiaalia on tuotettu lisää asemakaavoituksen yhteydessä kuten jäljempänä todetaan.

Siltakilpailun yhteydessä vuonna 2013 esiteltiin vaihtoehtoisia suunnitelmia sillaksi ja ehdotukset olivat kaupunkilaisten nähtävillä ja kommentoitavina kaupunkisuunnitteluviraston näyttelytilassa Laiturilla ja siltakilpailun internet-sivuilla. Animaatiovideot, joissa siltavaihtoehtoja tarkastellaan sekä kulkutasolta että kauko- ja lähimaisemassa, ovat edelleen katsottavissa Uutta Helsinkiä –sivustolla (www.uuttahelsinki.fi/fi/kruunusillat/liikenne/siltayhteytta-suunnitellaan). Siltakilpailun aiheistoa on esitelty kaavoituksen aikana järjestetyissä yleisötilaisuuksissa.

Tietokoneilla laadittujen perspektiivi- ja havainnekuvien käyttäminen asemakaavan mahdollistavaa rakennetta / rakennusta havainnollistavana välineenä on nykyisin hyvin yleinen käytäntö. Vertailukuvia liitetään asemakaavaan enää harvoin. Nykytilannetta kuvaava ilmakehä on kaavaselostuksen liitteenä. Vertailua nykytilanteeseen on suoritettu mm. maastokäyntein vaikutusten arvioinnin yhteydessä, YVA-arvioinnissa ja kaavaselostuksessa on esitetty nykytilankuvaus.

Kruunusiltojen havainnollistamisen tekniikasta voidaan todeta, että suunnittelussa havainnollistusta on tehty sekä valokuvauspotuksin että 3D-virtuaalimallin avulla. Valokuvauspotuksin esitetyt havainneaineistot on laadittu seuraavasti.

Digikameralla visualisointia varten otetut valokuvat, joihin visualisoinnit on tehty, sisältävät ns. metatietoa. Metatieto sisältää mm. kuvan koon (pikselikoko), kuvan ottopaikan koordinaatit (gps) ja käytetyn optiikan tiedot (polttoväli). Näitä kolmea tietoa käytetään hyväksi, jotta saadaan mahdollisimman totuudenmukainen kuvaus. Lisäksi kuvan ja 3D-mallin yhteensovittamiseen käytetään apuna kuvasta mahdollisesti löytyviä muita elementtejä ja niiden sijainti- ja korkeustietoja kohdistusapuna. Esimerkiksi savupiiput tai radiomastot ovat hyviä apuelementtejä. Kruunusiltojen visualisoinnissa olivat metatietojen apuna rakennukset ja saarien fyysiset rajat.

Metatietoa on käytetty seuraavasti. Todelliseen paikkatietoaineistoon (ns. maastomalli) laaditun siltojen 3D-mallin virtuaalikamera asetettiin otetun kuvan metatietojen mukaisesti kuvanottopaikan todellisiin x-, y- ja z-koordinaatteihin (paikkatietoihin). Tässä virtuaalikameran näkymässä otettu valokuva laitettiin mallin taustakuvaksi sellaisenaan. Visualisointiohjelman virtuaalikameran tiedot (mm. polttoväli) laitetaan vastaamaan valokuvan otossa käytetyn kamerasuunnan kuvaan kirjoitettuja (meta)tietoja. Kuvan ottosuunta kohdistettiin 3D-mallin ja valokuvan yhteisten apupisteiden avulla. Materiaalit ja valo asetettiin vastaamaan mahdollisimman todellista tilannetta. Lopuksi tästä virtuaalikameran näkymästä luotiin valokuvankaltainen kuva, eli se ns. renderoitiin. Viimeistely kuten pilvet, värinävyt yms. tehdään renderoituun kuvaan kuvankäsittelyohjelmalla.

Erityishuomioina voidaan todeta vielä seuraavaa. Valokuvaus tehdään aina ja ainoastaan suhteessa valokuvaan. Valokuvan elementit ovat tällöin oikeassa mittasuhteessa upotettavan mallin elementteihin. Useasta kuvasta yhdistettyjä panoraamakuja vältetään, sillä ne vääristävät kuvan ja mallin mittasuhteita. Polttoväli 36mm vastaa lähinnä silmää, mutta ei ihmisen koettua näkökenttää. Pienemmällä polttoväleillä (laajakuvat) kohde näyttää kuvassa sijaitsevan kauempana kuin koettuna todellisessa tilanteessa. Yli 50mm polttovälit tuovat kohdetta lähemmäksi mutta vääristävät (litistävät) ympäristöä. Havainnollistettaessa laajempaa ”koettua näkökenttää” käytetään joskus panoraamakuja, mutta nämä eivät sovi mittakaavan tarkkailuun. Valokuvaa otettaessa valitaan tilanteeseen ja tarkoitukseen sopiva polttoväli. Kruunusiltojen havainnekuissa on käytetty polttovälejä 28-36mm, jotta on saatu mahdollisimman realistinen mittakaavan ja näkymän kokemus havainnollistettua.

Asemakaavan vaikutuksia maisemaan on tutkittu poikkeuksellisen laajasti (Kruunusillat - näkymäanalyysi, WSP Finland Oy, 2014), ja asemakaavaselostusta on kuvitettu kattavasti laadituilla Helsingin eri alueille konstruoiduilla näkymäkuville. Kaavaselostuksessa on esitetty maisemaa ja kaupunkikuvaa sekä kulttuuriympäristöä koskeva vaikutusten

arviointi ja selvitys siitä, miten selvitysten tulokset on otettu huomioon. Kaavaa perustuu MRL 9 §:n tarkoittamaan kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin selvityksiin. Kaavaselostuksessa on esitetty MRA 25 §:n edellyttämät kaavan merkittävät vaikutukset. Asetus ei edellytä vaikutus selvitysten, havainnekuvien tai nykytilannetta osoittavien vertailukuvien liittämistä selostukseen. Asetuksen mukaan kaavan toteutusta havainnollistavia suunnitelmia esitetään selostuksessa tarpeen mukaan.

Yhteysviranomaisen (Uudenmaan ELY-keskus) on YVA:sta antamassaan lausunnossa (3.9.2014, s. 14) todennut, että kaupunkikuvaan, maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on esitetty arviointiselostuksessa riittävän selkeästi ja havainnollisesti.

Asemakaavoitusta valvova viranomaisen (Uudenmaan ELY-keskus) on asemakaavasta antamassaan lausunnossa (23.1.2015) todennut, että asemakaavamääräykset tähtäävät laadukkaan ympäristön rakentamiseen ja että siltojen asemakaavamääräyksissä on kiinnitetty huomiota niiden laadukkaaseen rakentamiseen. Kulttuuriympäristön arvot on otettu riittävästi huomioon asemakaavaratkaisuissa.

Maisema ja kaupunkikuva muuttuvat joukkoliikenneyhteyden rakentamisen myötä. Nihdin ja Korkeasaaren alueilla vaikutukset ovat lähinnä paikallisia, mutta erityisesti Kruunuvuorenselän ja Sompasaarensalmen alueella siltojen vaikutukset ovat merkittäviä. Kruunuvuorensillan vaikutukset ulottuvat laajalle alueelle avoimen maisematilan ja siltarakenteiden suuren mittakaavan takia. Useimmilta rantojen tarkastelusuunnilta katsottuna Kruunuvuorensillan korkeimmat rakenteet jäävät yli kilometrin päähän, mutta erityisesti pylonin huippu näkyy laajasti ympäröiville vesialueille sekä avoimeen maastoon. Samalla uusi silta avaa uusia näköaloja merelliseen Helsinkiin.

Korkeasaaren ja Palosaaren alueella pengerryksellä on merkittäviä paikallisia maisemallisia vaikutuksia Mustikkamaan suunnasta ja Korkeasaaresta itsestään tarkasteltuna. Osa luonnonkaltaista ranta-alueetta Korkeasaarella muuttuu rakennetuksi katu- ja aukioalueeksi. Mustikkamaansalmi kapenee ja sen etelärannasta tulee aikaisempaa selkeämmin puistomaista ympäristöä.

Joukkoliikenneyhteyden rakentaminen vaikuttaa Korkeasaaren valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY2009). Vaikutukset kohdistuvat kuitenkin suurelta osin varsinaisen Korkeasaaren alueen ulkopuolelle, nykyiselle sisääntuloalueelle, huoltovyöhykkeelle ja karanteenialueelle sekä vesialueelle. (Asemakaavan selostus, s. 23 ja 26)

Uusien katualueiden paikalla ei ole rakennuksia tai merkittäviä kansanpuiston aikaisia ympäristöjä. Uudet siltayhteydet myös parantavat kansanpuistoympäristön saavutettavuutta huomattavasti. Kielteisiä maisemallisia vaikutuksia voidaan pienentää ranta-alueen laadukkaalla suunnittelulla, mihin asemakaava ohjaa. Asemakaava-alue ja suunniteltu joukkoliikenneyhteys sijoittuvat kokonaisuudessaan Suomenlinnan Unesco-maailmanperintökohteen nimeämisen yhteydessä määritellyn suojavyöhykkeen (Buffer Zone) ulkopuolelle. Museovirasto katsoi asemakaava- ja asemakaavanmuutosehdotuksesta 28.1.2015 antamassaan lausunnossa, ettei hake uhkaa Suomenlinnan maailmanperintökohteen arvojen säilymistä ja että vedenalaiset kulttuuriperintökohteet on huomioitu asianmukaisesti.

Asemakaava määrittää siltojen toteutustavan siltä osin kuin siinä on annettu määräyksiä mm. kaupunkikuvallisesti laadukkaista silloista, joiden rakenteiden tulee olla ilmeeltään keveitä ja huolellisesti viimeistelyjä. Kruunuvuoren sillan ulkonäköön tulee määräysten mukaan kiinnittää riittävästi huomiota. Kruunuvuorensillan alikulkukorkeuden tulee olla 30 metrin matkalla vähintään 20 metriä. Finkensillan alikulkukorkeuden tulee olla 20 metrin matkalla vähintään 7 metriä. Siltojen tarkempi toteutus määräytyy myöhemmässä mm. rakennussuunnittelussa, katusuunnitelmassa ja vesi-, ympäristö- ja ilmailulupamenettelyssä.

Kaavan maisemallisista ja kaupunkikuvallisista ratkaisuista ja vaihtoehtoista päättäminen kuuluu kaavan tavoitteita ja sisältövaatimuksia koskevien säännösten rajoissa kunnan harkinta- ja päätäntävaltaan. Kaava ei aiheuta kaavamääräyksistä ja kaavaselostuksesta ilmenevällä tavalla laissa tarkoitettua kenenkään elinympäristön merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua kaavan tarkoitus huomioon ottaen eikä kaava lain tarkoittamalla tavalla hävitä luonnon eikä rakennetun ympäristön erityisiä arvoja.

Palosaaren pohjoisrannan täytöt ja penkereet eivät estä näkymiä Mustikkamaan uimarannalta etelään. Uusi katualue tulee rakentaa Korkeasaaren ja Palosaaren pohjoisosaan ja sille on annettu määräys vp/w, jonka mukaan alueesta on rakennettava puistomainen, yhtenäinen ja maisemaan sekä arvokkaaseen kulttuuriympäristöön sopiva korkeatasoinen kokonaisuus. Mieritzinrannan katu ympäristöstä ja maisema-arkkitehtuurista on pyritty antamaan viitteitä asemakaavaselostuksessa olevilla havainnekuville. Alueleikkaus Kruunuvuorenselältä etelään (asemakaavan selostus s. 16) osoittaa sillan korkeusasemien suhdetta saarten korkomaailmaan ja merenpintaan sekä havainnollistaa sillan rakenteiden suhdetta maisemaan.

Sillalle varatulle vesialueelle W-1 ei ole asemakaavassa sallittu rakennettavaksi penkereitä tai täyttöjä - silta toteutetaan pilarien varaan.

Selvitykset harrastus- ja virkistystoimintaan

Sillan rakentamisen vaikutuksia harrastus- ja virkistystoimintaan on tutkittu sekä YVA:n että asemakaavoituksen yhteydessä. Olennaisimpia vaikutuksia on kirjattu asemakaavaselostukseen kohdassa Vaikutukset eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä (s.30).

Sillan rakentamisella on todettu olevan kohtalaisia vaikutuksia Kruunuvuorenselän veneilymahdollisuuksiin. Tämä ei kuitenkaan heikennä elinympäristöä merkittävästi ottaen huomioon asemakaavan tarkoituksen mahdollistaa kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys.

Pursiseurojen kilpailutoimintaan siltojen rakentamisella on todettu olevan joitakin vaikutuksia. Kruunuvuorenselän purjehdustoiminnan jatkumiseksi sillan suurimmat rakenteet kuten pyloni sijoittuvat olemassa olevien luotojen, Emännän ja Nimismiehen, läheisyyteen. Asemakaavamääräyksellä on varmistettu, että vesiväylä on mitoitukseltaan riittävä. Väylän ja sillan alikulun mitoituksessa on noudatettu liikenneviraston ja väylän ylläpitäjän Helsingin Sataman ohjeita. Sillan alikulkukorkeus on väylän kohdalla vähintään 20 metriä. Tämä rajoittaa suurimpien yksittäisten arviolta yli 15 metriä pitkien avo-meriluokiteltujen purjevereiden pääsyä ja sijoittamista sillan pohjoispuolella oleviin venesatamiin. Kaupunki on selvittänyt vesiliikennettä Kruunusillat –hankkeen vaikutusalueelta. (Kruunusillat - eri vaihtoehtojen vaikutusten lieventäminen - Hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista, WSP Finland Oy 28.9.2015) Selvityksessä mm. kuvataan venepaikkojen nykytilannetta hankkeen vaikutusalueella. Työn pohjalta kaupunki tulee laatimaan selvityksen uusista korvaavista venepaikoista.

Kaava ei heikennä MRL:n 54 §:n tarkoittamalla tavalla kenenkään elinympäristöä merkittävästi kaavan tarkoitus huomioon ottaen.

Valittajien mukaan Kruunusillat ei ole houkutteleva ulkoilualue vuoden ympäri. Valittajat katsovat, että talviaikainen virkistyskäyttö perustuu todentamattomissa olevaan arvioon eli puutteellisiin selvityksiin ja on siten virheellinen.

Asemakaavan mahdollistamien siltojen avulla luodaan uusi, luonteva ja nopea jalankulku- ja pyöräliikenteen yhteys Laajasalosta kantakaupunkiin. Samalla myös Laajasalon asunto- ja virkistysalueiden saavutettavuus kantakaupungista kävellen ja pyöräillen paranee.

Yleiskaavan laatimisen yhteydessä laaditun Liikennemalliennusteen (Liikenteen pitkän aikajänteen kehittämismahdollisuuksia, Laajasalo-Herttoniemi -alueen tarkastelu, Osa B, Strafica Oy, 2013, s. 14) perus-

teella siltaa käyttää vuoden 2050 syksyn aamuhuipputuntina noin 300 jalankulkijaa tai pyöräilijää, joista noin 90 % kulkee kantakaupungin suuntaan. Arkisin siltayhteyttä käyttää ennusteen mukaan noin 3 000 jalankulkijaa tai pyöräilijää. Kesäaikaan käyttäjämäärä on selvästi suurempi ja talviaikaan pienempi kuin ennusteessa, joka kuvaa lokakuun keskimääräistä arkipäivää.

Talvipyöräilyn suosio on kasvanut pyöräilyn yleisen kasvun myötä. Helsingin nykyisistä silloista esimerkiksi Lauttasaaren- ja Kulosaarensilloilla on jalankulku- ja pyöräilyliikennettä myös talvisin. Kaupungin Baana-pyöräilyväylän vuosittaiset käyttäjämäärät ovat kasvaneet voimakkaasti. Vuonna 2015 pyöräilijöitä oli 802.079, kun vuonna 2014 pyöräilijöitä oli 743.109. (Baana Bike Counter, @BaanaCounter, 31.12.2015) Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden suojaaminen tuulelta on otettu huomioon Kruunusiltojen suunnittelussa.

Kaava perustuu MRL 9 §:n säännöksen edellyttämään kaavan merkittävien vaikutusten arviointiin. Vaikutusselvitykset on tehty lain mukaisesti kaavan tarkoituksen ja tehtävän vaatimassa laajuudessa. Asemakaavaa koskevat MRL 54 §:n sisältövaatimukset ovat erilaisia ja osittain ristiriitaisiakin. Kaavaa laadittaessa on päädytty optimaaliseen ratkaisuun näiden vaatimusten suhteen.

Ympäristövaikutusten arvioinnin toteutuminen ja asemakaavan sisältövaatimusten mukaisuus

Valittajien mukaan kaupunki ei ole suorittanut vertailua erilaisten arvojen välillä suhteessa asemakaavalla saatuihin etuihin.

YVA:ssa on todettu eri vaihtoehtojen merkittävät vaikutukset. ELY-keskus on YVA:sta antamassaan lausunnossa (3.9.2014) todennut, että liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta on tärkeää, että valittava vaihtoehto tukee joukko- ja kevyenliikenteen muodostumista ensisijaiseksi kulkutavaksi hankkeen lähivaikutusalueella.

Kaupunki on YVA:n ja siitä saadun ELY-keskuksen lausunnon pohjalta tehnyt osana normaaliin kaavoituksen suunnitteluun, vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten arviointiin liittyen laajamittaista vertailua eri arvojen ja vaihtoehtojen (mm. ympäristöarvot, toimiva ja kilpailukykyinen joukkoliikenne sekä luontevat ja viihtyisät jalankulku- ja pyöräily-yhteydet, vaikutukset seudullisiin tavoitteisiin, merellinen toiminta, kustannukset) välillä ja päättänyt jatkaa Laajasalon joukkoliikenneyhteyden suunnittelua ja päätöksen valmistelua YVA:ssa esitetyn vaihtoehdon 1, Raitiotie ja kevytliikenneyhteys silloilla Kruununhaasta Kruunuvuorenrantaan, pohjalta. Nyt laadittu asemakaava mahdollistaa hankkeen pisimmän osuuden: Kruunuvuorensillan, Finkensillan sekä uuden katuyhteyden

(Mieritzinranta) rakentamisen Kruunuvuorenrannasta Korkeasaaren kautta Kalasatamaan.

YVA:n arviointiselostuksen ja kaavaselostuksen mukaan kaavan mahdollistama vaihtoehto (raitiotie- ja kevytliikenneyhteys) on hyvin toimiva. Vaihtoehto mm. edistää joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen käyttöä ja parantaa Laajasalon ja kantakaupungin välistä saavutettavuutta. Matka-ajat lyhenevät ja yhteys mahdollistaa tiivisvuorovälisen liikenteen. Kyseinen vaihtoehto vähentää metron kuormittumista Kulosaaren sillalla ja ruuhkasuuntaan kulkevien autojen määrää Kulosaaren sillalla ja Laajasalon ja Herttoniemen välillä.

Asemakaavaa koskevat sisältövaatimukset ovat erilaisia ja osittain ristiriitaisiakin. Kaavaa laadittaessa on päädytty kaavan tavoitteet ja lainsäädännön vaatimukset täyttävään optimaaliseen ratkaisuun näiden vaatimusten suhteen. Kunnalla on päätäntävalta maankäytön ratkaisuista lain sisältövaatimusten puitteissa.

Valittajien mukaan YVA on puutteellinen, koska arviointia ei ole tehty koko yleiskaava 2050 mukaisen saaristoraitiotielinjan alueella, jonka alkupäänä on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteys. Kun raitiotielinjan on tarkoitus jatkua eteenpäin, asemakaavalla on vaikutuksia laajemmalti kuin nyt on selvitetty. Saaristoraitiotien kaavoittaminen palakerrallaan mitätöi YVA-lain tarkoituksen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki ja laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä eivät edellytä hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn suorittamista ennen asemakaavan laatimista. YVAL 7 §:n mukaan hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä tämän lain mukaisessa arviointimenettelyssä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta olennaisiin toimiin.

MRL 9 §:n 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Oikeuskirjallisuudessa (Hallberg, Haapanala, Koljonen, Ranta, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2006, s. 51) todetaan MRL:n ympäristövaikutuskäsitteen olevan laaja-alainen siten, että se vastaa YVAL 2 §:n ympäristövaikutusten käsitettä, ja laissa on tuotu esiin esimerkinomaisesti eräitä kaavoituksessa keskeisiä vaikutusten kohteita (yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja ”muut vaikutukset”).

Kysymyksessä olevan asemakaavan vaikutusten arviointi on ollut tarkoituksenmukaista suorittaa vuorovaikutteisesti YVA -menettelyn kanssa. Kaavan valmistelussa on tehty viranomaisyhteistyötä YVA-hankkeen yhteysviranomaisen Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu vuonna 2010 ja se on ollut nähtävillä 13.9.-12.11.2010. Yhteysviranomaisen antoi lausuntonsa arviointiohjelmasta 3.12.2010. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella arvioinnissa selvitettäviä vaihtoehtoja lisättiin.

Arviointiselostuksen laatimisen yhteydessä on järjestetty yleisötilaisuudet 21.10.2013 ja 11.3.2014. Tilaisuuksiin kutsuttiin myös asukasjärjestöjen ja muiden yhdistysten edustajista muodostettu seurantaryhmä.

Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (päivätty 12.5.2014) on todettu edellä mainitussa vaikutusten arvioinnissa olevat vaihtoehdot, niiden tarkasteleminen ennen kaavan valmistelua aloitustussa ja kaavoituksen aikana suoritettavassa YVA-menettelyssä sekä YVA-arvioinnin ottaminen kaavan vaikutusten arvioinnin pohjaksi. Vaikutusten arvioinnin vaihtoehdot ovat olleet osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti YVA:n arviointiselostuksen yhteydessä nähtävillä 5.5.-2.7.2014 ja esillä YVA-menettelyn yleisötilaisuudessa 22.5.2014. Arviointiselostuksen nähtävilläolosta on kuulutettu YVA-lain mukaisesti.

Asemakaavan vaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon 28.4.2014 valmistunut Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely on saatu päätökseen 3.9.2014, kun yhteysviranomaisen on antanut siitä lausuntonsa. Lausunto on asemakaavan selostuksen liitteenä.

Yhteysviranomaisen on lausunnossaan todennut, että ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-asetuksen 10 §:ssä mainitut sisältövaatimukset ja että arviointiselostuksessa on esitetty tarpeellisissa määrin hankkeelle eri vaihtoehtoja, joita on tarkasteltu tarvittavassa laajuudessa.

Asemakaavan mukaisen raideyhteyden toteuttamisen vaikutuksia on arvioitu hankkeen YVA-menettelyssä. Asemakaava tukeutuu ympäristövaikutusten arvioinnissa laadittuihin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Asemakaavan vaikutusten arviointi on tehty MRL 9 §:n mukaisesti.

Asemakaava mahdollistaa kaupunginvaltuuston päätöksen (12.11.2008) mukaisen joukkoliikenneyhteyden toteuttamisen silloilla Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan ja määrittää siltojen liikennemuodoiksi joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn.

Asemakaava mahdollistaa Kruunusiltojen rakentamisen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan. Kruunuvuorenrannasta Laajasaloon on lainvoimainen asemakaava, joka mahdollistaa katuyhteyden rakentamisen. Mahdollisen Saaristoraitiotien jatkaminen Vartiosaareen ja edelleen pidemmälle itään ratkaistaan alueiden osayleis- ja asemakaavoituksella.

Asemakaava-alueella ei sijaitse suojeltuja lintuluotoja, Metso I-kriteerit täyttäviä metsäalueita eikä sillä pesi tai esiinny luontodirektiivin tiukan suojelun piirissä olevia lajeja. Linnustollisesti arvokkaalle alueelle syntyviä vaikutuksia on asemakaavoituksen yhteydessä selvitetty ja niiden on arvioitu olevan hyväksyttäviä.

Vuorovaikutus

Valittajien mukaan MRL:n tavoitteena on kansalaisten osallistumisen tehostaminen ja osallistajien vuorovaikutuksen lisääminen koko kaavoitusprosessissa, mutta valituksenalaisen kaavoituspäätöksen osalta vuorovaikutustavoite ei ole toteutunut lain edellyttämällä tavalla. Valittajat eivät kuitenkaan ole tarkemmin yksilöineet, millä tavalla vuorovaikutus on ollut puutteellista tai lain vastaista.

MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Vuorovaikutuksesta kaavaa valmisteltaessa säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valituksenalaisen asemakaavan vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti kaavaselostuksesta ja vuorovaikutusraportista ilmenevällä tavalla. Asemakaavan vuorovaikutus on järjestetty vuorovaikutteisesti hankkeen vaikutusten arvioinnin (YVA:n) vuorovaikutuksen rinnalla kuten edellä olevasta tarkemmin ilmenee, ja osallisilla on ollut mahdollisuus olla mukana molemmissa prosesseissa MRL 62 §:n mukaisesti. Osallisilla on ollut MRL 62 §:n edellyttämällä tavalla mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä. Kaavan laatimiseen liittyy erilaisten näkemysten yhteen sovittamista. Tämän vuoksi vuorovaikutus ei aina voi johtaa kaikkien esitettyjen mielipiteiden huomioon ottamiseen.

Yleiskaavan mukaisuus

Valittajat katsovat että asemakaava on yleiskaavan vastainen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

MRL 39 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla.

Yleiskaava antaa lähtökohdat liikennejärjestelmälle ja kulkumuotojakaumalla. Asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja virkistysalueiden keskinäinen sijainti ja tasapaino vaikuttavat liikennemäärään ja kulkumuotoon. Suunnittelussa keskeinen tavoite on pitää liikennetarve alhaisena ja samalla joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten turvaaminen. Yleiskaavan sisältövaatimuksissa edellytetäänkin, että suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti mahdollisuudet joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla. Sisältövaatimuksissa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen korostamisella pyritään siihen, että suunnittelussa pyrittäisiin ratkaisuihin, joilla vähennetään yksityisautoilua. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 318)

Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jossa esitetyt maankäyttöratkaisut tarkentuvat asemakaavoituksessa tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

Helsingin Yleiskaava 2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003, tullut kaava-alueella voimaan 23.12.2004) alue on kaupunkipuistoa ja vesi-alueita sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokasta virkistysaluetta, jota kehitetään siten, että alueen kulttuurihistorialliset ym. arvot ja ominaisuudet säilyvät. Virkistysalueelle saadaan yleiskaavamääräysten mukaan rakentaa tarpeellisia liikenneväyliä ja yhdyskuntateknisen huollon tiloja. Yleiskaava 2002:een on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenteelle merkitty kantakaupungista Katajanokan kautta kulkeva metro tai raideyhteys asemineen. Vuonna 2011 voimaan tullut Helsingin maanalainen yleiskaava on tarkentanut Yleiskaava 2002:a Laajasalon joukkoliikenteen osalta. Maanalaisessa yleiskaavassa oleva yhteystarvemerkintä (Liikenneyhteyden ja/tai maanalaisten tilojen välinen yhteystarve. Yhteyden sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa.) suuntautuu Katajanokalta Yleiskaava 2002:n metroinjausta pohjoisemmalle reitille.

Yleiskaava 2002:n jälkeen on joukkoliikenteen liikennejärjestelmäselvityksiä tarkennettu sekä laadittu Laajasalon raideyhteyttä koskeva ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Nyt laadittu asemakaava toteuttaa Yleiskaava 2002:n tavoitteita ja periaatteita kuten periaatetta raideliikenteen yhteydestä. Aluetta kehitetään siten, että kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaan alueen arvot säilyvät.

Luotojen luonto- ja linnustolliset arvot

Valittajan mukaan kaavan toteuttaminen vaikuttaisi ilmeisen haitallisesti Nimismies- ja Emäntä -luotojen linnustoarvoihin. Luotojen linnustollinen merkitys perustuu naurulokkien, kalalokkien ja lapintiirujen pesimäkolonioihin. Kalalokki ja lapintiira ovat lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Naurulokki on ns. silmälläpidettävä laji. Emäntä ja Nimismies on arvioitu linnustollisesti hyvin arvokkaiksi, ylimpään luokkaan I. Kaavan vaikutukset tulee arvioida luonnonsuojelulain (LSL) 65 §:n mukaisesti, sillä naurulokki kuuluu lintudirektiivin 4. artiklan 2. kohdan tarkoittamiin muuttolintuihin, joita on kohdeltava kuten lintudirektiivin I-liitteen lajeja.

MRL 54 §:n mukaan asemakaavan tulee vaalia luonnonympäristöä eikä se saa hävittää luonnonympäristöön liittyviä erityisiä arvoja.

LSL 65 §:n mukaan jos hanke tai suunnitelma todennäköisesti merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös YVA:n osana.

Asemakaava-alueella ja sen lähituntumassa sijaitsevat luodot Emäntä ja Nimismies ovat linnuston kannalta arvokkaita, mutta niihin ei kohdistu suojelua. FINIBA ei ole suojeluohjelma, eikä alueita ole suojeltu LSL:n nojalla eikä myöskään esitetty Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa rauhoitettaviksi alueiksi. Luodoilla pesiviä lintulajeja ei ole LSL 47 §:n mukaisesti asetuksella säädetty erityisen suojeltaviksi lajeiksi, eivätkä ne ole Suomessa uhanalaisia (eivät sisälly luonnonsuojeluasetuksen liitteeseen 4). Luodot eivät ole sellaisia lintudirektiivin liitteen 1 lajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittäviä esiintymispaikkoja, joiden hävittäminen tai heikentäminen on LSL 47 §:n nojalla kielletty, eikä luotojen suojelemisesta ole tälle perusteella tehty ELY-keskuksen rajuuspäätöstä. Luodot eivät selvitysten perusteella täytä erityisen suojeltavaa aluetta (SPA) koskevia lintudirektiivin kriteereitä.

Ympäristötutkimus Yrjölän selvityksessä (Yrjölä, Vickholm, Helsingin Kruunuvuorenselän muuttavan ja levähtävän linnuston seuranta vuon-

na 2011, Ympäristötutkimus Yrjölä, s. 35) todetaan, että kiinteällä liikenneyhteydellä voi olla vaikutuksia linnustoon sekä rakentamisaikana että käyttöaikana. Kruunuvuorenselkä ei ole merkittävä päivällä muuttavien lintujen muuttoreitti, eikä myöskään levähdysalue. Sen sijaan lintujen liikkuminen pesimä- ja ruokailualueiden välillä on tällä alueella merkittävämpää. Alueen linnuston suurin arvo ovat luodoilla pesivät lokit ja kahlaajat. Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä sijaitsevalla Norppaluodolla pesivä naurulokkikolonia on Helsingin toiseksi suurin. Eniten haittaa voi olla siltayhteydestä. Suurin vaikutus voi olla paikalliseen linnustoon. Vaikutus Vanhankaupungin Natura-alueen linnustoon on merkityksetön. (em. tutkimusraportti, s. 35) Valituksessa viitatus LSL 65 §:n mukaisen arvioinnin suorittamista ei siten edellytetä, koska suunnitelma ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura-alueen luonnonarvoja.

Kruunuvuorenselkä tarjoaa useita vesilintujen pesimiseen sopivia saaria ja luotoja. Parimäärissä arvioituna alueen linnustollisesti arvokkaimmat luodot ovat Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä sijaitsevat Norppa ja Kuutti sekä Katajanokan ja Suomenlinnan välissä olevat useat lintujen pesimäsaaret. Tutkimusten ja seurannan perusteella Nimismiehen ja Emännän merkitys on mahdollisesti suurempi Kruunuvuorenselän sorsalintujen ja lокkien levähdys- ja ruokailualueena kuin pesimäalueena. (em. tutkimusraportti, s. 30-31)

Hankkeen vaikutuksia alueen linnustoon on tutkittu YVA:ssa, jota varten laadittiin seurantaselvitys alueen linnustosta. (em. tutkimusraportti) Käsitellessään asemakaavaehdotusta 11.11.2014 kaupunkisuunnittelulautakunta kehotti kaupunkisuunnitteluvirastoa tutkimaan mahdollisuudet kompensoida lintuyhdyskunnille koituvia haittoja esimerkiksi rakentamalla keinotekoisia luotoja lintujen uusiksi pesimäpaikoiksi. Asiasta on tehty selvitystyö (Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015), joka osittain myös täydentää aiemmin laadittua tutkimusraporttia. Rakentamisen aikaisista vaikutuksista ympäristölle olennaisimpia on kirjattu asemakaavaselostukseen (s.30) ja kompensatioselvitys on kokonaisuudessaan selostuksen liitteenä.

Emäntään ja Nimismiehen ei kohdistu asemakaavan seurauksena suoria toimenpiteitä. Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on tiedostettu, että Nimismies ja Emäntä -luodoilla on linnustoarvoja, mutta todettu, että ne eivät ole suojeltuja. Vaikutusten arvioinnin perusteella luotojen pesimäolosuhteet saattavat heikentyä asemakaavan toteuttamisen seurauksena ja erityisesti rakentamisen aikainen melu ja tärinä voivat estää lintujen pesinnän. Sillan valmistumisen jälkeen osa lajeista saattaa palata luodoille pesimään. (em. kompensatioselvitys, s. 30)

Laadittujen selvitysten perusteella luotojen linnustollinen arvo Vanhankaupunginlahteen ja koko Helsingin saaristolinnustoa ajatellen on melko pieni ja niiden lajisto ja parimäärät ovat vaihdelleet eri vuosina. (em. kompensatioselvitys, s. 30) Kruunuvuorenselkä tarjoaa nykyisellään useita pesimiseen soveltuvia luotoja: Emännän ja Nimismiehen tarjoamat pesimäalueet eivät ole ympäristössään ainoita ja ainutlaatuisia.

Kompensatioselvityksessä on todettu, että vaikka lintujen kannalta paras vaihtoehto olisi nykytilanne ilman siltaa, ei luotojen jääminen kokonaankaan pois pesimäkäytöstä olisi saaristolintukantojen kannalta kohdalokasta. Ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan silta on toteutettavissa ilman merkittäviä haittoja linnustolle ottaen huomioon sekä sillan rakentamisaika että sen käyttö. Ympäristökeskus ja Uudenmaan ELY-keskus eivät ole asemakaavasta antamissaan lausunnoissa ottaneet kantaa luotojen linnustoarvoihin.

MRL 54 §:n mukaan rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Valituksenalainen asemakaava ei hävitä luonnonympäristöä eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja. Asemakaavaa laadittaessa kaupunki on pyrkinyt optimaaliseen ratkaisuun erilaisten vaatimusten suhteen. Asemakaava täyttää MRL 54 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset luonnonarvojen vaalimisesta.

Valituksessa viitattu KHO:n ratkaisu (KHO:2009:77, 27.8.2009) koskee aluetta, jolla ei ole ollut voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa eikä tapauksessa ollut selvitetty riittävällä tavalla silloin voimassa olleen MRL 9 §:n mukaisesti maankäytön vaikutuksia selvitysten perusteella arvokkaihin lintuarvoihin. Nyt kysymyksessä olevassa asemakaavassa vaikutukset on selvitetty.

Kompensaatiosta

Kompensatioselvityksen (Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015, s.10), mukaan Suomessa ei ole toistaiseksi tehty yhtään korvaavien luontoalueiden edellyttävää päätöstä esimerkiksi nojautuen Natura 2000-lainsäädäntöön, jossa kompensatio on edellytyksenä hankkeen toteuttamiseksi, jos muita vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole. MRL ei edellytä luontoarvojen kompensoimista koskevien määräysten asettamista asemakaavalla.

Selvityksen mukaan Kruunuvuorenselälle on mahdollista rakentaa uusia pesintää edistäviä rakenteita. Parhaiten jatkosuunnitteluun soveltuvat keinoluodon rakentaminen Hylkysaaren eteläpuolelle tai Neljänviitankarin viereen. Selvityksessä kuvatuslaisessa kompensaatiossa on kuitenkin epävarmuustekijöitä ja rakenteilla saattaisi olla myös joitakin

negatiivisia vaikutuksia muihin luontoarvoihin, veneilyyn tai maisemaan. Selvityksessä arvioitiin myös rakenteiden kustannuksia alustavasti.

Ottaen huomioon lintuluotojen merkityksen tarkennettu arvio, mahdolliset negatiiviset vaikutukset, epävarmuuden siitä estyykö pesintä luodoilla kokonaan tai edes osittain sekä rakenteiden toteuttamisen suhteellisen korkeat kustannukset ei ole pidetty perusteltuna esittää asemakaavassa määräyksiä keinotekoisien lintuluotojen rakentamisesta. Jos niin halutaan, voidaan sillan rakentamispäätöksen yhteydessä päättää alueella tehtävästä linnuston seurannasta ja jatkaa seurantaa rakentamisen aikana. Joukkoliikenneyhteyden rakentamisen loppuvaiheessa olisi seurantatiedon ja muiden seikkojen pohjalta edellytykset päättää keinoluotojen rakentamisesta, mikäli silloin todetaan että pesintä on merkittävästi häiriintynyt.

Melua aiheuttavien työvaiheiden sijoittuminen pesimäkauden ulkopuolelle ratkaistaan hankkeen ympäristöluvitusten yhteydessä. ELY-keskus on YVA:sta antamassaan yhteysviranomaisen lausunnossa (3.9.2014) todennut, että melua ja tärinää aiheuttavasta rakennustoiminnasta on tehtävä ympäristösuojelulain (527/2014) mukainen ilmoitus kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle. Rakentamisen aikaista lupa- ja valvonta-tehtävistä huolehtii kuntien ympäristösuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Viranomaisen on laissa tarkoitettun ilmoituksen johdosta annettava päätös. Päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi (esim. haitan rajoittamista pesimäajan ulkopuolelle). Päätöksessä voidaan lisäksi antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille.

Lisäksi ELY-keskus mainitsee edellä mainitussa YVA:sta antamassaan yhteysviranomaisen lausunnossa (3.9.2014), että jatkosuunnittelun riskitarkastelussa tulee ottaa huomioon minkä tasoisia haittoja eri riskit toteutuessaan voisivat aiheuttaa mm. lintujen pesintään ja kuinka ne voitaisi ottaa töiden toteutuksessa huomioon. Rakentamisajan mahdollinen rajoittaminen on otettu huomioon hankkeen valmistelussa. Edellä lausuttu huomioon ottaen asemakaavassa ei ole ollut tarpeen antaa rakentamisajan rajoittamista koskevia määräyksiä.

Suunnitellun Kruunusillan muuttaminen kokonaan linnustonselvityksen mukaiseksi (silta linjataan kauemmaksi etelään luodoilta, melua aiheuttavat työvaiheet lähellä luotoja tehdään pesimäkauden ulkopuolella, silta vaihtoehdona on kansisilta, sillan alitus lähemmäksi Kruunuvuorta, sillalla vältetään kirkkaita valoja) aiheuttaisi hankkeelle ja sen vaikutusalueelle mittavia muutoksia. Linnustonselvityksessä suositellun sillan tyyppi olisi useiden tukipilareiden varassa oleva matala kansisilta. Ma-

tala kansisilta heikentäisi merkittävästi alueen veneilymahdollisuuksia ja sen maisemalliset vaikutukset olisivat merkittäviä.

Asemakaavan ratkaisu perustuu kaupunginvaltuuston 12.11.2008 tekemään päätökseen jatkovalmistelun pohjaksi valitusta vaihtoehdosta ja siltayhteydestä v. 2012-2013 järjestetyn kansainvälisen suunnittelukilpailun voittaneeseen ehdotukseen.

Asemakaavan mukaisen sillan rakenteet eivät sijoitu suoraan luotojen päälle ja luotojen kohdalla sillan kansi on noin 20 metrin korkeudessa. Siltalinjauksen etäisyys Nimismiehestä on pohjakartasta mitattuna noin 10 metriä ja Emännästä noin 60 metriä. Sillan alituksen siirtäminen lähemmäksi Kruunuvuorta vaikuttaisi myös sillan pylonin siirtymiseen lähemmäksi Kruunuvuorta, sillä pylonin kohdalla silta on korkeimmillaan. Pylonille on suunnittelussa pyritty löytämään pohjaolosuhteiltaan optimaalinen paikka. Myös veneilyä mahdollisesti heikentäviä vaikutuksia pystytään vähentämään, kun pyloni sijoitetaan valmiiksi matalalle alueelle luotojen väliin. Rakentamisajan rajoittamista ohjaa ja valvoo kunnan ympäristöviranomaisen. Sillan valaistus tullaan suunnittelemaan käyttäjien turvallisuus ja ympäristöarvot huomioiden.

Pesimälinnuston seurantaohjelma

Kaupungin toimesta on laadittu pesimälinnuston seurantaohjelman, joka sisältää ennakkotarkkailun, usean työnaikaisen pesimäkauden tarkkailun sekä tarkkailun liikennöinnin alettua. Tarkkailu tehdään parhaita käytäntöjä noudattaen.

Nimismies ja Emäntä –luotojen pesimälinnusto kartoitetaan ennen rakentamista, rakentamisen aikana ja rakentamisen jälkeen Helsingin yliopiston luonnontieteellisen museon saaristolintujen laskennoista antamia ohjeita noudattaen (<http://www.luomus.fi/fi/saaristolintulaskenta-ohjeet>). Kartoitukset suoritetaan kahdesti kunakin kartoitusvuotena pesimiskauden eri vaiheissa. Kartoitukset kohdistetaan luotojen vesi- ja rantalintuihin. Lisäksi samanaikaisesti kartoitetaan samoilla menetelmillä lähiseudulta vastaavanlainen lintuluoto kontrollialueeksi, johon varsinaisen tutkimus-alueen luotojen tuloksia verrataan.

Luonnonympäristöön ja suojelukohteisiin aiheutuvat rakentamisen aikaiset vaikutukset

Linnustolle voi aiheutua häiriötä ruoppaustöistä, täytöistä sekä paalutuksen ja ponttiseinien rakentamisesta, mikäli räjäytyksiä tai muuta äkillistä melua tuottavia töitä tehdään linnuston pesimäkauden alkuvaiheessa huhti–toukokuussa. Pesimäkauden loppupuolella poikasten jo kuoriuduttua melun haittavaikutukset jäävät vähäisemmiksi. Rakentamisen aikaiset haittavaikutukset liittyvät melun muusta taustamelusta

poikkeavaan voimakkuuteen ja äkillisyyteen. Räjätys- tai paalutusmelun vaikutuksesta lähialue muuttuu huonolaatuisemmaksi ja lintujen voidaan arvioida välttelevän työmaa-aluetta useiden satojen metrien etäisyydellä.

Rakentamisen aikaista melun leviämistä on tarkasteltu mallintamalla selvityksessä Kruunusiltojen rakentamisen aikaisesta ympäristömelusta (WSP Finland Oy, 2015b). Yhtenä tarkastelukohteena on ollut Palosaaressa sijaitseva eläinsairaala ja eläinten karanteenisuoja, joiden kohdalla keskimelutaso on enimmillään 72dB ja hetkelliset melutasot 80dB. Häiriötä on selvityksessä luonnehdittu seuraavasti: Korkeasaaren pohjoisosissa sijaitseviin eläinsuojaiin ja eläinten oleskeluaitauksiin tulee kohdistumaan ajoittain suhteellisen voimakkaita hetkellisiä melutasoja, jotka saattavat vaikuttaa eläinten käyttäytymiseen ja hyvinvointiin. Tarvittaessa erityisen herkäät eläimet tulee sijoittaa kauemmaksi melulähteistä melua aiheuttavien toimintojen ajaksi.

Kruunuvuorensillan länsiosan rakentamisen aikana Nimismies ja Emäntä –luodoilla keskimelutaso sijoittuu 60–65 dB meluvyöhykkeelle ja hetkellinen melutaso voi olla lähes 75 dB. Sillan itäosan rakentamisen aikana keskimelutaso sijoittuu kuten länsiosassa, mutta hetkellinen melutaso voi ylittää 75 dB.

Hopeasalmessa olevilla lokkiluodoilla keskimelutaso sijoittuu vyöhykkeelle 50–55dB ja hetkellinen melutaso vyöhykkeelle 55–60dB, eli melu on jo vaimentunut niin paljon, ettei linnuille arvioida aiheutuvan häiriötä.

Rakennustöiden ajoittamisessa huomioidaan lokkien pesintäkausi.

Töiden vaiheistus ja kesto

Aikataulutuksessa on huomioitu tietyt rajoittavat tekijät (meritaimenen vaellusaika, Korkeasaaren sesonkiaika, lokkien pesintäaika), jotka huomioidaan vesitaloushankkeen aikataulutuksessa vaikka toteutusvuosi muuttuisi. Rakentamisen haitallisia vaikutuksia vähennetään jatkossakin rakentamistapojen huolellisella suunnittelulla ja sen eri vaiheiden aikataulutamisella ja yhteensovittamisella.

Tavoitteena on, että Kruunuvuorensilta rakennetaan vuosien 2019–2022 aikana, ja rakentaminen kestää noin kolme vuotta. Paalutustyöt pylonin ja lähimpien pilareiden kohdalla keskeytetään lokkien pesintäajaksi ja meritaimenen päävaellusjakson ajaksi. Siltapilarien rakentaminen alkaa lokkien pesintäkauden jälkeen, ja niiden rakentaminen on tauolla meritaimenen päävaelluksen aikana. Myöskään pylonin alaosa ei rakenneta meritaimenen päävaelluksen aikana.

Käytön aikaiset vaikutukset

Käytön aikaiset vaikutukset maaekosysteemissä kohdistuvat arvion mukaan lähinnä linnustoon.

Kruunuvuorenrannan pohjoisosan, Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä olevien Norpan ja Kuutin lintujensuojelualueeseen ei kohdistu luotoja muuttavia vaikutuksia. Luodoilla pesii pääasiassa lokkeja, jotka ovat erinomaisia lentäjiä. Siltarakenteisiin voi törmätä yksittäisiä lintuja. Erittäin nuoret yksilöt ovat alttiita törmäyksille. Liikennemelun vaikutukset ulottuvat lintujensuojelualueille, mutta jo olemassa oleva taustamelu huomioiden muutos aikaisempaan ei ole merkittävä. Lisääntyvä liikennemelu saattaa vaikuttaa suojelualueiden pesimälinnustoon jonkin verran parimääriä alentavasti.

Kruunuvuorensilta voi vaikuttaa haitallisesti Emännän ja Nimismiehen pesimälinnustoon, koska luodot sijaitsevat aivan sillan tuntumassa. Liikenteen melu voi häiritä linnustoa, ja melu ja liikenne voivat heikentää luotojen soveltuvuutta lokkiyhdyksuntien pesimäpaikoiksi. Lintuja voi myös törmätä siltarakenteisiin, mutta törmäykset ovat kuitenkin varsin vähäinen riski, koska rakenteet ovat mittasuhteiltaan niin massiivisia, että lintujen on helppo havaita ne. Lokkilinnut liikkuvat aktiivisimmin siltarakenteen poikki, joten niihin kohdistuvat vaikutukset ovat todennäköisesti suurimmat. Muutoin siltarakenteen poikki tapahtuu verraten vähän lintujen liikkumista.

Muita valitusperusteita

***** katsoo valituksessaan, että kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu laajasalolaisten joukkoliikennettä metron syöttöliikenteen alasajon seurauksena eikä nykyisten matkojen suuntautumista. Penger-tie Korkeasaaren ja Palosaaren laidalla tuhoaa meri- ja maastoluontoa. Kruunuvuorenselän maisemalliset ja historialliset arvot tuhoutuisivat laajalta alueelta. Silta Korkeasaaren ja Kalasataman välillä matalana estäisi vapaan merenkulun. Näkymätarkastelut ovat puutteellisia.

Laajasalolaisten liikenneyhteyksien muuttaminen

Valituksenalaisen kaavan mahdollistama joukkoliikenneyhteys, raitiotie Helsingin kantakaupungin ja Laajasalon välillä, ei heikennä Laajasalon nykyisiä joukkoliikenneyhteyksiä. Siltayhteys mahdollistaa uuden nopean joukkoliikenneyhteyden Laajasalosta keskustaan ja kytkeytyy samalla mm. lähijuniin, metroon ja kantakaupungin raitiotieverkkoon. Laajasalossa raitiotie palvelee suoraan Kruunuvuorenrantaa, Koirasaarentien vartta ja Yliskylää.

Nykyistä bussiliikennettä Laajasalosta Herttoniemen metroasemalle ei ole missään suunnitelmassa esitetty lopetettavaksi. Herttoniemi on edelleen tärkeä joukkoliikenteen kohde Laajasalosta. Niiltä alueilta, joita kaavan mahdollistama raitiotie ei suoraan palvele, ei ole tarkoitus poistaa Herttoniemeen kulkevaa bussiliikennettä. Myös Kruunuvuorenrannasta perustetaan bussiyhteys Herttoniemeen. Raitiotien ja bussien välille järjestetään sujuvat vaihtoyhteydet Yliskylän keskuksessa, jotta matkaketjut toimivat niin Kruunuvuorenrannasta Herttoniemeen kuin Jollaksesta keskustaan. Laajasalon alueen linjasto on suunniteltu yhdessä HSL:n kanssa ja esitetään Kruunusillat-hankkeen raitiotien yleissuunnitelmassa (julkistamispäivä 15.2.2016).

Kokonaisuutena hanke siis parantaa laajasalolaisten joukkoliikennedyhteyksiä merkittävästi, sillä nykyisenkaltaisen metron liityntäliikenteen lisäksi Yliskylästä ja Kruunuvuorenrannasta on mahdollista luoda suora ja nopea joukkoliikennedyhteys Helsingin kantakaupunkiin.

Joukkoliikenteen linjastosta ja liikennöinnistä vastaa Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymä (HSL).

Finkensilta estää vapaan merenkulun Kalasatamaan

Sillalla tulee asemakaavan maisesti olla vähintään 20 metrin matkalla 7 metrin alikulkukorkeus. Alikulkukorkeus on sovitettu Isoisänsillan vastaavaan korkeuteen. Isoisänsilta yhdistää Sörnäisten niemen ja Mustikkamaan. Suuremmat alukset pääsevät Kalasatamaan edelleen Hanaasaareen, Sompasaareen sekä Nihdin alueille. Kalasatamaan pohjoisosiin ei ole osoitettu satamia tai venepaikkoja, jotka vaatisivat korkeampaa alituskorkeutta.

Palosaaren pengerrus

Korkeasaari on yleiskaavassa 2002 merkitty RKY-alueeksi, jota tulee kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Palosaari on merkitty virkistysalueeksi, jolle yleiskaavan mukaan saa rakentaa tarpeellisia liikenneväyliä. Korkeasaaren ja Palosaaren RKY-alueella tehtävillä pengerryksillä ja muilla rakennustöillä on merkittäviä paikallisia maisemallisia vaikutuksia Mustikkamaan suunnasta ja Korkeasaaresta itsestään tarkasteltuna. Vaikutukset kohdistuvat kuitenkin suurelta osin varsinaisen Korkeasaaren alueen ulkopuolelle, nykyiselle sisääntuloalueelle, huoltovyöhykkeelle ja karanteenialueelle sekä vesialueelle.

RKY-alueen kuvaus käsittää 1800-luvun lopulta alkaneen kansanpuistovaiheen säilyneen kulttuuriympäristön, ja sen yhteyteen perustetun valtakunnalliseen nähtävyydenkohteen (eläintarha) sekä näihin päiviin säilyneen ”kasvattavan ja tervehenkisen” vapaa-ajanvieton periaatteet, jotka ovat peräisin 1871 perustetulta Helsingin anniskelu-yhtiöltä. Yhtiön

perintöä ovat niin ikään kansanpuistojen tarpeisiin rakennetut korkeatasoiset ulkoiset puitteetkin puistoista ja poluista rakennuksiin.

Korkeasaaren historiaan on kuulunut elävään eläintarhatoimintaan liittyvä lähes jatkuva täydennysrakentaminen. Pohjoiselle alueelle on kansanpuistovaiheen jälkeen rakennettu siltayhteys Mustikkamaalle ja liikennealuetta. Uudet siltayhteydet myös parantavat kansanpuistoympäristön saavutettavuutta huomattavasti. Kielteisiä maisemallisia vaikutuksia voidaan pienentää ranta-alueen laadukkaalla suunnittelulla, mihin asemakaava ohjaa.

Korkeasaaren ja Palosaaren muutosalueilla ei ole rakennuksia tai merkittäviä säilyneitä kansanpuiston aikaisia ympäristöjä. Asemakaavoituksen yhteydessä on katsottu, että Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden rakentamisen vaikutukset kohdistuvat näin ollen vain pieneltä osin kulttuuriympäristöarvoihin eivätkä ole niiden kanssa olennaisesti ristiriidassa.

YVA-selostuksen mukaan Palosaaren ja Korkeasaaren maapenkereen ruoppaus-, täyttö- ja pengerrystöiden alueella pohjaeläimet tuhoutuvat, mutta ruoppausalueilla pohjaeläimistö palautuu muutamassa vuodessa. Alueen pohjaeläinlajisto ei YVA-selvityksen perusteella poikkea muusta Helsingin merenlahtien pohjaeläimistöstä.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnossaan (23.1.2015), että suunnittelualue edustaa arvokasta ja vaihtelevaa merellistä kaupunkimaisemaa. Alueella on merkittäviä historiallisia, maisemallisia ja kulttuurisia arvoja ja se on osa Helsingin merellistä identiteettiä. Lisäksi Korkeasaari ja Palosaari ympäröivine vesialueineen sisältyvät valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön Kansanpuistikot Korkeasaari ja Seurasaari (RKY 2009). Silta tulee muuttamaan maisemaa merkittävästi etenkin Kruunuvuorenselän ja Sompasaaren salmen osalta tuoden siihen uuden kaupunkivallisen elementin. VE ja vp/w -määräykset tähtäävät laadukkaaseen ympäristön rakentamiseen. Myös siltojen kaavamääräyksissä on kiinnitetty huomiota laadukkaaseen toteuttamiseen. Kulttuuriympäristön arvot on otettu riittävästi huomioon asemakaavaratkaisussa.

Näkymätarkastelujen riittävyys

Näkymätarkastelujen osalta viitataan edellä lausuttuun.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen kaavamuutoksen merkittävät vaikutukset on arvioitu suunnittelussa ja tehdyissä tutkimuksissa ja selvityksissä MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla, ja näiden tutkimusten ja selvitysten perusteella on mahdollista arvioida asemakaavan sisältövaati-

musten täytyminen. Enempien tutkimusten ja selvitysten tekeminen ei siten ole ollut tarpeen asemakaavamuutoksen valmistelussa.

Valituksissa ei ole tuotu esiin mitään sellaista, jonka perusteella kaupungin voitaisiin katsoa rikkoneen MRL 9 §:n, 54 §:n ja 57 §:n tai mui-takaan säännöksiä.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksessa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella asemakaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 54 §:n asettamat sisältövaatimukset ja perustuu MRL 9 §:n edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavapäätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei liikennesuunnitelmaa koskeva päätös ole valituskelpoinen. Valittajien sitä koskeviin väitteisiin otetaan kuitenkin kantaa asemakaavapäätöstä koskevien valitusten yhteydessä.

Käsittely

Esteelliset: Jussi Pajunen

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi
Taina Lehtinen, kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36552
taina.lehtinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HAO:n lausuntopyyntö 9.12.2015, 21020/15
- 2 Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö, Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen ym ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen yhdistyksen valitukset Kvston päätöksistä 4.11.2015 § 283-284
- 3 Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen valitus Kvston päätöksestä 4.11.2015 § 283
- 4 Helsingin hallinto-oikeus, täydennys valitukseen 31.12.2015
- 5 Liikenteen pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksia
- 6 Kruunusillat joukkoliikenneyhteys välillä Nihti-Kruunuvuorenranta yleisuunnitelma

- 7 Raide-Jokerin ja Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellinen arviointi
8 Näkymäanalyysi
9 Hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Oikeuspalvelut (lausunnon hallinto-oikeudelle toimittamista varten)

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 283) hyväksynyt asemakaavaehdotukseen nro 12305 liittyvän liikennesuunnitelman nro 6436-32 välillä Kruunuvuorenranta – Nihti tulevan jatkosuunnittelun pohjaksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 284) hyväksynyt 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavaselistuksesta ilmevin perustein.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 8.12.2015 ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat 11.12.2015 valittaneet Kruunusiltojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ovat 14.12.2015 valittaneet Kruunuvuo-

15.02.2016

renrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan kaupunginvaltuuston lausunnon viimeistään 21.1.2016. Lausunnon antamiselle on saatu lisäaikaa 22.2.2016 asti.

Kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Esittelijä toteaa, että lausuntoehdotus perustuu kaupunginkanslian oikeuspalvelujen yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa laatimaan lausuntoon.

Kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi
Taina Lehtinen, kaupunginasiamies, puhelin: 310 36552
taina.lehtinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HAO:n lausuntopyyntö 9.12.2015, 21020/15
- 2 Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö, Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen ym ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen yhdistyksen valitukset Kvston päätöksistä 4.11.2015 § 283-284
- 3 Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen valitus Kvston päätöksestä 4.11.2015 § 283
- 4 Helsingin hallinto-oikeus, täydennys valitukseen 31.12.2015
- 5 Liikenteen pitkän aikavälin kehittämismahdollisuuksia
- 6 Kruunusillat joukkoliikenneyhteys välillä Nihti-Kruunuvuorenranta yleissuunnitelma
- 7 Raide-Jokerin ja Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellinen arviointi
- 8 Näkymäanalyysi
- 9 Hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Ote

Oikeuspalvelut (lausunnon hallinto-oikeudelle toimittamista varten)

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginkanslia Oikeuspalvelut 4.2.2016

HEL 2015-013644 T 03 01 01

Helsingin hallinto-oikeus Dnrot 07666/15/4108, 07667/15/4103, 07869/15/4103, 07883/15/4103, 07868/15/4108, 07903/15/4103

Helsingin kaupunki katsoo Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan olevan yhteiskunnallisesti merkittävä kaava ja kohdellaan pyytää hallinto-oikeutta käsittelemään sitä koskevat valitukset kiireellisinä.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 283) hyväksynyt asemakaavaehdotukseen nro 12305 liittyvän liikennesuunnitelman nro 6436-32 välillä Kruunuvuorenranta – Nihti tulevan jatkosuunnittelun pohjaksi.

Helsingin kaupunginvaltuusto on 4.11.2015 (§ 284) hyväksynyt 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavaselistuksesta ilmevin perustein.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y. ja Marjaniemi-Seura r.y. ovat 8.12.2015 ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ovat 11.12.2015 valittaneet Kruunusiltojen liikennesuunnitelman hyväksymisestä ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

***** ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ovat 14.12.2015 valittaneet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksymisestä ja asemakaavan muuttamisesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valitusten johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon.

Valituksissa esitetyt vaatimukset ja niiden keskeiset perusteet

Valituksissa on vaadittu kaupunginvaltuuston päätösten 4.11.2015 § 283 ja § 284 kumoamista lainvastaisina.

Brändö Seglare r.f., Kulosaarelaiset – Brändöboarna r.y., Helsingin Työväen Pursiseura r.y., Marjaniemi-Seura r.y. ovat lisäksi vaatineet päätösten palauttamista uudelleen käsiteltäviksi ja ainakin kaavapäätöksen käsittelemistä vasta sen jälkeen, kun liikennesuunnitelma on lainvoimainen. Valittajat ovat liikennesuunnitelmaa koskevan valituksen perusteina todenneet muun muassa, että liikennesuunnitelma on suhteellisuusperiaatteen vastainen eli ylimitoitettu ja sitä koskevat selvitykset ovat puutteellisia. Kustannustehokkaampia vaihtoehtoja ei ole huomioitu eikä kokonaistaloudellisesti edullisinta vaihtoehtoa ole selvitetty. Sillan tarvetta kevyen liikenteen väylänä ei ole todennettu. Maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot ja niiden arvioiminen on laiminlyöty. Alueen sisälahtien ja satama-alueiden merenkulun perinteet ja toimintamahdollisuudet heikkenevät merkittävästi eikä Kruunuvuorenselän perinteisiä merellisiä toimintoja ole huomioitu. Intressivertailua hankkeen kustannusten ja matkustajamäärien sekä kaikkien kuntalaisten etujen kannalta ei ole otettu huomioon.

Lisäksi em. valittajat katsovat, että asemakaava on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 ja 54 §:n vastainen ja sitä koskevat selvitykset ovat puutteellisia. Maisemallisten näkökohtien selvittäminen on puutteellista (esim. valokuvat harhaanjohtavia ja vertailukuvat puuttuvat). Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökohdat on sivuutettu päätöksenteossa. Maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot hävitetään. Joukkoliikenne voidaan järjestää kustannustehokkaammalla ja vähemmän haittoja aiheuttavalla tavalla. Vuorovaikutus ei ole toteutunut MRL:n edellyttämällä tavalla.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri katsovat, että liikennesuunnitelman ja asemakaavan sisältövaatimukset ovat puutteelliset ja suurelta osin yleiskaavan vastaiset, koska aluetta tulee kehittää Helsinki-puistona. YVA on puutteellinen, koska arviointia ei ole tehty koko yleiskaava 2050 mukaisen saaristoraitiotielinjan alueella, jonka alkupäänä on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteys. Koska raitiotielinjan on tarkoitus jatkaa eteenpäin, asemakaavalla on vaikutuksia laajemmalti kuin nyt on selvitetty.

Saaristoraitiotien kaavoittaminen pala kerrallaan mitätöi YVA-lain tarkoituksen.

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys – Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa. Valittaja katsoo, että kaavan toteuttaminen vaikuttaisi ilmeisen haitallisesti Nimismies- ja Emäntä-luotojen linnustoarvoihin. Luotojen linnustollinen merkitys perustuu naurulokkien, kalalokkien ja lapintirojen pesimäkolonioihin. Kalalokki ja lapintiira ovat lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Naurulokki on ns. silmälläpidettävä laji. Luodoilla on ajoittain pesinyt myös valkoposkianhanhia (lintudirektiivin I-liitteen laji), selkälokkeja (kansallisesti uhanalainen ns. punaisen listan laji, VU, vaarantunut), tukkasotkia (VU), punajalkavikloja (silmälläpidettäviä, NT) ja isokoskeloita (silmälläpidettäviä, NT). Luotojen pesivä linnusto ja parimäärät ovat vaihdelleet vuosittain. Helsingin omassa luontotietojärjestelmässä Emäntä ja Nimismies on arvioitu linnustollisesti hyvin arvokkaiksi, ylimpään luokkaan I. Kaavan vaikutukset tulee arvioida luonnonsuojelulain (LSL) 65 §:n mukaisesti, sillä naurulokki kuuluu lintudirektiivin 4. artiklan 2. kohdan tarkoitamiin muuttolintuihin, joita on kohdeltava kuten lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Valittajan mukaan Kruunuvoorenselän yli rakennettavalla sillalla voi olla linnustovaikutuksia, ja vaikutukset voivat kohdistua siellä pesivään linnustoon.

***** katsoo, että kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu laajasalolaisien joukkoliikennettä metron syöttöliikenteen alasajon seurauksena eikä nykyisten matkojen suuntautumista. Pengertie Korkeasaaren ja Palosaaren laidalla tuhoaa meri- ja maastoluontoa. Kruunuvoorenselän maisemalliset ja historialliset arvot tuhoutuisivat laajalta alueelta. Silta Korkeasaaren ja Kalasataman välillä matalana estäisi vapaan merenkulun. Näkymätarkastelut ovat puutteellisia.

Valitusoikeus ja määräajan noudattaminen

MRL 188 §:n 1 momentin mukaan asemakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Kuntalain 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Muutoksenhakijoiden kotipaikka on Helsinki. Muutoksenhakijoilla on siten asiassa valitusoikeus.

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. MRL 188 §:n 6 momentin mukaan kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun päätös on kuntalain 63 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtäville.

Kaupunginvaltuuston 4.11.2015 päivätty pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävillä Helsingin kaupungin kirjaamossa 13.11.2015. Valitukset on toimitettu hallinto-oikeudelle 8.12.2015, 11.12.2015 ja 14.12.2015. Valitukset on siten tehty määräajassa.

Lausunto valituksen johdosta

Helsingin kaupunginhallituksen johtosäännön 8 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus antaa selityksen kaupunginvaltuuston päätöstä koskevan valituksen johdosta, jos kaupunginhallitus katsoo voivansa yhtyä kaupunginvaltuuston päätöksen lopputulokseen.

Oikeuspalvelut toteaa, että kaupunginhallituksen tulisi antaa valitusten johdosta hallinto-oikeudelle seuraava lausunto. Lausunto on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Valitusten hylkääminen ja tutkimatta jättäminen

Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävien perusteiden, kaupunginvaltuuston päätöksistä 4.11.2015 § 283 ja § 284 ilmenevien perusteiden sekä muiden valmisteluasiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella valitusten hylkäämistä. Kaupunginvaltuuston päätökset eivät ole syntyneet maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavaa koskevien sisältövaatimusten tai menettelysäännösten vastaisesti. Kaava perustuu lain edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Päätökset ovat muiltakin osin lain mukaiset. Lisäksi kaupunginhallitus viittaa kaavaselostukseen, jossa on MRL 55 §:n 3 momentin mukaan esitetty asemakaavan perusteet.

Kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätöksen 4.11.2015 § 284 ja siihen sisältyvien kaavaratkaisujen tarkoituksenmukaisuuteen.

Lisäksi kaupunginhallitus pyytää valitusten tutkimatta jättämistä jäljempänä esitettävien perusteiden siltä osin kuin ne kohdistuvat valtuuston päätökseen 4.11.2015 § 283 Kruunusiltojen liikennesuunnitelmasta.

Perusteet

Kaavamuutoksen tavoite

Asemakaavan selostuksen mukaan asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa keskustan ja Laajasalon välisen kävely-, pyöräily- ja joukkoliikenneyhteyden ja siihen kuuluvien kahden siltayhteyden toteuttaminen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan. Uuden joukkoliikenneyhteyden lisäksi asemakaava mahdollistaa merellisen virkistysympäristön laajenemisen ja uuden itäistä kantakaupunkia palvelevan jatkuvan rantareij-

tin. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa Kruunusiltojen suunnittelukilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisen yksipylonisen vinoköysisillan toteuttaminen. Kruunusillat-hankkeen tavoitteena on järjestää kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys. Hanke edistää kestävästä liikkumisesta lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta Helsingin kokonaisliikenteestä.

Nyt laadittu asemakaava mahdollistaa hankkeen pisimmän osuuden: Kruunuvuorensillan, Finkensillan sekä uuden katuyhteyden (Mieritzinranta) rakentamisen Kruunuvuorenrannasta Korkeasaaren kautta Kalasatamaan.

Liikennesuunnitelmaa koskevan päätöksen valituskelpoisuus

Kuntalain 91 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta. Kruunusiltojen liikennesuunnitelmaa koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen (4.11.2015 § 283) osalta kysymys on asian valmistelusta, sillä liikennesuunnitelmaan sisältyvät samaan aikaan hyväksytyt asemakaavaa tarkemmat liikennejärjestelyt ratkaistaan oikeudellisesti MRL:n mukaisen katusuunnitelman hyväksymisen yhteydessä (ja asemakaavan sisältämien liikennejärjestelyjen osalta asemakaavan hyväksymisen yhteydessä). Liikennesuunnitelma on sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 25 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettu kaavaselostuksen liitteenä esitetty asemakaavan toteutusta ohjaava suunnitelma kaavan mahdollistamista liikennejärjestelyistä että MRL 85 §:n ja MRA 41 §:n mukaiseen erikseen päätettävään katusuunnitelmaan sisältyvä suunnitelma kadun liikennejärjestelyperiaatteista. Katusuunnitelmaa koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta MRL 190 §:n mukaisesti ja asemakaavaa koskevaan päätökseen MRL 188 §:n mukaisesti.

Kaupunginhallitus viittaa Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen 23.10.2015 nro 15/0890/5, jossa todetaan, että kaupungin sisäisten toimivaltasääntöjen perusteella liikennesuunnitelman periaatteet otetaan huomioon katusuunnitelmasta päätettäessä. Liikennesuunnitelma ei kuitenkaan ole oikeudellisesti sitova ratkaisumalli katusuunnitelmasta päätettäessä. Katusuunnitelman tulee täyttää ainoastaan maankäyttö- ja rakennuslaissa ja maankäyttö- ja rakennusasetuksessa sille säädetyt edellytykset eikä puheena oleva liikennesuunnitelma ole toteutettavissa ilman katusuunnitelmaa. Liikennesuunnitelmapäätös on luonteeltaan periaatepäätös ja sellaisena kuntalain 91 §:ssä tarkoitettua valmistelua, jonka osalta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Vaikka kaupunginhallitus katsoo, ettei liikennesuunnitelmaa koskeva päätös ole valituskelpoinen, valittajien sitä koskeviin väitteisiin otetaan

kuitenkin kantaa asemakaavapäätöstä koskevien valitusten yhteydessä.

Sillan rakentamista koskeva päätös

Kaupunginhallitus korostaa, että valtuuston päätöksillä Kruunusiltojen Kaupunginhallitus korostaa, että valtuuston päätöksillä Kruunusiltojen liikennesuunnitelmasta ja Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavasta ei ole vielä päätetty siltojen rakentamisesta. Rakentamisesta päätetään myöhemmin yleissuunnitelman pohjalta hankesuunnitelman yhteydessä. Kruunusillat-hankkeen toteuttamisen kustannuksista laaditaan hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka tullaan esittämään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä.

Suhteellisuusperiaate

Valittajat ovat katsoneet, että asemakaavan tavoitteet olisivat toteutettavissa myös kustannustehokkaammalla ja vähemmän haittoja aiheuttavalla tavalla, tavalla joka ei rajoita kuntalaisten mahdollisuuksia meriväylän hyödyntämiseen, ja että merelliseen luonnonmaisemaan liittyvät erityiset kulttuurilliset ja maisemalliset arvot tosiasiallisesti hävitetään. Intressivertailua matkustajamäärien ja hankekustannusten välillä ei ole suoritettu. Kaupunki ei ole suorittanut vertailua erilaisten arvojen välillä suhteessa asemakaavalla saatuihin etuihin.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Toimien oikeasuhtaisuudella suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden tarkoitetaan, että päätöksen tai toimenpiteen tulee olla kohtuullisessa ja järjellisessä suhteessa siihen, mitä hallintotoimella tavoitellaan. Toimen tai päätöksen tulee olla asianmukainen, tarpeellinen ja oikein mitoitettu sen tavoitteen kannalta, johon pyritään. Maankäytön suunnittelujärjestelmä ja sen vaatimustaso on rakennettu suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. MRL edellyttää ryhtymistä sellaisiin suunnittelu- toimenpiteisiin, joita alueen käyttö hyvän elinympäristön aikaansaamiseksi ja säilyttämiseksi nyt ja tulevaisuudessa edellyttää. Suunnittelun tulee vastata hankkeen merkittävyyttä kaavan MRL:n mukaisten sisältövaatimusten muodostaman kokonaisuuden näkökulmasta. Silloin kun ratkaisu ei vastaa tilanteen vaatimaa suunnittelutarvetta, ratkaisu ei vastaa suhteellisuusperiaatetta. Kaavaratkaisua tehtäessä tavoitellaan kokonaisratkaisua, joka on alueen käytön muutostarpeen vaatima ja jossa silloin suhteutetaan keskenään erilaiset intressit, esimerkiksi julkinen ja yksityinen etu. Julkisen edun vaatimuksia on asetettu asemakaavan sisältövaatimuksia koskevassa MRL 54 §:ssä useita, ja ne on

otettava huomioon. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 65)

Näitä ovat terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, palvelujen alueellinen saatavuus ja liikenteen järjestäminen, rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön vaaliminen ja niihin liittyvien erityisten arvojen säilyttäminen sekä puistojen tai muiden lähivirkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Asemakaavalla ei myöskään saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle ei saa asettaa asemakaavalla sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää. Kaupunki katsoo, että MRL 54 §:n sisältövaatimukset on otettu asemakaavassa asianmukaisesti huomioon.

Kaavoitukseen on sen yhteen sovittavan luonteen vuoksi aina kuulunut eri tekijöiden keskinäinen punninta. Sen tekemiseksi on ollut arvioitava eri tekijöiden vaikutuksia. Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia, usein ristiriitaisia alueiden käyttötarpeita. Eri tekijöiden punninta edellyttää, että kaikki vaikuttavat tekijät on yhdenmukaisesti selvitetty. Riittäväällä vaikutusten selvittämisellä rajataan tarkasteltavat toteuttamisvaihtoehdot ja vaikutukset. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 170-171)

Valituksenalainen asemakaavapäätös on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Siltaratkaisu on tehtyjen selvitysten, suoritettujen intressivertailujen ja kokonaisarvioinnin pohjalta optimaalinen alueenkäyttöratkaisu.

Asemakaavamuutosta koskevat selvitykset

Valittajat ovat katsoneet, että päätösten pohjana olevan selvitykset ovat puutteellisia.

MRL 9 §:n 1 momentin (L6.3.2015/204) mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Lain perustelujen (HE 334/2014, s. 14) mukaan tavoitteena on selkiyttää vaikutusten selvitysvelvollisuuden kohdistumista kaavan merkittäviin vaikutuksiin ja vaikutusten kautta esiin nouseviin tutkimus- ja selvitystarpeisiin. ”Riittävät selvitykset” käsitteenä on aiheuttanut tulkintaongelmia ja monissa tilanteissa johtanut tekemään varmuuden vuoksi liian yksityiskohtaisia selvityksiä kaavalajiin ja kaavan tarkoitukseen nähden.

Edelleen lain perusteluissa todetaan, että MRA 1 §:n säännös kaavan tehtävän ja tarkoituksen huomioon ottamisesta vaikutusten selvittämisessä, on ehdotuksessa otettu lakiin. Vaikutusten selvittämistarpeen ja laajuuden määrittelyssä on olennaista kaavassa tavoiteltu maankäyttö-ratkaisu sekä kaavalaji. Merkittävien vaikutusten arvioinnissa otettaisiin nykyistä paremmin huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena ei ole muuttaa alueidenkäytön ja eri toimintojen sijoittamisen ympäristö- ja muiden vaikutusten arviointivelvollisuutta sinänsä, sillä kaavojen sisältövaatimukset säilyvät ennallaan. Tarkoituksena on kohdentaa selvitykset tavoitellun kaavaratkaisun kannalta olennaisiin asioihin sekä välttää päällekkäisten selvitysten tekemistä. Tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti on ehdotuksen tavoitteena korostaa, että vaikutusten selvittämisessä on riittävää keskittyä kulloinkin kyseessä olevassa kaavassa ratkaistavien asioiden merkittäviin vaikutuksiin.

Säännös on varmistamassa, että kaavoittajan tietoon tulevat laatimisen kannalta perustavanlaatuiset seikat. (Ekroos, Majamaa, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2015, s. 51)

Asemakaavan ja asemakaavamutoksen valmistelun yhteydessä on laadittu seuraavat selvitykset:

-Laajasalon joukkoliikenneyhteydestä on laadittu vuodesta 1999 alkaen useita suunnitelma- ja järjestelmätarkasteluja.

-Kruunusiltojen liikennesuunnitelma, Kaupunkisuunnittelulautakunta, 12.5.2015

-Luontoselvitykset, kooste Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmästä

-Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015

-Kruunusiltojen suunnittelukilpailussa 1.10.2012 – 18.6.2013 tehtävänä oli suunnitella siltayhteys Kalasataman Nihdistä Korkeasaaren kautta Kruunuvuorenrantaan. Kilpailussa on mukana kymmenen kansainvälisen tiimin 11 kilpailuehdotusta, joista voittajaksi valikoitui ”Gemma Regalis” -vinoköysisilta.

-Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksen mukaisesti hankkeesta on toteutettu tarveharkintainen ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Ympäristövaikutusten arviointiohjelma Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtoista laadittiin vuonna 2010. Yhteysviranomaisena ELY-keskus antoi lausuntonsa arviointiohjelmasta 3.12.2010. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella selvitettäviin vaihtoehtoihin lisättiin Köysirata ja ajoneuvoli-

kenteen sisältävä siltavaihtoehto. Ympäristövaikutusten arviointiselostus Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtoista valmistui syyskuussa 2014.

-Vesiliikenneselvitys Kruunusillat –hankkeen vaikutusalueelta. Kruunusillat - eri vaihtoehtojen vaikutusten lieventäminen - hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista, WSP Finland Oy, 28.9.2015

Asemakaavaa koskevan muun selvitysmateriaalin osalta viitataan asemakaavan liitteisiin sekä asemakaavan selostuksessa s.4-6 lueteltuun maaperää, ympäristöä, maisemaa ja kaupunkikuvaa sekä liikennettä koskevaan muuhun materiaaliin.

Asemakaavan valmistelun yhteydessä on tehty kiinteää yhteistyötä rakennusviraston ja Korkeasaaren eläintarhan kanssa. Yhteistyötä on tehty myös Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän, Helsingin seudun ympäristöpalvelujen, Helsingin Satama Oy:n, HKL:n, kaupunginkanslian, ympäristökeskuksen, kaupunginmuseon, pelastuslaitoksen ja liikuntaviraston kanssa.

Hankkeen taloudellisuutta koskevat selvitykset

Valittajien mukaan päätöksenteossa ei ole huomioitu hankkeen yhteiskunnallisia kustannuksia verrattuna muihin vaihtoehtoihin. Suunnitelman kokonaistaloudellinen painoarvo suhteessa siitä saataviin hyötyihin on kohtuuton, siltayhteyden kokonaistaloudellisuutta, tarpeellisuutta, välttämättömyyttä ja suhteellisuutta ei ole otettu huomioon.

MRL 5 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä. Lain perusteluissa (HE 101/1998, s. 62) korostetaan kansalaisten tarvitsemien palveluiden saatavuuden edistämistä alueiden käytön suunnittelun keinoin ja liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä. Liikennetavoitteet ovat keskeisiä sekä liikenteen toimivuuden että ympäristönäkökohtien ja yhdyskuntarakenteen taloudellisuuden ja toimivuuden kannalta. Lain esitöissä (HE 101/1998, s. 35; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.156) korostetaan maankäytön suunnittelun perustamista kokonaisvaltaiseen näkemykseen. Edelleen todetaan, että alueiden käytön suunnittelulla tulee luoda edellytykset yhdyskuntarakenteelle, jossa palvelujen saatavuus ja saavutettavuus on riittävässä määrin turvattu. Hyvä palvelujen saatavuus puolestaan edellyttää toimivia liikennejärjestelyjä. Yhdyskuntarakenteen ohjaami-

sessä tavoitellaan rakennetta, jossa liikennetarve vähenee ja jossa edistetään joukkoliikennettä. (HE 101/1998, s. 36; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.158, 162)

Valtioneuvosto on valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, jotka tulee MRL 24 §:n mukaan ottaa huomioon kaavoituksessa päättänyt, että Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Valtioneuvoston päätöksen mukaan Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raitieliikenteeseen tukeutuvaa ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta. Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä tavoitteena on liikennetarpeen vähentämisen ja joukkoliikenteen edellytysten edistämisen. Liikennejärjestelmiä suunnitellaan ja kehitetään kokonaisuuksina, jotka käsittävät eri liikennemuodot ja palvelevat asutusta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Liikennejärjestelmä ja alueidenkäyttö sovitetaan yhteen siten, että vähennetään henkilöautoliikenteen tarvetta ja parannetaan ympäristöä vähän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytyksiä. (VNp Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, s. 13 ja 15; Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.163-164)

Laajasalon joukkoliikenteen vaihtoehtoja, joita on suunniteltu yleissuunnitelmatarkkuudella, on tarkasteltu hankkeesta tehdyssä YVA-lain mukaisessa ympäristövaikutusten arvioinnissa. YVA:n arviointiselostuksessa on todettu, että vaihtoehdot ovat keskenään hyvin erilaisia ja ne ovat myös kustannustasoltaan eri suuruusluokkaa. Teknisesti vaativien hankkeiden kustannukset voidaan arvioida keskinäistä vertailua ja hankepäätöksiä varten riittävän luotettavasti suunnittelun edettyä tarkemmalle tasolle. Eri vaihtoehtojen taloudellisen vertailun kannalta merkittävä, Helsingin kaupunginvaltuuston jatkosuunnittelun pohjaksi hyväksymä raitieliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn siltoihin perustuva yhteys sisältää erikoisrakenteita, joiden toteuttaminen poikkeaa huomattavasti tavanomaisesta, ennakoitavissa olevasta rakentamisesta. YVA:n laatimisen aikana käytettävissä olleet siltahankkeen arvioidut kustannukset perustuvat silloista järjestetyn kilpailun tuottamiin laskelmiin ja nykyisen suunnittelutarkkuuden mahdollistamiin tarkennuksiin ja täydennyksiin. Suuruusluokaltaan oikean kustannusarvion esittäminen edellyttää siltojen rakennesuunnittelua, epävarmuustekijöiden tunnistamista ja hankekokonaisuuteen liittyvien muiden kustannustekijöiden tarkastelua. Hankepäätökset edellyttävät teknistä ja taloudellista jatkosuunnittelua. (YVA s.126) Tarkemmat kustannukset selviävät hanke- ja rakennesuunnitteluvaiheessa. Hankkeen kannattavuus arvioidaan tarkemmin hankepäätöksen yhteydessä.

Kaavaselostuksen mukaan suunnitelman toteuttamisen kustannuksista tullaan laatimaan Kruunusillat –hankkeen hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka esitetään kaupunginvaltuustolle hankepäättösehdotuksen yhteydessä. Samalla esitetään vaikutukset kaupungin toimintamenoihin. Myös kaupunkitaloudelliset kustannukset julkaistaan hankepäättöksen yhteydessä. Keväällä 2015 tehdyn yleissuunnitelman (Kruunusillat, Joukkoliikenneyhteys välillä Nihti - Kruunuvuorenranta, Yleissuunnitelma, 30.4.2015, WSP Finland Oy, s. 5) perustana on ollut suunnittelukilpailun voittanut ehdotus ”Gemma Regalis”. Kaupungin asettamat tavoitteet toteuttaa toiminnallisesti ja esteettisesti korkealaatuinen ja samalla kestävä ratkaisu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti herkkään, merelliseen Helsinkiin on ollut yleissuunnitelman laatimisen keskeisenä ohjenuorana. Sen pohjalta on alustavasti arvioitu, että liikennesuunnitelman ja muun kaava-alueen (nro 12305) määrittämä osuus hankkeesta tulisi maksamaan noin 170 milj. euroa. Kustannuksissa on otettu huomioon varautuminen onnettomuustilanteisiin ja liikenneteknisen mitoituksen tarkentuminen.

Kaupunki kuitenkin katsoo tehtyjen selvitysten ja tutkimusten perusteella, että siltavaihtoehto on kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto, jonka avulla voidaan toteuttaa ja parantaa MRL:n edellyttämiä liikenteen toimintaedellytyksiä.

Sillan rakentamisella on positiivisia vaikutuksia Kruunuvuorenrannan imagoon sekä sinne rakennettavan tonttimaan hintaan ja edelleen alueelle toteutettavien asuntojen markkinoitavuuteen ja siten alueen rakentamisaikatauluun. Toimiva joukkoliikenne ja kantakaupungin saavutettavuus parantavat koko Laajasalon houkuttelevuutta asuinalueena. Erityisesti ranta-alueiden arvo nousee.

Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellisista vaikutuksista on laadittu arviointiselvitys (Raide-Jokerin ja Laajasalon raitiotieyhteyden kaupunkitaloudellisten vaikutusten arviointi, Kaupunkisuunnitteluvirasto, Kaupunkitutkimus TA Oy, Strafica Oy, Kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 11/2015, s. 66), jossa tutkiaan tarkemmin Laajasalon raitiotien kaupunkitaloudellisia vaikutuksia ratojen vaikutusalueella Helsingissä vuoteen 2050 mennessä. Arvioinnissa keskitytään Helsingin kaupungille hankkeesta tuleviin suoriin ja epäsuoriin tuloihin. Arviointi kattaa kiinteistö- ja kaavataloudellisen hyötyanalyysin, arvion vaikutuksista toimitilojen kysyntään, hankkeen rakentamisen ja käytön aikaiset työllisyysvaikutukset sekä laskelman vaikutuksista kaupungin verotuloihin. Kaupunkitaloudellinen selvitys valmistui syksyllä 2014 ja sitä täydennettiin syksyllä 2015.

MRL:n 54 §:n säännöksessä asemakaavan sisältövaatimukseen ei sisälly yhdyskuntataloudellisia vaikutuksia. Pykälän mukaan asemakaava

on laadittava siten, että luodaan edellytykset mm. hyvälle elinympäristölle ja liikenteen järjestämiselle. MRL 5 § on tavoitesäännös, jonka perusteella muutoksenhaussa ei arvioida kaavan sisällön lainmukaisuutta. Asemakaava täyttää MRL 54 §:n sisältövaatimukset ja MRL 9 §:n säännöksen vaikutusten selvittämisestä hankkeen taloudellisuutta koskien.

Eri liikennevaihtoehtojen selvittäminen

Valittajat katsovat, että intressivertailua matkustajamäärien ja hankkustannusten välillä ei ole suoritettu. (Tämän osalta ks. edellä suhteellisuusperiaatteen yhteydessä lausuttu.) Lisäksi valittajat katsovat, että metrovaihtoehdon toteuttamista olisi pitänyt tarkastella syvällisemmin, lauttaliikenteen tuomista Kauppatorille ei ole selvitetty, raideliikenteen viemistä Korkeasaaren kautta Mustikkamaalle, Kulosaaren kautta Herttoniemenrantaan ja Laajasaloon ei ole selvitetty ja että mahdollisuutta laajentaa Jokeri I-pikaraitiotieverkoston Kruunuvuorenrantaan ei ole selvitetty.

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta linjasi Kruunuvuorenrannan osayleiskaavoituksen suunnitteluohjelmasta 2.6.2005: ”Alueen liikenteen perustana on suora raidejoukkoliikenneyhteys Helsingin niemelle siten, että se palvelee myös muuta Laajasaloa. Joukkoliikenneyhteys toteutetaan alueen rakentamisen alkaessa 2010-luvun alussa, jolloin se tukee joukkoliikenteeseen perustuvaa liikkumiskulttuuria ja tekee mahdolliseksi alueen joukkoliikenteeseen perustuvan kaavoituksen. Yhteyden vaihtoehtoina selvitetään sekä silta- että tunneliratkaisua. Osayleiskaavassa varaudutaan keskustasta Kruunuvuorenrannan kautta Santahaminaan kulkevan metroyhteyden rakentamiseen.”

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 17.6.2008 esittää kaupunginhallitukselle, että Laajasalon ensimmäisen vaiheen raideyhteydeksi valittaisiin raitiotie siltayhteyksin Laajasalosta Korkeasaaren, Sompasaaren ja Kruununhaan kautta keskustaan. Esitys pohjautui Laajasalon raidevaihtoehtojen järjestelmätarkasteluun vuodelta 2008 (Kaupunkisuunnitteluvirasto ja HKL).

Kaupunginvaltuusto päätti 12.11.2008 hyväksyä Laajasalon joukkoliikenteen raideratkaisun jatkovalmistelun pohjaksi raitiotie- ja siltavaihtoehdon välillä Laajasalo – Korkeasaari – Sompasaari - Kruununhaka. Kaupunki on selvittänyt ja tutkinut erilaisten liikennevaihtoehtojen (0-vaihtoehto, liityntäbussiliikenne Kruunuvuorenrannan ja Herttoniemen metroaseman välillä, 1) raitiotie- ja kevytliikenneyhteys silloilla Kruununhaan ja Kruunuvuorenrannan välillä, 2) raitio- ja kevytliikenteen betonitunneli- ja siltayhteys Kruunuvuorenrannan ja Kruununhaan välillä

ja 3)-5) metrotunnelivaihtoehdot) merkittävät vaikutukset ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. (YVA, s. 121-127)

Keskustan ja Laajasalon välisistä metrovaihtoehdoista on tehty ainakin kolme vaihtoehdoista suunnitelmaa: metro silloilla, betonielementtitunnelissa ja meren alitse kallio/betonitunnelissa. Ne ovat kuitenkin kaikki osoittautuneet erittäin kalliiksi ja suuria toteuttamisriskejä sisältäviksi vaihtoehdoiksi. Metrovaihtoehdoja on tarkasteltu useassa suunnittelu- vaiheessa.

Lauttaliikenteen tuomista Kauppatorille on selvitetty vuonna 2012 tehdyssä vesiliikenneselvityksessä (Selvitys lauttaan perustuvasta Laajasalon joukkoliikenneyhteydestä, Destia Oy). Selvityksen mukaan matka-aika Kruunuvuorenrannasta Kauppatorille on selvitettyistä vaihtoehdoista pisin. Matka-aikaan vaikuttavat mm. Eteläsataman ja Katajano- kan merialueilla voimassa olevat alhaiset nopeusrajoitukset (10 km/h). Kauppatorin alueen liikenteen ruuhkaisuus tuo merkittäviä haasteita joukkoliikenteen yhteensovittamiselle, sillä Eteläsatamassa on runsaasti muuta vesiliikennettä. Lisäksi liikenteen yhteensovittamista olisi välttämätöntä tehdä myös Suomenlinnan lautan liikenteen kanssa. Ajoittaiset liikenne ruuhkat sekä vesillä että maissa todennäköisesti aiheuttaisivat ongelmia aikataulussa pysymisessä. Vesiliikenteen turvallisuusriskit voidaan tällä reitillä arvioida suuremmiksi kuin muilla reiteillä.

Raideliikenteen viemistä Korkeasaaren kautta Mustikkamaalle, Kulo- saaren kautta Herttoniemenrantaan ja Laajasaloon ei ole selvitetty.

Erlaisia raitiotien linjausvaihtoehdoja on selvitetty aiemmissa suunnitte- luvaiheissa. Koska pääosa Laajasalon ja Kruunuvuorenrannan joukko- liikennematkoista suuntautuu liikenne-ennusteiden mukaan keskustan suuntaan, ei ole tarkoituksenmukaista selvittää sellaisia vaihtoehdoja, jotka eivät palvele tätä tarkoitusta. Raitioradan tiukat tila- ja geometria- vaatimukset ovat myös usein esteenä esitetyille ratalinjauksille.

Mahdollisuutta laajentaa Jokeri I-pikaraitiotieverkostoa Kruunuvuoren- rantaan ei ole selvitetty.

Yleiskaavatyön yhteydessä on selvitetty karkealla tasolla Raide-Jokerin jatkamista Roihupellosta Herttoniemeen ja edelleen Laajasaloon. Yleis- kaavaehdotuksen kartassa ratavaraus on merkitty raitiotie- tai joukkoliie- kenteen runkoyhteytenä. Laajasalontielle ratalinjaus liittyisi Kruunuvuo- renranta - Yliskylä -raitiorataan.

Tarkempi intressivertailu tehdään hanketta koskevan päätöksenteon yhteydessä (ks. edellä lausuttu).

Havainnekuvat ja merelliseen luonnonmaisemaan liittyvien kulttuuri- ja maisemallisten arvojen selvittäminen

Hankkeen vaikutuksia kaupunkikuvaan, maisemaan ja kulttuuriympäristöön on tutkittu laajasti Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA, arviointiselostus) yhteydessä, ja vaikutuksia havainnollistavaa materiaalia on tuotettu lisää asemakaavoituksen yhteydessä kuten jäljempänä todetaan.

Jo siltakilpailun yhteydessä vuonna 2013 esiteltiin vaihtoehtoisia suunnitelmia sillaksi ja ehdotukset olivat kaupunkilaisten nähtävillä ja kommentoitavina kaupunkisuunnitteluviraston näyttelytilassa Laiturilla ja siltakilpailun internet-sivuilla. Animaatiovideot, joissa siltavaihtoehtoja tarkastellaan sekä kulkutasolta että kauko- ja lähimaisemassa, ovat edelleen katsottavissa Uutta Helsinkiä –sivustolla (www.uuttahelsinki.fi/fi/kruunusillat/liikenne/siltayhteytta-suunnitellaan). Siltakilpailun aiheistoa on esitelty kaavoituksen aikana järjestetyissä yleisötilaisuuksissa.

Tietokoneilla laadittujen perspektiivi- ja havainnekuvien käyttäminen asemakaavan mahdollistavaa rakennetta / rakennusta havainnollistavana välineenä on nykyisin hyvin yleinen käytäntö. Vertailukuvia liitetään asemakaavaan enää harvoin. Vertailua nykytilanteeseen on suoritettu mm. maastokäynnein vaikutusten arvioinnin yhteydessä, YVA-arvioinnissa ja kaavaselostuksessa on esitetty nykytilankuvaus.

Kruunusiltojen havainnollistamisen tekniikasta voidaan todeta, että suunnittelussa havainnollistusta on tehty sekä valokuvauspotuksin että 3D-virtuaalimallin avulla. Valokuvauspotuksin esitetyt havainneaineistot on laadittu seuraavasti.

Digikameralla itse otetut valokuvat, joihin visualisoinnit on tehty, sisältävät ns. metatietoa. Metatieto sisältää mm. kuvan koon (pixelikoko), kuvan ottopaikan koordinaatit (gps), käytetyn optiikan tiedot (polttoväli). Näitä kolmea tietoa käytetään hyväksi, jotta saadaan mahdollisimman totuudenmukainen kuvauspotus. Lisäksi kuvan ja 3D-mallin yhteensovittamiseen käytetään apuna kuvasta mahdollisesti löytyviä muita elementtejä ja niiden sijainti- ja korkeustietoja kohdistusapuna. Esimerkiksi savupiiput tai radiomastot ovat hyviä apuelementtejä. Kruunusiltojen visualisoinnissa olivat metatietojen apuna rakennukset ja saarien fyysiset rajat.

Metatietoa on käytetty seuraavasti. Todelliseen paikkatietoaineistoon (ns. maastomalli) laaditun siltojen 3D-mallin virtuaalikamera asetettiin otetun kuvan metatietojen mukaisesti kuvanottopaikan todellisiin x-, y- ja z-koordinaatteihin (paikkatietoihin). Tässä virtuaalikameran näkyvässä otettu valokuva laitettiin mallin taustakuvaksi sellaisenaan. Vi-

sualisointiohjelman virtuaalikameran tiedot (mm. polttoväli) laitetaan vastaamaan valokuvan otossa käytetyn kamerasuunnan kuvaan kirjoitettuja (meta)tietoja. Kuvan otossuunta kohdistettiin 3D-mallin ja valokuvan yhteisten apupisteiden avulla. Materiaalit ja valo asetettiin vastaamaan mahdollisimman todellista tilannetta. Lopuksi tämä virtuaalikameran ”näkyminen” ns. rendattiin, eli tavallaan ”valotettiin”. Viimeistely kuten pilvet, värisävyt yms. tehdään rendattuun kuvaan kuvankäsittelyohjelmalla.

Erityishuomioina voidaan todeta vielä seuraavaa. Valokuvauspotus tehdään aina ja ainoastaan suhteessa valokuvaan. Valokuvan elementit ovat tällöin oikeassa mittasuhteessa upotettavan mallin elementteihin. Useasta kuvasta yhdistettyjä panoraamakuvia vältetään, sillä ne vääristävät kuvan ja mallin mittasuhteita. Polttoväli 36mm vastaa lähinnä silmää, mutta ei ihmisen koettua näkökenttää. Pienemmällä polttoväleillä (laajakuvat) kohde näyttää kuvassa sijaitsevan kauempana kuin koettuna todellisessa tilanteessa. Yli 50mm polttovälit tuovat kohdetta lähemmäksi mutta vääristävät (litistävät) ympäristöä. Havainnollistettaessa laajempaa ”koettua näkökenttää” käytetään joskus panoraamakuvia, mutta nämä eivät sovi mittakaavan tarkkailuun. Valokuvaa otettaessa valitaan tilanteeseen ja tarkoitukseen sopiva polttoväli. Kruunusiltojen havainnekuviissa on käytetty polttovälejä 28-36mm, jotta on saatu mahdollisimman realistinen mittakaavan ja näkymän kokemus havainnollistettua.

Asemakaavan vaikutuksia maisemaan on tutkittu poikkeuksellisen laajasti (Kruunusillat - näkymäanalyysi, WSP Finland Oy, 2014), ja asemakaavaselostusta on kuvitettu kattavasti laadituilla Helsingin eri alueille konstruoiduilla näkymäkuville. Kaavaselostuksessa on esitetty maisemaa ja kaupunkikuvaa sekä kulttuuriympäristöä koskeva vaikutusten arviointi ja selvitys siitä, miten selvitysten tulokset on otettu huomioon. Kaavaa perustuu MRL 9 §:n tarkoittamaan kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin selvityksiin. Kaavaselostuksessa on esitetty MRA 25 §:n edellyttämät kaavan merkittävät vaikutukset. Asetus ei edellytä vaikutus selvitysten, havainnekuviiden tai nykytilannetta osoittavien vertailukuvien liittämistä selostukseen. Asetuksen mukaan kaavan toteutusta havainnollistavia suunnitelmia esitetään selostuksessa tarpeen mukaan.

Yhteysviranomaisen (Uudenmaan ELY-keskus) on YVA:sta antamassaan lausunnossa (3.9.2014, s. 14) todennut, että kaupunkikuvaan, maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on esitetty arviointiselostuksessa riittävän selkeästi ja havainnollisesti.

Asemakaavoitusta valvova viranomaisen (Uudenmaan ELY-keskus) on asemakaavasta antamassaan lausunnossa (23.1.2015) todennut, että

asemakaavamääräykset tähtäävät laadukkaan ympäristön rakentamiseen ja että siltojen asemakaavamääräyksissä on kiinnitetty huomiota niiden laadukkaaseen rakentamiseen. Kulttuuriympäristön arvot on otettu riittävästi huomioon asemakaavaratkaisuissa.

Maisema ja kaupunkikuva muuttuvat joukkoliikenneyhteyden rakentamisen myötä. Nihdin ja Korkeasaaren alueilla vaikutukset ovat lähinnä paikallisia, mutta erityisesti Kruunuvuorenselän ja Sompasaarensalmen alueella siltojen vaikutukset ovat merkittäviä. Kruunuvuorensillan vaikutukset ulottuvat laajalle alueelle avoimen maisematilan ja siltarakenteiden suuren mittakaavan takia. Useimmilta rantojen tarkasteluosuunnilta katsottuna Kruunuvuorensillan korkeimmat rakenteet jäävät yli kilometrin päähän, mutta erityisesti pylonin huippu näkyy laajasti ympäröiville vesialueille sekä avoimeen maastoon.

Sillan suunnittelukilpailun tavoitteiden mukaisesti toteutuksen lähtökotana on silta, joka suhtautuu maisemaan pääosin alistaisesti, mutta joka korkeatasoisesti suunniteltuna ja rakennettuna luo alueelle vahvan identiteettitekijän. Kruunuvuorensillan kaltainen maamerkki voi muodostua koko kaupungille tunnusomaiseksi. Lisäksi uusi silta mahdollistaa kaupungin katsomisen uudesta paikasta ja avaa uusia näköaloja merelliseen Helsinkiin ja sen kokemiseen. Korkeasaaren ja Palosaaren alueella pengerryksellä on merkittäviä paikallisia maisemallisia vaikutuksia Mustikkamaan suunnasta ja Korkeasaaresta itsestään tarkasteltuna. Osa luonnonkaltaista ranta-alueetta Korkeasaareissa muuttuu rakennetuksi katu- ja aukioalueeksi. Mustikkamaansalmi kapenee ja sen etelärannasta tulee aikaisempaa selkeämmin puistomaista ympäristöä.

Joukkoliikenneyhteyden rakentaminen vaikuttaa Korkeasaaren valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY2009). Vaikutukset kohdistuvat kuitenkin suurelta osin varsinaisen Korkeasaaren alueen ulkopuolelle, nykyiselle sisääntuloalueelle, huoltovyöhykkeelle ja karanteenialueelle sekä vesialueelle. (Asemakaavan selostus, s. 23 ja 26)

Uusien katualueiden paikalla ei ole rakennuksia tai merkittäviä kansanpuiston aikaisia ympäristöjä. Uudet siltayhteydet myös parantavat kansanpuistoympäristön saavutettavuutta huomattavasti. Kielteisiä maisemallisia vaikutuksia voidaan pienentää ranta-alueen laadukkaalla suunnittelulla, mihin asemakaava ohjaa. Asemakaava-alue ja suunniteltu joukkoliikenneyhteys sijoittuvat kokonaisuudessaan Suomenlinnan Unesco-maailmanperintökohteen nimeämisen yhteydessä määritellyn suojavyöhykkeen (Buffer Zone) ulkopuolelle.

Asemakaava määrittää siltojen toteutustavan siltä osin kuin siinä on annettu määräyksiä mm. kaupunkikuvallisesti laadukkaista silloista, joiden

rakenteiden tulee olla ilmeeltään keveitä ja huolellisesti viimeistelyjä. Kruunuvuoren sillan ulkonäköön tulee määräysten mukaan kiinnittää riittävästi huomiota. Kruunuvuorensillan alikulkukorkeuden tulee olla 30 metrin matkalla vähintään 20 metriä. Finkensillan alikulkukorkeuden tulee olla 20 metrin matkalla vähintään 7 metriä. Siltojen tarkempi toteutus määräytyy myöhemmässä mm. rakennussuunnittelussa, katusuunnitelmassa ja vesi-, ympäristö- ja ilmailulupamenettelyssä.

Kaavan maisemallisista ja kaupunkikuvallisista ratkaisuista ja vaihtoehtoista päättäminen kuuluu kaavan tavoitteita ja sisältövaatimuksia koskevien säännösten rajoissa kunnan harkinta- ja päätäntävaltaan. Kaava ei aiheuta kaavamääräyksistä ja kaavaselistuksesta ilmenevällä tavalla laissa tarkoitettua kenenkään elinympäristön merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua kaavan tarkoitus huomioon ottaen eikä kaava lain tarkoittamalla tavalla hävitä luonnon eikä rakennetun ympäristön erityisiä arvoja.

Palosaaren pohjoisrannan täytöt ja penkereet eivät estä näkymiä Musikkamaan uimarannalta etelään. Uusi katualue tulee rakentaa Korkeasaaren ja Palosaaren pohjoisosaan ja sille on annettu määräys vp/w, jonka mukaan alueesta on rakennettava puistomainen, yhtenäinen ja maisemaan sekä arvokkaaseen kulttuuriympäristöön sopiva korkeatasoinen kokonaisuus. Mieritzinrannan katu ympäristöstä ja maisema-arkkitehtuurista on pyritty antamaan viitteitä asemakaavaselistuksessa olevilla havainnekuvilla. Alueleikkaus Kruunuvuorenselältä etelään (asemakaavan selostus s. 16) osoittaa sillan korkeusasemien suhdetta saarten korkomaailmaan ja merenpintaan sekä havainnollistaa sillan rakenteiden suhdetta maisemaan.

Sillalle varatulle vesialueelle W-1 ei ole asemakaavassa sallittu rakennettavaksi penkereitä tai täyttöjä - silta toteutetaan pilarien varaan.

Selvitykset harrastus- ja virkistystoimintaan

Sillan rakentamisen vaikutuksia harrastus- ja virkistystoimintaan on tutkittu sekä YVA:n että asemakaavoituksen yhteydessä. Olennaisimpia vaikutuksia on kirjattu asemakaavaselistukseen kohdassa Vaikutukset eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä (s.30).

Sillan rakentamisella on todettu olevan kohtalaisia vaikutuksia Kruunuvuorenselän veneilymahdollisuuksiin. Tämä ei kuitenkaan heikennä elinympäristöä merkittävästi ottaen huomioon asemakaavan tarkoituksen mahdollistaa kasvavalle Laajasalolle sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys.

Pursiseurojen kilpailutoimintaan siltojen rakentamisella on todettu olevan joitakin vaikutuksia. Kruunuvuorenselän purjehdustoiminnan jatku-

miseksi pyritään välttämään sillan rakenteiden sijoittaminen nykyisten veneväylien läheisyyteen ja sijoittamalla suurimmat rakenteet kuten sillan pyloni olemassa olevien luotojen, Emännän ja Nimismiehen, läheisyyteen. Sillan alikulkukorkeus on väylän kohdalla vähintään 20 metriä. Tämä rajoittaa suurimpien yksittäisten arviolta yli 15 metriä pitkien avomeriluokiteltujen purjeveneiden pääsyä ja sijoittamista sillan pohjoispuolella oleviin venesatamiin. Kaupunki on selvittänyt vesiliikennettä Kruunusillat –hankkeen vaikutusalueelta. (Kruunusillat - eri vaihtoehtojen vaikutusten lieventäminen - Hankesuunnitelma korvaavista veneilyn tiloista ja venesatamapaikoista, WSP Finland Oy 28.9.2015) Selvityksessä mm. kuvataan venepaikkojen nykytilannetta hankkeen vaikutusalueella. Työn pohjalta kaupunki tulee laatimaan selvityksen uusista korvaavista venepaikoista.

Kaava ei heikennä MRL:n 54 §:n tarkoittamalla tavalla kenenkään elinympäristöä merkittävästi kaavan tarkoitus huomioon ottaen.

Valittajien mukaan Kruunusillat ei ole houkutteleva ulkoilualue vuoden ympäri. Valittajat katsovat, että talviaikainen virkistyskäyttö perustuu todentamattomissa olevaan arvioon eli puutteellisiin selvityksiin ja on siten virheellinen.

Asemakaavan mahdollistamien siltojen avulla luodaan uusi, luonteva ja nopea jalankulku- ja pyöräliikenteen yhteys Laajasalosta kantakaupunkiin. Samalla myös Laajasalon asunto- ja virkistysalueiden saavutettavuus kantakaupungista kävellen ja pyöräillen paranee.

Yleiskaavan laatimisen yhteydessä laaditun Liikennemalliennusteen (Liikenteen pitkän aikajänteen kehittämismahdollisuuksia, Laajasalo-Herttoniemi -alueen tarkastelu, Osa B, Strafica Oy, 2013, s. 14) perusteella siltaa käyttää vuoden 2050 syksyn aamuhuipputuntina noin 300 jalankulkijaa tai pyöräilijää, joista noin 90 % kulkee kantakaupungin suuntaan. Arkisin siltayhteyttä käyttää ennusteen mukaan noin 3 000 jalankulkijaa tai pyöräilijää. Kesäaikaan käyttäjämäärä on selvästi suurempi ja talviaikaan pienempi kuin ennusteessa, joka kuvaa lokakuun keskimääräistä arkipäivää.

Talvipyöräilyn suosio on kasvanut pyöräilyn yleisen kasvun myötä. Helsingin nykyisistä silloista esimerkiksi Lauttasaaren- ja Kulosaarensilloilla on jalankulku- ja pyöräilyliikennettä myös talvisin. Kaupungin Baana-pyöräilyväylän vuosittaiset käyttäjämäärät ovat kasvaneet voimakkaasti. Vuonna 2015 pyöräilijöitä oli 802.079, kun vuonna 2014 pyöräilijöitä oli 743.109. (Baana Bike Counter, @BaanaCounter, 31.12.2015) Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden suojaaminen tuulelta on otettu huomioon Kruunusiltojen suunnittelussa.

Kaava perustuu MRL 9 §:n säännöksen edellyttämään kaavan merkittävien vaikutusten arviointiin. Vaikutusselvitykset on tehty lain mukaisesti kaavan tarkoituksen ja tehtävän vaatimassa laajuudessa. Asemakaavaa koskevat MRL 54 §:n sisältövaatimukset ovat erilaisia ja osittain ristiriitaisiakin. Kaavaa laadittaessa on päädytty optimaaliseen ratkaisuun näiden vaatimusten suhteen.

Ympäristövaikutusten arvioinnin toteutuminen ja asemakaavan sisältövaatimusten mukaisuus

Valittajien mukaan kaupunki ei ole suorittanut vertailua erilaisten arvojen välillä suhteessa asemakaavalla saatuihin etuihin.

YVA:ssa on todettu eri vaihtoehtojen merkittävät vaikutukset. ELY-keskus on YVA:sta antamassaan lausunnossa (3.9.2014) todennut, että liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta on tärkeää, että valittava vaihtoehto tukee joukko- ja kevyenliikenteen muodostumista ensisijaiseksi kulkutavaksi hankkeen lähivaikutusalueella.

Kaupunki on YVA:n ja siitä saadun ELY-keskuksen lausunnon pohjalta tehnyt osana normaaliin kaavoituksen suunnitteluun, vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten arviointiin liittyen laajamittaista vertailua eri arvojen ja vaihtoehtojen (mm. ympäristöarvot, toimiva ja kilpailukykyinen joukkoliikenne sekä luontevat ja viihtyisät jalankulku- ja pyöräily-yhteydet, vaikutukset seudullisiin tavoitteisiin, merellinen toiminta, kustannukset) välillä ja päättänyt jatkaa Laajasalon joukkoliikenneyhteyden suunnittelua ja päätöksen valmistelua YVA:ssa esitetyn vaihtoehdon 1, Raitiotie ja kevytliikenneyhteys silloilla Kruununhaasta Kruunuvuorenrantaan, pohjalta. Nyt laadittu asemakaava mahdollistaa hankkeen pisimmän osuuden: Kruunuvuorensillan, Finkensillan sekä uuden katuyhteyden (Mieritzinranta) rakentamisen Kruunuvuorenrannasta Korkeasaaren kautta Kalasatamaan.

YVA:n arviointiselostuksen ja kaavaselostuksen mukaan kaavan mahdollistama vaihtoehto (raitiotie- ja kevytliikenneyhteys) on hyvin toimiva. Vaihtoehto mm. edistää joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen käyttöä ja parantaa Laajasalon ja kantakaupungin välistä saavutettavuutta. Matka-ajat lyhenevät ja linjojen vuorovälit ovat lyhyet. Kyseinen vaihtoehto vähentää metron kuormittumista Kulosaaren sillalla ja ruuhkasuuntaan kulkevien autojen määrää Kulosaaren sillalla ja Laajasalon ja Herttoniemen välillä.

Asemakaavaa koskevat sisältövaatimukset ovat erilaisia ja osittain ristiriitaisiakin. Kaavaa laadittaessa on päädytty kaavan tavoitteet ja lain-säädännön vaatimukset täyttävään optimaaliseen ratkaisuun näiden vaatimusten suhteen. Kunnalla on päätäntävalta maankäytön ratkaisuista lain sisältövaatimusten puitteissa.

Valittajien mukaan YVA on puutteellinen, koska arviointia ei ole tehty koko yleiskaava 2050 mukaisen saaristoraitiotielinjan alueella, jonka alkupäänä on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteys. Kun raitiotielinjan on tarkoitus jatkua eteenpäin, asemakaavalla on vaikutuksia laajemmalti kuin nyt on selvitetty. Saaristoraitiotien kaavoittaminen pala kerrallaan mitätöi YVA-lain tarkoituksen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki ja laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä eivät edellytä hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn suorittamista ennen asemakaavan laatimista. YVAL 7 §:n mukaan hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä tämän lain mukaisessa arviointimenettelyssä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta olennaisiin toimiin.

MRL 9 §:n 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Oikeuskirjallisuudessa (Hallberg, Haapanala, Koljonen, Ranta, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2006, s. 51) todetaan MRL:n ympäristövaikutuskäsitteen olevan laaja-alainen siten, että se vastaa YVAL 2 §:n ympäristövaikutusten käsitettä, ja laissa on tuotu esiin esimerkinomaisesti eräitä kaavoituksessa keskeisiä vaikutusten kohteita (yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja ”muut vaikutukset”).

Arvioitaessa tehtyjen vaikutusselvitysten riittävyttä yhdeksi lähtökohdaksi voidaan asettaa kaavan laissa säädetyt sisältövaatimukset. Vaikutusselvitysten perusteella kaavan vaikutuksia tulee voida arvioida kokonaisuutena mukaan lukien eri vaikutustekijöiden väliset vuorovaikutussuhteet ja yhteisvaikutukset. (Hallberg, Haapanala, Koljonen, Ranta, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2006, s. 51) Kaavaprosessia on syytä kehittää YVA-hengessä, jolloin molemmat prosessit ovat toisiinsa vaikuttavia ja sisäkkäisiä. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s.176)

Kysymyksessä olevan asemakaavan vaikutusten arviointi on ollut tarkoituksenmukaista suorittaa vuorovaikutteisesti YVA -menettelyn kanssa. Kaavan valmistelussa on tehty viranomaisyhteistyötä YVA-hankkeen yhteysviranomaisen Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu vuonna 2010 ja se on ollut nähtävillä 13.9.-12.11.2010. Yhteysviranomaisen antoi lausuntonsa arviointiohjelmasta 3.12.2010. Lausuntojen ja mielipiteiden perusteella arvioinnissa selvitettäviä vaihtoehtoja lisättiin.

Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on todettu vaikutusten arvioinnissa olevat vaihtoehdot, niiden tarkasteleminen ennen kaavan valmistelua aloitetussa ja kaavoituksen aikana suoritettavassa YVA-menettelyssä sekä YVA-arvioinnin ottaminen kaavan vaikutusten arvioinnin pohjaksi. Vaikutusten arvioinnin vaihtoehdot ovat olleet osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti YVA:n arviointiselostuksen yhteydessä nähtävillä 5.5.-2.7.2014 ja esillä YVA-menettelyn yleisötilaisuudessa 22.5.2014.

Asemakaavan vaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon 28.4.2014 valmistunut Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointiselostus. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointinnettely on saatu päätökseen 3.9.2014, kun kaupunkisuunnitteluvirasto on vastaanottanut yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Yhteysviranomainen on lausunnossaan todennut, että ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-asetuksen 10 §:ssä mainitut sisältövaatimukset ja että arviointiselostuksessa on esitetty tarpeellisissa määrin hankkeelle eri vaihtoehtoja, joita on tarkasteltu tarvittavassa laajuudessa.

Raidehanketta varten on laadittu lainmukainen YVA asemakaava-alueesta. Asemakaavan vaikutusten arviointi on tehty MRL 9 §:n mukaisesti. Asemakaava mahdollistaa joukkoliikenneyhteyden toteuttamisen silloilla Kalasatamasta Kruunuvuoren rantaan ja määrittää siltojen liikennemuodoiksi joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn.

Asemakaava mahdollistaa Kruunusiltojen rakentamisen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan. Kruunuvuorenrannasta Laajasaloon on lainvoimainen asemakaava, joka mahdollistaa katuyhteyden rakentamisen. Mahdollisen Saaristoraitiotien jatkaminen Vartiosaareen ja edelleen pidemmälle itään ratkaistaan alueiden osayleis- ja asemakaavoituksella.

Asemakaava-alueella ei sijaitse suojeltuja lintuluotoja, Metso I-kriteerit täyttyviä metsäalueita eikä sillä pesi tai esiinny luontodirektiivin tiukan suojelun piirissä olevia lajeja. Linnustollisesti arvokkaalle alueelle syntyviä vaikutuksia on asemakaavoituksen yhteydessä selvitetty ja niiden on arvioitu olevan hyväksyttäviä.

Vuorovaikutus

Valittajien mukaan MRL:n tavoitteena on kansalaisten osallistumisen tehostaminen ja osallistahojen vuorovaikutuksen lisääminen koko kaavoitusprosessissa, mutta valituksenalaisen kaavoituspäätöksen osalta vuorovaikutustavoite ei ole toteutunut lain edellyttämällä tavalla. Valittajat eivät kuitenkaan ole tarkemmin yksilöineet, millä tavalla vuorovaikutus on ollut puutteellista tai lain vastaista.

MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Vuorovaikutuksesta kaavaa valmisteltaessa säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Valituksenalaisen asemakaavan vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti kaavaselostuksesta ja vuorovaikutusraportista ilmenevällä tavalla. YVA:n vuorovaikutusta on viety eteenpäin asemakaavoituksen rinnalla, ja osallisilla on ollut mahdollisuus olla mukana molemmissa prosesseissa MRL 62 §:n mukaisesti. Osallisilla on ollut MRL 62 §:n edellyttämällä tavalla mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä. Kaavan laatimiseen liittyy erilaisten näkemysten yhteen sovittamista. Tämän vuoksi vuorovaikutus ei aina voi johtaa kaikkien esitettyjen mielipiteiden huomioon ottamiseen.

Yleiskaavan mukaisuus

Valittajat katsovat että asemakaava on yleiskaavan vastainen.

MRL 35 §:n mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrätyllä alueella. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

MRL 39 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla.

Yleiskaava antaa lähtökohdat liikennejärjestelmälle ja kulkumuotoja-kaumalla. Asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja virkistysalueiden keskinäinen sijainti ja tasapaino vaikuttavat liikennemäärään ja kulkumuotoon. Suunnittelussa keskeinen tavoite on pitää liikennetarve alhaisena ja samalla joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten turvaaminen. Yleiskaavan sisältövaatimuksissa edellytetäänkin, että suunnittelussa otetaan huomioon erityisesti mahdollisuudet joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla. Sisältövaati-

muksissa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen korostamisella pyritään siihen, että suunnittelussa pyrittäisiin ratkaisuihin, joilla vähennetään yksityisautoilua. (Jääskeläinen, Syrjänen, Maankäyttö- ja rakennuslaki, 2014, s. 318)

Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jossa esitetyt maankäyttöratkaisut tarkentuvat asemakaavoituksessa tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

Helsingin Yleiskaava 2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003, tullut kaava-alueella voimaan 23.12.2004) alue on kaupunkipuistoa ja vesi-alueita sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokasta virkistysaluetta, jota kehitetään siten, että alueen kulttuurihistorialliset ym. arvot ja ominaisuudet säilyvät. Virkistysalueelle saadaan yleiskaavamääräysten mukaan rakentaa tarpeellisia liikenneväyliä ja yhdyskuntateknisen huollon tiloja. Yleiskaava 2002:een on Kruunuvuorenrannan joukkoliikenteelle merkitty kantakaupungista Katajanokan kautta kulkeva metro tai raideyhteys asemineen. Vuonna 2011 voimaan tullut Helsingin maanalainen yleiskaava on tarkentanut Yleiskaava 2002:a Laajasalon joukkoliikenteen osalta. Maanalaisessa yleiskaavassa oleva yhteystarvemerkintä (Liikenneyhteyden ja/tai maanalaisten tilojen välinen yhteystarve. Yhteyden sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa.) suuntautuu Katajanokalta Yleiskaava 2002:n metrolinjausta pohjoisemmalle reitille.

Yleiskaava 2002:n jälkeen on joukkoliikenteen liikennejärjestelmäselvityksiä tarkennettu sekä laadittu Laajasalon raideyhteyttä koskeva ympäristövaikutusten arviointi (YVA). Nyt laadittu asemakaava toteuttaa Yleiskaava 2002:n tavoitteita ja periaatteita kuten periaatetta raideliikenteen yhteydestä. Aluetta kehitetään siten, että kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaan alueen arvot säilyvät.

Luotojen luonto- ja linnustolliset arvot

Valittajan mukaan kaavan toteuttaminen vaikuttaisi ilmeisen haitallisesti Nimismies- ja Emäntä -luotojen linnustoarvoihin. Luotojen linnustollinen merkitys perustuu naurulokkien, kalalokkien ja lapintiirojen pesimäkolo-
nuihin. Kalalokki ja lapintiira ovat lintudirektiivin I-liitteen lajeja. Naurulokki on ns. silmälläpidettävä laji. Emäntä ja Nimismies on arvioitu linnustollisesti hyvin arvokkaiksi, ylimpään luokkaan I. Kaavan vaikutukset tulee arvioida luonnonsuojelulain (LSL) 65 §:n mukaisesti, sillä naurulokki kuuluu lintudirektiivin 4. artiklan 2. kohdan tarkoittamiin muuttolintuihin, joita on kohdeltava kuten lintudirektiivin I-liitteen lajeja.

MRL 54 §:n mukaan asemakaavan tulee vaalia luonnonympäristöä eikä se saa hävittää luonnonympäristöön liittyviä erityisiä arvoja.

LSL 65 §:n mukaan jos hanke tai suunnitelma todennäköisesti merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös YVA:n osana.

Asemakaava-alueella ja sen lähituntumassa sijaitsevat luodot Emäntä ja Nimismies ovat linnuston kannalta arvokkaita, mutta niihin ei kohdistu suojelua. FINIBA ei ole suojeluohjelma, eikä alueita ole suojeltu LSL:n nojalla eikä myöskään esitetty Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa rauhoitettaviksi alueiksi. Luodoilla pesiviä lintulajeja ei ole LSL 47 §:n mukaisesti asetuksella säädetty erityisen suojeltaviksi lajeiksi, eivätkä ne ole Suomessa uhanalaisia (eivät sisälly luonnonsuojeluasetuksen liitteeseen 4). Luodot eivät ole sellaisia lintudirektiivin liitteen 1 lajien suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittäviä esiintymispaikkoja, joiden hävittäminen tai heikentäminen on LSL 47 §:n nojalla kielletty, eikä luotojen suojelemisesta ole tälle perusteella tehty ELY-keskuksen rajuuspäätöstä. Luodot eivät selvitysten perusteella täytä erityisen suojeltavaa aluetta (SPA) koskevia lintudirektiivin kriteereitä.

Ympäristötutkimus Yrjölän selvityksessä (Yrjölä, Vickholm, Helsingin Kruunuvuorenselän muuttavan ja levähtävän linnuston seuranta vuonna 2011, Ympäristötutkimus Yrjölä, s. 35) todetaan, että kiinteällä liikenneyhteydellä voi olla vaikutuksia linnustoon sekä rakentamisaikana että käyttöaikana. Kruunuvuorenselkä ei ole merkittävä päivällä muuttavien lintujen muuttoreitti, eikä myöskään levähdysalue. Sen sijaan lintujen liikkuminen pesimä- ja ruokailualueiden välillä on tällä alueella merkittävämpää. Alueen linnuston suurin arvo ovat luodoilla pesivät lokit ja kahlaajat. Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä sijaitsevalla Norppaluodolla pesivä naurulokkikolonia on Helsingin toiseksi suurin. Eniten haittaa voi olla siltayhteydestä. Suurin vaikutus voi olla paikalliseen linnustoon. Vaikutus Vanhankaupungin Natura-alueen linnustoon on merkityksetön. (em. tutkimusraportti, s. 35) Valituksessa viitatus LSL 65 §:n mukaisen arvioinnin suorittamista ei siten edellytetä, koska suunnitelma ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura-alueen luonnonarvoja.

Kruunuvuorenselkä tarjoaa useita vesilintujen pesimiseen sopivia saaria ja luotoja. Parimäärissä arvioituna alueen linnustollisesti arvokkaimmat luodot ovat Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä sijaitsevat Norppa ja Kuutti sekä Katajanokan ja Suomenlinnan välissä olevat useat lintujen pesimäsaaret. Tutkimusten ja seurannan perusteella Nimismiehen ja Emännän pesimälinnustoa suurempi merkitys on mahdollisesti Kruu-

nu-vuorenselän sorsalintujen ja lokkien levähdys- ja ruokailualueena. (em. tutkimusraportti, s. 30-31)

Hankkeen vaikutuksia alueen linnustoon on tutkittu YVA:ssa, jota varten laadittiin seurantaselvitys alueen linnustosta. (em. tutkimusraportti) Käsitellessään asemakaavaehdotusta 11.11.2014 kaupunkisuunnittelu-lautakunta kehotti kaupunkisuunnitteluvirastoa tutkimaan mahdollisuudet kompensoida lintuyhdyskunnille koituvia haittoja esimerkiksi rakentamalla keinotekoisia luotoja lintujen uusiksi pesimäpaikoiksi. Asiasta on tehty selvitystyö (Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensaatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015), joka osittain myös täydentää aiemmin laadittua tutkimusraporttia. Rakentamisen aikaisista vaikutuksista ympäristölle olennaisimpia on kirjattu asemakaavaselostukseen (s.30).

Emäntään ja Nimismieheen ei kohdistu asemakaavan seurauksena suoria toimenpiteitä. Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on tiedostettu, että Nimismies ja Emäntä -luodoilla on linnustoarvoja, mutta todettu, että ne eivät ole suojeltuja. Vaikutusten arvioinnin perusteella luotojen pesimäolosuhteet saattavat heikentyä asemakaavan toteuttamisen seurauksena ja erityisesti rakentamisen aikainen melu ja tärinä voivat estää lintujen pesinnän. Sillan valmistumisen jälkeen osa lajeista saattaa palata luodoille pesimään. (em. kompensaatioselvitys, s. 30)

Laadittujen selvitysten perusteella luotojen linnustollinen arvo Vanhan-kaupunginlahteen ja koko Helsingin saaristolinnustoa ajatellen on melko pieni ja niiden lajisto ja parimäärät ovat vaihdelleet eri vuosina. (em. kompensaatioselvitys, s. 30) Kruunuvuorenselkä tarjoaa nykyisellään useita pesimiseen soveltuvia luotoja: Emännän ja Nimismiehen tarjoamat pesimäalueet eivät ole ympäristössään ainoita ja ainutlaatuisia.

Kompensaatioselvityksessä on todettu, että vaikka lintujen kannalta paras vaihtoehto olisi nykytilanne ilman siltaa, ei luotojen jääminen kokonaankaan pois pesimäkäytöstä olisi saaristolintukantojen kannalta kohdalokasta. Ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan silta on toteutettavissa ilman merkittäviä haittoja linnustolle ottaen huomioon sekä sillan rakentamisaika että sen käyttö. Ympäristökeskus ja Uudenmaan ELY-keskus eivät ole asemakaavasta antamissaan lausunnoissa ottaneet kantaa luotojen linnustoarvoihin.

MRL 54 §:n mukaan rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Valituksenalainen asemakaava ei hävitä luonnonympäristöä eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja. Asemakaavaa laadittaessa kaupunki on pyrkinyt optimaaliseen ratkaisuun erilaisten vaatimusten suhteen. Asemakaava täyttää

MRL 54 §:n 2 momentissa säädetyt vaatimukset luonnonarvojen vaalimisesta.

Valituksessa viitattu KHO:n ratkaisu (KHO:2009:77, 27.8.2009) koskee aluetta, jolla ei ole ollut voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa eikä tapauksessa ollut selvitetty riittävällä tavalla silloin voimassa olleen MRL 9 §:n mukaisesti maan-käytön vaikutuksia selvitysten perusteella arvokkaihin lintuarvoihin. Nyt kysymyksessä olevassa asemakaavassa vaikutukset on selvitetty.

Kompensaatiosta

Kompensaatioselvityksen (Kruunuvuorenselän lintuluotojen kompensatioselvitys, WSP Finland Oy ja Ympäristötutkimus Yrjölä, 10.4.2015, s.10), mukaan Suomessa ei ole toistaiseksi tehty yhtään korvaavien luontoalueiden edellyttävää päätöstä esimerkiksi nojautuen Natura 2000-lainsäädäntöön, jossa kompensatio on viimeisiä keinoja hankkeen toteuttamiseksi, jos muita vaihtoehtoisia ratkaisuja ei ole. Luontoarvojen kompensoiminen Kruunusilltojen liikennehankkeen yhteydessä olisi Suomessa ennakkotapaus. Kaavoituksessa ei ole ollut tapana asettaa määräyksiä luontoarvoille aiheutuvien haittojen korvaamisesta. MRL ei edellytä luontoarvojen kompensoimista koskevien määräysten asettamista asemakaavalla.

Selvityksen mukaan Kruunuvuorenselälle on mahdollista rakentaa uusia pesintää edistäviä rakenteita. Parhaiten jatkosuunnitteluun soveltuvat keinoluodon rakentaminen Hylkysaaren eteläpuolelle tai Neljänviitankarin viereen. Selvityksessä kuvatuslaisessa kompensaatiossa on kuitenkin epävarmuustekijöitä ja rakenteilla saattaisi olla myös joitakin negatiivisia vaikutuksia muihin luontoarvoihin, veneilyyn tai maisemaan. Selvityksessä arvioitiin myös rakenteiden kustannuksia alustavasti.

Ottaen huomioon lintuluotojen merkityksen tarkennettu arvio, mahdolliset negatiiviset vaikutukset, epävarmuuden siitä estyykö pesintä luodoilla kokonaan tai edes osittain sekä rakenteiden toteuttamisen suhteellisen korkeat kustannukset, ei kaupunkisuunnitteluvirasto katso että käytössä olevan tiedon nojalla voisi pitää perusteltuna esittää asemakaavassa määräyksiä keinotekoisten lintuluotojen rakentamisesta. Jos niin halutaan, voidaan sillan rakentamispäätöksen yhteydessä päättää alueella tehtävästä linnuston seurannasta ja jatkaa seurantaa rakentamisen aikana. Joukkoliikenneyhteyden rakentamisen loppuvaiheessa olisi seurantatiedon ja muiden seikkojen pohjalta edellytykset päättää keinoluotojen rakentamisesta, mikäli silloin todetaan että pesintä on merkittävästi häiriintynyt. Mahdollisen luodon rakentamispäätöksen jäl-

keen tulisi tehdä yleis- ja rakennussuunnitelmat sekä hakea tarvittavat luvat.

Melua aiheuttavien työvaiheiden sijoittuminen pesimäkauden ulkopuolelle ratkaistaan hankkeen ympäristöluvitusten yhteydessä. ELY-keskus on YVA:sta antamassaan lausunnossaan todennut, että melua ja tärinää aiheuttavasta rakennustoiminnasta on tehtävä ympäristösuojelulain (527/2014) mukainen ilmoitus kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle. Rakentamisen aikaista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Viranomaisen on laissa tarkoitetun ilmoituksen johdosta annettava päätös. Päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset toiminnasta aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi (esim. haitan rajoittamista pesimäajan ulkopuolelle). Päätöksessä voidaan lisäksi antaa määräyksiä toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille.

Lisäksi ELY-keskus mainitsee YVA:sta antamassaan lausunnossaan, että jatkosuunnittelun riskitarkastelussa tulee ottaa huomioon minkä tasoisia haittoja eri riskit toteutuessaan voisivat aiheuttaa mm. lintujen pesintään ja kuinka ne voitaisi ottaa töiden toteutuksessa huomioon. Rakentamisajan mahdollinen rajoittaminen on otettu huomioon hankkeen valmistelussa.

Suunnitellun Kruunusillan muuttaminen kokonaan linnustonselvityksen mukaiseksi (silta linjataan kauemmaksi etelään luodoilta, melua aiheuttavat työvaiheet lähellä luotoja tehdään pesimäkauden ulkopuolella, siltavaihtoehtona on kansisilta, sillan alitus lähemmäksi Kruunuvuorta, sillalla vältetään kirkkaita valoja) aiheuttaisi hankkeelle ja sen vaikutusalueelle mittavia muutoksia ja olisi sellaisenaan mahdotonta. Linnustonselvityksessä suositellun sillan tyyppi olisi useiden tukipilareiden varassa oleva matala kansisilta. Se ei toteuttaisi voittaneen ehdotuksen mukaista arkkitehtuuria eikä kunnioittaisi paikan maisemallisia arvoja. Matala kansisilta heikentäisi merkittävästi alueen veneilymahdollisuuksia ja sen raskaat rakenteet tukkisivat maisemaa huomattavasti enemmän kuin asemakaavan tavoitteena oleva keveämpirakenteinen köysisilta. Siltarakenteet eivät sijoitu suoraan luotojen päälle ja luotojen kohdalla sillan kansi on noin 20 metrin korkeudessa. Siltalinjauksen etäisyys Nimmismiehestä on pohjakartasta mitattuna noin 10 metriä ja Emännästä noin 60 metriä. Sillan alituksen siirtäminen lähemmäksi Kruunuvuorta vaikuttaisi myös sillan pylonin siirtymiseen lähemmäksi Kruunuvuorta, sillä pylonin kohdalla silta on korkeimmillaan. Pylonille on suunnittelussa pyritty löytämään pohjaolosuhteiltaan optimaalinen paikka. Myös veneilyä mahdollisesti heikentäviä vaikutuksia pystytään vähentämään, kun pyloni sijoitetaan valmiiksi matalalle alueelle luotojen väliin. Rakentamisajan rajoittamista ohjaa ja valvoo kunnan ympäristöviranomainen.

Sillan valaistus tullaan suunnittelemaan käyttäjien turvallisuus ja ympäristöarvot huomioiden.

Lisäksi on huomioitava, että ympäristövaikutusten arviointi on laadittu siltakilpailun voittaneen Gemma Regalis -suunnitelman ja linjauksen mukaisena, ja muutoksilla voi olla ennalta arvaamattomia vaikutuksia muihin ympäristöarvoihin.

Pesimälinnuston seurantaohjelma

Kaupungin toimesta on laadittu pesimälinnuston seurantaohjelman, joka sisältää ennakkotarkkailun, usean työnaikaisen pesimäkauden tarkkailun sekä tarkkailun liikennöinnin alettua. Tarkkailu tehdään parhaita käytäntöjä noudattaen.

Nimismies ja Emäntä –luotojen pesimälinnusto kartoitetaan ennen rakentamista, rakentamisen aikana ja rakentamisen jälkeen Helsingin yliopiston eläinmuseon saaristolintujen laskennoista antamia ohjeita noudattaen (<http://www.luomus.fi/fi/saaristolintulaskenta-ohjeet>). Kartoitukset suoritetaan kahdesti kunakin kartoitusvuotena pesimiskauden eri vaiheissa. Kartoitukset kohdistetaan luotojen vesi- ja rantalintuihin. Lisäksi samanaikaisesti kartoitetaan samoilla menetelmillä lähiseudulta vastaavanlainen lintuluoto kontrollialueeksi, johon varsinaisen tutkimusalueen luotojen tuloksia verrataan.

Luonnonympäristöön ja suojelukohteisiin aiheutuvat rakentamisen aikaiset vaikutukset

Linnustolle voi aiheutua häiriötä ruoppaustöistä, täytöistä sekä paalutuksen ja ponttiseinien rakentamisesta, mikäli räjäytyksiä tai muuta äkillistä melua tuottavia töitä tehdään linnuston pesimäkauden alkuvaiheessa huhti–toukokuussa. Pesimäkauden loppupuolella poikasten jo kuoriuduttua melun haittavaikutukset jäävät vähäisemmiksi. Rakentamisen aikaiset haittavaikutukset liittyvät melun muusta taustamelusta poikkeavaan voimakkuuteen ja äkillisyyteen. Räjäytys- tai paalutusmelun vaikutuksesta lähialue muuttuu huonolaatuisemmaksi ja lintujen voidaan arvioida välttelevän työmaa-aluetta useiden satojen metrien etäisyydellä.

Rakentamisen aikaista melun leviämistä on tarkasteltu mallintamalla selvityksessä Kruunusilltojen rakentamisen aikaisesta ympäristömelusta (WSP Finland Oy, 2015b). Yhtenä tarkastelukohteena on ollut Palosaaressa sijaitseva eläinsairaala ja eläinten karanteenisuoja, joiden kohdalla keskimelutaso on enimmillään 72dB ja hetkelliset melutasot 80dB. Häiriötä on selvityksessä luonnehdittu seuraavasti: Korkeasaaren pohjoisosissa sijaitseviin eläinsuojaiin ja eläinten oleskeluaitauksiin tulee kohdistumaan ajoittain suhteellisen voimakkaita hetkellisiä melutasoja, jotka saattavat vaikuttaa eläinten käyttäytymiseen ja hyvinvointiin. Tar-

vittaessa erityisen herkäät eläimet tulee sijoittaa kauemmaksi melulähteistä melua aiheuttavien toimintojen ajaksi.

Kruunuvuorensillan länsiosan rakentamisen aikana Nimismies ja Emäntä –luodoilla keskimelutaso sijoittuu 60–65 dB meluvyöhykkeelle ja hetkellinen melutaso voi olla lähes 75 dB. Sillan itäosan rakentamisen aikana keskimelutaso sijoittuu kuten länsiosassa, mutta hetkellinen melutaso voi ylittää 75 dB.

Hopeasalmessa olevilla lokkiluodoilla keskimelutaso sijoittuu vyöhykkeelle 50–55dB ja hetkellinen melutaso vyöhykkeelle 55–60dB, eli melu on jo vaimentunut niin paljon, ettei linnuille aiheudu minkäänlaista häiriötä.

Rakennustöiden ajoittamisessa huomioidaan lokkien pesintäkausi.

Töiden vaiheistus ja kesto

Aikataulutuksessa on huomioitu tietyt rajoittavat tekijät (meritaimenen vaellusaika, Korkeasaaren sesonkiaika, lokkien pesintäaika), jotka huomioidaan vesitaloushankkeen aikataulutuksessa vaikka toteutusvuosi muuttuisi. Rakentamisen haitallisia vaikutuksia vähennetään jatkossakin rakentamistapojen huolellisella suunnittelulla ja sen eri vaiheiden aikatauluttamisella ja yhteensovittamisella.

Tavoitteena on, että Kruunuvuorensilta rakennetaan vuosien 2019–2022 aikana, ja rakentaminen kestää noin kolme vuotta. Paalutustyöt pylonin ja lähimpien pilareiden kohdalla keskeytetään lokkien pesintäajaksi ja meritaimenen päävaellusjakson ajaksi. Siltapilarien rakentaminen alkaa lokkien pesintäkauden jälkeen, ja niiden rakentaminen on tauolla meritaimenen päävaelluksen aikana. Myöskään pylonin alaosa ei rakenneta meritaimenen päävaelluksen aikana. Pylonin yläosa valetaan kiipeävällä muotilla aikavälillä vuonna 2020.

Käytön aikaiset vaikutukset

Käytön aikaiset vaikutukset maaekosysteemissä kohdistuvat arvion mukaan lähinnä linnustoon.

Kruunuvuorenrannan pohjoisosan, Mustikkamaan ja Kulosaaren välissä olevien Norpan ja Kuutin lintujensuojelualueeseen ei kohdistu luotoja muuttavia vaikutuksia. Luodoilla pesii pääasiassa lokkeja, jotka ovat erinomaisia lentäjiä. Siltarakenteisiin voi törmätä yksittäisiä lintuja. Erityisesti nuoret yksilöt ovat alltiita törmäyksille. Liikennemelun vaikutukset ulottuvat lintujensuojelualueille, mutta jo olemassa oleva taustamelu huomioiden muutos aikaisempaan ei ole merkittävä. Lisääntyvä liiken-

nemelu saattaa vaikuttaa suojelualueiden pesimälinnustoon jonkin verran parimääriä alentavasti.

Kruunuvuorensilta voi vaikuttaa haitallisesti Emännän ja Nimismiehen pesimälinnustoon, koska luodot sijaitsevat aivan sillan tuntumassa. Liikenteen melu voi häiritä linnustoa, ja melu ja liikenne voivat heikentää luotojen soveltuvuutta lokkiyhdyksuntien pesimäpaikoiksi. Lintuja voi myös törmätä siltarakenteisiin, mutta törmäykset ovat kuitenkin varsin vähäinen riski, koska rakenteet ovat mittasuhteiltaan niin massiivisia, että lintujen on helppo havaita ne. Lokkilinnut liikkuvat aktiivisimmin siltarakenteen poikki, joten niihin kohdistuvat vaikutukset ovat todennäköisesti suurimmat. Muutoin siltarakenteen poikki tapahtuu verraten vähän lintujen liikkumista.

Muita valitusperusteita

***** katsoo valituksessaan, että kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu laajasalolaisten joukkoliikennettä metron syöttöliikenteen alasajon seurauksena eikä nykyisten matkojen suuntautumista. Penger-tie Korkeasaaren ja Palosaaren laidalla tuhoaa meri- ja maastoluontoa. Kruunuvuorenselän maisemalliset ja historialliset arvot tuhoutuisivat laajalta alueelta. Silta Korkeasaaren ja Kalasataman välillä matalana estäisi vapaan merenkulun. Näkymätarkastelut ovat puutteellisia.

Laajasalolaisten liikenneyhteyksien muuttaminen

Valituksenalaisen kaavan mahdollistama joukkoliikenneyhteys, raitiotie Helsingin kantakaupungin ja Laajasalon välillä, ei heikennä Laajasalon nykyisiä joukkoliikenneyhteyksiä. Siltayhteys mahdollistaa uuden nopean joukkoliikenneyhteyden Laajasalosta keskustaan ja kytkeytyy samalla mm. lähijuniin, metroon ja kantakaupungin raitiotieverkkoon. Laajasalossa raitiotie palvelee suoraan Kruunuvuorenrantaa, Koirasaarentien vartta ja Yliskylää.

Nykyinen bussiliikenne Laajasalosta Herttoniemen metroasemalle ei ole häviämässä, vaan linjastoa laajennetaan Kruunuvuorenrannan uuden asutuksen myötä. Niiltä alueilta, joita raitiotie ei suoraan palvele, ei ole tarkoitus vähentää bussiliikennettä. Raitiotien ja bussien välille järjestetään sujuvat vaihtoyhteydet Yliskylän keskuksessa, jotta matkaketjut toimivat niin Kruunuvuorenrannasta Herttoniemeen kuin Jollaksesta keskustaan.

Kokonaisuutena hanke siis parantaa laajasalolaisten joukkoliikenneyhteyksiä merkittävästi, sillä nykyisenkaltaisen metron liityntäliikenteen lisäksi Yliskylästä ja Kruunuvuorenrannasta on mahdollista luoda suora ja nopea joukkoliikenneyhteys Helsingin kantakaupunkiin.

Joukkoliikenteen linjastosta ja liikennöinnistä vastaa Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymä (HSL).

Finkensilta estää vapaan merenkulun Kalasatamaan

Sillalla tulee asemakaavan maisesti olla vähintään 20 metrin matkalla 7 metrin alikulkukorkeus. Alikulkukorkeus on sovitettu Kulosaarensillan vastaavaan korkeuteen. Suuremmat alukset pääsevät Kalasatamaan edelleen Hanasaareen, Sompasaareen sekä Nihdin alueille. Kalasatamaan pohjoisosiin ei ole osoitettu satamia tai venepaikkoja, jotka vaativat korkeampaa alituskorkeutta.

Palosaaren pengeri

Korkeasaari on yleiskaavassa 2002 merkitty RKY-alueeksi, jota tulee kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Palosaari on merkitty virkistysalueeksi, jolle yleiskaavan mukaan saa rakentaa tarpeellisia liikenneväyliä. Korkeasaaren ja Palosaaren RKY-alueella tehtävillä pengerryksillä ja muilla rakennustöillä on merkittäviä paikallisia maisemallisia vaikutuksia Mustikkamaan suunnasta ja Korkeasaaresta itsestään tarkasteltuna. Vaikutukset kohdistuvat kuitenkin suurelta osin varsinaisen Korkeasaaren alueen ulkopuolelle, nykyiselle sisääntuloalueelle, huoltovyöhykkeelle ja karanteenialueelle sekä vesialueelle.

RKY-alueen kuvaus käsittää 1800-luvun lopulta alkaneen kansanpuistovaiheen säilyneen kulttuuriympäristön, ja sen yhteyteen perustetun valtakunnalliseen nähtävyyshäiköteen (eläintarha) sekä näihin päiviin säilyneen "kasvattavan ja tervehenkisen" vapaa-ajanvieton periaatteet, jotka ovat peräisin 1871 perustetulta Helsingin anniskeluyhtiöltä. Yhtiön perintöä ovat niin ikään kansanpuistojen tarpeisiin rakennetut korkeatasoiset ulkoiset puitteetkin puistoista ja poluista rakennuksiin.

Korkeasaaren historiaan on kuulunut elävään eläintarhatoimintaan liittyvä lähes jatkuva täydennysrakentaminen. Pohjoiselle alueelle on kansanpuistovaiheen jälkeen rakennettu siltayhteys Mustikkamaalle ja liikennealuetta. Uudet siltayhteydet myös parantavat kansanpuistoympäristön saavutettavuutta huomattavasti. Kielteisiä maisemallisia vaikutuksia voidaan pienentää ranta-alueen laadukkaalla suunnittelulla, mihin asemakaava ohjaa.

Korkeasaaren ja Palosaaren muutosalueilla ei ole rakennuksia tai merkittäviä säilyneitä kansanpuiston aikaisia ympäristöjä. Asemakaavoituksen yhteydessä on katsottu, että Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden rakentamisen vaikutukset kohdistuvat näin ollen vain pieneltä osin kulttuuriympäristöarvoihin eivätkä ole niiden kanssa olennaisesti ristiriidassa.

YVA-selostuksen mukaan Palosaaren ja Korkeasaaren maapenkereen ruoppaus-, täyttö- ja pengerrystöiden alueella pohjaeläimet tuhoutuvat, mutta ruoppausalueilla pohjaeläimistö palautuu muutamassa vuodessa. Alueen pohjaeläinlajisto ei YVA-selvityksen perusteella poikkea muusta Helsingin merenlahtien pohjaeläimistöstä.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausunnosaan (23.1.2015), että suunnittelualue edustaa arvokasta ja vaihtelevaa merellistä kaupunkimaisemaa. Alueella on merkittäviä historiallisia, maisemallisia ja kulttuurisia arvoja ja se on osa Helsingin merellistä identiteettiä. Lisäksi Korkeasaari ja Palosaari ympäröivine vesialueineen sisältävät valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön Kansanpuistikot Korkeasaari ja Seurasaari (RKY 2009). Silta tulee muuttamaan maisemaa merkittävästi etenkin Kruunuvuorenselän ja Sompasaaren salmen osalta tuoden siihen uuden kaupunkikuvallisen elementin. VE ja vp/w -määräykset tähtäävät laadukkaan ympäristön rakentamiseen. Myös siltojen kaavamääräyksissä on kiinnitetty huomiota laadukkaaseen toteuttamiseen. Kulttuuriympäristön arvot on otettu riittävästi huomioon asemakaavaratkaisussa.

Näkymätarkastelujen riittävyys

Näkymätarkastelujen osalta ks. edellä s. 12 lausuttu.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen kaavamuutoksen merkittävät vaikutukset on arvioitu suunnittelussa ja tehdyissä tutkimuksissa ja selvityksissä MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla, ja näiden tutkimusten ja selvitysten perusteella on mahdollista arvioida asemakaavan sisältövaatimusten täyttyminen. Enempien tutkimusten ja selvitysten tekeminen ei siten ole ollut tarpeen asemakaavamuutoksen valmistelussa.

Valituksissa ei ole tuotu esiin mitään sellaista, jonka perusteella kaupungin voitaisiin katsoa rikkoneen MRL 9 §:n, 54 §:n ja 57 §:n tai muihinkaan säännöksiä.

Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa, että valituksessa ei ole esitetty sellaisia laillisuusperusteita, joiden perusteella asemakaavapäätös tulisi kumota. Kaava täyttää MRL 54 §:n asettamat sisältövaatimukset ja perustuu MRL 9 §:n edellyttämiin kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavapäätös ei siten ole syntynyt kuntalain 90 §:n tarkoittamalla tavalla virheellisessä järjestyksessä, viranomaisen ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös muutenkaan ole lainvastainen.

Lisätiedot

Taina Lehtinen, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 310 36552

15.02.2016

Kaj/1

taina.lehtinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 154

Valtuutettu Ilkka Taipaleen aloite Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden uusintakäytöstä

HEL 2015-009514 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti panna asian yksimielisesti pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta valtuutettu Ilkka Taipaleen ym. valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ilkka Taipale ja 8 muuta valtuutettua ovat tehneet liitteenä olevan valtuustoaloitteen koskien Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden mahdollista uusintakäyttöä siten, että yhdestä tai kahdesta näistä alueista tehdään korkealuokkaisia asunto- tai palvelukampusalueita.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa valtuutettujen aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähemmän kuin 15 valtuutettua.

Aloitteesta on pyydetty sosiaali- ja terveyslautakunnan, kaupunkisuunnittelulautakunnan, kiinteistölautakunnan, yleisten töiden lautakunnan ja ympäristölautakunnan lausunto. Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausuntonsa yksimielisesti hyväksytyn vastaehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Sosiaali- ja terveystoimen tarpeet ja sairaala-alueiden kehittämistavoitteet

Pääkaupunkiseudun sairaala-alueiden tulevasta käytöstä valmisteltiin vuonna 2009 pääkaupunkiseudun kuntien ja HUS:n yhteistyönä Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -raportti. Raporttiin sisältyi visio vapautuvista sairaala-alueista ja niiden tulevasta käytöstä ottaen huomioon sairaala-tarpeeseen vaikuttavat tekijät, mm. hoitomenetelmien kehittyminen ja väestön ikärakenteen muutokset. Raportissa hahmoteltiin myös Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden tulevaisuutta 2030 mennessä.

Pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohto on päättänyt 18.9.2015 (§ 33) kokouksessaan, että on tarpeen päivittää em. raportti yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien ja HUS:n kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimistolla on Koskelan, Kivelä-Hesperian ja Auroran sairaala-alueiden tulevasta käytöstä seuraavia alustavia suunnitelmia:

Koskelan alue

Koskelan alueen vanhoissa vuodeosastorakennuksissa sijaitsee sosiaali- ja terveystoimiston monipuolinen palvelukeskus. Virasto on esittänyt uuden monipuolisen palvelukeskuksen rakentamista Koskelan alueelle. Uudeksi sijoituspaikaksi on yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa kaavailtu pesulan tonttia. Suunnittelussa on tarkoitus toteuttaa myös muistisairaiden kylä -tyyppistä asumiskonseptia.

Sosiaali- ja terveystoimisto ei tarvitse nyt käytössään olevia Koskelan sairaala-alueen tiloja siinä vaiheessa, kun uudet asianmukaiset tilat valmistuvat.

Kivelä-Hesperian alue

Sairaala-alueella sijaitsee Kivelän monipuolinen palvelukeskus. Sosiaali- ja terveystoimisto on esittänyt monipuolisen palvelukeskuksen sijoittamista Marian sairaala-alueelle. Marian monipuolinen palvelukeskus korvautuu Kivelän monipuolisen palvelukeskuksen, jonka tilat vapautuvat muuhun käyttöön.

Muut sosiaali- ja terveystoimiston käytössä olevat tilat Kivelä-Hesperian alueella vapautuvat, jos uudet etelän ja lännen alueen terveys- ja hyvinvointikeskukset ja perhekeskukset toteutuvat.

Auroran alue

Sosiaali- ja terveystoimisto osallistuu kaupungin muiden virastojen kanssa Laakso-Aurora -alueen kaavamuuotosten valmisteluun. Suunnittelun lähtökohtana on arkkitehtuurikilpailun voittanut ehdotus, jonka mukaan

mm. Laakson ja Auroran alueelle sijoitetaan lisää rakennusoikeutta. Laakson alueelle on tarkoitus keskittää sosiaali- ja terveystalvveluja. Auroran alueen tulevaan käyttöön vaikuttavat kaupungin ja HUS:in suunnitelmat psykiatrian toimintojen järjestämisestä ja sijoituspaikasta.

Sairaala-alueitten kehittämisedellytykset ja vireillä olevat kehittämissuunnitelmat

Helsingin kaupungin sairaalatoimintoja keskitetään Hartmannin, Malmin ja mahdollisesti Laakson sairaaloihin samalla, kun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri keskittää somaattista erikoissairaanhitoa Meilahteen ja selvittää psykiatrisen sairaalatoiminnan sijaintivaihtoehtoja.

Sairaalakäytöstä poistuvat sairaala-alueet sijoittuvat kaupunkikuvallisesti erinomaisille paikoille, jonka vuoksi alueiden maankäytön tehostaminen ja liittäminen osaksi ympäröivään kaupunkirakenteeseen on perusteltua.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelmassa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 500 asunnon vuotuinen tuotanto, joista 3 600 toteutetaan kaupungin omistamille tonteille. Tämä tarkoittaa muun ohella, että yleis- ja asemakaavoituksen lähtökohtana tulee olla riittävä lyhyen ja pitkän aikavälin tonttivarannon turvaaminen asuntotuotantoon. Sairaalakäytöstä vapautuvat alueet muodostavat tässäkin mielessä merkittävän resurssin.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt Koskelan, Marian ja Herttoniemen sairaala-alueiden asemakaavoituksen uusia käyttötarkoituksia varten. Lisäksi Auroran sairaala-alueen käyttötarkoituksia ja täydennysrakentamista selvitetään yhteistyössä kiinteistöviraston, kaupunginmuuseon, ympäristökeskuksen ja palveluhallintokuntien kanssa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että yhdelle tai kahdelle Auroran, Hesperian tai Koskelan sairaaloiden alueista perustettaisiin uudenlainen opiskelijoiden, perheiden, vanhojen ihmisten ja vammaisryhmien asumiseen soveltuva palvelukampus.

Asemakaavoituksen kannalta opiskelijoiden, perheiden ja hyväkuntoisten vanhojen ihmisten asuminen on samanarvoista, samankaltaista ja sijoitettavissa samoille asuinrakennusten korttelialueille. Palveluihin tukeutuvalla erityisryhmien asumisella on erilaiset edellytykset, vaatimukset ja vaikutukset ympäristöön ja sitä varten tarvitaan omia erityisiä korttelialueita ja kaavamääräyksiä. Erityisryhmien samalle alueelle yhteenkokoamisen vaikutukset täytyy selvittää, jos esitetyn kaltainen palvelukampusalue päätetään perustaa. Vaikutukset olisivat erilaisia eri alueilla.

Kyseiset sairaala-alueet sijaitsevat lisäksi kantakaupungin vilkkaassa liikenneympäristössä, mikä tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa. Vanhojen rakennusten osalta terveellisyysnäkökohdat liittyvät mm. rakenteiden terveellisyteen sekä riittävään ilmanvaihtoon ja ääneneristävyyteen.

Kaupunginvaltuuston vuonna 2012 hyväksymässä Kotikaupunkina Helsinki -ohjelmassa on määritelty asuntotuotannon tavoiteltava hallinta- ja rahoitusmuotojakauma. Koko kaupungin tasolla valtion tukemia tavallisia ja erityisryhmien vuokra-asuntoja tehdään 20 % ja hitas-, osaomistus-, asumisoikeus- tai opiskelija-asuntoja 40 % asuntotuotannosta. Loput 40 % on varattava vapaarahoitteiselle tuotannolle. Aluekohtainen jakauma määritellään tapauskohtaisesti alueiden tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi.

Tiivistyvältä kaupungilta vaadittava maankäytön tehokkuus ja kulttuurihistoriallisten arvojen suojeleminen johtavat sairaala-alueilla melko kalliisiin pysäköintiratkaisuihin ja sitä kautta heikentävät niiden soveltuvuutta uusien ARA-rahoitettujen vuokra-asuntojen tuotantoon.

Aurora

Auroran sairaala-alue saattaa vapautua muuhun käyttöön mikäli sairaalatoiminta väistyy toimintojen uudelleen järjestelyn tuloksena. Auroran sairaala-alueen käyttö kytkeytyy mm. Laakson sairaala-alueelle sijoitettavien uusien toimintojen määrään sekä kaupungin ja HUS:n näkemyksiin psykiatrisen hoidon sijoittumisesta. Auroran sairaalan asemakaavaehdotus on alustavasti tarkoitus käsitellä kaupunkisuunnittelulautakunnassa vuoden 2017 aikana. Alustavien tarkastelujen perusteella alueelle voisi sijoittua noin 1000 uutta asukasta uudisrakennuksiin sekä asuinrakennuksiksi muutettaviin sairaalarakennuksiin. Alueella on useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja suojeltuja rakennuksia, mikä saattaa osittain asettaa rajoitteita käyttötarkoitusten suunnittelulle. Vanhojen rakennusten asuinkäyttöön muuntamisen ja uudisrakentamisen mahdollisuudet selvitetään suunnittelutyössä.

Auroran sairaalan alueen topografia ei ole esteettömyyden kannalta helpointa aluetta. Tavoitteena on saada alueelle asunto-ohjelman mukainen asuntojakauma.

Koskela

Koskelan sairaalan ja pesulan asemakaavaehdotus on tarkoitus esitellä kaupunkisuunnittelulautakunnalle keväällä 2016. Valmisteilla oleva asemakaavaehdotus mahdollistaisi noin 3 000 uuden asukkaan sijoittamisen alueelle uudisrakennuksiin ja asuinrakennuksiksi muutettaviin vanhoihin sairaalarakennuksiin.

15.02.2016

Koskelan sairaalan alueella on vanhaa Heka:n vuokra-asuntokantaa ja mielenterveyskuntoutujien tukiasumista. Lisäksi alueelle suunnitellaan monipuolista palvelukeskusta muistisairaiden vanhusten asumista ja iäkkäiden palveluita varten.

Sairaala-alueen puistomainen ympäristö ja sijainti Käpylän ja Koskelan välissä tarjoavat kuitenkin hyvät mahdollisuudet myös omistusasunto-tuotannolle Koskelassa, jossa valtion tukemia vuokra-asuntoja on yli kaksinkertaisesti asunto-ohjelman suosituksiin nähden (vuonna 2013 53 % vs. tavoite 20 %).

Kivelä-Hesperia

Töölössä sijaitsevan Kivelän ja Hesperian sairaaloiden alueen suunnittelua ei ole vielä aloitettu. Aloittamiselle on edellytykset sitten, kun psykiatrisen sairaalan tulevasta sijainnista on selvä näkemys niin kaupungin kuin HUS:n taholla. Alueella on useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja suojeltuja rakennuksia, mikä asettaa haasteita uusien käyttötarkoitusten suunnittelulle. Edellä mainittu ei kuitenkaan sulje pois asunto-tuotantoa vaihtoehtona jatkosuunnittelussa.

Lopuksi

Yhteenvedona voidaan todeta, että sairaalakäytöstä vapautuvien alueiden maankäytön tehostaminen ja toiminnallinen monipuolistaminen on kaupungin tavoitteiden mukaista. Auroran, Koskelan ja Kivelä-Hesperian sairaala-alueille on alueiden asemakaavoituksen yhteydessä luoda edellytyksiä myös erityisryhmien asumiselle ja palvelukeskittymille aloitteissa esitettyjen tavoitteiden suuntaisesti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

1 Taipale Ilkka ym. valtuustoaloite Kvsto 26.8.2015 asia 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 26.11.2015 § 566

HEL 2015-009514 T 00 00 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Ilkka Taipale ja 8 muuta valtuutettua ovat tehneet 26.8.2015 valtuustoaloitteen Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden uudelleenkäytöstä, jossa yhdestä tai kahdesta näistä alueista tehtäisiin korkealuokkainen asunto- tai palvelukampusalue.

Helsingin kaupungin sairaalatoimintoja keskitetään Haartmannin, Malmin ja mahdollisesti Laakson sairaaloihin samalla, kun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri keskittää somaattista erikoissairaanhoitoa Meilahteen ja selvittää psykiatrisen sairaalatoiminnan sijaintivaihtoehtoja. Kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt sairaalakäytöstä poistuvien Koskelan, Marian ja Herttoniemen sairaala-alueiden asemakaavoituksen uusia käyttötarkoituksia varten. Lisäksi Auroran sairaala-alueen käyttötarkoituksia ja täydennysrakentamista tarkastellaan.

Koskelan alueen tuleva asemakaavaehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa kaupunkimaisen ja viihtyisän ympäristön syntyminen, rakennusten suojeluarvojen sekä yhtenäisten puistoalueiden säilyminen mahdollistaen monipuolisen asuntotuotannon, palveluasumisen sekä kaupallisten palveluiden sijoittumisen. Palveluihin tukeutuvalla erityisryhmien asumisella on kuitenkin erilaiset edellytykset, vaatimukset ja vaikutukset ympäristöön ja sitä varten tarvitaan omia erityisiä korttelialueita ja kaavamääräyksiä. Erityisryhmien samalle alueelle sijoittumisen vaikutukset täytyy selvittää, jos esitetyn kaltainen palvelukampusalue päätetään perustaa. Vaikutukset olisivat erilaisia eri alueilla.

Koskelan alueen asemakaavaehdotus on tarkoitus käsitellä kaupunkisuunnitteluvirastossa keväällä 2016. Valmisteilla oleva asemakaavaehdotus mahdollistaisi noin 3 000 uuden asukkaan sijoittumisen alueelle uudisrakennuksiin ja asuinrakennuksiksi muutettaviin vanhoihin sairaala-

larakennuksiin. Auroran, Koskelan ja Kivelä-Hesperian sairaala-alueille on mahdollista asemakaavan laadinnan yhteydessä luoda edellytyksiä myös erityisryhmien asumiselle. Laakson ja Auroran sairaala-alueet ovat kulttuurihistoriallisesti merkittäviä ja useat rakennukset ovat suojeltuja. Tilakeskus on tilannut alueen rakennuksista rakennushistoriallisen selvitystyön ja inventoinnin (RHS). Alueiden kehittämismahdollisuuksia on selvitetty yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston, sosiaali- ja terveysviraston ja tilakeskuksen kanssa. Sosiaali- ja terveysviraston palveluverkkosuunnitelmassa Laakson alueelle on esitetty sijoittuvan läntisen Helsingin väestöä palveleva terveys- ja hyvinvointikeskus sekä perhekeskus.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelmassa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 500 asunnon vuotuinen tuotanto, joista 3 600 toteutetaan kaupungin omistamille tonteille. Tämä tarkoittaa muun ohella, että yleis- ja asemakaavoituksen lähtökohtana tulee olla riittävä lyhyen ja pitkän aikavälin tonttivarannon turvaaminen asuntotuotantoon. Myös nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että kaavoituksella turvataan riittävän asuntotuotannon edellytykset erityisesti pääkaupunkiseudulla. Sairaala-alueet sijoittuvat kaupunkikuvallisesti erinomaisille paikoille, jonka vuoksi alueiden maankäytön tehostaminen ja liittäminen osaksi ympäröivään kaupunkirakenteeseen on perusteltua.

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Pekka Saarinen, va. toimistopäällikkö, puhelin: 310 64182
pekka.t.saarinen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.11.2015 § 347

HEL 2015-009514 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Helsingin kaupungin sairaalatoimintoja keskitetään Hartmannin, Malmin ja mahdollisesti Laakson sairaaloihin samalla, kun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri keskittää somaattista erikoissairaanhoitoa Meilahteen ja selvittää psykiatrisen sairaalatoiminnan sijaintivaihtoehtoja. Kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt sairaalakäytöstä poistuvien Koskelan, Marian ja Herttoniemen sairaala-alueiden asemakaavoituk-

sen uusia käyttötarkoituksia varten. Lisäksi Auroran sairaala-alueen käyttötarkoituksia ja täydennysrakentamista pohditaan.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että yhdelle tai kahdelle Auroran, Hesperian tai Koskelan sairaaloiden alueista perustettaisiin uudenlainen opiskelijoiden, perheiden, vanhojen ihmisten ja vammaisryhmien asuamiseen soveltuva palvelukampus.

Asemakaavoituksen kannalta opiskelijoiden, perheiden ja hyväkuntoisten vanhojen ihmisten asuminen on samanarvoista, samankaltaista ja sijoitettavissa samoille asuinrakennusten korttelialueille. Palveluihin tukeutuvalla erityisryhmien asumisella on erilaiset edellytykset, vaatimukset ja vaikutukset ympäristöön ja sitä varten tarvitaan omia erityisiä korttelialueita ja kaavamääräyksiä. Erityisryhmien samalle alueelle yhteenkokoamisen vaikutukset täytyy selvittää, jos esitetyn kaltainen palvelukampusalue päätetään perustaa. Vaikutukset olisivat erilaisia eri alueilla.

Kaupunginvaltuuston vuonna 2012 hyväksymässä Kotikaupunkina Helsinki -ohjelmassa on määritelty asuntotuotannon tavoiteltava hallinta- ja rahoitusmuotojakauma. Koko kaupungin tasolla valtion tukemia tavallisia ja erityisryhmien vuokra-asuntoja tehdään 20 % ja hitas-, osaomistus-, asumisoikeus- tai opiskelija-asuntoja 40 % asuntotuotannosta. Loput 40 % on varattava vapaarahoitteiselle tuotannolle. Aluekohtainen jakauma määritellään tapauskohtaisesti alueiden tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi.

Tiivistyvältä kaupungilta vaadittava maankäytön tehokkuus ja kulttuurihistoriallisten arvojen suojelu johtavat sairaala-alueilla melko kalliisiin pysäköintiratkaisuihin ja sitä kautta heikentävät niiden soveltuvuutta uusien ARA-rahoitettujen vuokra-asuntojen tuotantoon.

Aurora

Auroran sairaala-alue saattaa vapautua muuhun käyttöön mikäli sairaalatoiminta väistyy toimintojen uudelleen järjestelyn tuloksena. Auroran sairaala-alueen käyttö kytkeytyy mm. Laakson sairaala-alueelle sijoitettavien uusien toimintojen määrään sekä kaupungin ja HUS:n näkemyksiin psykiatrisen hoidon sijoittumisesta. Auroran sairaalan asemakaavaehdotus on alustavasti tarkoitus käsitellä kaupunkisuunnittelulautakunnassa vuoden 2017 aikana. Alustavien tarkastelujen perusteella alueelle voisi sijoittua noin 1000 uutta asukasta uudisrakennuksiin sekä asuinrakennuksiksi muutettaviin sairaalarakennuksiin. Alueella on useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja suojeltuja rakennuksia, mikä saattaa osittain asettaa rajoitteita käyttötarkoitusten suunnittelulle. Vanhojen rakennusten asuinkäyttöön muuntamisen ja uudisrakentamisen mahdollisuudet selvitetään suunnittelutyössä.

Auroran sairaalan alueen topografia ei ole esteettömyyden kannalta helpointa aluetta. Tavoitteena on saada alueelle asunto-ohjelman mukainen asuntojakauma.

Koskela

Koskelan sairaalan ja pesulan asemakaavaehdotus on tarkoitus käsitellä kaupunkisuunnittelulautakunnassa tammikuussa 2016. Valmistelussa oleva asemakaavaehdotus mahdollistaisi noin 3 000 uuden asukkaan sijoittumisen alueelle uudisrakennuksiin ja asuinrakennuksiksi muutettaviin vanhoihin sairaalarakennuksiin.

Koskelan sairaalan alueella on vanhaa Heka:n vuokra-asuntokantaa ja mielenterveyskuntoutujien tukiasumista. Lisäksi alueelle suunnitellaan monipuolista palvelukeskusta muistisairaiden vanhusten asumista ja iäkkäiden palveluita varten.

Sairaala-alueen puistomainen ympäristö ja sijainti Käpylän ja Koskelan välissä tarjoavat kuitenkin hyvät mahdollisuudet myös omistusasuntotuotannolle Koskelassa, jossa valtion tukemia vuokra-asuntoja on yli kaksinkertaisesti asunto-ohjelman suosituksiin nähden (vuonna 2013 53 % vs. tavoite 20 %).

Kivelä-Hesperia

Töölössä sijaitsevan Kivelän ja Hesperian sairaaloiden alueen suunnittelua ei ole vielä aloitettu. Aloittamiselle on edellytykset sitten, kun psykiatrisen sairaalan tulevasta sijainnista on selvä näkemys niin kaupungin kuin HUS:n taholla. Alueella on useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja suojeltuja rakennuksia, mikä asettaa haasteita uusien käyttötarkoitusten suunnittelulle. Edellä mainittu ei kuitenkaan sulje pois asuntotuotantoa vaihtoehtona jatkosuunnittelussa.

Käsittely

17.11.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Lisätään Kappaleeseen "Kivelä-Hesperia" (12) uusi lause kappaleen loppuun:

Edellä mainittu ei kuitenkaan sulje pois asuntotuotantoa vaihtoehtona jatkosuunnittelussa.

Kannattaja: Jaakko Meretniemi

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Lovénin vastaehdotuksen.

10.11.2015 Pöydälle

15.02.2016

Kaj/2

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Antti Varkemaa, projektipäällikkö, puhelin: 310 37053
antti.varkemaa(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.11.2015 § 333

HEL 2015-009514 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Pääkaupunkiseudun sairaala-alueiden tulevasta käytöstä valmisteltiin vuonna 2009 pääkaupunkiseudun kuntien ja HUS:n yhteistyönä Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -raportti. Raporttiin sisältyi visio vapautuvista sairaala-alueista ja niiden tulevasta käytöstä ottaen huomioon sairaala-tarpeeseen vaikuttavat tekijät, mm. hoitomenetelmien kehittyminen ja väestön ikärakenteen muutokset. Raportissa hahmoteltiin myös Auroran, Hesperian ja Koskelan sairaala-alueiden tulevaisuutta 2030 mennessä.

Pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohto on päättänyt 18.9.2015 (§ 33) kokouksessaan, että on tarpeen päivittää em. raportti yhteistyössä pääkaupunkiseudun kuntien ja HUS:n kanssa.

Sosiaali- ja terveysvirastolla on Koskelan, Kivelä-Hesperian ja Auroran sairaala-alueiden tulevasta käytöstä seuraavia alustavia suunnitelmia:

Koskelan alue

Koskelan alueen vanhoissa vuodeosastorakennuksissa sijaitsee sosiaali- ja terveysviraston monipuolinen palvelukeskus. Virasto on esittänyt uuden monipuolisen palvelukeskuksen rakentamista Koskelan alueelle. Uudeksi sijoituspaikaksi on yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa kaavailtu pesulan tonttia. Suunnittelussa on tarkoitus toteuttaa myös muistisairaiden kylä -tyyppistä asumiskonseptia.

Sosiaali- ja terveysvirasto ei tarvitse nyt käytössään olevia Koskelan sairaala-alueen tiloja siinä vaiheessa, kun uudet asianmukaiset tilat valmistuvat.

Kivelä-Hesperian alue

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Sairaala-alueella sijaitsee Kivelän monipuolinen palvelukeskus. Sosiaali- ja terveystieteiden keskus on esittänyt monipuolisen palvelukeskuksen sijoittamista Marian sairaala-alueelle. Marian monipuolinen palvelukeskus korvaisi Kivelän monipuolisen palvelukeskuksen, jonka tilat vapautuvat muuhun käyttöön.

Muut sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen käytössä olevat tilat Kivelä-Hesperian alueella vapautuvat, jos uudet etelän ja lännen alueen terveys- ja hyvinvointikeskukset ja perhekeskukset toteutuvat.

Auroran alue

Sosiaali- ja terveystieteiden keskus osallistuu kaupungin muiden virastojen kanssa Laakso-Aurora -alueen kaavamuutosten valmisteluun. Suunnittelun lähtökohdaksi on arkkitehtuurikilpailun voittanut ehdotus, jonka mukaan mm. Laakson ja Auroran alueelle sijoitetaan lisää rakennusoikeutta. Laakson alueelle on tarkoitus keskittää sosiaali- ja terveyspalveluja. Auroran alueen tulevaan käyttöön vaikuttavat kaupungin ja HUS:in suunnitelmat psykiatrian toimintojen järjestämisestä ja sijoituspaikasta.”

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 10.11.2015 § 360

HEL 2015-009514 T 00 00 03

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Ympäristötoimen näkökulmasta ei ole erityistä syytä lausua sairaala-alueiden ja -rakennusten käyttötarkoituksesta.

Koskelan asemakaavoittamattomalle sairaala-alueelle ja pesuloiden tonteille valmistellaan parhaillaan asemakaavaa ja asemakaavan muutosta. Tavoitteena tulevassa asemakaavassa on, että sairaala-alueen kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaat rakennukset suojellaan ja rakennuksille määritellään uusi käyttö. Lisäksi alueelle sijoitetaan pääosin asuintäydennysrakentamista. Lisäksi pesuloiden alueelle on varattu tilaa vanhusten monipuoliselle palvelukeskustalle ja yhteen sairaalarakennuksista on suunniteltu suurehkoa päiväkotia. Kaavaehdotus on tarkoitus esitellä kaupunkisuunnittelulautakunnalle alku-

vuodesta 2016. Ympäristötoimi osallistuu omalta osaltaan asemakaavaprosessiin. Ympäristökeskus on antanut kannanoton Koskelan sairaalan ja pesuloiden alueen osallistumis- ja arvointisuunnitelmasta 10.11.2014.

Mikäli Auroran ja Hesperian sairaala-alueita lähdetään muuttamaan asuinalueiksi, tulee vanhojen rakennusten asuinkäyttöä kuten uuttakin asumista suunniteltaessa arvioida ympäristövaikutukset. Sairaala-alueet sijaitsevat kantakaupungin vilkkaassa liikenneympäristössä, mikä tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa. Vanhojen rakennusten osalta terveellisyysnäkökohdat liittyvät mm. rakenteiden terveellisyyteen sekä riittävään ilmanvaihtoon ja ääneneristävyyteen.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 20.10.2015 § 447

HEL 2015-009514 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta pitää tärkeänä, että sairaala-alueiden maankäyttöä ja palveluita tutkitaan ja suunnitellaan ennakoivasti. Kolmannen sektorin tuottamat palvelut voivat olla tässä yhteydessä tärkeässä roolissa.

Rakennusvirasto vastaa yleisistä katu- ja puistoalueista, niiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Aloitteen vaatimat toimenpiteet eivät liity rakennusviraston hallinnonalaan tässä vaiheessa. Rakennusvirasto osallistuu alueiden maankäytön suunnitteluun aktiivisesti mahdollisten asemakaavamuutosprosessien yhteydessä.

Helsingin kaupungin asiasta vastaavien hallintokuntien tulisi yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tutkia ja suunnitella sairaala-alueiden mahdollisesti muuttuva maankäyttö sekä palvelutarpeet ennakoivasti.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

15.02.2016

Kaj/2

20.10.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Terhi Koulumies: Ehdotan, että lautakunta hyväksyy aloitelausunnon ilman kappaletta 5 "Yleisten töiden lautakunta puoltaa aloitteen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin." sillä aloitteen sisältämä ehdotus ei sisälly rakennusviraston toimialaan.

Yleisten töiden lautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen poistaa lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen:

- "Yleisten töiden lautakunta puoltaa aloitteen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin."

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Petri Arponen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38440
petri.arponen(a)hel.fi
Olli Haanperä, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
olli.haanpera(a)hel.fi
Anu Kiiskinen, aluesuunnittelija, eteläinen suurpiiri, puhelin: 310 38419
anu.kiiskinen(a)hel.fi
Heikki Takainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38977
heikki.takainen(a)hel.fi

15.02.2016

Kaj/3

§ 155

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 6 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kiinteistölautakunta	11.2.2016
asuntotuotantotoimisto - toimitusjohtaja	9.2. ja 12.2.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

15.02.2016

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154 ja 155 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

15.02.2016

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Osku Pajamäki

Marcus Rantala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 23.02.2016.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566